

V. İ. LENİN

**NİSAN TEZLERİ
VE
EKİM DEVRİMİ**

ERİŞ YAYINLARI

ÜÇÜNCÜ BASKI

NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ
V. İ. LENİN

V. İ. Lenin'in, **Thèses d'Avril** (Moscou, 1953) ve Nisan-Ekim 1917 tarihleri arasındaki yazı, mektup ve konuşmalarından derlenen **La Révolution d'Octobre** (Bureau d'Éditions, Paris, 1932) adlı kitaplarını Fransızcasından M. Ardos dilimize çevirmiş ve kitap **Sol Yayınları** tarafından **Nisan Tezleri ve Ekim Devrimi** adı ile Şubat 1979 (Birinci Baskı: Kasım 1969; İkinci Baskı: Aralık 1975) tarihinde yayınlanmıştır.

Eriş yayınları, Haziran 2007.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM NİSAN TEZLERİ

7

9	Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri
10	Tezler
15	İktidar İkiliği Üzerine
19	Taktik Üzerine Mektuplar
19	Giriş
20	Birinci Mektup – Güncel Durumun Tahlili
32	Devrimimizde Proletaryanın Görevleri
32	Gerçekleşen Devrimin Sınıf Niteliği
33	Yeni Hükümetin Dış Siyaseti
34	Özgün İktidar İkiliği ve Bunun Sınıfsal Anlamı
37	Buraya Değın Söylenenlerden Çıkan Taktiğın Özgünlüğü
38	Devrimci Aşınılık ve Bunun Sınıfsal Anlamı
40	Savaş Nasıl Sona Erdirilebilir?
41	Devrimimizin Yaratığı Yeni Devlet Tipi
44	Tarım Programı ve Ulusal Program
47	Kapitalist Banka ve Sendikaların Ulusallaştırılması
47	Sosyalist Enternasyonaldeki Durum
53	Zimmerwald Enternasyonalı Başarısızlığa Uğradı. III. Enternasyonalı Kurmak Gerekir
57	Bilimsel Bakımdan Doğru Olmak ve Proletaryanın Siyasal Bilincini Aydınlatmak İçin Partimizin Adı Ne Olmalı?
61	Sonsöz

İKİNCİ BÖLÜM EKİM ÖNGÜNÜNDE

64

66	Rusya'da Siyasal Partiler ve Proletaryanın Görevleri
66	Sorular, Yanıtlar
78	Üç Bunalım
83	Siyasal Durum
87	Devrimin Öğrettikleri
100	Sonsöz

- 102 Bir Gazetecinin Günlüğünden Sayfalar. Köylüler ve İşçiler
111 RSDİP Merkez Komitesine
115 Siyasal Durum Üzerine Karar Taslağı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKİM DEVRİMİNİN DÜZENLEYİCİSİ OLARAK PARTİ
122

- 123 Bolşevikler İktidarı Almalıdırlar. RSDİP(B) Merkez Komitesine,
Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup
126 Marksizm ve Ayaklanma. RSDİP(B) Merkez Komitesine
Mektup
132 Rus Devrimi ve İç Savaş. İç Savaş Korkuluğu
146 Devrimin Görevleri
148 Kapitalistlerle Anlaşma Siyasetinin Zararlı Sonuçları
149 İktidar Sovyetlere
149 Halklara Barış
151 Toprak İşleyenlere
152 Açlığa ve İktisadî Çöküşe Karşı Savaşım
153 Devrim Düşmanı Toprak Sahiplerine ve Kapitalistlere Karşı
Savaşım
154 Devrimin Barışçı Yolla Gelişmesi
156 Bunalım Olgunlaşmıştır
165 Kuzey Bölgesi Sovyetleri Kongresine Katılan Bolşevik
Yoldaşlara Mektup
172 RSDİP(B) Merkez Komitesininin 10 (23) Ekim 1917 Günlü
Oturumu
172 Rapor. Tutanak
173 Karar
175 Yoldaşlara Mektup
193 Sonsöz
195 Bolşevik Partisi Üyelerine Mektup
199 Merkez Komitesi Üyelerine Mektup
202 **Açıklayıcı Notlar**

BİRİNCİ BÖLÜM
NİSAN TEZLERİ

BUGÜNKÜ DEVRİMDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ¹

ANCAK 3 Nisan gecesi Petrograd'a varabildiğim için, 4 Nisan'daki toplantıya, devrimci proletaryanın görevleri konusundaki raporumu, yetersiz hazırlığımı da göz önünde tutarak, doğal olarak ancak kendi adıma sunabildim.

Kendim için olsun, bana **iyi niyetle** karşı çıkanlar için olsun, çalışmalarını kolaylaştırmak üzere yapabildiğim tek şey, tezleri **yazılı** olarak hazırlamak oldu. Bu yazdıklarımı okudum ve metni Çereteli yoldaşa verdim. Yazdıklarımı yavaş yavaş ve **iki kez**, önce bolşeviklerin toplantısında, sonra da bolşeviklerle menşeviklerin ortak toplantısında okudum.

Burada, kendi kişisel tezlerimi çok kısa açıklayıcı notlarla [sayfa 9] birlikte sunmaktayım; bunlar, raporumda, çok daha ayrıntılı olarak geliştirilmiştir.

TEZLER

1. Rusya açısından, Lvov ve hempasının yeni hükümeti yönetiminde bile, bu hükümetin kapitalist niteliği dolayısıyla, tartışma götürmez bir emperyalist haydutluk savaşı olarak kalan savaş karşısındaki tutumumuz, “savaşı, devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürme” politikasında hiç bir ödüne izin vermez.

“Savaşı, devrimci amaçlarla sonuna kadar sürdürme” politikasını gerçekten haklı gösterecek bir devrimci savaşa, bilinçli proletarya, ancak şu koşullarla rıza gösterir: a) iktidarı, proletaryanın ve onun en yakını (**apparentés**) köylülüğün yoksul unsurlarının eline geçmesi; b) her türlü ilhakin söz değil, gerçekten reddi; c) sermayenin bütün çıkarlarıyla bağların tam ve fiilen koparılması.

Devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar sürdürme politikası yanlısı olan geniş yığınların, savaşı toprak fethi için değil de bir zorunluluk olarak kabul eden bu yığınların yadsınılamaz iyi niyeti karşısında ve bunların burjuvazi tarafından aldatıldıkları da göz önünde tutularak, kendilerine, yanılıgıları özel bir sabır ve özenle anlatılmalı, sermaye ile emperyalist savaş arasındaki çözülmez bağ açıklanmalı, sermayeyi devirmeksizin, gerçekten demokratik bir barışla ve zorla kabul ettirilmeden, savaşı sonuçlandırmanın **olanaksız** olduğu gösterilmelidir.

Bu görüşlerin, savaş halinde bulunan orduda en geniş ölçüde propagandasının örgütlenmesi.

Kardeşleşme.

2. Bugünkü Rusya’da özgün olan şey, proletaryanın bilinç ve örgütlenme düzeyinin yetersizliğinden ötürü, iktidarı burjuvaziye vermiş olan devrimin birinci aşamasından, [sayfa 10] iktidarı proletaryaya ve köylülüğün yoksul katlarına devredecek olan **ikinci aşamasına geçiştir**.

Bu geçişin özelliği, bir yandan azamî yasallıktır (**légalite**) (**bugün Rusya**, savaş halinde bulunan bütün ülkeler arasında, dünyanın en özgür ülkesidir); öte yandan, yığınlara karşı zor kullanılmaması, ve en sonu kapitalistlerin hükümetine, barışın ve sosyalizmin o en amansız düşmanlarının hükümetine karşı yığınların göstermekte oldukları bilinçsiz güvendir.

Bu özgün durum, bizden, siyasal yaşama henüz gözlerini açmış olan o muazzam proletarya yığınlarının bağrında parti ça-

lışmasının **özel** koşullarına kendimizi uydurabilmemizi istemektedir.

3. Geçici hükümet hiç bir şekilde desteklenmemelidir; bütün vaatlerin ve özellikle ilhaklardan vazgeçildiğine ilişkin vaatlerin tamamen yalan olduğu kanıtlarla gösterilmelidir. **Bu** hükümetten, kapitalistlerin hükümetinden, emperyalistliği **birakmasını** “talep etme” yerine -ki, bu, yığınlar arasına boş hayal tohumları serpmek olduğu için, kabul edilemez- hükümetin maskesinin düşürülmesi.

4. İşçi vekilleri Sovyetlerinin çoğunluğunda burjuvazinin etkisi altına düşmüş olan ve bu etkiyi proletaryaya yayan halkçı sosyalistlerden sosyalist-devrimcilerden de geçerek. Örgütlenme Komitesine² (Çeydze’ye, Çereteli’ye vb.), Steklov’a vb., vb. kadar, **bütün** küçük-burjuva oportünist unsurların **bloku** karşısında, partimizin azınlıkta olduğunun ve şimdilik zayıf bir azınlık oluşturduğunun bilinmesi.

İşçi vekilleri Sovyetlerinin **mümkün olan biricik** devrimci hükümet olabileceğini, ve bu yüzden, bu hükümet burjuvazinin etkisinde kaldığı sürece, bizim görevimizin, yığınlara sabırla, yönlemlerle ve direşkenlikle taktiklerindeki yanılıyı, bu yığınların pratik gereksinmelerini özellikle göz önünde tutarak **açıklamaktan** başka bir şey olamayacağını [sayfa 11] bu yığınlara anlatmak.

Azınlıkta olduğumuz sürece, bir yandan da bütün devlet iktidarının işçi vekilleri sovyetlerine geçmesinin gereğini savunarak, yığınların, yanılığını deneyimlerle düzeltebilmeleri için bir eleştiriyi ve aydınlatma çalışması yapıyoruz.

5. Bir parlamenter cumhuriyet değil -çünkü işçi vekilleri sovyetlerinden sonra, buna dönmek, geriye bir adım olurdu- temelden doruğa kadar bütün ülkedeki işçiler, tarım ücretlileri* ve köylü temsilcileri Sovyetlerinin bir cumhuriyeti.

Polisin, ordunun** ve memurların kaldırılması. Bütün memurlar seçimle gelmeli ve gerektiğinde her zaman halk oyuyla görevlerinden geri alınabilmelidir; memurların maaşları iyi bir işçinin ortalama ücretinden yüksek olamaz.

* Fransızca metinde: **salairé** (ücretli), İngilizce metinde: **labourer** (emekçi). ç.

** Yani, sürekli ordunun yerini almak üzere bütün halkın silahlanması.

6. Tarım programının ağırlık merkezinin tarım ücretlileri sovyetlerine aktarılması.

Bütün büyük toprak sahiplerinin topraklarının zoralmı. Ülkedeki **bütün** toprakların ulusallaştırılması; toprakların, tarım ücretlileri ve köylü vekilleri yerel Sovyetlerinin emrine verilmesi. Yoksul köylü vekilleri Sovyetlerinin kurulması. Her büyük arazinin (yerel ve öteki koşullar göz önünde bulundurularak ve yerel kurumların önerisi üzerine 100 desiyatinden 300 desiyatine kadar) tarım ücretlileri vekillerinin denetimi altında bulunan ve toplum hesabına çalışan örnek işletmeler haline getirilmesi.

7. Ülkenin büyük bankalarının, işçi vekilleri Sovyetlerinin denetimi altına konulmuş ulusal tek bir banka halinde derhal birleştirilmesi.

8. **Doğrudan** görevimiz, sosyalizmin “başlatılması” [sayfa 12] (“**introduction**”) değildir, yalnızca üretimin ve ürünlerin dağıtımının işçi vekilleri Sovyetleri tarafından **denetlenmesine** derhal geçiştir.

9. Partinin görevleri:

a) en kısa zamanda parti kongresini toplantıya çağırmak;

b) parti programını başlıca şu konularda değiştirmek:

(1) emperyalizm ve emperyalist savaş konusunda;

(2) devlete karşı tutum ve bir “Devlet-Komün”ü* istemimiz konusunda;

(3) eskimiş olan asgarî programı düzeltmek;

(c) partinin adını değiştirmek.**

10. Enternasyonalı yenilemek (**rénover**).

Devrimci bir Enternasyonal, **sosyal-şovenlere** karşı ve “merkez”e*** karşı bir Enternasyonal yaratılması girişimi.

Okurun, iyi niyetli karşı koyuşları neden istisnâî bir “durum”

* Yani Paris Komünü örneğinde bir devlet.

** Resmî önderleri (“savaşı sonuna kadar sürdürme yanlısı” [ulusal savunma yanlısı] ve duraksayan “kautskiciler” olan resmî önderleri) **bütün** dünyada sosyalizme ihanet etmiş ve burjuvazinin yanına geçmiş olan “sosyal-demokrasi” yerine. **Komünist Partisi** adı alınmalıdır.

*** Uluslararası sosyal-demokraside “merkez” diye adlandırılan şey, şovenlerle (“savaşı sonuna kadar sürdürme yanlıları”) enternasyonalistler arasında bocalama eğilimidir. Örneğin Almanya’da Kautsky ve hempaları, Fransa’da Longuet ve hempaları, Rusya’da Çheydze ve hempaları, İtalya’da Turati ve hempaları, İngiltere’de MacDonald ve hempaları vb. gibi.

olarak özellikle belirtmek zorunda kaldığımı anlayabilmesi için, kendisini, Bay Goldenberg'in şu itirazını tezlerle karşılaştırmaya davet ediyorum: Lenin, "iç savaş sancağını devrimci demokrasinin bağrına dikti" (Bay Plehanov'un **Edinstvo**³ gazetesinden aktarılıyor, n° 5).

Gerçekten de bir inci değil mi?

Yazdım, açıklıyorum, yineliyorum: "Devrimci amaçlarla savaş sonuna kadar sürdürme politikası yanlısı olan geniş yığınların, ... yadsınamaz iyi niyeti karşısında ve bunların burjuvazi tarafından aldatıldıkları da göz önünde tutularak, [sayfa 13] kendilerine, yanlışları **özel** bir sabır ve özenle anlatılmalı" dır.

Oysa, kendilerine sosyal-demokrat diyen, ne **geniş** tabakalara, ne de **yığınlar** arasındaki savaşı sonuna kadar götürme yanlılarına katılan bu baylar, hiç istiflerini bozmadan, görüşlerimi şöyle belirtiyorlar: "İç savaş (ki ne tezlerde, ne de raporda, iç savaştan tek sözcükle söz edilmemiştir!) sancağını (!) devrimci demokrasinin bağrına (!!) dikti (!) ..."

Bu ne demektir? Yahudi kırımını düzenleyenlerin kışkırtmalarıyla, **Ruskaya Volya**⁴ ile bunun arasında ne fark var?

Yazdım, açıklıyorum, yineliyorum: "İşçi vekilleri Sovyetlerinin **mümkün olan biricik** devrimci hükümet olabileceğini, ve bu yüzden, ... bizim görevimizin, yığınlara sabırla, yöntemle ve direşkenlikle, taktiklerindeki yanlışlığı, bu yığınların pratik gereksinmelerini özellikle göz önünde tutarak **açıklamaktan** başka bir şey olamayacağını bu yığınlara anlatmak."

Bazı itirazcılar, benim fikirlerimi "devrimci demokrasinin bağrında iç savaşa" bir çağrı gibi göstermektedirler!!

Geçici Hükümeti eleştirdim, çünkü, o, vaatlerle yetindi. Kurucu Meclisin toplanması için ne yakın bir tarih ve hatta ne de genel olarak herhangi bir süre saptadı. Ben, Kurucu Meclisin işçi ve asker vekilleri Sovyetleri olmadan toplanmasının hiç de güven altına alınamayacağını ve başarısız olduğunu göstermeye çalıştım.

Ve işte, benim, Kurucu Meclisin en kısa zamanda toplanmasına karşı olduğumu sanıyorlar.

Eğer onlarca yıllık siyasal savaşım, bana karşı çıkanların iyi niyetini, ender bir istisna olarak kabul etmeyi öğretmemiş olsaydı, bu ifadeleri "sayıklama" olarak nitelendirecektim.

Bay Plehanov, gazetesinde, benim konuşmamı, “sayıklama” olarak nitelendiriyor! Pekâlâ Bay Plehanov! Ama [sayfa 14] bakın siz, polemiginizde, nasıl sallapati, beceriksiz ve kavrayışsızsınız. Eğer iki saat boyunca saçma-sapan bir konuşma yaptıysam, yüzlerce dinleyici benim “hezeyan”ıma nasıl katlanabildi? Sonra, gazeteniz bu “hezeyan”ı ortaya sermek için [konuşmama] neden tam bir sütun ayırıyor? Bu olmadı, hiç olmadı.

Elbette ki, bağırıp çağırmak, sövmek, büyük çılgınlıklar atmak, Marx ve Engels’in 1871, 1872, 1875’te, Paris Komünü⁵ deneyimi tahlili **biçimleri** ve proletarya için zorunlu olan devletin **doğası** üzerine olması söylediklerini anlatmaya, açıklamaya ve anımsatmaya çalışmaktan çok daha kolaydır.

Eski-marksist Bay Plehanov, öyle görünüyor ki, marksizmi anımsamak istemiyor.

Alman sosyal demokrasisini 4 Ağustos 1914’te, “kokmuş bir ceset” olarak nitelendiren Rosa Luxembourg’u anmıştım. Peki Bay Plehanovlar, Goldenbergler ve hempaları, bundan, kimin adına “gocunuyorlar”? Şoven olarak nitelenen **Alman şovenleri** için mi?

İşte, kuyrukları iyice sıkışmış, sözde sosyalist, gerçekte şoven olan zavallı Rus sosyal-şovenleri.

Pravda, n° 26, 7 Nisan 1917.

İmza: **N. Lenin**.

[sayfa 15]

İKTİDAR İKİLİĞİ ÜZERİNE

HER devrimin temel sorunu, iktidar sorunudur. Bu sorun aydınlatılmadıkça devrimde kendi rolünü bilinçli bir biçimde oynamak ve hele devrimi yönetmek söz konusu olamaz.

Devrimimizin bir **iktidar ikiliği** yaratmış bulunmak gibi büyük bir özgülüğü var. Önemi her şeyden önce kavranması gereken bir olgu bu: onu anlamadan ileri gitmek olanaksız. Eski “formül”leri, örneğin bolşevizmin eski formüllerini tamamlayıp, düzelmesini bilmek gerek; çünkü onlar her ne kadar genellikle doğru çıkmışlarsa da, somut uygulamaları farklı **olmuştur**. Bir iktidar ikillliğini eskiden **kimse** ne düşünür, ne de düşünebilirdi.

[sayfa 16]

İktidar ikiliği neye dayanıyor? Geçici hükümetin, **burjuvazi** hükümetinin yanında, henüz güçsüz, tohum durumunda, ama gene de gerçek, söz götürmez ve büyüyen bir varlığı olan **bir başka hükümetin**: işçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin kurulmuş bulunmasına.

Bu ikinci hükümetin sınıf bileşimi nedir? Proletarya ile (asker üniforması altındaki) köylülük. Siyasal niteliği nedir? Devrimci bir diktatörlük, yani merkezî bir devlet iktidarı tarafından yayınlanan **bir yasaya değil**, ama doğrudan doğruya devrimci bir zorlamaya, halk yığınlarının aşağıdan gelen dolaysız girişkenliğine dayanan bir iktidar. Bu iktidar, alışılmış tipteki parlamenter burjuva demokratik

bir cumhuriyette genellikle var olan ve ileri Avrupa ve Amerika ülkelerinde şimdiye değin üstün gelen iktidardan bambaşkadır. İşin özü burada olmakla birlikte, çoğu kez unutilan, yeterince düşünölmeyen bir şeydir bu. **Bu** iktidar, 1871 Paris Komünü ile **aynı tipte** bir iktidardır ve başlıca belirtici özellikleri de şunlardır: 1) iktidar kaynağı, bir parlamento tarafından daha önce tartışılmış ve onaylanmış bir yasa değil, ama halk yığınlarının dolaysız, yerel, aşağıdan gelen girişkenliği, yaygın bir deymi kullanmak gerekirse, dolaysız bir “zorlama”dır; 2) halktan ayrı ve halka karşı kurumlar olan polis ve ordunun yerine, tüm halkın doğrudan silahlanması geçmiştir; bu iktidar altında, kamu düzeninin korunmasını silahlı işçiler ve köylüler, silahlı halk, **kendileri** gözetirler; 3) memurlar topluluğu da, bürokrasi de, halkın dolaysız iktidarı ile değiştirilmiş, ya da hiç değilse özel bir denetim altına konmuştur; yalnızca görevler seçimle gelinen görevler olmakla kalmaz, ama basit vekiller (**mandataires**) durumuna getirilmiş görevliler (**titulaires**) de, halkın ilk isteğı üzerine **görevden alınabilir (révocable)** durumdadırlar; bunlar, yüksek maaşlı “arpalıklar”dan yararlanan ayrıcalıklı, burjuva bir topluluk olmaktan çıkıp, maaşları iyi bir işçinin alışılmış ücretini **geçmeyen “özel bir sınıf”** [sayfa 17] işçi durumuna gelirler.

Özel bir devlet tipi olarak Paris Komününün **özü** işte burada, ve **yalnızca** buradadır. Plehanov’lar (marksizme ihanet etmiş bulunan mahut şovenler), Kautsky’ler (“merkez”ciler, yani şovenizm ile marksizm arasında bocalayan kişiler), ve genel olarak bugün egemen olan bütün sosyal-demokratlar, sosyalist-devrimciler ve benzerleri, işte bu özü unutilmuşlardır.

Bunlar işin içinden boş sözlerle çıkar, susku içine kapanır, sıvışır, devrim nedeniyle birbirlerini bin kez kutlarlar, ama işçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin **ne olduklarını düşünmek** istemezler. Bu Sovyetlerin var oldukları kadarıyla, onların iktidar oldukları kadarıyla, Rusya’da Paris Komünü **tipinde** bir devletin var olduğu apaçık gerçeğini görmek istemezler.

“Kadarıyla” dedim. Çünkü bu tohum durumunda bir iktidardan başka bir şey değil: burjuva geçici hükümet ile doğrudan bir uzlaşma aracıyla, ve çeşitli edimsel ödünler aracıyla, bu iktidar, kendi konumlarını, burjuvaziye kendisi **teslim etti ve buna devam ediyor.**

Neden? Çheydze, Çereteli, Steklov ve hempaları bir “yanlışlık” yaptıkları için mi? Yok canım! Bir ham kafa bunu düşünebilir, ama bir marksist değil. Bunun nedeni, proleterler ile köylülerin **yetersiz bilinç derecesidir**. Küçük-burjuva konumlarıdır, işçilerin bilincini aydınlatacak yerde **karartmalarıdır**, küçük-burjuva yanılısaları çürütecek yerde **yaymalarıdır**, yığınları burjuvazi etkisinden kurtaracak yerde, yığınlar üzerindeki burjuvazi etkisini **pekiştirmeleridir** bu önderlerin “yanlışlık”ı.

Bu, bizim arkadaşların da, “yalnızca”; Geçici Hükümeti hemen devirmek gerekli mi? sorusunu sorarken, neden o kadar çok yanlışlık yaptıklarını anlatmaya yetmiş olmalı.

Yanıtıyorum: 1) devirmek gerekli, çünkü bu hükümet, ne barış, ne ekmek ne de tam özgürlük **verebileceek**, oligarşik, [sayfa 18] burjuva ve halka dayalı olmayan bir hükümettir; 2) bu hükümet şu sırada devrilemez, çünkü o, işçi vekilleri Sovyetleri ile, ve en başta da en önemli sovyet olan Petrograd Sovyeti ile dolaysız ve dolaylı, açık ve gerçek bir **uzlaşmaya** dayanıyor; 3) bu hükümet, genel olarak, alışılmış yöntemle devrilemez, çünkü **ikinci** hükümet tarafından, işçi vekilleri Sovyeti tarafından burjuvaziye sağlanan **“destek”ten** yararlanıyor: oysa, bu ikinci hükümet, işçi ve köylü çoğunluğunun bilinç ve istencini doğrudan doğruya dışa vuran, olanaklı tek devrimci hükümettir. İşçi, tarım ücretlileri, köylü ve asker vekilleri sovyetlerinden daha yüksek ve daha iyi bir hükümet tipini insanlık daha hazırlamadı, ve biz de bugüne değin görmedik.

İktidar durumuna gelmek için, bilinçli işçiler çoğunluğu kazanmalıdırlar: yığınlar üzerinde hiç bir zor uygulanmadığı sürece, iktidara geçmenin başka yolu yoktur. Biz blankici, yani iktidarın bir azınlık tarafından alınması yandaşları değiliz. Biz marksist, yani proleter sınıf savaşı yandaşlarıyız; küçük-burjuva coşkunluklara karşıyız, sonuna değin şovenizme, söz ebeliğine, burjuvazi kuyrukçuluğuna karşıyız biz.

Proleter komünist bir parti kuralım; bolşevizmin en iyi yandaşları bu partinin öğelerini daha önce yaratmış bulunuyorlar; bir proleter sınıf eylemi için bir araya gelelim, ve proleterler, **yoksul** köylüler, gitgide artan sayılarla bize katılacaklardır. Çünkü **yaşam**, “sosyal-demokratlar”ın, Çheydze, Çereteli, Steklov ve başkalarının, “sosyalist-devrimciler”in, daha da “arı” küçük-burjuvaların vb., vb.

küçük-burjuva kuruntularını, her gün daha çok dağıtacaktır.

Burjuvazi, burjuvazinin tek bir iktidarından yanadır.

Bilinçli işçiler, işçi, tarım ücretlisi, köylü ve asker vekilleri Sovyetlerinin tek bir iktidarından, serüvenlerle değil, ama proletaryanın bilincini **aydınlatarak**, onu burjuvazinin etkisinden **kurtararak** hazırlanmış tek bir iktidardan yanadırlar. [sayfa 19]

Küçük-burjuvazi -"sosyal-demokratlar", sosyalist-devrimciler, vb., vb.- duraksamaları ile bu aydınlatmayı, bu kurtuluşu **engelliyor**.

Karşı karşıya bulunan **sınıflar** arasındaki gerçek güçler ilişkisi işte böyledir. Görevlerini belirleyen de işte bu ilişkidir.

Pravda, n° 28, 9 Nisan 1917

İmza: **N. Lenin**.

[sayfa 20]

TAKTİK ÜZERİNE MEKTUPLAR⁶

GİRİŞ

4 Nisan 1917'de, yazının adında belirtilmiş olan konuda, ilkin, bir bolşevikler toplantısına bir rapor sunmak üzere Petersburg'a çağrılmıştım. Toplananlar Rusya'nın işçi ve asker vekillerinin Sovyetleri konferansının delegeleri idi ve hareket etmek zorunda oldukları için, bana, konuşmamı erteleme olanağı verememişlerdi. Toplantının sonunda, toplantıya başkanlık eden G. Zinovyev yoldaş, bütün toplantıdakiler adına, Rusya'nın sosyal-demokrat işçi partisinin birleşmesi sorununu tartışmak isteyen bolşevik ve menşevik delegelerin ortak toplantısında raporumu, hiç zaman geçirmeden, yeniden yinelememi istedi.

Raporumu hemen yinelemekte duyduğum güçlüğü karşın, [sayfa 21] bu istek, aynı zamanda, **hem benim siyasal dostlarımdan**, hem de kısa zaman içinde hareket edecekleri için gerçekten de bana bir süre veremeyecek durumda olan menşeviklerden geldiğine göre, bu isteği reddetmeye kendimi yetkili görmedim.

Raporda, Prauda'nın⁷ 7 Nisan 1917 tarihli 26. sayısında yayınlanmış olan tezlerimi okudum.*

* Bu mektuba ek olarak, bu tezleri ve bunlarla birlikte kısa açıklayıcı notları, **Pravda'nın** bu sayısına uygun olarak sunuyorum. [Lenin'in notu] (Bu kitapta bkz: s. 10-15). -Ed.

Tezler ve benim raporum, bizzat bolşeviklerin kendi aralarında ve **Pravda'nın** yazı kurulunda anlaşmazlıklara neden oldu. Birkaç toplantıdan sonra oybirliğiyle bu anlaşmazlıkları **açıkça** tartışmanın ve böylelikle partimizin (Merkez Komitesi çevresinde toplanmış bulunan Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin), 20 Nisan 1917'de Petersburg'da başlayacak olan kongresine materyal sağlamanın daha iyi olacağı kararına vardık.

Tartışma üzerindeki bu karara uygun olarak, sorunu **bütün yönleriyle** incelemek iddiasında bulunmaksızın ve yalnızca belli başlı kanıtları, işçi sınıfı hareketinin **pratik** görevlerinin yerine getirilmesi için özellikle önemli olanlarını belirtmek isteğiyle aşağıdaki **mektupları** yayınladım.

BİRİNCİ MEKTUP GÜNCEL DURUMUN TAHLİLİ

Marksizm, bizi, sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının somut özelliklerinin en doğru, aslına en uygun ve nesnel olarak doğrulanabilir, denetlenebilir bir hesabını yapmaya zorunlu kılar. Biz bolşevikler, bu kurala, bilimsel temellere dayanan bir siyaset bakımından keskinleşen zorunlu olan bu kurala her zaman bağlı kalmak zorundayız.

Marx ve Engels, ezbere öğrenilen ve yinelenen, olsa olsa [sayfa 22] tarihsel sürecin her **evresinin**, **somut** iktisadî ve siyasal durumuyla zorunlu olarak değişen **genel** hedefleri gösterebilen "formüller"le haklı olarak alay ederek, her zaman, "bizim öğretimiz bir dogma değil, ama bir eylem kılavuzudur" demişlerdir.

Şu halde, devrimci proletaryanın partisinin, görevlerim ve hareket tarzını belirlemek için bugün kılavuz sayması gereken kesin olarak sabit olmuş nesnel **olgular** hangileridir?

Benim **Pravda'da** yayınlanan (n° 14 ve 15, 21 ve 22 Mart 1917) ilk "Uzaktan Mektup"umda ("birinci devrimin birinci aşaması"), ve tezlerimde, "Rusya'da güncel durumun özgünlüğü"nü, devrimin birinci aşaması ile ikinci aşaması arasında **g e ç i ş** evresi olarak tanımladım. Sonuç olarak, en başta gelen sloganın, "günün görevi"nin, o anda şu olduğu kanısındayım: "İşçiler, çarlığa karşı iç savaşta proletarya ve halk kahramanlığının mucizelerini yarattınız. Devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için de proletar-

ya ve halk örgütlenmesinin harikalarını yaratmalısınız.” (**Pravda**, n° 15.)*

Birinci aşama neyi kapsar?

Devlet iktidarının burjuvaziye geçmesini.

Şubat-Mart 1917 Devriminden önce devlet iktidarı, Rusya’da, eski bir sınıfa, başında Nikola Romanov’un bulunduğu feodal toprak soylularına aitti.

Bu devrimden sonra, iktidar, **başka** bir sınıfa, yeni bir sınıfa, **burjuvaziye** ait bulunuyor.

İktidarın bir **sınıftan** ötekine geçişi, sözcüğün salt bilimsel anlamıyla olduğu kadar, politik ve pratik anlamıyla da bir **devrimin** birinci, başlıca ve esas belirtisidir.

Burjuva devrimi ya da burjuva demokratik devrim, Rusya’da, bu bakımdan **tamamlanmıştır**.

Şimdi, burada, kendilerine “eski-bolşevikler” demekten hoşlanan karşı-görüşlülerden yükselen itirazları duyuyoruz: [sayfa 23] her zaman burjuva demokratik devrimin ancak “proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik iktidarı” ile son bulabileceğini söylemedik mi? Tarım devrimi, ki o da burjuva demokratiktir, o da sonuçlandı mı? Bu, tam tersine, **henüz başlamamış** bir olay değil midir?

Yanıt veriyorum: bolşeviklerin fikirleri ve sloganları, **bütünü** içinde, tarih tarafından tamamıyla doğrulanmışlardır; ama **somut gerçek** olaylar, bizim önceden görebildiğimizden **başka şekilde** oldu; daha özgün ve daha çeşitli biçimde geçti.

Bunu bilmemek ya da unutmak, yeni ve canlı gerçeğin özgülüğünü **incelemek** yerine, **ezberlenmiş** bir formülü ahmakça yineleyerek, partimizin tarihinde bir kere daha can sıkıcı tatsız rol oynayan bu “eski-bolşevikler” gibi davranmak olurdu.

“Proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik iktidarı”, Rus devriminde daha önceden **gerçekleşmiş**** bulunuyor, çünkü bu formül, yalnızca **sınıflar arasında ilişkiyi** öngörüyordu, bu ilişkiyi, bu işbirliğini **g e r ç e k l e ş t i r e n somut siyasal bir kurumu** değil. Yaşamın gerçekleştirdiği “işçi ve asker vekilleri Sovyetleri”, işte, “proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik

* Bkz: Lénine, **Euvres**, t. 23, s. 335. -Ed.

** Belli bir biçimde ve belli bir noktaya kadar.

iktidan”.

Bu formül artık eskidi. Yaşam, onu, formüller ülkesinden gerçek ülkesine götürdü, ona kan ve can verdi, onu somutlaştırdı ve **sonuçta** değişikliğe uğrattı.

Bu yüzden, artık, gündemde yeni bir hedef vardır: bu, iktidarın **bağrında** proleter unsurlarla (savaşı sonuna kadar götürmeye karşı olanlar, enternasyonalciler, “komünistler”, komüne geçişten yana olanlarla), **küçük-mülk sahibi ya da küçük-burjuva** unsurlar (Çheydze, Çereteli, Steklov, sosyalist-devrimciler ve daha başka devrimci amaçlarla savaşı sonuna kadar götürme yanlıları, komüne doğru giden harekete karşı olanlar, burjuvaziye ve burjuva hükümeti [sayfa 24] “destekleme”den yana olanlar) arasında bölünme, ayrılma.

Her kim ki; **bugün**, “proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik diktatörlüğü”nden başka söz etmez, yaşamın gerisinde kalır, ve bu yüzden de, pratik olarak, proletarya sınıfının savaşımına karşı küçük-burjuvaziye **geçer**, ve devrim-öncesi “bolşevik” antikalar arşivlerine (“eski-bolşevikler” arşivlerine de denilebilirdi) kaldırılması gerekir.

Proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü şimdiden gerçekleşmiş bulunuyor, ama olağanüstü özgün bir biçimde ve çok önemli birçok değişikliklerle. Gelecek mektuplarının birinde bundan söz edeceğim. Şimdilik, bir marksistin, her teori gibi daha çok esas olan, genel olan, yaşamın karmaşıklığını **yaklaşık** olarak gösterebilen dünün teorisine sınıksız takılıp kalmaması, yaşayan **gerçeği**, kesin ve somut olguları hesaba katması gerektiğini, bu söz götürmez gerçeği iyice özümlemesi gerekir.

“Gri teoridir, dostum, ama yeşil yaşamın sonsuz ağacıdır.”⁸

Eskiden yapıldığı gibi, burjuva devrimi “tamamlama” sorununu ortaya atmak, canlı marksizmi ölü metinlere feda etmek demektir.

Eski formül şöyleydi: burjuvazinin egemenliğinin yerini, proletarya ve köylülüğün egemenliği, onların diktatörlüğü alabilir ve almalıdır.

Oysa, gerçek yaşamda, **şimdiden b a m b a ş k a b i r ş e y** görüyoruz: bu ikisinin, **birinin** ve **ötekinin**, son derece özgün, yeni, şimdiye kadar hiç görülmemiş bir biçimde, **birbirine geçişini**. Önümüzde, yan yana, bir arada, aynı zamanda, hem

burjuvazinin egemenliği (Lvov-Guçkov hükümeti), **hem de k e n d i i s t e ğ i y l e** iktidarı burjuvaziye bırakan, isteyerek burjuvazinin kuyruğuna takılan proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünü görüyoruz.

Çünkü, unutmamak gerekir ki, Petrograd'da, fiilen iktidar, [sayfa 25] işçilerin ve askerlerin elindedir; yeni hükümet, onlara, **hiç bir** şeyi zorla kabul ettirmez, ettiremez de, çünkü ne polis, ne halktan kopmuş bir ordu, ne de halkın **üstünde** yer alan güçlü bir bürokrasi vardır. Bu bir olgu. Bu, kesin olarak, Paris Komünü tipinde bir devleti karakterize eden bir olgudur. Bu olgu, eski şemaların çerçevesi içine girmiyor, onlara uygun düşmüyor. Bugün artık anlamını yitirmiş “proletaryanın ve köylülüğün diktatörlüğü” üstüne **genel** sözleri yinelemek değil, şemaları yaşama uyarlamak gerekir.

Sorunu daha iyi aydınlatmak için, bir başka yönden ele alalım.

Bir marksist, sınıflar arası ilişkilerin tahlilinde gerçek zemini terk etmemelidir. Burjuvazi iktidardadır. Ama köylü yığına **da**, bir başka kategoride, bir başka türde, bir başka nitelikte bir burjuvazi değil midir? Niçin bu toplumsal kategori iktidara **gelmesin**, böylece burjuva demokratik devrimi “tamamlamasın”? Bu, niçin mümkün olmasın?

Eski-bolşevikler çok kere böyle düşüyorlar.

Bu, pekâlâ olanaklıdır derim. Ama bir marksist, bir durumu değerlendirmek için, olabilecek olandan **değil**, gerçek olandan hareket eder.

Çünkü, gerçek bize **şunu** gösteriyor ki, köylülerin ve askerlerin serbestçe seçilmiş vekilleri, ikinci bir hükümet oluşturuyorlar, onu serbestçe tamamlıyor, geliştiriyor, yetkinleştiriyorlar. Ve aynı serbestlikle iktidarı burjuvaziye **teslim** ediyorlar; bu, hiç de marksist teoriye “aykırı” değildir, çünkü burjuvazinin, konumunu yalnızca zor yoluyla değil, yığınların göreneğe bağlılığı, zayıflığı, güçsüzlüğü, bilinçsizliği ve örgütsüzlüğü ile de koruduğunu her zaman biliyorduk ve bunu binlerce kez belirttik.

Ve bugünün bu gerçeği karşısında olaylara sırt çevirmek ve “olanaklar”dan söz etmek doğrusu gülünçtür.

Köylülüğün, tüm toprakları ve tüm iktidarı alması olanaklıdır. [sayfa 26] Bu olanağı aklımdan çıkarmamak ve ufkumu, içinde

bulduğumuz günle sınırlandırmamak üzere **yeni** bir olguyu: bir yanda tarım ücretlileri ve yoksul köylüler ile öte yanda varlıklı (patron) köylüler arasındaki derin uçurumu hesaba katarak, tarım programını açık ve kesin bir biçimde formüle ediyorum.

Ama başka bir olanak daha vardır: köylüler, burjuvazinin etkisi altında bulunan, savaşı sonuna kadar sürdürmek siyasetinden yana geçen ve kendilerine, her ne kadar daha toplantı günü henüz saptanılmamış bile olsa Kurucu Meclise kadar beklemelerini salık veren sosyalist-devrimcilerin küçük-burjuva partisinin öğütlerine kulak verebilirler.*

Olasıdır ki, köylüler, işçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin aracılığıyla, burjuvazi ile kısa bir süre önce yapmış oldukları yalnız biçimsel değil, aynı zamanda gerçek olan uzlaşmayı **olduğu gibi korusunlar** ve sürdürsünler.

Pek çok şey olanaklıdır. Tarım hareketini ve tarım programını unutmak büyük bir yanılğı olurdu. Ama bize, **uzlaşmanın var olduğunu** ya da daha doğru, daha az hukuksal, daha ekonomik toplumsal bir deyim kullanmak istersek, burjuvazi ile köylülük arasında bir **sınıf işbirliğinin** varlığını gösteren **gerçeği** unutmak da daha küçük bir yanılğı olmayacaktır.

Bu olgu, olgu olmaktan çıkacağı, köylülük, burjuvaziden ayrılacağı, burjuvaziye karşın, toprağı eline geçireceğı, ona karşı iktidarı alacağı zaman, burjuva demokratik devrimin daha özel olarak incelenecek olan yeni bir aşaması başlayacaktır. [sayfa 27]

Köylülüğün burjuvaziyle **anlaştığı şu anda** bu gelecek aşama olanağı yüzünden ödevini unutan bir marksist, bir küçük-burjuva durumuna düşer, çünkü o, proletaryaya, küçük-burjuvaziye güvenmesini **telkin** etmiş olur (“bu küçük-burjuvazi, bu köylü yığını, bizzat burjuva demokratik devrim çerçevesi içinde burjuvaziden ayrılmalıdır”). Köylünün **a r t ı k** burjuvazinin yedeğinde olmayacağı, sosyalist-devrimcilerin, Çheydze’lerin, Çereteli’lerin,

* Sözlerimin yanlış yorumlanmaması için hemen söyleyeyim ki: tarım ücretlilerinin ve köylülerin **S o v y e t l e r i**, makinelerin, binaların ve hayvanların en ufak bir tahribe uğramalarına meydan vermeksizin ve buğday ekim ve üretiminde kargaşalık yaratmak şöyle dursun, bu üretimi **yoğ un la ş t ı r m a k** üzere düzen ve disiplini **b i z z a t k e n d i l e r i** en sıkı şekilde uygulayarak **d e r h a l b ü t ü n** topraklara el koymalıdır, çünkü askerlerin tayını **i k i k a t ı n a** çıkarılmalıdır ve halk açık çekmemelidir.

Steklov'ların **artık** burjuva hükümetin bir uzantısı olmayacakları şairane, güler yüzlü, hoş bir gelecek “olanağı”, bu güleç gelecek “olanağı”, köylünün hâlâ burjuvazinin kuyruğuna takılı bulunduğu, sosyalist-devrimcilerin ve sosyal-demokratların burjuva hükümetin bir eki, bir uzantısı ve “Majesteleri”⁹ Lvov'un muhalefeti olma rolünde kaldıkları **bugünkü kaderi** ona unutturacaktır.

Varsayılan bu kişi, yumuşak başlı bir Louis Blanc'a, Kautsky'nin tatlı dilli bir öğrencisine benzerdi; bir devrimci markiste benzer hiç bir yanı olmazdı.

Tamamlanmamış, -ve henüz köylü hareketini sonuçlandırmamış- burjuva demokratik devrim “üzerinden” sosyalist devrime “atlamak” arzusuyla, bu öznelciliğe düşmek tehlikesini göze almayalım.

Eğer, “Çar yok, **işçi** hükümeti var”¹⁰ deseydim, böyle bir tehlikeyle karşı karşıya bulunurdum. Ama böyle bir şey **demedim**, tamamen başka bir şey dedim. Rusya'da, işçilerin, tarım ücretlilerinin, askerlerin ve köylülerin vekillerinin sovyetlerinden **başka** (burjuva hükümetinden başka) bir hükümet **olamayacağını** söyledim. Bugün, Rusya'da, iktidar, Guçkov'dan, Lvov'dan, bilimsel, marksist bir terim kullanmak üzere ve ne gündelik dilden, ne sokaktaki adamın dilinden, ne de meslekî dilden alınmış bir tanımlamadan değil, bir sınıf tanımlamasından yararlanmak üzere, ancak içinde **açıkça** köylülüğün, askerlerin, küçük-burjuvazinin egemen buldukları Sovyetlere geçebilir dedim. [sayfa 28]

Açıkça, Paris Komünü deneyimine başvurduğuma göre, tezlerimde, henüz zamanını doldurmamış olan köylü hareketi ya da genellikle küçük-burjuva hareketin üstünden atlamak gibi bir işçi hükümeti tarafından iktidarın “ele geçirilmesi” oyununu **oynamak** gibi her türlü olasılıktan, her türlü blankici serüvenden mutlak olarak kaçındım. Çünkü, bilindiği gibi, Marx'ın 1871'de-, Engels'in 1891'de¹¹ ayrıntılı olarak özenle gösterdikleri gibi. Komün deneyimi, blankiciliği¹² içine almamıştır, **çoğunluğun** doğrudan doğruya, dolaysız ve kayıtsız şartsız egemenliğini ve yığınların yalnızca bu çoğunluk **bilinçli olarak** hareket ettiği ölçüde yığınların eylemini kesinkes güvence altına alır.

Tezlerimde, her şeyi tam eksiksiz bir biçimde açıklayarak, işçi, tanım ücretlisi, köylü ve asker vekilleri Sovyetleri **içerisinde etkili olmak savaşına** bağladım. Bu konuda herhangi bir

kuşkuya yer vermemek için, tezlerimde, “**yığınların p r a t i k** gereksinmelerini göz önünde bulundurarak” sabırlı ve azimli bir “açıklama” çalışmasının zorunluluğunu **iki kez** vurguladım.

Bilisizler ya da Bay Plehanov ve hempaları, marksizm dönepleri, anarşizm, blankicilik vb. diye bağırıp çağırabilirler. Düşünmek ve öğrenmek isteyen, blankiciliğin, iktidarın bir azınlık tarafından alınması demek olduğunu, işçiler vb. vekilleri Sovyetlerinin ise, **apaçık olarak** halk **çoğunluğunun** doğrudan doğruya, dolaysız örgütü olduğunu anlamamazlık edemez. Bu, Sovyetlerin bağrında etkili olma uğruna savaşıma yönelmiş bir hareket, blankicilik bataklığına dökülemez, hiç bir şekilde dökülemez. Gene aynı şekilde anarşizm bataklığına da dökülemez, çünkü anarşizm, burjuvazinin egemenliğinden proletaryanın egemenliğine **g e ç i ş** sırasında **devletin ve devlet iktidarının zorunluluğunu** reddeder. Ben, tersine, her türlü yanlış anlamaya meydan vermeyecek bir açıklıkla, bu dönemde, devletin zorunluluğunu **savunuyorum**, ama Marx’la ve Paris Komünü deneyimiyle ^[sayfa 29] de uyuşarak alelade bir burjuva parlamenter devletin değil, ama sürekli ordusu **olmayan**, halk düşmanı bir polisi **bulunmayan**, halkın üzerinde yer alan bürokrasisi **olmayan** bir devletin gereğini savunuyorum.

Eğer Pay Plehanov, **Edinstvo’sunda** bütün gücüyle anarşizme karşı protestolar haykırıyorsa, bununla, bize, marksizmle ilişkisinin kopmuş olmasının yeni bir kanıtını vermekten başka bir şey yapmıyor. Benim, **Pravda’da** (n° 26) yayınlanan, kendisini, Marx ve Engels’in 1871, 1872, 1875’te devlet konusundaki öğretilerinin neler olduğunu bize açıklamaya çağırılmama karşı, Bay Plehanov, öfkeden kudurmuş burjuvazinin çılgınlıklarına benzeyen uluorta çılgınlıklar atarak sorunun özü konusunda susarak yanıt vermek zorundadır ve her zaman da zorunlu olacaktır.

Eski-marksist Plehanov, marksizmin devlet üzerine öğretisinden **kesin olarak** hiç bir şey anlamamıştır. Zaten bu anlayışsızlığının tohumları, anarşizm üstüne Almanca broşüründe de görülebilir.¹³

ŞİMDİ de, I. Kamenev yoldaşın benim tezlerimle ve yukarıda açıklanan görüşlerle olan “anlaşmazlıklarını” **Pravda** n° 27’deki yazısında nasıl sıraladığını görelim. Bu, bunları daha iyi belirginleştirmemize yardım edecektir.

“Lenin yoldaşın genel şemasına gelince, diye yazıyor Ka-

menev yoldaş, bu şema, şu burjuva demokratik devrimin **t a m a m l a n m ı ş** olduğu tezinden hareket etmesi bakımından ve bu devrimin derhal sosyalist devrime dönüşmesine dayanması yüzünden bize kabul edilmez bir şema olarak görünüyor.”

Burada, iki büyük yanlış var.

Birincisi. Burjuva demokratik devrimin tamamlanmış ya da tamamlanmamış olduğunu anlama sorunu **yanlış konmuştur**. Sorun, şeylerin yalnız bir yönünü dikkate alan, nesnel gerçeğe uygun düşmeyen, soyut ve yalın bir biçimde konmuştur. [sayfa 30] Kim ki sorunu **böyle** koyar, kim ki **bugün** “Burjuva demokratik devrim tamamlanmış mıdır?” diye sorar, **e n a z ı n d a n**, son derece kaşık ve hiç olmazsa iki yön içeren bir gerçeği anlamak olanağından kendini yoksun kılar. Teoride bu böyle. Pratikte ise acınacak bir şekilde **küçük-burjuva devrimciliğine** teslim olur.

Gerçekte, bize, **hem** iktidarın burjuvaziye geçişini (alışılmış tipte “tamamlanmış” burjuva demokratik devrim), **hem de** hakikî hükümet yanında, “proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü”nü temsil eden ikinci bir hükümetin* varlığını gösteriyor. Bu “ikinci hükümet” de **kendiliğinden**, iktidarı burjuvaziye bırakmış, kendisini, burjuva hükümete bağlamıştır.

Kamenev yoldaşın, “burjuva demokratik devrim tamamlanmamıştır” yolundaki eski bolşevik formülü, bu gerçeği hesaba katıyor mu?

Hayır, bu formül eskimiştir. Artık hiç bir şeye yaramaz. Bu formül ölmüş bir formüldür. Onu yeniden diriltmek boşunadır.

İkinci olarak. Pratik bir sorun. Burjuva hükümetten **ayrı, özel bir** “proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü” şeklinin, bugün, Rusya’da, hâlâ olanaklı olup olmadığı söylenemez. Oysa, marksist taktik de bilinmeyen üzerine dayandırılmaz.

Ama bu, hâlâ mümkün olabilirse, buna ulaşmak için ancak bir, tek bir yol vardır: hareketin komünist, proleter unsurlarının, küçük-burjuva unsurlardan derhal, kesin bir şekilde ve geri dönüşsüz, ayrılması.

Niçin?

Çünkü, bütün küçük-burjuvazinin, şovenizme (savunma savaşını sonuna kadar götürmeye) doğru, burjuvazinin “destek-

* İngilizce metinde: “paralel bir hükümet”, -ç.

lenmesine” doğru, burjuvaziye bağımlılığa doğru, burjuvaziden vazgeçmek zorunda kalmak **korkusuna** doğru vb. [sayfa 31] kayması bir rastlantı değil, zorunlu bir şeydir.

Küçük-burjuvazi, zaten iktidarı alabilecek durumda ise, ama almak **istemiyorsa**, onu, iktidara nasıl “itmeli”?

Yalnızca komünist partisinin, proletarya partisinin ayrılmasıyla; bu küçük-burjuvaların ürkekliğinden **kurtulmuş** proleter sınıf savaşıyla. Yalnızca sözde değil, ama fiiliyatta da küçük-burjuvazinin etkisinden kurtulmuş olan proleterlerin birlik ve beraberliği küçük-burjuvazinin ayakları altındaki toprağı o kadar “yakıcı” hale getirebilir ki, küçük-burjuvazi, belli koşullarda, iktidarı almaya kendini zorunlu görür; Guçkov’un ve Milyukov’un -gene yinelıyorum, belli koşullarda- Çheydze’lerle, Çereteli’lerle, sosyalist-devrimcilerle, Steklov’larla paylaşmadıkları, tam bir iktidar için elverişli bir tutum alacakları pek uzak bir olasılık değildir; çünkü bu sonuncular, her şeye karşın **“savaşı sonuna kadar götürmekten yanadırlar”**.

Hemen bugün, derhal ve dönüşsüz olarak Sovyetlerin proleter unsurlarını (yani komünist, proleter partisini) küçük-burjuva unsurlardan ayırmaya kalkan kimse, mümkün olan şu iki durumda hareketin çıkarlarına sadık bir şekilde tercüman olur: Rusya’nın hâlâ kendine özgü, bağımsız, burjuvaziye bağlı olmayan bir şekle bürünmüş bir “proletarya ve köylülük diktatörlüğüne” sahip olması **halinde** olduğu gibi, küçük-burjuvazinin bir türlü kendini burjuvaziden koparamaması ve daima (yani sosyalizme kadar) burjuvazi ile bizim aramızda bocalaması halinde.

Her kim ki, eyleminde, yalnızca “burjuva demokratik devrimin tamamlanmamış” olduğu basit formülünden esinlenirse, salt bu yüzden küçük-burjuvazinin burjuvazi karşısında mutlaka bağımsız olabileceğine kefil oluyor demektir. Onun için, şu içinde bulunduğumuz zamanda, kendisini, acınacak biçimde küçük-burjuvazinin eline teslim ediyor demektir.

Sırası gelmişken. Proletaryanın ve köylülüğün diktatörlüğü [sayfa 32] “formülü” söz konusu olduğuna göre, **iki Taktik’te** (Temmuz 1905) özellikle şunu belirttiğimi (**Oniki Yıl’a** bakınız, s. 435)¹⁴ anımsamak iyi olacak:

“Dünyadaki her şey gibi, proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün de bir geçmişi, ve bir de gele-

ceği vardır. Bunun geçmişi otokrasidir, serflik, monarşidir ve ayrıcalıktır. ... Geleceği ise, özel mülkiyete karşı savaşımdır, ücretli işçilerin işverene karşı savaşımdır, sosyalizm için savaşımdır.”*

Kamenev yoldaş, aynı şekilde, 1917’de de, proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğünün **geçmişini** dikkate almamak yanlısını işliyor. Oysa **gerçekte, gelecek** onun için başlamış bile bulunuyor, çünkü ücretli işçinin ve küçük mülk sahibinin çıkarları ve politikası daha şimdiden birbirinden **gerçekte** ayrıdır, ve bu ayrılık, “savaşı sonuna kadar sürdürme” gibi emperyalist savaşa karşı tutum gibi, o kadar önemli, o kadar başlı başına bir sorundur.

Şimdi burada, Kamenev yoldaşın daha yukarda da söylenilen ikinci yanlış uslamasına geliyorum. O, beni, şemamda, “bu devrimin (burjuva demokratik devrimin) şu an sosyalist devrime geçişine” dayanmış olmakla suçluyor.

Bu yanlıştır. Devrimimizin **sosyalist** devrime “şu an” dönüşmesine “dayanmak” şöyle dursun, böyle bir tutumdan kesin olarak kaçındım; 8. tezde kesin olarak şunu açıkladım: “Doğrudan görevimiz, sosyalizmin ‘başlatılması’ **değildir**...”**

Devrimimizin sosyalist devrime hemen dönüşmesini hesap-ayan bir kimsenin, doğrudan doğruya bir görev olarak kabul edilen sosyalizmin başlatılmasına karşı koymayacağı besbelli değil midir?

Dahası var: Rusya’da bir “Komün-Devletin” (yani Paris [sayfa 33] Komünü tipinde bir devletin) “şu an” gerçekleştirilmesi **olanaksızdır**, çünkü, bunun için Sovyetlerin hepsinde (ya da çoğunda) vekillerin çoğunluğunun, sosyalist-devrimcilerin, Çheydze, Çereteli, Steklov ve hempalarının taktik ve politikalarının yanlış ve zararlı olduğunun kesin olarak bilincine varması gerekir. Bu alanda yalnızca “sabırlı” bir açıklama, anlatma çalışmasına güvendiğimi kesin bir dille ifade ettim “şu an” gerçekleştirilebilecek bir değişikliği elde etmek için sabırlı olmaya ne gerek?

Kendi “sabırsızlığı” içinde, Kamenev yoldaş, işi biraz abarttı, ve sosyalizme “şu an” başlamayı istediği öne sürülen Paris Komünü konusundaki burjuvazinin ön yargılarını zoraki göz önünde bu-

* V. İ. Lenin, **Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin iki Taktiği**, Sol Yayınları, Ankara 1977, s. 98. -Ed.

** Bkz: Bu kitabın 12-13. sayfaları. -Ed.

lundurdu ve kendisine mal etti. Bu hiç de doğru değildir. Komün, ne yazık ki, sosyalizme başlamakta fazla gecikti. Komünün gerçek anlamı, burjuvaların aramayı âdet edindikleri yerde değildir; Komünün gerçek anlamı, özel bir **devlet** tipi yaratmasındadır. Oysa bu tür bir devlet, Rusya'da **zaten** doğmuş bulunuyor: bu devlet, işçi ve asker vekillerinin sovyetleridir.

Kamenev yoldaş, Sovyetlerin, kendi anlamlarında, tip bakımından, toplumsal ve siyasal bakımdan Komün devlet ile olan benzerliklerinde **var olduğu olgusunu** düşünmedi; bu olguyu inceleyeceğine, benim “şu an”da, ona bakılırsa, “dayandığım” dediği şey üzerinde konuşmaya koyuldu. Kendisi de birçok burjuvanın başvurduğu bir yöntemi kullanarak ne yazık ki şu sonuca varıyor: dikkatleri, işçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin ne **olduklarını**, bunların parlamenter cumhuriyetten daha üstün bir tip olup olmadıklarını, halka **daha yararlı** olup olmadıklarını, örneğin buğday kıtlığıyla savaşmaya **daha ehil** olup olmadıklarını vb. bilip anlamak gibi bir sorundan -yaşamın önümüze koyduğu yaşamsal, gerçek bir sorundan- çevirmek, ve görünüşte bilimsel, ama gerçekte anlamdan yoksun, boş, yararsız, tam da öğretmence, kısır bir soruna, yani benim “anî, yakın bir değişikliğe [sayfa 34] inanıp güvendiğim” sorununa yöneltmek.

Boş ve kötü konulmuş bir sorun. Ben, **yalnızca** ve özellikle, işçilerin, askerlerin ve köylülerin buğday üretiminin hızlandırılmasının, buğdayın daha iyi üleştirilmesinin, eratın erzakının iyileştirilmesinin vb., vb. ortaya koyduğu güç **pratik** sorunları memurlardan ve polisten daha iyi çözümleyebileceklerine güveniyorum.

İşçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin, halk **yığınının** girişkenliğini, parlamenter cumhuriyetten çok daha çabuk ve daha iyi bir şekilde harekete getireceklerine derin bir şekilde inanıyorum, (bir başka mektuptaki, iki devlet tipinin daha ayrıntılı bir karşılaştırmasına bakınız). Onlar, sosyalizmi hazırlamak için nasıl **önlemler** alınacağına, hangi önlemlerin alınacağına daha iyi, daha pratik ve daha etkili bir biçimde karar vereceklerdir. Bir bankanın denetlenmesi, bütün bankaların bir tek banka halinde birleştirilmeleri **henüz** sosyalizm değildir, ama onu hazırlayan **bir önlemdir**. Yunkerler [Alman toprak soyluları] ve burjuvalar, Almanya'da, halka karşı, bu türden önlemler almaktalar. Bir işçi ve asker vekilleri sovyeti, yarı, bütün iktidar elinde olursa, bunu, halkın yaranna

olarak çok daha iyi yapacaktır.

Bu türden önlemler alınmasını **zorunlu** kılan nedir?

Kıtlık, iktisadî yaşamın düzensizliği. Eli kulağında bekleyen çöküntü. Savaşın felâketleri. İnsanlığın bağrında savaşın açtığı iğrenç yaralar.

Kamenev yoldaş, “eğer bir komünist propagandacı grubu haline gelmek değil de sonuna kadar proletaryanın devrimci kitlelerinin partisi olarak kalmak istiyorsa ve kalmalıysa, devrimci sosyal-demokrasi için olanaklı tek görüş olarak kendi görüşünü geniş bir tartışmada savunmayı ve üstün kılmayı umduğunu” açıklayarak sözlerine son veriyor.

Kanımcı, bu sözler, bugünkü durum hakkında tamamen yanlış olan bir değerlendirmeyi gösteriyor. Kamenev yoldaş, “yığınların partisi” ile “propagandacılar grubu”nu karşı [sayfa 35] karşıya getiriyor. Oysa, bugün, “yığınlar”, “devrimci” amaçlarla savaşı sonuna kadar götürme sarhoşluğunun pençesi altındadır. Böyle bir anda, yığınlarla birlikte “kalmayı istemektense” ya da, bir başka deyişle, genel bulaşıcı hastalığa boyun eğmektense, bu “yığın halinde” zehirlenmeye karşı koymak enternasyonalcilere daha çok yakışmaz mı? Avrupa’nın savaş halindeki bütün ülkelerinde, şovenlerin “yığınlarla birlikte kalmak” isteklerini ileri sürerek kendilerini haklı göstermeye uğraştıklarını görmedik mi? Propagandacıların eylemi, kesin olarak, içinde bulunduğumuz şu anda, proleterlerin çizgisini, savaşı sonuna kadar götürme ve küçük-burjuva “yığınsal” zehirlenmesinden kurtarmanın merkez noktası değil midir? Proleter olan ve proleter olmayan bu yığınların bağrında, sınıf ayrımı gözetmeksizin bir blok kurmuş olmaları olgusu, kesin olarak, savaşı sonuna kadar götürme bulaşıcı hastalığının koşullarından biri olmuştur. Bana öyle geliyor ki, **proleter** çizgisinin “propagandacılar grubu”ndan hor görü ile söz etmek hiç de hoş kaçmamaktadır.

8 ve 13 (21 ve 26) Nisan 1917’de yazıldı.

Priboy yayınları arasında
Nisan 1917’de broşür olarak yayımlandı.

[sayfa 36]

DEVİRİMİZDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ (PROLETARYA PARTİSİ İÇİN PLATFORM TASARISI)

BUGÜN Rusya'nın içinden geçtiği tarihsel uğrak, şu özsel özelliklerle belirlenmiştir:

GERÇEKLEŞEN DEVRİMİN SINIF NİTELİĞİ

1. Tüm devlet makinesini (ordu, polis, bürokrasi) yöneten bir avuç toprak sahibi feodalden başkasını temsil etmeyen eski çarlık iktidar, yenilmiş ve devrilmiş, ama işi bitirilmemiştir. Krallık resmen kaldırılmamıştır. Romanovlar çetesi, kralcı entrikalarını sürdürüyor. Toprak feodallerinin çok büyük mülkiyeti ortadan kaldırılmamıştır.

2. Rusya'da iktidar, yeni bir **sınıfın**: burjuvazinin ve burjuvalaşmış büyük toprak sahiplerinin ellerine geçmiştir. [sayfa 37] Bu anlamda, burjuva demokratik devrim Rusya'da tamamlanmıştır.

Bir kez iktidara geçtikten sonra, burjuvazi, Kanlı Nikola ile Cellat Stolipin'i, 1906'dan 1914'e değin desteklemekteki çabaları yüzünden ün kazanan açıkça kralcı öğeler (Guçkov ve kadetlerin¹⁵ öbür sağ siyaset adamları) ile birleşti (ittifak kurdu). Lvov ve hem-palarının yeni burjuva hükümeti, Romanovlar ile, Rusya'da krallığın yeniden kurulmasını görüşmeye girişti ve bu işe başladı. Devrimci

bir söz ebeliği örtüsü altında, bu hükümet kilit görevlere eski rejim yandaşlarını getiriyor. Burjuvazinin eline vermiş bulunduğu devlet makinesini (ordu, polis, bürokrasi), elinden geldiğince az düzeltmeye çalışıyor. Yeni hükümet, yığın eylemlerinin devrimci girişkenliği ve iktidarın **aşağıdan**, halk tarafından alınması -devrim için gerçek başarıların **tek** güvencesi- karşısına daha şimdiden her çeşit engeli koyuyor.

Kurucu Meclisin toplantıya çağrılma tarihini bile daha saptamadı. Büyük toprak mülkiyetine, gerici çarlığın o maddi temeline dokunmuyor. Malî tekellerin, büyük bankaların, kapitalist sendika ve kartellerin vb. marifetleri üzerinde soruşturma açmayı, bu marifetleri açığa vurmaya, bu kurumları denetlemeyi aklından bile geçirmiyor.

En önemli bakanlık görevleri, yeni hükümetin kilit noktaları (İçişleri Bakanlığı ve Savaş Bakanlığı, yani ordunun, polisin, bürokrasinin, tüm yığınları bastırma aygıtının komutanlığı) ünlü kralcılara ve büyük toprak mülkiyeti yandaşlarına verilmiştir. Kadetler, bu onikiye-beş kala cumhuriyetçileri, bu zoraki cumhuriyetçiler, halk üzerinde uygulanan **komutanlık** ile ve devlet aygıtı ile dolaysız ilişkileri olmadığından, kendilerine önemsiz görevlerin verildiğini gördüler. Trudoviklerin temsilcisi ve “kendisi de sosyalist” olan A. Kerenski, cafacılı sözlerle halkın uyanıklık ve dikkatini dağıtmaktan başka, kesinlikle hiç bir rol oynamıyor.

Bütün bu nedenlerden ötürü, yeni burjuva hükümet, iç ^[sayfa 38] siyasette bile, proletaryanın hiç bir şekilde güvenine lâik değildir, ve proletaryanın, bu hükümeti hiç bir biçimde desteklemesi kabul edilemez.

YENİ HÜKÜMETİN DIŞ SİYASETİ

3. Nesnel koşulların şimdi birinci plana geçirdikleri dış siyasete ilişkin olarak, yeni hükümet, emperyalist savaşı, kapitalist ganimetin paylaşımı için, küçük ve güçsüz halkların boğulması için, İngiltere, Fransa, vb. emperyalist güçler ile ittifak yaparak savaşı sürdürmekte kararlı bir hükümettir.

Rus sermayesi ile, onun güçlü koruyucu ve efendisi olan dünyanın en zengin sermayesi, İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi çıkarları buyruğundaki yeni hükümet, asker ve işçi vekilleri Sovyet-

leri tarafından, Rusya halklarının yadsınması olanaksız çoğunluğu adına dile getirmiş buldukları isteklere karşın, kapitalistlerin çıkarlarını savunmak için birbirlerini boğazlayan halkların kırımına son vermek için somut hiç bir girişimde bulunmadı. Herkesin bildiği gibi Rusya'yı İngiliz-Fransız emperyalist sermayesinin koranlarına bağlayan (İran'ın paylaşılmasını, Çin'in yağmalanmasını, Türkiye'nin yağmalanmasını, Avusturya'nın paylaşılmasını, Doğu Prusya'nın ve Alman sömürgelerinin ilhakını, vb. öngören) açıkça soyguncu nitelikteki gizli antlaşmaları bile yayınlamadı. Yüzyıllar boyunca, halkları, öteki tiran ve despotlardan daha çok soymuş ve ezmiş bulunan çarlık tarafından, başka halkların celladı durumuna getirdiği Büyük-Rus halkını ezmekle yetinmeyen, onu lekeleyip bozan çarlık tarafından yapılan bu antlaşmaları **doğruladı**.

Bu alçaklık ve yağma antlaşmalarını doğruladıktan sonra, yeni hükümet, Rusya halkları çoğunluğunun, işçi ve asker vekilleri Sovyetleri tarafından açıkça formüle edilmiş bulunan istemlerine karşıt olarak, savaştan tüm halklara [sayfa 39] ivedi bir ateşkes önermedi. Burjuva diplomatlar ağzında, ezilen halkların kanıcı ve saf yığınlarını her zaman aldatmış ve gene de aldatan gösterişli, tumturaklı ve görkemli, ama anlamdan adamakıllı yoksun bildiriler ve sözler saçıp savurmakla yetindi.

4. Sonuç olarak, yeni hükümetin dış siyasette en küçük bir güvene değer olmaması bir yana, ondan Rusya halklarının baş istediğini açıklamasını, ilhaklardan vazgeçmesini vb., vb. istemeye devam etmek, gerçekte, halkta gerçekleşmesi olanaksız umutlar uyandırarak, bilinçlenmesini geciktirerek, gerçek toplumsal niteliği, dindarca dileklerle değil ama onu yapan hükümetin sınıf niteliğiyle, bu hükümet tarafından temsil edilen sınıfla Rusya'nın, İngiltere'nin, Fransa'nın vb. emperyalist malî-sermayesi arasında var olan bağla, bu sınıfın **gerçek, fiilî siyasetiyle** belirlenen bir savaşın uzatılmasını dolaylı bir biçimde kabul etmeye götürerek, halkı düpedüz aldatmak demektir.

ÖZGÜN İKTİDAR İKİLİĞİ VE BUNUN SINIFSAK ANLAMI

5. Devrimimizin esas özelliği, büyük bir dikkatle üzerinde düşünmeyi gerektiren özelliği, devrimin yengisinin daha ertesi günü kurulmuş bulunan **iktidar ikiliğidir**.

Bu iktidar ikiliği, kendini **iki** hükümetin varlığı ile gösterir: burjuvazinin asıl, gerçek, fiilî hükümeti, Lvov ve hempalarının tüm iktidar organlarını elde tutan “Geçici Hükümet”i ile, Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri tarafından temsil edilen, devlet iktidarı organlarını elde tutmayan, ama doğrudan doğruya halkın yadsınması olanaksız çoğunluğuna, silahlı işçi ve askerlere dayanan, ek, tamamlayıcı bir hükümet, bir “denetim” hükümeti.

Bu ikili iktidarın toplumsal kökeni ve sınıfsal anlamı şudur ki, Mart 1917 Rus devriminin, yalnızca çarçı krallığı silip süpürmüş ve tüm iktidarı burjuvaziye teslim etmekle ^[sayfa 40] kalmamış, proletarya ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğüne de **çok yaklaşmıştır**. Petrograd ve başka yerlerdeki işçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin temsil ettikleri diktatörlük (yani yasaya değil, ama silahlı yığınların doğrudan gücüne dayanan iktidar), bu sınıfların diktatörlüğü olan bir diktatörlüktür işte.

6. Rus devriminin öbür çok önemli özelliği: yerel Sovyetlerin güvenine sahip bulunduğunu her şeyin gösterdiği Petrograd Asker ve İşçi Vekilleri sovyeti, devlet iktidarını burjuvaziye ve **onun** geçici hükümetine **isteye isteye** veriyor, bu hükümet ile onu desteklemek için bir anlaşma yaptıktan sonra ona isteye isteye **boyun eğiyor**, ve Kurucu Meclisin (bugüne değin Geçici Hükümet tarafından tarihi bile saptanmamış bulunan) toplantıya çağınmasına göz kulak olan gözlemci rolü ile yetiniyor.

Tarihte bu görünüş altında kendini hiç göstermemiş bulunan bu son derece özgün durum, bir **iki diktatörlük karışıklığına**, bir **iki diktatörlük karmasına** yol açmıştır: burjuvazi diktatörlüğü (çünkü Lvov ve hempalarının hükümeti bir diktatörlük, yani yasaya, halk iradesinin öncesi dışavurumuna değil, belirli bir sınıf tarafından, burada burjuvazi tarafından uygulanan, zora dayanan bir iktidardır) ile proletarya ve köylülük diktatörlüğü (işçi ve asker vekilleri Sovyetleri).

Hiç kuşku yok ki, bu “karışıklık” uzun zaman **süremez**. Bir devlette iki iktidar **olamaz**. İkisinden biri yok olacaktır, ve daha şimdiden Rus burjuvazisi, tüm gücüyle, her yoldan ve her yerde, işçi ve asker vekilleri sovyetlerini ortadan kaldırıp güçten düşürmeye, yok etmeye ve burjuvazinin tek başına iktidarını güvence altına almaya çalışıyor.

İktidar ikiliği, devrimin gelişmesinin **geçici** bir döneminden,

onun olağan bir burjuva demokratik devrimin ötesine gittiği, ama “arı durumdaki” bir proletarya ve köylülük diktatörlüğüne henüz varmadığı bir dönemden başka bir ^[sayfa 41] şey yansıtmıyor.

Bu kararsız geçiş döneminin sınıfsal anlamı (ve sınıfsal açıklaması) şudur: devrimimiz, çarlığa karşı savaşında, her devrim gibi, yığınlardan kahramanlık ve özveri mucizeleri istedi, ve bundan başka, sayısız küçük-burjuvayı da aynı anda **harekete geçirdi**.

Her gerçek devrimin başlıca bilimsel, siyasal ve pratik niteliklerinden biri de, siyasal yaşama, **devletin örgütlenmesine**, etkin olarak, kişisel olarak, pratik olarak katılmaya başlayan küçük-burjuvaların sayısının, olağanüstü bir derecede hızlı, olağanüstü bir derecede birden artışıdır.

Rusya'daki durum budur. Rusya bugün coşkunluk içindedir. On yıldan beri siyasal uyuşukluk içinde yaşayan, çarlığın korkunç boyunduruğu ve büyük toprak sahipleri ve fabrikacılar yararına bir kürek mahkûmu çalışması ile siyasal bakımdan alılaşmış milyonlarca ve onmilyonlarca insan, **uyanmış bulunuyor** ve siyasal yaşama **can atıyorlar**. Peki, kimdir bu milyonlarca ve onmilyonlarca insan? Çoğu bakımından, küçük patronlar, küçük-burjuvalar, kapitalistler ile ücretli işçiler arasında yer alan kişiler. Rusya, Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesidir.

Korkunç bir küçük-burjuva dalgası her şeyi bastırdı; bilinçli proletaryayı yalnızca sayısı ile değil, ama ideolojisi ile de ezdi, yani çok geniş işçi çevrelerini ardından sürükledi, kendi küçük-burjuva siyasal fikirlerini onlara da bulaştırdı.

Küçük-burjuva, burjuvaziye bağımlıdır, çünkü (toplumsal **üretimde** tuttuğu **yer** bakımından) o da proleter olarak değil, ama patron olarak yaşar.

Kapitalistler, barış ve sosyalizmin bu en kötü düşmanları karşısında körü körüne kanıcılık - işte Rusya'daki **yığınların** güncel siyasetini niteleyen şey; işte Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesinin iktisadî ve toplumsal alanında, devrimci bir çabukluk ile **gelişmiş bulunan** şey. Geçici Hükümet ^[sayfa 42] ile işçi ve asker ve-killeri sovyeti arasındaki “anlaşma”nın (biçimsel bir anlaşmadan çok, iktidarın bırakılmasına götüren **fiili** bir desteklemenin, örtük bir uzlaşmanın, körü körüne bir kanıcılığın söz konusu olduğunu belirteyim), Guçkovlara büyük lokmayı, gerçek iktidarı, sovyete

ise Kerenskilerin vaatlerini, saygılarını (geçici olarak), pohpohlamalarını, cafcaflı sözlerini, güvencelerini, yerlere kapanmalarını veren anlaşmanın **sınıfsal** temeli, işte budur.

Rusya proletaryasının sayısal yetersizliği, yetersiz bilinç ve örgütlenme derecesi, madalyanın öteki yüzü de işte bu.

Sosyalist-devrimcilere değin ve sosyalist-devrimciler dahil bütün halkçı partiler, her zaman küçük-burjuva idiler; Örgütlenme Komitesi Partisi de (Çheydze, Çereteli ve hempaları) öyle; partisiz devrimciler (Steklov ve öbürleri) de dalgaya kapıldılar ya da üstesinden gelmediler, gelemediler.

BURAYA DEĞİN SÖYLENENLERDEN ÇIKAN TAKTİĞİN ÖZGÜNLÜĞÜ

7. Bireyleri vb. değil, ama nesnel olguları, yığınları ve sınıfları göz önünde tutması gereken bir marksist için, gerçek durumun yukarda belirtilmiş bulunan özgünlüğü, **şu** anda izlenecek taktiğin özgünlüğünü zorunlu bir biçimde belirler.

Bu özgünlük, (Partimiz Merkez Komitesinden yoldaşım Teodoroviç'in, dün Petrograd'da toplanan Rusya demiryolları müstahdem ve işçileri kongresinde kullanmış bulunduğu o çok başarılı deyim'e göre) "devrimci demokratik sözlerin şekerli, suyuna sirke ve safra dökme" zorunluluğunu birinci plana çıkarıyor. Eleştiri çalışması; sosyalist-devrimci ve sosyal-demokrat küçük-burjuva partiler tarafından yapılan yanlışlıkların açıklanması; **bilinçli** proleter parti, komünist parti öğelerinin hazırlanıp bir araya getirilmesi; "genel" küçük-burjuva sarhoşluk içindeki proletaryanın [sayfa 43] **zehirlenmeden kurtarılması.**

Propaganda çalışmasından "başka hiç bir şey değil"miş **gibi görünür.** Gerçeklikte son derece **pratik** bir **devrimci** çalışmadır bu; çünkü cafcaflı sözlerle sarhoş olarak durmuş, ve **hiç de** dış engeller **nedeniyle değil, hiç de** burjuvazinin uyguladığı **zor yüzünden değil** (Guçkov henüz askerler yığına karşı zora başvurma tehdidinden başka bir şey yapmıyor), ama yığınların körü körüne kancılığı nedeniyle "yerinde sayan" bir devrim, ileri götürülemez.

Dizginsiz devrimci söz ebeliğinin egemenliğinden, kendimizi yalnızca (ancak fikirler alanında, **yaşanmış deney**e baş-

vurarak, kardeşçe bir inandırma yoluyla savaşılabilecek ve öyle de savaşılması gereken) bu körü körüne kanıcılık ile savaşarak kurtarabilir ve **her yerleşme yerinde**, yığınların bilincini, onların gözü pek ve kararından dönmez girişkenliği gibi, proleter bilinci de gerçekten uyarabiliriz; özgürlüklerin, demokrasinin, bütün toprakların tüm halkın mülkü olması ilkesinin kendiliğinden gerçekleşmesini, gelişmesini ve pekişmesini hızlandırabiliriz.

8. Tüm dünyada, burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin hükümetleri, halkı baskı altında tutmak için **iki** yol bulmuşlardır. Önce şiddet: Nikola Romanov I (Sopacı Nikola) ve Nikola II (Kanlı) Rus halkına bu işkenceci davranışı ile olanaklı olan ve olmayan şeylerin azamisini göstermişlerdir. Ama, en iyi tüm bir büyük devrimler ve yığınların devrimci hareketleri dizisi ile “eğitilmiş” İngiliz ve Fransız burjuvalarının uyguladıkları bir başka yol daha vardır. Esas olanı korumak için yapılan yalan, pohpohlama, tatlı sözler, sayısız vaatler, bir meteliklik sadakalar, işe yaramaz ödünler.

Rusya’da güncel uğrağın özgünlüğünü oluşturan şey, birinci yoldan ikinciye, halk üzerinde uygulanan zordan, **pohpohlara** ve halkın vaatlerle aldatılmasına, baş döndürücü bir hızla geçiştir. Masaldaki kedi¹⁶ gibi, Milyukov ve [sayfa 44] Guçkov söyleneni dinliyor ve bildiğini okumaktan başka bir şey yapmıyorlar. İktidarı ellerinde tutuyor, sermayenin çıkarlarını savunuyor, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesi yararına emperyalist savaş yapıyor ve tehdit eden, yöreklendiren, yalvaran, rica eden, isteyen, ilân eden Çheydze ve Çereteli gibi “aşçılar”ın söylevlerine, vaatlerde bulunarak yanıt vermekle yetiniyorlar... Kedi dinliyor ve bildiğini okumaktan başka bir şey yapmıyor.

Ama kanıcı körlük ve körü körüne kanıcılık, özellikle yaşamın (iktisadî ve toplumsal durumlarının) kapitalistlere güvenmemeyi öğrettiği proleterler ve yoksul köylüler arasında, her gün daha çok un-ufak olup dağılacaktır.

Küçük-burjuvazinin liderleri, halka, burjuvaziye güvenmeyi öğretmek “zorundadırlar”. Proleterler ise, ona güvensizliği öğretmek zorunda.

DEVRİMCİ AŞIRICILIK VE BUNUN SINIFSAK ANLAMI

9. Devrimci aşırıcılık, “hemen her şeyi” bastıran küçük-

burjuva dalganın, en ciddî, en parlak belirtisi olarak görülmelidir. Rus devriminin gelecekteki ilerlemesinin ve başarısının en kötü düşmanı budur.

Bu noktada sinen ve bundan kendini kurtarmayı bilmeyen herkes, devrim için yitip gitmiştir. Ama yığınlar liderlerden başka türlü sinerler; ve kendilerini **başka türlü**, bir başka yoldan, bir başka biçimde kurtarırlar.

Bir yandan, devrimci aşırıılık, yığınların burjuvazi tarafından aldatılmasının meyvesi, köylülerin ve bir bölüm işçinin körü körüne kancılığının meyvesidir; öte yandan, Büyük-Rusları öbür halkların cellatları durumuna getirerek, onları bozmuş bulunan çarlığın geleneklerini “dindarca” koruyan, ilhaklar ve banka kazançlarından bir noktaya değin çıkar sağlayan küçük patronun çıkarlarını ve kafa yapısını dışa vurur. [sayfa 45]

Burjuvazi, devrimin halka esinlediği soylu gurur üzerinde oynayarak, halkı aldatır; çarçı krallığın yerine Guçkov-Milyukov’un sözde-cumhuriyetinin geçmesi sonucu, devrimin bu evresinden sonra Rusya için savaşın **siyasal ve toplumsal** niteliğinin değiştiğine inandırmak ister. Ve halk, özellikle onu Rusya’nın öbür halklarının Büyük-Rusların bir çeşit mülkü ya da hası olduklarını düşünmeye götüren eski önyargılar sonucu, buna -geçici olarak- inanmıştır. Büyük-Rus halkının, ona öbür halkları aşağı halklar, “hukuken” Büyük-Rusya’ya ait halklar olarak görmeyi öğreten çarlık tarafından bu alçakça bozulmasının sonuçları, **birden** ortadan kalkamazdı.

Savaşın siyasal ve toplumsal niteliğinin, bireylerin ve grupların, ya da hatta halkların “iyi niyeti ile değil, ama savaş yapan **sınıfın** durumu ile, bu sınıfın uyguladığı ve savaşın bir uzantısını oluşturduğu **siyaset** ile, güncel toplumun egemen iktisadî gücü olan **sermayenin ilişkileri** ile, uluslararası sermayenin **emperyalist niteliği** ile, İngiltere, Fransa, vb. karşısında Rusya’nın -malî, banker, diplomatik- bağımlılığı ile belirlendiğini yığınlara açıklamasını **bilmemiz** gerekir. Bunu yığınlara anlaşılır biçimde açıklamasını bilmek **kolay iş değildir**, ve aramızdan hiç kimse, yanlışlara düşmeden ilk denemede bu görevin üstesinden gelemez. Ama propagandamızın yönelimi, ya da daha doğrusu içeriği bu olmalı, ve başka hiç bir şey olmamalıdır. Devrimci aşırıılığa verilecek en küçük ödün, bunu doğrulayan güzel sözler ve “pratik” düşünceler

ne olursa olsun, **sosyalizme karşı bir ihanet, enternasyonalizmin** tam bırakılmasıdır.

“Kahrolsun savaş” sloganı elbette doğrudur, ama bugünün özel görevlerini, büyük yığına **başka türlü yaşama** zorunluluğunu hesaba katmıyor. Bu slogan, bana kalırsa, “eski güzel günler”in beceriksiz ajitatörlerinin, kendilerine bir temiz sopa attırdıkları kırlarda saf saf ileri sürdükleri ^[sayfa 46] “Kahrolsun Çar!” sloganına benziyor. Yığın olarak, devrimci aşırıncılık yandaşları, bireyler olarak değil, ama sınıf açısından göz önünde tutulurlarsa, **iyi niyetli** kişilerdir, çünkü ne ilhaklardan, ne de öbür halkların ezilmesinden **gerçekten** kazanacak hiç bir şeyi olmayan **sınıflardanlırlar** (işçiler ve yoksul köylülerdendirler). Burjuvalar ve “aydın” baylar için ise, durum bambaşkadır; onlar, sermayenin egemenliğinden vazgeçmeksizin, ilhaklardan vazgeçmenin **olanaksız** olduğunu çok iyi biliyor, ve güzel sözler, ölçüsüz vaatler, sayısız güvencelikler ile yığınları utandırmadan aldatıyorlar.

Yığın olarak, aşırıncılık yandaşları, işi, kötülük olmaksızın, sağduyuya dayanarak değerlendirirler: “Ben ilhak istemiyorum. Alman bana saldırıyor; öyleyse ben hiç de emperyalist çıkarları değil, haklı bir davayı savunuyorum.” Bu insanlara, onların kişisel isteklerinin değil, ama bir siyasete, yığınlara ve **belirli sınıflara** ilişkin ilişki ve koşulların söz konusu olduğunu; bir yanda savaş, öte yanda da sermaye çıkarları ve uluslararası banka şebekesi arasında bir bağın var olduğunu vb. gene ve gene açıklamak gerekir. Aşırıncılık ile savaşmanın yalnızca bu biçimi ciddidir ve bir başarı, belki çok çabuk olmayacaktır; ama bu, kesin ve sürekli bir başarı vaat eder.

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLEBİLİR?

10. Savaş “istendiği zaman” sona erdirilemez. Savaşan yanlardan yalnızca birinin kararı üzerine sona erdirilemez. Aşırıncı bir askerin deyimini kullanmak gerekirse, “teslim olunarak” sona erdirilemez.

Savaş, çeşitli ülkeler sosyalistleri arasındaki bir “anlaşma” ile, bütün ülkeler proleterlerinin bir “eylem”i ile, halkların “iradesi” ile vb. sona erdirilemez. Aşırıncı, yarı-aşırıncı, ve yarı-enternasyonalist gazeteler makalelerinin dolup ^[sayfa 47] taşıttıkları bu türden bütün

sözler, sayısız karar, çağrı ve bildirgeler, asker ve işçi vekilleri sovyeti kararları, küçük-burjuvanın tutarsız, saf, iyi niyetli dileklerinden başka bir şey değildirler. “Halkların barış isteğinin kendini göstermesi”, proletaryanın devrimci eylemleri konusundaki sıra (Rus proletaryasından sonra, Alman proletaryasının “sıra”sı), vb. üzerindeki bu sözlerden daha zararlı bir şey yoktur. Tüm bunlar, Louis Blanc’a yeniden başlamak, kendini tatlı düşlere bırakmak, “siyasal kampanyalar” oyunu oynamak, ve gerçekte, kedi ve aşıçi masalını yinelemektir.

Savaş, her ne denli, hiç kuşkusuz, **yalnızca** onların yaranna da olsa ve onlardan başka kimseyi zenginleştirmese de, kapitalist açgözlülerin kötü niyetinden doğmamıştır. O, dünya kapitalizminin bir yarım yüzyılı tarafından, bağ ve ilişkilerin sonsuz çokluğu tarafından yaratılmıştır. Sermaye iktidarı devrilmedikçe, iktidar bir **başka** sınıfa: proletaryaya geçmedikçe, kendini emperyalist savaştan çekip çıkarmak **olanaksızdır**, zorla dayatılmamış demokratik bir barış elde etmek olanaksızdır.

Şubat-Mart 1917 Rus devrimi, emperyalist savaşın iç savaş durumuna dönüşmesinin başlangıcını gösterdi. Bu devrim, savaşın durdurulmasına doğru **ilk** adımı attı. Savaşın durdurulmasını, yalnız **ikinci** adım -iktidarın proletaryaya geçişi- sağlayabilir. Bu bütün dünyada “cephenin yarılması”nın -sermayenin çıkarları cephesinin yarılmasının- başlangıcı olacaktır, ve proletarya, ancak bu cepheyi yararak insanlığı savaşın korkunçluğundan kurtarabilir, ona sürekli bir barışın iyiliklerini sağlayabilir.

Ve, işçi vekilleri sovyetlerini yaratarak, Rus devrimi, Rusya proletaryasını, **daha şimdiden** bu sermaye “cephesini yarma” işini yapabilecek bir duruma getirmiştir. [sayfa 48]

DEVİRİMİZİN YARATTIĞI YENİ DEVLET TİPİ

11. İşçi, asker, köylü, vb. vekilleri Sovyetleri, çoğu kişinin sınıfsal anlamı üzerine, Sovyetlerin **Rus** devrimi **içindeki** rolü üzerine açık bir fikir edinmediği anlamında, anlaşılmamış bulunuyorlar. Ama, onların yeni bir devlet biçimi, ya da daha doğrusu yeni bir **devlet tipi** temsil ettikleri de anlaşılmıyor.

En yetkin, en gelişmiş burjuva devlet tipi, **parlamentar demokratik cumhuriyettir**: iktidar bu devlet tipinde parlamentoya

aittir; devlet makinesi, yönetim aygıt ve organı, her zamankilerdir: sürekli ordu, polis, pratik olarak görevden geri alınamaz, ayrıcalıklı, halkın **üstüne** konmuş memurlar topluluğu.

Ama 19. yüzyıl sonlarından bu yana, devrimci dönemler, demokratik devletin **üstün** bir tipini, Engels'in deyimine göre, daha şimdiden birçok bakımdan bir devlet olmaktan çıkan, "artık terimin gerçek anlamında bir devlet olmayan"¹⁷ bir devleti gösteriyorlar. Bu devlet, halktan ayrı ordunun ve polisin yerine, halkın kendisinin doğrudan ve dolaysız silahlanmasını geçiren Paris Komünü tipi bir devlettir. Burjuva yazarlar tarafından kötülünen ve karaçalınan, ve başka şeyler arasında, haksız yere birdenbire sosyalizmi "sokma" niyeti yüklenen Komünün özü, **işte budur.**

Rus devriminin 1905'te ve 1917'de kurmaya **başladığı** devlet, işte bu tipte bir devlettir. Rusya halkı temsilcilerinin Kurucu Meclis olarak, ya da Sovyetler Konseyi vb. olarak bir araya geldiği, bir işçi, asker, köylü, vb. vekilleri Sovyetleri Cumhuriyeti, - kadet profesör efendilerin bir burjuva parlamenter cumhuriyet için kendi yasa tasarılarını kaleme almalarını, ya da Bay Plehanov ve Kautsky gibi küçük-burjuva "sosyal-demokrat" bilgiç ve görenekçilerin, marksist devlet teorisini tahrif etmekten vazgeçmelerini beklemeden, **kendi tarzlarında** bir demokrasiyi kendiliğinden [sayfa 49] yaratan halk yığınlarının girişkenliği üzerine, şu anda ülkemizde **doğmakta bulunan** şey, işte bu.

Marksizm, anarşizmden, genel olarak devrimci dönem, ve özel olarak da kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi boyunca devletin ve bir devlet iktidarının **zorunluluğunu** kabul etmesi ile ayrılır.

Marksizm, Bay Plehanov, Bay Kautsky ve hempalarının küçük-burjuva, oportünist "sosyal-demokratizm"lerinden, bu aynı dönemler için, olağan bir burjuva parlamenter cumhuriyeti **olmayan**, ama Paris Komününün olduğu gibi bir devletin zorunluluğunu tanıması ile ayrılır.

Bu devlet tipini eskisinden ayıran başlıca özellikler şunlardır:

Burjuva parlamenter cumhuriyetten krallığa dönüş çok kolaydır (tarih bunu gösterdi), çünkü tüm baskı aygıtı: ordu, polis, bürokrasi, olduğu gibi kalır. Komün ve, işçi, asker, köylü, vb. vekilleri Sovyetleri, bu aygıtı **parçalar** ve kaldırır.

Burjuva parlamenter cumhuriyet, **yığınların** kendi öz siyasal yaşamını, dipten doruğa tüm devlet yaşamının **demokratik** örgütlenmesine doğrudan doğruya katılmaını engeller, boğar. İşçi, asker, köylü, vb. vekilleri Sovyetleri ise, bunun tam tersini yapar.

Bu Sovyetler, Paris Komünü tarafından hazırlanan ve Marx'ın "emekçilerin iktisadî kurtuluşunun kendisi aracıyla gerçekleştirilebileceği en sonu bulunmuş siyasal biçim"¹⁸ olarak adlandırdığı devlet biçimini yeniden ortaya koyarlar.

Genellikle Komünün "kabul"ü için Rus halkının henüz olgun olmadığı ileri sürülür. Köylülerin özgürlük için olgun olmadıklarını ileri süren feodallerin kanıtıdır bu. Komün, yani işçi ve köylü vekilleri Sovyetleri, herhangi bir reformu, iktisadî gerçeklikte olduğu kadar engin halk çoğunluğunun bilincinde de adamakıllı olgunlaşmadan önce, **hiç bir** [sayfa 50] reformu "gerçekleş"tirmez, **hiç bir** reformu "gerçekleştirme" niyeti yoktur ve gerçekleştirilmelidir de. Savaş tarafından yol açılan iktisadî yıkım ve bunalım ne kadar ağırlaşır, savaş tarafından insanlıkta açılan korkunç yaraların iyileşmesini **kolaylaşturmaya** özgü, olabildiğince yetkin bir siyasal biçim zorunluluğu kendini o kadar çok dayatır. Rus halkının örgütlenme alanında ne kadar az deneyimi varsa, yalnızca burjuva siyasetçileri ve "aralık"larla donatılmış memurlar değil, ama **halkın kendisi**, örgütlenmeye o kadar gözü pek bir biçimde **girişmelidir**.

Sözde marksizmin, Bay Plehanov, Bay Kautsky ve hempalarını tarafından çarpıtılan marksizmin eski önyargılarından ne kadar erken kurtulursak, işçi ve köylü vekilleri sovyetlerini şimdiden ve her yerde kurmaları ve, onlar aracılığı ile, ulusun **tüm** yaşamını ellerine almaları için, halka yardımda ne kadar çaba gösterirsek, Bay Lvov ve hempaları Kurucu Meclisin çağrılmasını ne kadar geciktirirlerse, halkın bir işçi ve köylü vekilleri Sovyetleri cumhuriyeti yararına (Kurucu Meclis ile, ya da, eğer Lvov onu çağırılmakta gecikirse, onsuz) seçimini yapması, o kadar kolay olacaktır. Halk yeni yaşamı kendisi örgütlemeye girişince, yanılığın başlangıçta kaçınılmaz şeylerdir; ama bazı yanlışlıklar yapmak ve ilerlemek, Bay Lvov tarafından bir araya getirilmiş bilgin hukukçuların, Kurucu Meclisi toplantıya çağırılmak ve burjuva parlamenter cumhuriyeti sürdürüp götürmek için, işçi ve köylü vekilleri sovyetlerini boğmak

için yasalar kaleme almalarını **beklemekten** çok daha iyidir.

Eğer örgütlenir ve propagandamızı akıllıca yürütürsek, proleterler, ama köylülüğün onda-dokuzu da, polisin yeniden kurulmasına, görevden alınamaz ve ayrıcalıklı memurlar topluluğuna, halktan ayrı orduya karşı olacaklardır. Yeni tip devlet de, işte yalnızca buna dayanır.

12. Polisin yerine bir halk milisinin geçirilmesi, devrimin tüm gidişi tarafından zorla dayatılan ve Rusya'nın çoğu [sayfa 51] bölgelerinde gerçekleşme yolunda bulunan bir reformdur. Olağan tipteki burjuva devrimlerin çoğunda bu reformun gelip geçici olduğunu, ve burjuvazinin, hatta en demokratik ve en cumhuriyetçisinin bile, eski tipte, çaracı, halktan ayrı, burjuvalar tarafından yönetilen ve halkı bin türlü ezmeye yetenekli polisi, her zaman yeniden kurmuş bulunduğunu, yığınlara açıklamalıdır.

Polisin yeniden kurulmasını **engellemek** için, yalnızca bir yol var: ordu (sürekli ordu yerine geçen halkın genel silahlandırılması) ile bir bütün oluşturan bir halk milisi kurmak. Yaşları 15-65 arasında olan erkek-kadın tüm yurttaşlar, istisnasız, bu milise katılacaklardır. Bu yaklaşık yaş sınırları, yalnızca yeniyetmeler ile yaşlıların katılmalarını göstermek içindir. Kapitalistler, milisteki yurttaşlık görevine ayrılmış günler için, ücretli işçilere, hizmetkârlara vb., ücretlerini ödeyeceklerdir. Kadınlar yalnızca genel siyasal yaşama doğrudan doğruya katılmaya değil, ama sürekli ve genel bir yurttaşlık ödevini yapmaya da çağrılmadıkları sürece, ne sosyalizm, hatta ne de tam ve sürekli bir demokrasi söz konusu olabilir. Oysa, hastalara ve yüzüstü bırakılmış çocuklara yardım, yiyeceklerin denetimi vb. gibi "polis" görevleri, kadınlar, eşitliği yalnızca kâğıt üzerinde değil, ama gerçekte de elde etmedikleri sürece, doyurucu bir biçimde sağlanamazlar,

Polisin yeniden kurulmasını engellemek; tüm halkın hizmet göreceği bir milis kurmak için halkın örgütleyici dehasına başvurmak: devrimi kurtarmak, pekiştirmek ve geliştirmek için, proleteryanın yığınlar içinde yayması gereken amaçlar, işte bunlardır.

TARIM PROGRAMI VE ULUSAL PROGRAM

13. Şu anda, güçlü bir tarım devriminin Rus kırlarında pek yakında gelişip gelişmeyeceğini kesinlikle bilemeyiz. [sayfa 52]

Köylülük içinde şu zor zamanlarda söz götürmez bir biçimde daha belirgin bir duruma gelmiş bulunan, bir yandan mevsimlik ya da sürekli tarım işçileri ve yoksul köylüler (“yarı-proleterler”), ve öte yandan zengin ve orta köylüler (büyük ve küçük kapitalistler) durumundaki sınıf ayrımlaşmasının derinliğini ölçemeyiz. Bu sorunları ancak deneyim çözebilir ve ancak deneyim çözecektir.

Ama proletarya partisi olarak, biz, daha bugünden, bir tarım programından başka, hemen gerçekleştirilebilir ve Rusya’da köylü tarım devrimi **çkarları tarafından** buyrulan pratik önlemler önermek mutlak görevine de sahibiz.

Ülkede **tüm** toprakların ulusallaştırılmasını, yani onların tüm mülkiyetinin merkezî iktidara verilmesini istemeliyiz. Bu iktidar yerleşme alanının genişliğini vb. belirleyecek, ormanların korunması ve toprakların iyileştirilmesi vb, için yasalar çıkaracak; toprağın sahibi, yani devlet ile, kiracısı, yani çiftçi arasındaki her türlü aracılığı kesinlikle dışlayacaktır (toprağın her türlü yeniden kiralınmasının yasaklanması). Toprağa tamamen ve tek başına **sahip olacak** ve elde bulundurma ve yararlanmanın **yerel koşullarını** saptayacak olanlar, **köylü vekillerinin** bölgesel ve yerel **sovyetleridir** - yoksul bürokrasi, memurlar değil.

Buğday üretimi tekniğini iyileştirmek ve buğday üretimini artırmak için, büyük ussal tarım işletmesini geliştirmek ve onun toplum tarafından denetimini sağlamak için, köylü komiteleri içinde, kamulaştırılmış bulunan her büyük yurtluğun, **tarım ücretlileri vekilleri Sovyetlerinin** denetimine altına konmuş geniş bir örnek, işletme durumuna gelmesi sonucuna erişmeye çalışmalıyız.

Sosyalist-devrimciler arasında, özellikle onların “tüketim” ya da “iş” normu üzerindeki “toprağın toplumsallaşması” vb, üzerindeki gevezeliklerinde egemen olan küçük-burjuva söz ebeğine ve küçük-burjuva siyasetine karşıt olarak, proletarya partisi, meta üretimi rejiminde, küçük ^[sayfa 53] işletme sisteminin, insanlığı, yığınları, yoksulluk ve baskıdan **kurtaramayacağını** tanıtlamaya dört elle sarılmalıdır.

Köylü vekilleri sovyetlerinde hemen ve zorunlu bir bölünme meydana getirmek için çalışmaksızın, proletarya partisi, tarım ücretlileri vekilleri ile yoksul köylüler (yarı-proleterler) vekillerinin ayrı ayrı Sovyetleri, ya da en azından, **bu toplumsal kategoriler vekillerini**, köylü vekillerinin ortak Sovyetleri içindeki ayrı bölüntü

ya da partiler biçimi altında bir araya getiren sürekli konferanslar zorunluluğunu tanıtlamalıdır. Yoksa, halkçıların genel olarak köylülük üzerindeki iyilik taslayan küçük-burjuva söz ebeliği, varlıksız yığın, **kapitalistlerin** bir çeşidinden başka bir şey olmayan zengin köylülük tarafından aldatılmasına paravana hizmeti görecektir.

Köylülere, büyük toprak sahiplerinin topraklarına el koymalarını, Kurucu Meclisin toplantıya çağrılmasından önce tarım reformuna girişmemelerini öğütleyen birçok sosyalist-devrimci ve işçi ve asker vekilleri sovyetinin kendilerini kaptırdıkları burjuva liberal ya da salt bürokratik vaazlara karşıt olarak, proletarya partisi, köylüleri, kimseden izin almaksızın, tarım reformunu hemen gerçekleştirmeye ve köylü vekillerinin kararı uyarınca, büyük toprak sahiplerinin malı olan toprakların zorralımına hemen girişmeye çağırmalıdır.

Bunu yaparken, cephedeki askerler için ve kentler için besin maddeleri üretimini **arturmak**, sürü hayvanlarına verilecek her zararın, aletlerin, makinelerin, yapıların vb., vb. her bozulmasının, kesinlikle kabul edilmez olduklarını belirtmek zorunluluğu üzerinde özellikle durmak uygun olur.

14. Ulusal sorunda, proletarya partisi, her şeyden önce, çarlık tarafından ezilen ve Rus devlet çerçevesine zorla bağlanmış ya da bu çerçeve içinde zorla tutulan, yani ilhak edilmiş bulunan bütün uluslar ve ulusal-topluluklar için Rusya'dan ayrılma gerçek ve mutlak özgürlüğünün hemen ilân [sayfa 54] edilip verilmesini istemelidir.

İlhaklardan vazgeçilmesi üzerindeki bildirim, bildirge ve açıklamalar, eğer gerçek ayrılma özgürlüğü ile birlikte bulunmuyorlarsa, halkın burjuvazi tarafından aldatılması ya da küçük-burjuvaların bönce dileklerinden başka bir şey değildirler.

Proletarya partisi olanaklı olduğunca geniş bir devletin kurulmasını çok ister, çünkü emekçilerin çıkarı bunu gerektirir; proletarya partisi ulusların **yaklaşmasını, sonra da kaynaşmasını** çok ister; ama o, buna, zor yoluyla değil, tüm uluslar işçi ve emekçi yığınlarının özgür ve kardeşçe birliği ile ulaşmak ister.

Rusya Cumhuriyeti ne kadar demokratik olursa, işçi ve asker vekilleri Sovyetleri cumhuriyeti biçiminde örgütlenmesini o kadar iyi bilecek, ve **bütün** uluslar emekçi yığınlarını ona doğru **özgürce** getirecek çekim gücü o kadar etkili olacaktır.

Tam ayrılma özgürlüğü, en geniş yerel (ve ulusal) özerklik, ulusal azınlıklar haklarının inceden inceye hazırlanmış inancaları: devrimci proletaryanın programı, işte budur.

KAPİTALİST BANKA VE SENDİKALARIN ULUSALLAŞTIRILMASI

15. Proletarya partisi, nüfusun engin çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunun bilincine varmadıkça, bir küçük köylüler ülkesinde hiç bir biçimde sosyalizmi “sokma”ya niyetlenemez.

Ama yalnızca “sözde-marksist” sözcükler arkasına sığınan burjuva safatacılarını, bu gerçekten, **savaş sırasında birçok burjuva devlet tarafından** birçok durumda **gerçekleştirilmiş** ve bütünsel iktisadî dağılma ve yaklaşan açlık ile savaşmak için kesinlikle zorunlu bulunan, pratik olarak iyiden iyiye olgunlaşmış ivedi devrimci önlemleri erteleyecek bir siyasetin doğrulması sonucunu çıkarabilirler. [sayfa 55]

Toprağın, tüm bankalar ve tüm kapitalist sendikaların ulusallaştırılması, ya da en azından bu kurumlar üzerinde işçi ve öteki vekiller Sovyetlerinin ivedi **bir denetimi** gibi, sosyalizmin “sokulması” ile hiç bir ilgisi olmayan önlemlerin mutlak olarak istenmesi ve elden geldiğince, devrimci yoldan gerçekleştirilmesi gerekir. Sosyalizme doğru ilk adımları oluşturan ve iktisadî bakımdan pekâlâ gerçekleştirilebilir bir nitelik taşıyan bu önlemler alınmaksızın, savaş tarafından açılan yaraların sarılması ve yaklaşan yıkımın önlenmesi olanaksızdır. Ve devrimci proletaryanın partisi, salt “savaş sonucu” adamakıllı yüz kızartıcı bir biçimde zenginleşen kapitalist ve bankacıların aşırı kârlarına ekmek doğramakta da hiç bir zaman duraksamayacaktır.

SOSYALİST ENTERNASYONALDEKİ DURUM

16. Rusya işçi sınıfının uluslararası yükümlülükleri, özellikle bugün, birinci planda yer almaktadırlar.

Artık çağımızda enternasyonalizmden aşağısı kurtarmıyor. enternasyonalist olduklarını söyleyen aşırı şovenlere değin, Plehanov ve Potresov efendilere değin, Kerenski'ye değin, bu böyle. Proletarya partisinin de, sözde kalan enternasyonalizm karşısına, kesin bir açıklık, kesin bir belginlik, kesin bir seçkinlikle gerçek

enternasyonalizmi çıkarma yolunda bir o kadar buyurgan bir ödevi var.

Tüm ülkeler işçilerine platonik çağrılar; enternasyonalizme boş bağlılık protestoları; çeşitli savaşan ülkelerdeki devrimci proletaryanın eylemi için doğrudan ya da dolaylı bir “sıra” saptama girişimleri; devrimci savaşım **konusunda** savaşan ülkeler sosyalistleri arasında emek isteyen bir “anlaşma” araştırması: bir barış kampanyası **ereği ile** sosyalist kongreler yöresinde kargaşalık, vb., vb. - bu fikirlerin, bu girişim ya da bu planların elebaşları ne denli içten olurlarsa olsunlar, bütün bunlar, **nesnel olarak**, boş [sayfa 56] sözlerden, ya da, **en iyi durumda**, yalnızca yığınların şovenler tarafından **aldatılmasını** maskeleyemeye yarayan saf ve iyi niyetli dileklerden başka bir şey değildir. Ve parlamenter oyunbazlıklarda son derece usta, son derece eli yatkın bulunan **Fransız** sosyalşovenleri, **bir yandan** görülmemiş bir utanmazlıkla sosyalizme ve enternasyonale ihanet ederken, emperyalist savaşı yürüten hükümetlere katılırken, ödenek **ya da ödünçlere** oy verirken (son zamanlarda Rusya’da Çheydze, Skobelev, Çereteli ve Stekolov’un da yaptıkları gibi), **kendi ülkelerinde** devrimci savaşıma karşı çıkarken, vb., vb. bir yandan da son derece tutturaklı ve cafcıflı barışçıl ve enternasyonalist sözler etme sanatında, uzun zamandan beri tüm rekorları kırmış bulunuyorlar.

Saf insanlar çoğu kez emperyalist dünya savaşının yırtıcılık, kan dökücülük havasını unutuyorlar. Boş söz kabul etmeyen, saf ve yavan dilekleri umursamayan havasını.

Yalnızca bir, ve tek gerçek enternasyonalizm vardır: o da insanın **kendi öz ülkesinde** devrimci hareket ve devrimci savaşımın gelişmesi için özveri ile çalışmasına, istisnasız **tüm ülkelerde, bu aynı savaşımı**, bu aynı çizgiyi, ve **yalnızca onu** (propaganda, yakınlık, maddî bir yardım aracıyla) desteklemesine dayanır.

Tüm geri kalanı, yalandan ve manilovizmden¹⁹ başka bir şey değildir.

Savaşın sürdüğü iki yılı aşkın bir süreden bu yana, uluslararası sosyalist ve işçi hareketi içinde, **tüm** ülkelerde üç eğilim gelişmiş bulunuyor. Ve **gerçeklik** alanından uzaklaşan, bu üç eğilimin varlığını görmekten, onları çözümlenmekten, ve gerçekten enternasyonalist eğilim için tutarlı bir biçimde savaşmaktan kaçınan herkes, kendi kendini etkisizliğe, güçsüzlüğe ve yanılıya

mahkûm eder.

Bu üç eğilim, şunlardır:

1. Emperyalist bir savaşıta (ve her şeyden önce de güncel emperyalist savaşıta) “yurt savunması”nı kabul eden, [sayfa 57] sözde sosyalist, gerçekte şoven, sosyal-şovenler.

Bunlar bizim **sınıf** düşmanlarımızdır. Burjuvazi saflarına geçmişlerdir bunlar.

Tüm ülkelerdeki resmî sosyal-demokrasinin resmî önderlerinden çoğu böyledir. Rusya’da B. Plehanov ve hempaları, Almanya’da Scheidemann’lar; Fransa’da, Renaudel, Guesde, Sembat; İtalya’da Bissolati ve hempaları; İngiltere’de Hyndman, fabyenler²⁰ ve “emekçiler” (“işçi partisi” önderleri);²¹ İsveç’te Branting ve hempaları; Hollanda’da Troelstra ve partisi; Danimarka’da Stauning ve partisi; Birleşik-Devletler’de Victor Berger ve öbür “yurt savunucuları”, vb..

2. İkinci eğilim, “merkez” denilen, ve sosyal-şovenler ile gerçek enternasyonalistler arasında duraksayan eğilimdir.

“Merkez”, marksist, enternasyonalist olduğuna, barıştan yana, hükümetler üzerindeki tüm “baskı”lardan yana, kendi öz hükümetini “halkın baş iradesini gösterme”ye zorlamaya yönelen tüm “istemler”den yana, barıştan yana olanaklı ve düşünülebilir her türlü kampanyadan yana, ilhaksız barıştan yana vb., vb., **ve sosyal-şovenler ile barıştan yana** olduğuna yemin billah eder. “Merkez”, birlikten yanadır, bölünmenin düşmanıdır merkez.

“Merkez” demek, tıka basa iyi niyet dolu küçük-burjuva söz ebeliğinin, sözde enternasyonalizm, gerçekte ödlele oportünizm ile sosyal-şovenler için gönül hoşluğunun egemenliği demektir.

Sorunun özü şudur ki, “merkez”, kendi öz hükümetine karşı bir devrimin zorunluluğuna inanmış değildir, bunu doğru bulmaz, uzlaşmaz bir devrimci savaşım yürütmez, kendini bu savaşımdan kurtarmak için, çok “marksist” de çınlasa, en yavan **kaçamakları** icat eder.

Sosyal-şovenler bizim **sınıf düşmanlarımız**, işçi hareketi içindeki **burjuvalardır**. Onlar, bu hareket içinde bir [sayfa 58] katmanı, burjuvazi tarafından **nesnel olarak** satın alınmış (en iyi ücretler, saygın görevler, vb.), ve küçük ve güçsüz halkları soymak ve boğmakta, kapitalist ganimetin paylaşımı için savaş yapmakta **kendi** burjuvazilerine yardım eden işçi gruplarını, işçi çevrelerini

temsil ederler.

“Merkez” demek, çürümüş bir yasalılık tarafından kemirilmiş, parlamentarizm havası vb. tarafından bozulmuş görenekçiler, arpalıklara ve bir “yan gelip yatma” işine alışmış memurlar demektir. Tarihsel ve iktisadî bakımdan konuşmak gerekirse, bunlar **ayrı** bir toplumsal katmanı temsil etmezler. Yalnızca işçi hareketinin geçmiş bir evresi, özellikle proletarya için zorunlu olan, büyük ve çok büyük bir ölçüde, yavaş, bozulmaz, sistemli örgütlenme sanatında çok şey vermiş bulunan 1871-1914 evresi ile, **toplumsal devrim çağını** açmış bulunan birinci emperyalist dünya savaşından sonra **nesnel olarak** zorunlu bir duruma gelen yeni bir **evre** arasındaki **geçiş** temsil ederler.

“Merkez”in başta gelen lider ve temsilcisi, II. Enternasyonal (1889-1914) içinde en yüksek yetke (otorite) olan ve 1914 Ağustosundan sonra, marksizmin tam bir yadsınması, görülmemiş bir gevşeklik, içler acısı duraksama ve ihanetler örneği veren Karl Kautsky’dır. “Merkez” eğilimi demek, Kautsky, Haase, Ledebour, Reichstag’daki “işçi ya da Emek Birliği”;²² Fransa’da, Longuet, Pressmane ve genel olarak “azınlıkçılar”;²³ İngiltere’de, Philip Snowden, Ramsay Mac Donald ve “Independent Labour Party”nin²⁴ birçok başka lideri, ve kısmen de Britanya Sosyalist Partisi;²⁵ Birleşik-Devletler’de Moris Hillquit ve başka birçokları; İtalya’da Turati, Treves, Modigliani, vb.; İsviçre’de Robert Grimm; Avusturya’da Victor Adler ve hempaları; Rusya’da Örgütlenme Komitesi Partisi, Akselrod, Martov, Çeydzde, Çereteli ve hempaları, vb. demektir.

Bazılarının, bazen, farkında olmaksızın, sosyal-şovenizmden “merkez”e geçtikleri, ve [sayfa 59] bazan da bunun tersi olduğu kendiliğinden anlaşılır. Bireyler özgürce bir sınıftan öbürüne geçerlerken, sınıfların birbirlerinden ayrı olarak kaldıklarını her marksist bilir. Bunun gibi, eğilimlerin **birleşmesine** yol açmak için girişilen girişim ve gösterilen çabalara karşın, bireyler özgürce bir eğilimden bir başkasına geçerlerken, siyasal yaşamda, bu **eğilimler** kendi aralarında birbirlerinden ayrılırlar.

3. Üçüncü eğilim, en iyi “Zimmerwald solu’nun”²⁶ temsil ettiği gerçek enternasyonalistler eğilimidir (okurun bu eğiliminin nasıl doğduğunu gerçek bir belge aracılığıyla öğrenmesi için, ekte onun 1915 eylül bildirgesini veriyoruz). Başlıca ayırt edici nitelik: sosyal-şovenizmden olduğu kadar, “merkez”den de tam bir kop-

ma. **Kendi öz** emperyalist hükümetine ve **kendi öz** emperyalist burjuvazisine karşı uzlaşmaz devrimci savaşım. İlke: “Baş düşman bizim kendi ülkemizdedir”. Sosyal-pasifistlerin (sosyal-pasifist, sözde bir sosyalist, gerçekte bir burjuva pasifisttir; burjuva pasifistler, sermaye boyunduruğu ve sermaye egemenliğinin alaşağı edilmesi **olmaksızın**, sonsuz bir barışın kurulması düşününü görürler) tatlı sözlerine ve güncel savaşla **bağlı olarak**, proletaryanın devrimci bir savaşımının ve proleter devrimin olanak, doğruluk ya da elverişliliğini yadsımaya yönelen her çeşit **kaçamak sözlere** karşı amansız savaş.

Bu eğilimin en belirli temsilcileri: Almanya’da Karl Liebknecht’in içinde bulunduğu “Spartaküs grubu” ya da “Enternasyonal grubu”dur.²⁷ Karl Liebknecht, bu eğilimin, ve gerçek proleter enternasyonal olan **yeni** enternasyonalin en ünlü temsilcisidir.

Karl Liebknecht, Almanya işçi ve askerlerini, **silahlarını kendi öz** hükümetlerine karşı **çevirmeye** çağırdı. O, bu işi, açıkça, Parlamento (Reichstag) kürsüsünden yaptı. Sonra, gizlice basılmış bildirilerle birlikte, “Kahrolsun hükümet!” sloganını ileri sürerek, Berlin’in en geniş alanlarından [sayfa 60] biri olan Potsdam alanında düzenlenen bir gösteriye katıldı. Tutuklandıktan sonra, **kürek cezasına** mahkûm oldu. Şimdi, savaşa karşı savaşım vermiş olmaktan ötürü hapse atılmış bulunan, Almanya’nın, eğer binlerce değilse, **yüzlerce gerçek** sosyalist gibi, bir zindandadır.

Karl Liebknecht, konuşmalarında ve mektuplarında, yalnızca **ülkesinin** Plehanov ye Potresovlan (Schidemann’lar, Legien’ler, Davidler ve hempaları) ile değil, **ama merkeziler** ile de, **ülkesinin** Çheydze ve Çeretelileri (Kautsky, Haase, Ledebour ve hempaları) ile **de** amansızca savaştı.

Karl Liebknecht ve dostu Otto Rühle, yüzon milletvekili içinde yalnız ikisi, disiplini bozdu, “merkez” ve şovenler ile “birlik”i parçaladı; **herkese karşı yalnız ikisi kafa tuttu**. Sosyalizmi, proletarya davasını, proleter devrimi **yalnız** Liebknecht temsil ediyor. Alman sosyal-demokrasisinin **tüm geri kalanı**, (kendisi de “Spartaküs grubu”nun üyesi ve önderlerinden biri olan) Rosa Luxembourg’un çok haklı deyişine göre, **kokmuş bir cesetten** başka bir şey değildir.

Almanya’da bir başka gerçek enternasyonalistler grubu da,

Bremen’de yayımlanan **Arbeiterpolitik** gazetesi ekibidir.

Fransa’da, gerçek enternasyonalistlere en çok yaklaşanlar, Cenevre’de **Demain** (“Yarın”) dergisini yayımlayan Fransız Henri Guilbeaux gibi, Lorient ve dostlandıkları (Bourderon ile Merrheim, sosyal-pasifizm içine düştüler). İngiltere’de, **The Trade-Unionist** gazetesi ile Britanya Sosyalist Partisi ve Independent Labour Party üyelerinin **bir bölümü** (örneğin, açıkça **dönek** sosyalizm önderlerinden kopma çağrısında bulunan William Russel), savaşa karşı devrimci savaşımları yüzünden İngiliz burjuva hükümeti tarafından **kürek cezasına** mahkûm olmuş öğretmen, İskoç sosyalistleri Maclean; bu aynı suçlardan ötürü yüzlerce İngiliz sosyalisti hapis-te yatıyor. Onlar ve yalnızca onlar, **gerçek** enternasyonalistlerdir. Birleşik-Devletler’de, “Sosyalist İşçi Partisi”nin²⁸ ve oportünist “Sosyalist Parti”nin²⁹ Ocak 1917’den bu yana [sayfa 61] **The Internationalist** gazetesini yayımlayan öğeleri; Hollanda’da, **De Tribüne** gazetesini yayımlayan “tribüncüler”³⁰ partisi (Pannekoek, Herman Gorter, Winjkoop, Zimmerwald’de merkezden olan ve şimdi bize gelmiş bulunan Henriette Ronald-Holst); İsveç’te, Lindhagen, Ture Nerman, Karlsson, Ström ve Zimmerwald’de “Zimmerwald solu”nun kurulmasına kişisel olarak katılmış ve şimdi de savaşa karşı devrimci savaşımları yüzünden hapse mahkûm edilmiş bulunan Z. Höglund gibi liderler ile, gençler ya da sollar partisi;³¹ Danimarka’da, başta **bakan** Stauning, tamamen **burjuvalaşan** Danimarka “sosyal-demokrat” partisinden ayrılmış bulunan Trier ve dostları; Bulgaristan’da, “Darlar”;³² İtalya’da, en yakın olanlar parti sekreteri Constantin Lazzari ile, merkez organ **Avanti**³³ başyazarı Serrati; Polonya’da, Radek, Hanecki ve “Ulusal Büro” çevresinde toplanmış öbür sosyal-demokrat liderler, Rosa Luxemburg, Tyska ve “Genel Büro” çevresinde toplanmış öbür sosyal-demokrat liderler; İsviçre’de, **kendi ülkelerinin** sosyal-şovenleri ile “merkez”ine karşı savaşımları için “referandum” gerekçelerini yazmış (Ocak 1917) ve 11 Şubat 1917’de Toess’de toplanan Zürih kantonu sosyalist kongresine devrimci ilkelerden esinlenen ve savaşa karşı yönelen bir karar³⁴ sunmuş bulunan sollar; Avusturya’da, bir bakana, düşüncesizce de olsa, kahramanca sığıdığı kurşundan ötürü Friedrich Adler’i ölüme adayın aşırı-gerici Avusturya hükümeti tarafından bugün kapatılmış bulunan Viyana “Karl Marx” klübünde belli bir ölçüde savaşımları vermiş olan Friedrich Adler’in genç sol dostları,

vb., vb.

Sollar arasında var olabilecek ayırtılar (nüanslar) o kadar önemli değil. Asıl önemli olan, genel **eğilim**. Gerçek şu ki, bu korkunç emperyalist savaş çağında gerçekten enternasyonalist olmak kolay değil. Bu insanların sayısı çok değil, ama sosyalizmin geleceği **yalnızca** onlar, yığınların bozucuları değil, ama **yol göstericileri yalnızca** onlardır. [sayfa 62]

Sosyal-demokratlar içinde, genel olarak sosyalistler içinde, reformistler ile devrimciler arasındaki ayrım, emperyalist savaş koşulları içinde zorunlu olarak değişecekti. Burjuva hükümetlerden barış imzalamalarını ya da “halkların barış iradesini göstermeleri”ni vb. “istemek” ile yetinen herkes, **gerçekte** reformizme doğru kayar. **Çünkü**, nesnel olarak, **savaş sorunu** kendini ancak **devrimci planda** koyar.

Savaştan çıkmak ve zorla dayatılmamış demokratik bir barış imzalamak için; “savaş sonucu” zenginleşmiş bulunan kapitalist baylara ödenecek, **milyarlarla** ölçülen kazanç payları köleliğinden halkları kurtarmak için, proleter devrimden başka çıkış yolu yoktur.

Burjuva hükümetlerden çok çeşitli reformlar istenebilir ve istenmelidir de; ama bir kuruntucu, bir reformist olmadıkça, emperyalist sermayeye binlerce bağla bağlanmış bulunan bu adamlar ve bu sınıflardan, bu bağları **koparmaları** istenemez. Oysa, bu kopma olmadıkça, savaşa karşı savaş üzerindeki bütün sözler, boş ve aldatıcı sözlerden başka bir şey değildirler.

“Kautskiciler”, “merkez” sözde devrimci, gerçekte reformisttirler; sözde enternasyonalist, gerçekte sosyal-şovenizmin suç ortaklarıdır.

ZİMMERWALD ENTERNASYONALİ BAŞARISIZLIĞA UĞRADI III. ENTERNASYONALİ KURMAK GEREKİR

17. Zimmerwald Enternasyonalisi daha başlangıçta, kararsız, “kautskici”, “merkezci” bir tutum aldı, ve bu da **zimmewald solunu** hemen onunla dayanışmadan vazgeçme, ondan ayrılma, ve (İsviçre’de Rus, Alman ve Fransız dillerinde basılmış) **kendi öz** bildirgesini yayınlama zorunda bıraktı.

Zimmerwald Enternasyonalinin başta gelen kusuru,

başarısızlık nedeni (çünkü o ideolojik ve siyasal bakımdan başarısızlığa uğramış bulunmaktadır), **bütün öbür sorunları** pratik olarak **belirleyen** esas sorundaki: sosyal-şovenizmden [sayfa 63] ve La Haye'de (Hollanda) Vandervelde ve Huysmans vb. tarafından yönetilen eski sosyal-şoven enternasyondan bütün bütüne kopma sorunundaki dalgalanmaları ve kararsızlığıdır.

Zimmerwald çoğunluğunu oluşturanların **kautskicilerin ta kendileri** oldukları bizde henüz bilinmiyor. Bununla birlikte bu, göz önünde tutulması gerekli olan ve şimdi Batı Avrupa'da herkesin bildiği çok önemli bir olgudur. Hatta aşırı-şoven **Chemnitzer Zeitung'un** yöneticisi ve Parvus'un aşırı-şoven **Die Glocke'sinin**³⁵ yazarı şoven, Alman ultra-şoveni Heilmann bile (Heilmann, kolayca anlaşılacağı gibi, "sosyal-demokrat" ve sosyal-demokrasinin "birlik"inin acar bir yandaşıdır), merkez ya da "kautskicilik" ile **Zimmerwald çoğunluğunun** aynı şey olduğunu açıkça kabul etme zorunda kaldı.

Oysa, 1916 sonu ile 1917 başı, bu olguyu kesinlikle tanıtladı. Kienthal Bildirgesi³⁶ tarafından sosyal-pasifizmin yargılanmasına karşın, **tüm Zimmerwald sağı, tüm Zimmerwald çoğunluğu:** 1917 Ocak ve şubatındaki bir dizi bildirimlerinde, Kautsky ve hempaları; Bourderon ve Merrheim, Fransa'da, sosyal-şovenler **ile birlikte**, sosyalist parti (aralık 1916) ve Genel Emek Konfederasyonunun (yani ulusal Fransız sendikaları örgütünün, gene 1916 aralığındaki) pasifist önermelerini oylayarak; tüm partinin sosyal-pasifist bir tutumu benimsediği ve Turati'nin kendisinin de "sendelediği" (elbette rastlantı sonucu değil) ve 17 Aralık 1916 günlü konuşmasında, emperyalist savaşı ülküleştiren **milliyetçi** sözler söylemeye değin gittiği İtalya'da Turati ve hempaları, sosyal-pasifizm içine düşmüştür.

Zimmerwald ve Kienthal başkanı Robert Grimm, 1917 Ocak ayında, **kendi** partisinin sosyal-şovenleri (Greulich, Pflüger, Gustav Müller vb.) ile, gerçek enternasyonalistlere **karşı** bir blok kurdu.

Çeşitli ülkeler **zimmerwaldçıları** tarafından 1917 Ocak [sayfa 64] ve şubatında toplanan iki konferans sırasında, Zimmerwald çoğunluğunun bu ikili ikircil oyunu, birçok ülkenin sol enternasyonalistleri: Uluslararası Gençler Örgütü sekreteri ve iyinin iyisi enternasyonalist bir gazete olan **Internationale des Jeunes'in**³⁷ yöneticisi Münzenberg; partimizin Merkez Komite temsilcisi

Zinovyev; Polonya Sosyal-Demokrat Partisinden (“Ulusal Büro”) K. Radek; “Spartaküs” grubu üyesi, Alman sosyal-demokrat Hartstein tarafından, kesin olarak damgalandı.

Rus proletaryasına çok şey verilmişti; dünyanın hiç bir yerinde işçi sınıfı henüz Rusya’da olduğu kadar devrimci gözü peklik gösteremedi. Ama çok şey verilmiş olandan, çok şey istenecektir.

Zimmerwald batağına daha çok hoşgörü gösterilemez. Zimmerwald “kautskicileri” nedeniyle, Plehanov ve Scheidemann’ların şoven enternasyonalisi ile daha uzun zaman yarı-bağlılık içinde kalınamaz. Bu enternasyonaliden hemen kopmak gerekir. Zimmerwald’de **yalnızca** gözlemci olarak kalmak gerekir.

Gecikmeden **yeni** bir enternasyonal, devrimci, proleter bir enternasyonal kurmak, açıkça bize, açıkça bugünkü güne düşüyor; daha doğrusu, bu enternasyonalin **zaten kurulmuş** olduğunu ve çalıştığını açıkça ilân etmekten çekinmemeliyiz.

Yukarıda saymış bulunduğum “gerçek enternasyonalistler”in enternasyonalidir bu. Onlar, ve yalnızca onlar, devrimci enternasyonalist yığınların, bozucuları değil, temsilcileridirler.

Bu sosyalistlerin sayıları azdır. Ama her Rus işçisi, 1917 şubat-mart devriminin **öngününde**, Rusya’da bilinçli çok devrimci olup olmadığını kendi kendine bir sorsun.

Önemli olan sayı değil, gerçekten devrimci proletaryanın siyaset ve fikirlerinin doğru dışavurumudur. Asıl önemli olan enternasyonalizmi “ilân etmek” değildir; asıl önemli ^[sayfa 65] olan, en güç zamanlarda, gerçek enternasyonalistler olmasını bilmektir.

Uluslararası anlaşmalar ve kongreler üzerine kuruntuya kapılmayalım. Emperyalist savaş sürdükçe, uluslararası ilişkiler, emperyalist burjuvazi tarafından uygulanan askerî diktatörlüğün demirden mengenesi içinde sıkışıp kalırlar. Eğer 2 nolu hükümet olan işçi vekilleri sovyetini hoşgörü ile karşılama zorunda bulunan “cumhuriyetçi” Milyukov bile, 1917 nisanında, partisinin sekreteri, enternasyonalist, Zimmerwald ve Kienthal’e katılan isviçreli sosyalist **Fritz Platten’e**, her ne denli bir Rus kadını ile evli olan bu adam, karısının akrabalarını ziyarete gelmiş, her ne kadar Riga’da 1905 devrimine katılmış, bundan ötürü bir Rus hapisanesine atılmış ve hapisten salıverilmek için, çarlık hükümetine, onun ödenmesini istediği bir inanca akçesi ödemişse de, Rusya’ya **girme izni vermemiş** ise, - eğer, diyorum, “cumhuriyetçi” Milyukov

1917 nisanında Rusya’da bu biçimde **davranabilmiş** ise, burjuvazinin ilhaksız barış vb. üzerindeki vaat ve inancalarının, söz ve bildirimlerinin kaç para ettikleri kolay anlaşılır.

Ya Trotski’nin İngiliz hükümeti tarafından tutuklanması? Ya Martov’un İsviçre’den ayrılmasına izin verilmemesi, onu, kendisini Trotski’nin yazgısının beklediği İngiltere’ye çekmek için çevrilen dolaplar?

Kuruntuya kapılmayalım. Kendimizi aldatmayalım.

Stockholm’den bile, bize ne enternasyonalizme bağlı sosyalistlerin, **ne de hatta**, yırtıcı bir askerî sansürün varlığına ve onun sağladığı bütün olanaklara karşın, **onların mektuplarının hile** gelmesine izin verilmediği tanıtlanmış bulunduğu göre, uluslararası konferans ya da kongreleri “beklemek”, enternasyonalizme **ihamet** etmek demektir.

Partimiz “beklememeli”dir; hemen III. Enternasyonal **kurmalıdır**; Almanya ve İngiltere’de hapse atılmış bulunan yüzlerce sosyalist o zaman rahat bir soluk alacaklardır; [sayfa 66] grev ve gösterileri bugün şu sefil, şu dalavereci Guillaume’u tir tir titreten binlerce ve binlerce Alman işçisi, **yasadışı** gazetelerde, kararımızdan haberdar olacaklardır; Karl Liebknecht’e, ve yalnızca ona nasıl kardeşçe bir güven beslediğimizi bileceklerdir; **bizim**, “devrimci aşırıçılık”a karşı, **şimdi** de savaşım verme irademizi öğreneceklerdir; ve bu da onları devrimci enternasyonalizmlerinde doğrulayacaktır.

Çok verilenden, çok istenecektir. Dünyanın hiç bir ülkesinde **bugün** Rusya’daki kadar özgürlük yoktur. Bu özgürlükten, burjuvazinin ya da burjuva “devrimci aşırıçılık”ın desteklenmesini öğütlemek için değil, ama hem sosyal-şoven döneğlerin, hem de kararsız “merkezci”lerin yenilmez düşmanı olan **III. Enternasyonal**, çekinmeden, dürüstçe, proleter olarak, Liebknecht’e yaraşır biçimde **kurmak** için yararlanalım.

18. Bu söylenenlerden sonra, Rusya’da sosyal-demokratların birleşmesinin söz konusu olamayacağını tanıtlamak için uzun söylevlere hiç bir gereksinme yok. Liebknecht gibi ikiye bölünmüş kalmak. Örgütlenme Komitesi partisi ile, **Raboçaya Gazeta’da** Potresov’la blok kurmayı hoş gören, işçi vekilleri Sovyeti Yürütme Komitesinde ödünç (istikraz) lehinde oy veren,³⁸ “aşırıçılık” içine batan Çeydze ve Çereteli ile birleşme fikrini bir an bile kabul et-

mekten iyidir - çünkü **devrimci proletarya ile kalmak demektir bu.**

Bırakalım ölümler kendi ölümlerini gömsün. Kararsızlara **yardım etmek** isteyen herkes, ilkin kendisi duraksamaktan vazgeçmeli.

BİLİMSEL BAKIMDAN DOĞRU OLMAK VE PROLETARYANIN SİYASAL BİLİNCİNİ AYDINLATMAK İÇİN PARTİMİZİN ADI NE OLMALI?

19. Şimdi son soruna, partimizin adı sorununa geliyorum. Marx ve Engels'in yapmış buldukları gibi, kendimizi [sayfa 67] **Komünist Partisi** olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve temel olarak **Komünist Manifesto'yu** aldığımızı bir kez daha ilân etmeliyiz. **Komünist Manifesto**, sosyal-demokrasi tarafından başlıca iki noktada bozulmuş ve ihanete uğramıştır: 1. İşçilerin yurdu yoktur: emperyalist savaşta “yurdu savunmak” demek, sosyalizme ihanet etmek demektir; 2. marksist devlet teorisi, II. enternasyonal tarafından çarpılmıştır.

“Sosyal-demokrasi” adlandırması, Marx'ın birçok kez, özellikle 1875'te **Gotha Programının Eleştirisi'nde** göstermiş olduğu, ve Engels'in de 1894'te daha popüler bir açıklamasında³⁹ yinelemiş bulunduğu gibi, **bilimsel bakımdan** doğru değildir. İnsanlık, kapitalizmden, doğrudan doğruya ancak sosyalizme, yani üretim araçlarının ortaklaşa mülkiyeti ile ürünlerin herkesin emeğine göre bölüşümüne geçebilir. Bizim partimiz daha uzağı görüyor: sosyalizm, kaçınılmaz olarak, yavaş yavaş, bayrağı üzerinde: “Herkesten yeteneklerine göre, herkese gereksinmelerine göre” yazan komünizme dönüşecektir.

Birinci kanıtım, bu.

Ve işte ikincisi: adımızın ikinci bölümü de (sosyal-**demokrat**), bilimsel bakımdan doğru değildir. Demokrasi, **devlet biçimlerinden** biridir. Oysa, biz marksistler, biz **her türlü** devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal (1889-1914) önderleri, B. Plehanov, Kautsky ve benzerleri, marksizmi alçaltılar ve bozdular.

Marksizm, anarşizmden sosyalizme geçmek için **bir devletin zorunluluğunu** kabul etmesi ile ayrılır, ama (ve onu Kautsky

ve hempalarından işte bu ayırır) 1871 Paris Komünü gibi, 1905 ve 1917 işçi vekilleri Sovyetleri gibi bir devlet, yoksa alışılmış tipteki burjuva demokratik cumhuriyet gibi **bir devlet değil**.

Üçüncü kanıtım: **yaşam**, devrim, terimin gerçek anlamında bir devlet olmayan bu yeni “devlet”in ta kendisini, [sayfa 68] henüz kararsız bir biçim altında da olsa, **gerçekte** ülkemizde **daha önce** yaratmış bulunmaktadır.

Bu **daha şimdiden** yalnızca bir önderler teorisi değil, yığınların pratik etkinliğine bağlı bir sorundur.

Devlet, sözcüğün tam anlamıyla, halktan ayrı, silahlı insan müfrezeleri tarafından yığınlar üzerinde uygulanan buyurganlık demektir.

Bizim **doğmakta olan** yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bize silahlı insan müfrezeleri gerek, bize **sıkı** bir düzen gerek, bize, çaracı olduğu kadar guçkovcu tüm karşıdevrim girişimlerini **acımasızca** bastırmak için zor kullanmak gerek.

Ama bizim **doğmakta olan** yeni devletimiz, sözcüğün tam anlamıyla daha şimdiden **artık** bir devlet değildir, çünkü Rusya’nın birçok yerinde bu silahlı insan müfrezeleri, **yığının kendisidir**, tüm halktır, yoksa halkın üstünde, ondan ayrı, ayrıcalıklı, pratik olarak görevden geri alınamaz biri değil.

Geriyeye, eski **kralcı** yönetim örgenlikleri, polis, ordu, bir memurlar kastı aracıyla burjuvazinin egemenliğini pekiştirmeye çalışan alışılmış burjuva tipteki demokrasiye doğru değil, ileriye bakmak gerek.

İleriye, doğmakta olan, daha şimdiden bir demokrasi olmaktan çıkan, -çünkü demokrasi, halk egemenliği demektir, ve silahlı halk kendi kendisi üzerinde egemenlik uygulayamaz- yeni demokrasiye doğru bakmak gerek.

Demokrasi terimi, komünist partiye uygulandığı zaman, yalnızca bilimsel açıdan doğru olmamakla kalmaz. Bugün, 1917 martından sonra, bu terim, devrimci halkın gözlerine takılmış, onu yeniyi özgürce, çekinmeden ve kendi öz girişkenliği ile yapmaktan, yani “devlet” içinde **tek iktidar** olarak, **her türlü** devletin “solmasının” habercileri olarak işçi, köylü ve başkalarının vekilleri sovyetlerini örgütlemekten **engelleyen** bir **gözbağı** demektir.

Dördüncü kanıtım: sosyalizmin tüm dünyadaki nesnel [sayfa 69] durumunu hesaba katmak gerek.

Bu durum artık 1871-1914'teki, Marx ve Engels'in, doğru olmayan, oportünist "sosyal-demokrasi" terimine bile bile boyun eğdikleri dönemdeki durum değil. Çünkü, o **dönemde**, Paris Komününün yenilgisinden sonra, tarih, gündeme yavaş örgütlenme ve eğitim çalışmasını koymuştu. Gündemde başka bir madde yoktu. Anarşistler, teorik açıdan olduğu kadar iktisat ve siyaset konusunda da adamakıllı haksızdılar (ve gene de haksızdırlar). Dönem üzerine yanlış bir fikir besliyor, uluslararası durumu anlayamıyorlardı: oysa, İngiliz işçisi emperyalist kârlar yüzünden bozulmuş, Paris Komünü ezilmiş, burjuva ulusal hareket Almanya da daha yeni zafer kazanmış (1871), yarı-feodal Rusya yüzyıllık uykusunu uyumakta bulunuyordu.

Marx ve Engels, bu dönemin doğru bir değerlendirmesini verdiler; o zamanki uluslararası durumu, toplumsal devrimin **yavaş** bir hazırlık zorunluluğunu anladılar.

Biz de, yeni dönemin görev ve özelliklerini anlamasını bilelim. Marx'ın kendileri için: "Ejderha ektim, pire biçtim"⁴⁰ dediği o sözde-marksistlere öykünmeyelim.

Emperyalizm durumuna gelmiş kapitalizmin nesnel zorunluluğu, emperyalist savaşı doğurdu. Savaş, tüm insanlığı, **uçurumun**, tüm uygarlığın yıkıma uğramasının, barbarlığın **kıyısına** getirdi; milyonlarca yeni insanı ölüme sürüklemekle tehdit ediyor.

Proleter devrimden başka çıkış yolu **yoktur**.

Ve bu devrim başladığı, çekingен, güvensiz ilk adımlarını attığı, burjuvaziye karşı henüz bilinçsiz ve çok kanağan olduğu anda, "sosyal-demokrat" önderlerin, "sosyal-demokrat" parlamenterlerin, "sosyal-demokrat" gazetelerin -çünkü yığınlar üzerindeki etki araçları işte bunlardır- çoğu (doğrusu bu, bu bir olgu) sosyalizmi **bıraktı**, sosyalizmden **döndü**, "kendi" ulusal burjuvazilerinin saflarına geçti. [sayfa 70]

Yığınlar **bu** önderler tarafından şaşırılmış, saptırılmış, aldatılmışlardır.

Ve biz, II. Enternasyonalin kendisi kadar çürümüş bulunan günü geçmiş eski adlandırmayı korumakla, bu yutturmacayı yüreklendirmiş, onu kolaylaştırmış oluruz!

"Birçok" işçi, sosyal-demokrasiyi istediği kadar iyi anlamda **anlasın!** Ama öznel ile nesnel arasında ayrım yapmayı öğrenme-

nin zamanıdır.

Öznel olarak, bu sosyal-demokrat işçiler, proleter yığınların candan yürekten bağlı yol göstericileridirler.

Ama dünyadaki nesnel durum öyledir ki, partimizin eski adı yığınların aldatılmasını **kolaylaştırır**, ileriye doğru hareketi **engeller**. Çünkü, yığın her adımda, her gazetede, her parlamenter bölüntüde, **önderleri**, yani sözü en iyi dinlenen, davranışı çok uzaktan görülen adamları görür; ve onların hepsi “kendileri de sosyal-demokrat”tırlar, hepsi sosyalizm döneleri sosyal-şovenler ile “birlikten yana”dırlar; hepsi “sosyal-demokrasi” tarafından eskiden çekilmiş poliçeleri ödetmeye çalışırlar...

Ya karşı kanıtlar?... “Bizi anarşist komünistler ile karıştıracaklar”...

Peki, Fransız Cumhuriyetinin bütün burjuva partileri içinde, yığınları burjuvazi yararına aldatma sanatında en ileri gitmiş ve en uzmanlaşmış olan ulusal sosyalistler, liberal sosyalistler ya da radikal-sosyalistler ile karıştırılmaktan neden korkmuyoruz?... “Yığınlar **kendi** sosyal-demokrat partilerine alışmışlardır, işçiler bu partiye ‘bağlıdır’...”

İşte tek kanıt, bu. Evet, ama, bu kanıt ne marksist bilimi hesaba katıyor, ne yarın devrimin karşısına çıkacak görevleri, ne sosyalizmin bütün dünyadaki nesnel durumunu, ne II. Enternasyonalin yüz kızartıcı iflasını, ne de proleterleri çevreleyen “kendileri de sosyal-demokrat” sürüler tarafından davaya pratik olarak verilen zarar. [sayfa 71]

Göreğin kanıtı, aşırı uyuşukluğun kanıtı, durgunluğun kanıtı bu.

Oysa biz dünyayı yeniden kurmak istiyoruz. Yüz milyonlarca insanın sürüklendiği, yüzlerce ve yüzlerce milyonlarla ölçülen sermaye çıkarlarının karıştığı emperyalist dünya savaşına, insanlık tarihinin şimdiye değin gördüğü devrimlerin en büyüğü olan proleter devrim gerçekleştirilmedikçe, gerçekten demokratik bir barış ile bitirilmesi olanaksız olan savaşa son vermek istiyoruz biz.

Ve biz kendi kendimizden korkuyoruz. “Sevdiğimiz”, “alıştığımız” kirli gömleğimizden ayrılamıyoruz!...

Kirli gömleği atmanın zamanıdır, temiz çamaşır giymenin zamanıdır.

Petrograd, 10 Nisan 1917.

SONSÖZ

Broşürüm, iktisadî bozukluk ve Petersburg basımevlerinin kötü çalışması sonucu eskidi. 10 Nisan 1917'de yazılmış olduğu halde, bugün, 28 Mayıs, hâlâ yayımlanmadı!

Bu broşür, partimizin, Rusya Sosyal-Demokrat Bolşevik işçi Partisinin Konferansı **öngününde**, fikirlerimin propagandası için platform **taslağı** olarak yazılmıştı. Daktiloda yazılmış ve konferans öncesinde ve konferans sırasında parti üyelerine dağıtılmış bulunan bir broşür, her şeye karşın rolünü kısmen oynamıştır. Ama o zamandan beri, 24-29 Nisan 1917 günlerinde konferans toplandı,⁴¹ kararları uzun zaman önce yayımlandı (**Soldatskaya Pravda'nın**⁴² 13. sayısı ekine bakınız), ve dikkatli okur broşürümün çoğu kez bu kararların ilk taslağı olduğunu saptamakta hiç bir güçlük çekmeyecektir.

Artık bana, bu broşürün, bu kararlar ile ilişkili olarak, açıklama niteliğiyle gene de yararlı olacağı umudunu dile [sayfa 72] getirmek, ve sonra iki nokta üzerinde durmaktan başka bir şey kalmıyor.

Broşürün 27. sayfasında,* Zimmerwald'de ancak gözlemci olarak kalmayı öneriyorum. Konferans bu nokta üzerinde beni izlemedi, ve ben de enternasyonale ilişkin karara karşı oy verme zorunda kaldım. Bundan böyle konferansın bir yanlışlık yaptığı, ve bu yanlışlığın olayların gidişi tarafından çok geçmeden düzeltileceği açıktır. Zimmerwald'de kalarak, III. Enternasyonalin kuruluşunu geciktirmeye (istemeyerek de olsa) katkıda bulunuyoruz; artık ideolojik ve siyasal bakımdan ölmüş bulunan Zimmerwald'in temsil ettiği bu prangaya bağlı kalarak III. Enternasyonali dolaylı biçimde engelliyoruz.

Partimizin, tüm dünyanın bütün işçi partileri karşısındaki durumu bugün öyledir ki, III. Enternasyonali hemen **kurma zorunda bulunuyoruz**. Bu işi **bugün** bizden başka kimse yapamaz, ve her türlü savaşımla da zararlıdır. Eğer biz Zimmerwald'de yalnızca gözlemci olarak kalmış olsaydık, III. Enternasyonali kurmak için ellerimiz hemen özgür kalırdı (bir yandan da, koşullar uygun olduğu ölçüde, Zimmerwald'den **yararlanacak** durumda olurduk).

* Bkz: s. 65. -Ed.

Oysa şimdi, konferans tarafından yapılan yanlışlık yüzünden, hiç değilse 5 Temmuz 1917'ye değin (Zimmerwald Konferansının toplanmaya çağıldığı tarih; eğer **yeniden** ertelenmezse ne mutlu! Daha önce bir kez ertelenmişti...) eli kolu bağlı bekleme zorundayız.

Ama konferanstan sonra Partimiz Merkez Komitesi tarafından oybirliği ile alınmış, ve 12 Mayıs günlü **Pravda'nın** 55. sayısında yayımlanmış bulunan karar, bu yanlışlığı yarı yarıya düzeltti: eğer bakanlarla görüşürse, Zimmerwald'den ayrılacağımız kararlaştırıldı. Uluslararası birinci "sollar" ("üçüncü eğilim", "gerçek enternasyonalistler", yukarda s. [sayfa 73] 23-25'e 23-25'e bakınız*) konferansını toplantıya çağırduğumuzda, yanlışlığın öbür yarısının da çok yakında düzeleceği umudunu dışa vurmakta bir sakınca görmüyorum.

Üzerinde durulması gereken ikinci nokta, 6 Mayıs 1917 günü bir "koalisyon hükümeti"nin kurulmasıdır. İnsana broşür en çok, işte tam da bu noktada eskimiş gibi **gelebilir**.

Gerçeklikte, işte tam da bu noktada hiç mi hiç eskimemiştir. Broşür, her şeyi, on kapitalist bakana tutak (rehine) olarak altı bakan vermiş bulunan menşevikler ile narodniklerin ateşten korkar gibi korktukları bir **sınıf** tahlili üzerine oturtuyor. Ve her şeyi bir sınıf tahlili üzerine oturttuğu içindir ki, eskimemiştir, çünkü Çereteli, Çernov ve hempalarının hükümete girmesi, Petrograd Sovyeti tarafından kapitalistler hükümeti ile yapılan anlaşmanın yalnızca **biçimini**, o da **çok küçük** bir derecede değiştirmekten başka bir sonuç vermemiştir; oysa ben, broşürümde, 8. sayfada, "biçimsel bir anlaşmadan çok, fiili bir desteğin söz konusu olduğu"*** özellikle belirtmiştim.

Çereteli, Çernov ve hempalarının, kapitalistlerin tutaklarından başka bir şey olmadıkları; "yenilenmiş" hükümetin, ne dış siyaset, ne de iç siyasette, tumturaklı sözlerden hiçbirini ne tutmak istediği, ne de tutabileceği her gün biraz daha açık bir duruma geliyor. Çernov, Çereteli ve hempaları siyasal bakımdan kendi kendilerini öldürmüşlerdir; kapitalistlerin yardımcıları olarak ortaya çıkmışlardır ve gerçekte devrimi engellemektedirler: Kerenski,

* Bkz: s. 60-63. -Ed.

** Bkz: s. 43. -Ed.

yığınlara karşı zor kullanacak kadar ileri gitmiştir (broşürümün 9. sayfasına bakınız. “Guçkov henüz yığınlara karşı zora başvurma tehdidinden başka bir şey yapmıyor”;* Kerenski ise bu tehditleri uygulamaya **sürüklendi** ...). Çernov, Çereteli ve hempaları, siyasal olarak, kendi ölüm kararları [sayfa 74] ile partilerinin, menşevik ve sosyalist-devrimci partilerin ölüm kararını imzalamış bulunuyorlar. Halk her gün bunu daha iyi anlayacak.

Koalisyon hükümeti, broşürümde kısaca tahlil edilmiş bulunan devrimimizin başlıca sınıf çelişkilerinin gelişmesinde bir evreden başka bir şey değildir. Böyle bir durum uzun zaman süremez. Ya geriye, tüm cephe üzerinde karşı-devrime doğru dönmek, ya ileriye, iktidarın başka sınıfların ellerine geçmesine doğru gitmek gerekecektir. Emperyalist savaş tüm dünyada kudurmuşçasına sürerken, devrim döneminde olduğu yerde kalmak olanaksızdır.

Petersburg, 28 Mayıs 1917.
İlk kez, 1917 eylülünde
“Priboy” yayınlarında broşür
olarak yayımlanmıştır.
İmza: **N. Lenin.**

[sayfa 75]

* Bkz: s. 44. -Ed.

İKİNCİ BÖLÜM EKİM ÖNGÜNÜNDE

RUSYA'DA SİYASAL PARTİLER VE PROLETARYANIN GÖREVLERİ

BU sayfalarda, Rusya'nın güncel siyasal durumunu karakterize eden, önce belli başlı, sonra da ikinci sorular ve yanıtlar ve çeşitli partilerin bu konulardaki değerlendirmesi formüle edilmeye çalışıldı.

SORULAR, YANITLAR

1. RUSYA'DA BAŞLICA SİYASAL PARTİ GRUPLAŞMALARI HANGİLERİDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler). Kadetlerin sağında yer alan partiler ve gruplar.

B- (kadetler). Meşrutiyetçi-demokrat parti (kadetler, halkın özgürlüğü partisi) ve yakın gruplar. [sayfa 79]

C- (s.-d. ve s.-r.). Sosyal-demokratlar, sosyalist-devrimciler

{socialistes-révolutionnaires} ve onlara yakın gruplar.

D- (“bolşevikler”). **Komünist Partisi** diye adlandırılması gereken, ama bugün “Merkez Komitesi çevresinde toplaşmış Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi” ya da, daha çok “bolşevikler” denilen parti.

2. BU PARTİLER HANGİ SINIFLARI TEMSİL EDERLER? HANGİ SINIFLARIN GÖRÜŞLERİNİ İFADE EDERLER?

A- (kadetlerin sağındakiler). Serfliğin devamında çıkarılan büyük toprak sahipleri ve burjuvazinin (kapitalistlerin) en geri ögeleri.

B- (kadetler). Bütün burjuvazi, yani kapitalistler sınıfı, ve burjuvalaşmış, kapitalist olmuş büyük toprak sahipleri.

C- (s.-d. ve s.-r.). Küçük mülk sahipleri, küçük köylüler ve orta köylüler, küçük-burjuvazi ve aynı zamanda burjuvazinin etkisine boyun eğmiş olan işçi ögeleri.

D- (“bolşevikler”). Bilinçli proleterler, ücretli işçiler ve işçilerle birleşen en yoksul köylüler (yarı-proleterler).

3. BUNLARIN SOSYALİZME KARŞI TUTUMLARI NEDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Sosyalizm, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin yararlarını tehdit ettiği için sınırsız bir düşmanlık tutumu.

C- (s.-d. ve s.-r.). Sosyalizmden yanadırlar, ama sosyalizmi düşünmenin ve derhal onun gerçekleşmesine yönelik pratik önlemler almanın henüz erken olacağını öğretmektedirler.

D- (“bolşevikler”). Sosyalizmden yanadırlar, işçi, vb. vekilleri Sovyetlerinin sosyalizmin gerçekleşmesine yönelik olanaklı eylemlere tam zamanında girişmeleri gerekir.* [sayfa 80]

4. ŞU ANDA BU PARTİLER NE ÇEŞİT BİR DEVLET İSTEMEKTE DİRLER?

A- (kadetlerin sağındakiler). Meşrutî bir krallık, memurların

59 * Bu eylemler konusunda 20 ve 22. sorulara bakınız.

ve polisin sınırsız yetkisi.

B- (kadetler). Burjuva parlamenter bir cumhuriyet, yani kapitalistlerin egemenliğinin pekiştirilmesi; eski memurlar ve polis kadrosunun devamı.

C- (s.-d. ve s.-r.). Burjuva parlamenter bir cumhuriyet ve işçilerin ve köylülerin lehinde reformlar.

D- (“bolşevikler”). Bir işçi, asker, köylü vb. vekilleri Sovyetleri cumhuriyeti. Bütün halkın silahlanmasıyla yeri doldurulacak olan sürekli ordunun ve polisin kaldırılması; ücretleri iyi bir işçininkinden yüksek olmaması gereken memurların, yalnız seçilebilir değil, işlerinden de geri alınabilir olması.

5. BU PARTİLERİN ROMANOVLAR KRALLIĞININ YENİDEN TAHTA ÇIKARILMASI KONUSUNDAKİ TUTUMLARI NEDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler). Buna taraftardır, ama halkın korkusundan çevrelerini kollayarak gizli hareket etmektedirler.

B- (kadetler). Guçkov kuvvetli görüldüğü sırada, bunlar, Nikola'nın kardeşini ya da oğlunu tahta çıkarmak düşüncesindeydiler; halk kuvvet gösterisine başlayınca karşı düşüncüyü benimsediler.

C- (s.-d. ve s.-r.) ve

D- (“bolşevikler”). Krallığın her türlü tahta çıkarılmasının vazgeçmez düşmanıdır.

6. İKTİDARIN ALINMASINA KARŞI TUTUMLARI NEDİR? DÜZEN VE ANARŞİDEN NE ANLARLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler). Eğer çar ya da cesur bir general iktidarı ele geçirirse, Tanrı böyle istediği içindir, ve düzen budur, gerisi anarşidir. [sayfa 81]

B- (kadetler). Eğer kapitalistler zor yoluyla da olsa iktidarı alırlarsa, bu düzendir. Ama kapitalistlere karşı iktidarı ele geçirmek anarşi olacaktır.

C- (s.-d. ve s.-r.). Eğer işçi, asker, vb. vekilleri Sovyetleri yalnız başına bütün iktidarı eline geçirirse, bundan bir anarşi tehlikesi doğar. Şu an için kapitalistler iktidarı ellerinde tutsunlar, işçi ve asker vekilleri Sovyetleri bir “irtibat komisyonu” kursunlar.

D- (“bolşevikler”). İşçi, köylü ve tarım gündelikçileri vekilleri Sovyetleri tek başlarına bütün iktidarı ellerinde bulundurmalarıdır. Her türlü propaganda, ajitasyon ve milyonlarca ve milyonlarca insanın örgütlenmesi, tam zamanında bu hedefe* doğru **yöneltilmelidir**.

7. GEÇİCİ HÜKÜMETİ DESTEKLEMELİ GEREKİR Mİ?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Kesinlikle desteklemek gerekir, çünkü şu anda kapitalistlerin çıkarlarının savunulması için mümkün olan tek hükümet, geçici hükümettir.

C- (s.-d. ve s.-r.). Desteklemek gerekir, ama işçi ve asker vekilleri Sovyetleri ile varılan anlaşmaya uygun hareket etmesi ve “irtibat komisyonu”nun oturumlarına katılması koşuluyla.

D- (“bolşevikler”). Desteklememek gerekir; kapitalistler desteklesinler. Bize gelince, biz, bütün halkı, işçi, asker, vb. vekilleri Sovyetlerinin tam ve ortaksız iktidarına **hazırlamalıyız**.

8. BU PARTİLER, İKTİDARIN BİRLİĞİNDEN YANA MIDIRLAR, YOKSA İKİLİ İKTİDARDAN YANA MI?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Kapitalistlerin [sayfa 82] ve toprak sahiplerinin iktidarının birliğinden yana.

C- (s.-d. ve s.-r.). İkili iktidardan yana: işçi ve asker vekilleri Sovyetlerinin, Geçici Hükümet üzerinde denetimi. İktidarsız bir denetimin gerçek olup olamayacağı sorusunun sorulmasına canları sıkılır.

D- (“bolşevikler”). Bütün ülkede aşağıdan yukarıya doğru işçi, asker, köylü, vb. vekilleri Sovyetlerinin iktidarının birliğinden yana.

9. KURUCU MECLİSİ TOPLAMAK GEREKİR Mİ?

A- (kadetlerin sağındakiler). Hayır, çünkü bu meclis, büyük toprak sahiplerine zararlı olabilir. Ortalık karışık, Kurucu Mecliste,

* Anarşizm, devlet iktidarını tüm olarak reddeder. Oysa, asker ve işçi vekilleri Sovyetleri **de** bir devlet iktidarıdır.

köylüler, toprak sahiplerinin bütün arazilerini ellerinden almaya karar verebilirler.

B- (kadetler). Evet, ama tarih saptamaksızın. Bu konuda profesörlerle ve hukukçularla uzun uzun görüşmek gerekir, çünkü 1° Bebel bile, hukukçuların yeryüzündeki insanların en gericileri olduklarını söylüyordu ve 2° bütün devrimlerin deneyimi, halkın özgürlüğü davasının profesörlere güvendiği andan itibaren kaybolmuş olduğunu öğretiyor.

C- (s.-d. ve s.-r.). Evet, en yakın zamanda toplamak gerekir. Toplantı tarihi saptanmalıdır. Daha önce “irtibat komisyonu”nda ikiyüz kez bunun sözünü ettik ve hemen yarın ikiyüzbirinci kez ve artık son kez olarak yeniden sözünü edeceğiz.

D- (“bolşevikler”). Evet, en yakın zamanda. Ama, Kurucu Meclisin toplanmasının ve çalışmalarının başarısının bir tek güvencesi vardır: bu da işçi, asker, köylü, vb. vekilleri Sovyetlerinin gücünün sayıca artmasında ve kuvvetlenmesindedir; tek gerçek güvence olan işçi yığınlarının örgütlenmesi ve silahlanmasıdır. [sayfa

83]

10. DEVLETE BİLDİĞİMİZ TİPTE BİR POLİS VE SÜREKLİ BİR ORDU GEREKLİ MİDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Evet, kesin olarak gerekli ve zorunludur. Çünkü kapitalistlerin egemenliğinin tek ciddi güvencesi budur ve çünkü, bütün ülkelerin deneyimi öğretir ki, cumhuriyetten krallığa dönüş, gerektiğinde, bununla hissedilir bir şekilde kolaylaşır.

C- (s.-d. ve s.-r.). Bir yandan, kuşkusuz gerekmeyecektir. Öte yandan köklü dönüşümler henüz erken değil midir? Ayrıca “irtibat komisyonu”nda bunu görüşeceğiz.

D- (“bolşevikler”). Hayır, kesinlikle. Derhal ve mutlaka bütün halkın genel silahlanması; halkın milisle ve ordu ile kaynaşması yoluna gidilmelidir: kapitalistler, işçilere, miliste çalıştıkları günlerin ücretini ödemelidirler.

11. DEVLETE ALIŞILMIŞ TİPTE BİR MEMURLAR KADROSU GEREKLİ MİDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Evet, kesinlikle. Bu kadronun onda dokuzu, büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin oğulları ve kardeşlerinden oluşmuştur. Ayrıcalıklı ve görevinden el çektirilemeyen bir kadro olarak kalmalıdır.

C- (s.-d. ve s.-r.). Bunlar, Paris Komününün pratik olarak koyduğu sorunun birdenbire ortaya konulmasının uygun olmaya-acağı kanısındadırlar.

D- (“bolşevikler”). Hayır, kesinlikle. Bunlar, bütün memurların, hatta görevi ne olursa olsun bütün vekillerin yalnız seçilebilmesini değil, her an görevlerinden geri alınabilmesini de zorunlu sayarlar. Ne memurlar, ne de ötekiler, iyi bir işçinin ücretinden daha yüksek bir maaş almamalıdırlar. Bunların yerine (yavaş yavaş) halk milisi ve onun müfrezeleri geçirilmelidir. [sayfa 84]

12. SUBAYLAR, ASKERLER TARAFINDAN SEÇİLMELİ MİDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Hayır! Bu, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin çıkarlarına karşıdır. Eğer askerlerle başka türlü başa çıkılmazsa, sonra mümkün olur olmaz hemen kaldırılmak üzere bu reform geçici olarak onlara vaat edilmelidir.

C- (s.-d. ve s.-r.)- Evet.

D- (“bolşevikler”). Subayların seçilmesi bizim için yeterli değildir. Askerlerin vekilleri, subayların ve generallerin bütün faaliyetlerini denetlemelidirler.

13. ASKERLERİN, ÖNDERLERİNİ GERİ ÇEKMESİ, ÜSTLERİNİ GÖREVDEN ALMASI YARARLI MIDIR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Kesinlikle zararlıdır. Guçkov zaten bunu daha önceden yasaklamış bulunuyor. Zora başvurmak tehdidinde bile bulundu. Guçkov desteklenmelidir.

C- (s.-d. ve s.-r.). Evet, yararlıdır, ama önce subayları görevinden almak ve sonra irtibat komisyonuna gitmek mi, yoksa tersine bir yol mu izlemek gerektiği açık olarak bilinmiyor.

D- (“bolşevikler”). Her bakımdan yararlı ve zorunludur. Askerler ancak seçilmiş olan otoritelere itaat ederler ve onları s

ayarlar.

14. BUGÜN SAVAŞTAN YANA MIDIRLAR ONA KARŞI MIDIRLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Kesinlikle savaştan yana, çünkü savaş kapitalistlere efsanevi kârlar sağlıyor ve birbirlerine karşı ayaklanmış olan işçilerin bölünmesiyle onların egemenliğini güçlendirmeyi vaat ediyor. [sayfa 85] Savaş “savunma” savaşı olarak nitelendirilerek ve amacının, kısaca, Wilhelm II’yi devirmek olduğu söylenerek işçiler aldatılacaktır.

C- (s.-d. ve s.-r.). Genel olarak emperyalist savaşa karşıyız, ama yanılmaya ve emperyalistliği tanıtlanmış olan Guçkov-Milyukov ve hempaları hükümetinin yaptığı emperyalist savaşın desteklenmesini “devrimci ulusal savunma” olarak nitelendirmeye hazırız.

D- (“bolşevikler”). Kayıt koymadan genel anlamıyla emperyalist savaşa karşı; Geçici Hükümetimiz de dahil emperyalist savaş yapan **bütün** burjuva hükümetlerine karşı; kayıtsız şartsız, Rusya’nın “devrimci ulusal savunması”na karşı.

15. ÇARIN İNGİLTERE, FRANSA VB. İLE İMZALADIĞI ULUSLARARASI SOYGUNCULUK ANLAŞMALARINDAN (İRAN’IN BOĞAZLANMASI, ÇİN’İN, TÜRKİYE’NİN, AVUSTURYA’NIN VB. PAYLAŞILMASI) YANAMI DIRLAR, BUNLARA KARŞIMI DIRLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Tamamen ve kesinlikle bu anlaşmalardan **yana**. Gizli anlaşmaların yayınlanması olanaksızdır. Çünkü İngiliz-Fransız emperyalist sermayesi ve onların hükümetleri buna izin vermeyeceklerdir ve çünkü Rus sermayesi kendi kirli dalaverelerini halkın gözleri önüne seremez.

C- (s.-d. ve s.-r.). Karşı, ama biz, irtibat komisyonu ve yığınlar içindeki çeşitli “kampanyalar” sayesinde, kapitalistlerin hükümetini “etkilemeyi” hâlâ umuyoruz.

D- (“bolşevikler”). Bütün görev, yığınları, kapitalist hükümetlere bel bağlamanın boş olduğu ve iktidarın proletaryaya ve en yoksul köylülere geçmesinin zorunluluğu konusunda aydınlatmaktır. [sayfa 86]

16. İLHAKLARDAN YANAMI DIRLAR, KARŞIMI DIRLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Eğer ilhaklar Alman kapitalistlerinin ve onların elebaşları Wilhelm II'nin işi ise, onlara karşıyız. Eğer İngilizlerin işi ise bunları suçlamıyoruz, çünkü İngilizler “bizim” müttefikimizdirler. Eğer ilhaklar, çarın köleleştirdiği halkı Rusya'nın sınırlarında zor gücüyle tutan bizim kapitalistlerimizin işi ise, biz bunlardan yanayız ve bunları ilhak olarak nitelendirmiyoruz.

C- (s.-d. ve s.-r.). İlhaklara karşıyız, ama kapitalist hükümeten, ilhaklardan vazgeçmesi “vaadini” elde etmeyi hâlâ umuyoruz.

D- (“bolşevikler”). İlhaklara karşı. Kapitalist hükümet tarafından yapılan bütün ilhaklardan vazgeçme vaatleri aldatmacadan başka bir şey değildir. Bu aldatmacayı ortaya çıkarmanın tek yolu, **kendi ülkelerinin** kapitalistleri tarafından ezilen halkların özgür kılınmasını ısrarla istemektir.

17. “ÖZGÜRLÜK İSTİKRAZI”NDAN YANAMI DIRLAR, KARŞIMI DIRLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Kesinlikle yanayız, çünkü bu, emperyalist savaşın, yani **amacı** hangi grup kapitalistin dünya egemenliğim ele geçireceğine karar vermek olan bir savaşın yönetimini kolaylaştırır.

C- (s.-d. ve s.-r.). **Yanayız**, çünkü “devrimci ulusal savunma” gibi yanlış bir durum, bizi, enternasyonalizme bu açık aykırılığa mahkûm ediyor.

D- (“bolşevikler”). Karşıyız, çünkü müttefik kapitalistlerin öteki kapitalistlerle, kapitalistlerin çıkarına yaptıkları savaş, emperyalist bir savaş olarak kalır. [sayfa 87]

18. KAPİTALİST HÜKÜMETLERİN HALKLARIN BARIŞ İSTEĞİNİ BELİRTMELERİNDEN YANAMIDIRLAR, BUNA KARŞIMI DIRLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Yanayız. Fransa'nın sosyal-şoven cumhuriyetçilerinin deneyimi halkı böyle-

ce aldatmanın mümkün olduğunu en iyi şekilde ortaya koymuştur; herkes ne istiyorsa söylesin, gerçekte biz Almanlardan çaldığımız ganimeti (sömürgelerini) koruyacağız, ama onların yağma ettikleri ganimeti bu haydutların elinden alacağız.

C- (s.-d. ve s.-r.). **Yanayız.** Çünkü genel olarak küçük-burjuvazinin kapitalistlere bağladığı, bir sürü, temelden yoksun umudumuzu henüz yitirmedik.

D- (“bolşevikler”). Karşısız. Çünkü bilinçli işçiler kapitalistlere hiç bir şekilde umut bağlamazlar ve bizim görevimiz, yığınlara bu umutların boşluğunu, yersizliğini göstermektir.

19. GENEL OLARAK BÜTÜN KRALLARI DEVİRMEK GEREKİR Mİ?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Hayır, İngiliz, İtalyan ve genellikle müttefik krallar devrilmemelidir; Alman, Avusturya, Türk, Bulgar krallarını (hükümdarlarını) devirmek yeter, çünkü bunlar üzerinde zafer kazanmak bizim kârlarımızı 10 kat artıracaktır.

C- (s.-d. ve s.-r.). “Sırayla iş görmek” ve mutlak surette Wilhelm II’yi devirmekten işe başlamak önemlidir; müttefik krallara gelince bu konuda sabredilebilir.

D- (“bolşevikler”). Devrimler için bir sıra kurulamaz. **Gerçekte** istisnasız bütün ülkelerdeki bütün kralları devirmekte devrimcilere yardım etmekten başka bir şey yapılamaz. [sayfa 88]

20. KÖYLÜLER BÜYÜK TOPRAK SAHİPLERİNİN ARAZİLERİNE ZAMANI GELİNCE ELKOYMALI MIDIRLAR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Hiç bir durumda. Kurucu Meclisi beklemek gerekir. Şingarev, çardan iktidarı koparıp alan kapitalistlerin büyük ve onurlu bir devrim yaptıklarını, ama köylüler, büyük toprak sahiplerinin arazilerine el konulduğu takdirde anarşik bir serkeşlik yapmış olacaklarını daha önce açıklamış bulunuyor.

C- (s.-d. ve s.-r.). Köylülerin Kurucu Meclisi beklemeleri daha iyi olur.

D- (“bolşevikler”). Bütün topraklar, zaman geçirmeden

alınmalı, köylü vekilleri Sovyetleri aracılığıyla en sıkı bir düzen altına alınmalıdır. Buğday ve et üretimini artırmalıdır. Askerler daha iyi beslenmelidir. Sürü hayvanlarına, aletlere vb. zarar verilmesi hoş görülemez.

21. KÖYLÜ VEKİLLERİ SOVYETLERİNİN YALNIZ BAŞLARINA TOPRAKLARI İSTEDİKLERİ GİBİ KULLANMALARINA VE BÜTÜN KIRSAL İŞLERİ DÜZENLEMELERİNE İZİN VERİLEBİLİR Mİ?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Büyük toprak sahipleri ve kapitalistler, genel olarak, köylü vekilleri Sovyetlerinin köydeki tam ve ortaklaşa olmayan iktidarına karşıdır. Ama, bu Sovyetlerden kaçınılamadığına göre, en iyisi onlarla geçinmektir, çünkü zengin köylüler de kapitalisttirler.

C- (s.-d. ve S.-r.). Her ne kadar sosyal-demokratlar “ilke olarak” ücretli tarım işçilerinin ayrı bir örgütleri olması zorunluluğunu kabul etmezlik etmiyorlarsa da, şimdilik, kuşkusuz bununla yetinilebilir.

D- (“bolşevikler”). Zengin köylüler, kendileri de her zaman gündelikçileri, çiftlik hizmetkârlarını ve en yoksul köylüleri aldatmaya, onlara zarar vermeye hevesli kapitalistler ^[sayfa 89] olduklarından, yalnız köylü vekilleri sovyetleriyle yetinmek olanaksızdır. Kırsal nüfusun bu son kategorisinin kendine özgü örgütlerinin köylü vekilleri Sovyetlerinin içinde olduğu kadar tarım işçileri vekillerinin özel Sovyetleri biçiminde de hemen kurulması zorunluluğu, kendini kabul ettirmektedir.

22. HALK, KAPİTALİSTLERİN, BANKALAR, SANAYİ SENDİKALARI VE BENZERİ GİBİ EN GÜÇLÜ, EN BÜYÜK TEKEL ÖRGÜTLERİNİ DE ELE GEÇİRMELİ MİDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Hiç bir durumda, çünkü bu, büyük toprak sahiplerini ve kapitalistleri üzecektir.

C- (s.-d. ve s.-r.). Biz, genel olarak, bu örgütlerin halka aktarılmasından yanayız, ama bunu düşünmek ve onu hazırlamak erkendir.

D- (“bolşevikler”). İşçi vekilleri Sovyetleri, banka görevlileri Sovyetleri vb., önce bütün bankaların bir tek ulusal banka halinde birleşmesine, sonra bankaların ve sendikaların işçi vekilleri Sov-

yetleri tarafından denetlenmesine, ve en sonu bankaların ve sınaî sendikaların ulusallaştırılmasına, yani onların halkın mülkiyeti haline geçmesine yönelik mümkün, ve tamamen gerçekleştirilebilir pratik önlemleri almaya, gecikmeksizin **hazırlanmak** zorundadır.

23. ŞU ANDA, HALKIN, BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİNİN KARDEŞÇE BİRLEŞİP ANLAŞMASINI GERÇEKLEŞTİRMEK VE HAREKETE GEÇİRMEK İÇİN HANGİ SOSYALİST ENTERNASYONALE GEREKSİNİMİ VARDIR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Her sosyalist enternasyonal, kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin gözünde genellikle zararlı ve tehlikelidir. Ama [sayfa 90] eğer Alman Plehanov'u, yani Scheidemann, Rus Scheidemann'ı ile, yani Plehanov'la uzlaşır ve anlaşır, eğer birbirlerinde sosyalist bilincin izlerini bulurlarsa, biz, kapitalistler, **k e n d i** hükümetlerine katılan **b u** sosyalistlerin **bu** enternasyonale hoş geldin demekle kuşkusuz iyi etmiş oluruz.

C- (s.-d. ve s.-r.). Bütün dünyayı kucaklayan bir enternasyonal gerektir: Scheidemann'ları, Plehanov'ları, "merkezci"leri, bir başka deyişle sosyal-şovenizm ile enternasyonalizm arasında duraksayanları kucaklayan. Karışıklık büyük oldukça, "birlik" de büyük olacaktır: yaşasın büyük sosyalist birlik!

D- ("bolşevikler"). Halkların dehşet verici ve canice kıymına bir son verebilecek, yalnızca gerçekten devrimci işçileri bir araya getirecek ve insanlığı sermayenin boyunduruğundan kurtarabilecek yalnızca bir enternasyonale gereksinme vardır. Yalnız, şu anda zindanda olan Alman sosyalisti Karl Liebknecht gibi insanlar (gruplar, partiler vb.), **k e n d i** hükümetlerine, **k e n d i** burjuvazilerine, **k e n d i** sosyal-şovenlerine, **kendi** "merkez"lerine gözükle kafa tutan insanlar, zaman geçirmeden, halka gerekli olan enternasyonal kurabilirler ve kuralıdır.

24. CEPHEDE SAVAŞMAKTA OLAN ÜLKELERİN ASKERLERİ ARASINDA KARDEŞLEŞMEYİ İSTEKLENDİRMEKGEREKLİ MİDİR?

A- (kadetlerin sağındakiler) ve B- (kadetler). Hayır. Kardeşleşme, insanlığın, kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin

boyunduruğundan kurtulmasını çabuklaştırabildiğinden onların çıkarlarına karşıdır.

C- (s.-d. ve s.-r.). Evet, bu yararlıdır. Ama savaşmakta olan bütün ülkelerde kardeşleşmeyi hemen isteklendirmek gerektiğini kesin olarak düşünmüyoruz.

D- (“bolşevikler”). Evet, yararlı ve gereklidir bu. Hiç [sayfa 91] zaman geçirmeden, savaş halindeki bütün ülkelerde, savaşmakta olan **i k i** grubun askerleri arasında kardeşleşme kesenkes isteklendirilmelidir.

25. ÇEŞİTLİ SİYASAL PARTİLERİN TEMEL NİTELİĞİNE VE BELİRLEYİCİ ÖZELLİĞİNE HANGİ RENK UYGUN DÜŞERDİ?

A- (kadetlerin sağındakiler). Kara, çünkü onlar gerçekte **yüz-karalardır**.

B- (kadetler). Sarı, çünkü, kendi istekleriyle sermayeye hizmet eden işçilerin enternasyonalinin bayrağı bu renktedir.

C- (s.-d. ve s.-r.). Pembe, çünkü onların bütün siyaseti gül suyuna batırılmıştır.

D- (“bolşevikler”). Kızıl, çünkü, bu bayrak dünya proleter devriminin bayrağıdır.

Bu broşür, 1917 nisanı başında yazılmıştı. Bugün, 6 Mayıs 1917. O günden sonra, “yeni” koalisyon hükümetinin kuruluşundan sonra, bu broşürün eskikip eskimediği bana sorulsaydı, “Hayır, çünkü, İrtibat Komitesi ortadan kalkmadı; aslında yalnızca başka bir odaya. Bakan Beylerin odasına taşındı. Çernovların ve Çeretelilerin odalarını değiştirmeleri, partilerinin siyasetinde hiç bir şey değiştirmedir.” diye yanıt verecektim.

Volna gazetesinin 6, 9 ve 10 Mayıs 23, 26 ve 27 Nisan) 1917 günlü n° 20, 22 ve 23'te yayımlandı. Broşür olarak temmuz 1917'de Jizn i Znaniye yayınları arasında çıktı.

[sayfa 92]

ÜÇ BUNALIM

HASIMLARIMIZ bizi suçlamaya ve bizim hakkımızda yalan söylemeye bir süreden beri olduğu gibi, daha bir hararetle sarıldıkça, biz, bir yandan yalanları ve kara çalmaları yanıtlarken, bir yandan da olayların tarihsel bağlarını ve devrimin güncel değişikliklerinin siyasal anlamını, **y a n ı s ı n ı f s a l a n l a m ı n ı** sükûnetle derinlemesine incelemeliyiz.

Yalanları ve kara çalmaları ortaya koymak için, burada, 6 temmuz tarihli **Listok “Pravdi”ye** başvurabilir ve okurun, özellikle, daha ilerde yayınladığımız ve kanıtlarıyla birlikte, bolşeviklerin 2 temmuzda gösteriye **k a r ş ı** kampanya yürüttüklerini (sosyalist-devrimci partinin organı bunu ^[sayfa 93] doğrular); 3 temmuzda, sabırsızlanan yığınları tutma olanağı olmadığını, ve gösterilerin bizim önerilerimizin aksine olarak başlamış olduğunu; bizim, 4 temmuzda, aynı sosyalist-devrimci organ tarafından, **Diyele Naroda** tarafından hazırlanan **b a r ı ş ç ı v e ö r g ü t l e n m i ş** bir gösteri çağrısında bulunduğumuzu; 4 temmuz gecesi gösteriye son vermeye karar verdiğimizizi ortaya koyan bir makaleye dikkatini çekebiliriz. Karaçalın, karaçalıcılar! Bu olguları ve bunların olayların bütün akışı üzerindeki kesin önemini örtbas etmeyi başaramayacaksınız!

Olayların tarihsel zincirlemesini inceleyelim. Nisan başında, biz, Geçici Hükümetin desteklenmesine karşı olduğumuzu

açıkladığımız zaman, sosyalist-devrimciler ve menşevikler de bize katılmışlardı. Olaylar ne gösterdi?

20 ve 21 nisan, 10 ve 18 haziran, 3 ve 4 temmuz olmak üzere 3 siyasal bunalım ortaya çıktı. Olaylar şunu gösterdi ki, ilkin, Geçici Hükümetin burjuva çoğunluğunun burjuva siyaseti, halk yığınlarında gittikçe artan bir hoşnutsuzluk doğurmaktadır,

Diyelo Naroda'nın, sosyalist-devrimci partinin, hükümet partisinin organının 6 temmuz sayısında, bolşeviklere karşı bütün düşmanlığına karşın, 3 ve 4 temmuz hareketinin derin iktisadi ve siyasal nedenleri olduğunu kabul etmek zorunda kaldığını belirtmek ilgi çekici olmaktan geri kalmaz. Bu hareketin yapay olarak tahrik edilmiş olmasını ve bolşeviklerin gösteriden **yanı** kampanya başlatmış olmalarını ileri süren akılsız, kaba ve iğrenç kara çalmanın her gün biraz daha örtüsü açılacaktır.

Üç siyasal bunalımın hemen az önce sıraladığım genel nedeni, genel kaynağı, genel derin kökü, özellikle bilimin siyasal olayların ele almışını bize gösterdiği şekilde bağlantılarıyla inceledikleri zaman apaçık görünür. Bu derece önemli üç bunalımın yapay olarak tahrik edilmiş olabileceğini iddia etmek saçmadır.

[sayfa 94]

İkinci olarak, bu üç bunalımdan her birinin genel olarak ve kendine özgü bireysel olarak sahip oldukları özellikleri incelemek öğretici olacaktır.

Burjuvaziye ve **onun** hükümetine karşı yığınların genel ve kabından taşan hoşnutsuzluğu, yığınların aşırı kızgınlığı - her kim ki, **bu şeylerin esasını** unuttur, onu sessiz olarak geçiştirir ya da küçümserse, sosyalizmin, sınıf savaşımına ilişkin ilk ilkelerini yad-sımış olur.

Rus devriminde sınıflar savaşımı, işte, kendisine sosyalist diyenlerin ve Avrupa'nın öteki ülkelerinde sınıflar savaşımının ne olduğunu bilenlerin üzerinde düşünmek zorunda oldukları konu budur.

Bu bunalımlar, ortaya çıkış biçimleriyle birbirinden ayrılır ve bireysel özellikler kazanırlar. Birincisi 20-21 nisan bunalımı, göstericiler üzerine yüz-karaları ateş açmaya sevk eden ve bolşeviklere karşı eşi görülmemiş şiddette bir kara çalmalar dalgası yaratan anı, kendiliğinden, organizasyondan yoksun bir hareket oldu. Patlamayı bir siyasal bunalım izledi.

İkinci olayda, bolşevikler tarafından bir gösteri kararlaştırılmıştır. Sovyetler Kongresi bu gösteriyi kesin olarak yasaklayınca ve bolşeviklere tehditkâr bir ültimatom gönderince, bundan vazgeçiliyor; ortak olarak yapılan 18 haziran gösterisi sırasında bolşeviklerin sloganları açık bir şekilde üstün geliyor. Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin kendi itiraflarına göre, 18 akşamı bir siyasal bunalım kesin olarak patlak verecekti, eğer cephedeki bir saldırı onu önlemeseydi.

Üçüncü bunalım, 2 temmuzda onu önlemeye uğraşan bolşeviklerin çabalarına karşın, 3 temmuzda kendiliğinden gelişiyor; 4 temmuzda en ateşli noktasındadır ve 5 ve 6 temmuzda karşı-devrimin doruğuna varıyor.

Bizzat Spiridonova ve öteki sosyalist-devrimciler, bu fikre kesinlikle karşı çıkmamış olan enternasyonalist menşevikler ^[sayfa 95] gibi iktidarın Sovyetlere geçmesinden yana olduklarını söylüyorlar; böylece sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin kararsızlıklarını dile getiriyorlar.

Son olarak, sanırım ki, olaylar bağlantılarıyla incelendikleri zaman kendini kabul ettiren sonuçların en aydınlatıcısı olan, bu üç bunalımın bizim devrim tarihimizde yeni bir gösteri biçimi, öncekilerden daha karışık bir biçim, hareketin kabaran bir dalga gibi çabukça geliştiği ve sonra birdenbire kırıldığı, orta ögeler az çok uzun bir zaman için “saf dışı edilmiş” oldukları halde, devrim ve karşı-devrimin vahimleştiği bir gösteri biçimi sunmalarıdır.

Bu üç bunalım sırasında, hareket, bir **g ö s t e r i** biçimine büründü. Olayların, biçim bakımından en doğru tanımlaması her kez şöyle olabilirdi: hükümete karşı bir gösteri. Ama bu gösteri -işin özü hurdadır- alışılmış bir gösteri değil, bir gösteriden çok daha fazla bir şeydi, bir devrimden ise çok daha az. Bu gösteri, devrimin ve karşı-devrimin **a y n ı a n d a** patlaması, proletarya ve burjuva ögelerin şiddetle aştığı orta ögelerin aniden, çok kez hemen hemen birdenbire “saf dışı edilmesi” idi. Orta ögelerin, bu hareketlerin **h e r b i r i n i**, belirli **i k i** toplumsal güce, proletarya ve burjuvaziye yüklemesi, bu bakımdan çok karakteristiktir. Daha çok sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin, bir yandan kadetlerin (birlikte hükümet kurdukları kadetlerin) karşı-devrimci olduklarını kabul etmekten de geri durmayarak, bolşeviklerin aşırılığının karşı-devrime yardım ettiğini tanıtlamak için kan ter içinde çırpın-

malarına bakınız. **Diyele Naroda** dün şöyle yazıyordu: “Bizimle, öylesine savaşı olan **Edintsvo** da dahil [**Edintsvo**, ekleyelim ki, sosyalist-devrimciler, şu yakınlarda, seçimlerde onunla blok kuruyordu] bütün sağ ögeler arasında derin bir çukur kazmak, işte bizim en yakın hedefimiz.”

Plehanov’un başyazısının, Sovyetlerin (bir başka deyişle [sayfa 96] sosyalist-devrimciler ve menşeviklerin) “iki haftalık bir düşünceye” daldıklarını, eğer iktidar Sovyetlere geçerse, bunun, “leninistlerin zaferi demek olacağı” olgusunu saptamak zorunda kaldığı **Edinstvo’nun** bugünkü (7 temmuz) sayısının satırlarını yakından inceleyin.

“Eğer kadetler, en kötü olasılığı hesaba katma politikasına bağlı kalmazlarsa, diye yazıyor Plehanov, [başbakanlıktan çekilmekle] leninistlerin işini kolaylaştıran büyük bir hata işlemiş olduklarını kabul etmek zorunda kalacaklardır.”

İlginç değil mi? Orta ögeler, kadetleri, bolşeviklere yardım etmekle suçluyorlar, bolşevikleri de kadetlere yardım etmekle! Siyasal adlandırmaların yerine toplumsal -sınıfsal- adlandırmaların konulması gerektiğini ve, küçük-burjuvazinin beslediği, proletarya ile burjuvazi arasında savaşımın ortadan kalkması düşünün o zaman ortaya çıktığını, fark etmek güç müdür? Küçük-burjuvazi, proletarya ile burjuvazi arasındaki sınıf savaşımından yakınıyor mu? Şu halde dünyada hiç bir bolşeviğin, en derin siyasal ve iktisadi nedenler proletaryayı harekete getirmedikçe, ne üç, hatta ne de bir tek “halk hareketini” “tahrik edemeyeceğini” ve bir sınıf olarak ele alınan burjuvazi daha az derin olmayan nedenlerle karşı-devrimci olmadıkça, kadetlerle kralcılarının ortak çabalarının hiç bir zaman en küçük bir “sağ” hareketi başlatamayacaklarını anlamak o kadar güç müdür?

20-21 nisan hareketi, bizim, kadetler gibi, kararsızlıkla, aşırılıkla suçlanmamıza neden oldu. Hatta bolşeviklerin Perspektiv Nevski üzerine ateş açtıklarını öne sürmeye (budalaca bir şey) kadar varıldı. Hareket bir kere bittikten sonra, aynı sosyalist-devrimciler, aynı menşevikler, kendi ortak resmî organları **İzvestiya’da** “halk hareketi”nin “emperyalist Milyukov ve hempalarını temizlediğini” yazıyorlar. Bir başka deyişle, hareketi **t a ç l a n d ı r ı y o r l a r !!** İlginç değil mi? Burjuvaziye karşı proletaryanın sınıf savaşımının mekanizması ve özü konusundaki küçük-burjuva [sayfa

97) kavrayışsızlığı, burada, apaçık, kendini göstermiyor mu?

Nesnel durum şöyledir: ülke nüfusunun çoğunluğunun çok büyük kısmı, toplumsal koşulları bakımından ve, daha da çok, ideolojisiyle, küçük-burjuvadır. Ama büyük sermaye, ülkeyi, her şeyden önce, bankaların ve patron sendikalarının aracılığıyla egemenliği altına almaktadır. Kentte kendi öz yolunu izleyebilecek durumda, oldukça gelişmiş bir proletarya vardır, ama o, yarı-proleterlerin çoğunluğunu kendi davasına kazanacak ölçüde henüz gelişmiş değildir. Bu çok önemli toplumsal olgu, incelediğimiz ve biçimlerini belirlediğimiz bunalımlara benzer bunalımları kaçınılmaz kılmaktadır.

Bunalımlar, doğal olarak, gelecekte biçim değiştirebilirler, ama şeylerin özü, örneğin sosyalist-devrimci bir Kurucu Meclisin ekimde toplanması halinde bile değişmeyecektir. Sosyalist-devrimciler, köylülere: **1°** toprakta özel mülkiyetin kaldırılmasını; **2°** toprağın emekçilere geçirilmesini; **3°** büyük toprak sahiplerinin arazilerinin zoralarını ve köylülere -parasız olarak- verilmesini vaat ettiler.

Eğer **yalnız** en yoksul köylülerle proletaryanın birlikte çabalarıyla uygulanabilen, yalnız bankaların ve patron sendikalarının ulusallaştırılmasıyla sağlanabilen en kesin devrimci önlemler, burjuvaziye karşı alınmamışsa, bu büyük dönüşümleri gerçekleştirmek kesinkes olanaksız olacaktır.

Bir zaman için, kusursuz işlerin, burjuvazinin izniyle elde edilebileceğine inanmış olan iyi niyetli saf köylüler, proletaryanın, sosyalist-devrimci partinin vaatlerinin gerçekleşmesi uğruna burjuvaziye karşı verdiği ateşli sınıf savaşımından büyük bir hayal kırıklığına ve... “hoşnutsuzluğa” (söz adabı gereği böyle diyelim) uğrayacaklardır. Bu, böyle olmuştur ve böyle olacaktır.

20 (7) Temmuz 1917'de yazıldı.

1 Ağustos (19 Temmuz) 1917'de **Rabotnitsa**

n° 7'de yayımlandı.

[sayfa 98]

KARŞI-DEVİRİM (DÖRT TEZ)

KARŞI-DEVİRİM örgütlendi, sağlamlaştı ve devlet iktidarını gerçekten ele geçirdi.

Karşı-devrimin tam örgütlenmesi ve tam sağlamlaşması, karşı-devrimin başlıca üç kuvvetinin enine boyuna düşünülmüş ve daha önce gerçekleşmiş birliğine dayanmaktadır:

1. Örgütlenmiş burjuvazinin gerçek kılavuzu, başbakanlıktan çekilirken başbakanlığa bir ultimatoma gönderen, ve böylece başbakanlığın karşı-devrim tarafından devrilmesini hazırlayan Meşrutî-Demokrat Partidir.

2. Şimdi en gözde bazı sosyalist-devrimcilerin bile Cavaignac gibi davrandıkları Kerenski'nin bilerek ya da yanı-bilerek yardım ettiği, gerçekte iktidarı çoktan ele geçirmiş [sayfa 99] olan, cephede

devrimci birlikleri kurşuna dizmeye, Petrograd'ın ve Moskova'nın devrimci birlik ve işçilerini silahtan tecrit etmeye, Nijni-Novgorod hareketini bastırmaya ve cezalandırmaya, bolşevikleri tutuklamaya ve mahkemelerden, hatta hükümetten alınmış bir karar olmaksızın bolşevik gazetelerinin yayımını durdurmaya başlamış olan Büyük Genelkurmay Heyeti ve ordunun üst kumanda mevkileri. Gerçekten, başlıca devlet iktidarı, Rusya'da, bugün askerî diktatörlüktür; bu olgu, her ne kadar pratikte güçsüz olsalar da, sözde devrimci kurumların varlığıyla daha da karanlık olsalar da, yadsınılamaz bir olgudur ve o kadar önemli bir olgudur ki bunu kavramadan, siyasal durumdan hiç bir şey anlaşılamaz.

3. Bolşeviklere karşı kızgın bir kampanyadan Sovyetlere karşı sistematik tahriklere geçen aşırı gerici kralcı basın ve burjuva basın, "kundakçı" Çernov vb., bugün Rusya üzerinde kadetlerin ve kralcıların desteğiyle hüküm sürmekte olan askerî diktatörlük siyasetinin gerçek amacının Sovyetlerin dağılımını hazırlamak olduğunu en büyük bir açıklıkla göstermektedirler. Sosyalist-devrimcilerin birçok önderi, yani Sovyetlerin bugünkü çoğunluğunun liderleri, şu günlerde buna inanmış bulunuyorlar, ama gerçek anlamıyla küçük-burjuvazi, bu korkunç gerçek karşısında, en boş tümcelerle yetiniyor.

Sovyetlerin ve sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin liderleri, başta Çereteli ve Çernov, devrimi karşı-devrime teslim ederek, kendilerini, partilerini ve Sovyetleri karşı-devrim için bir paravan haline getirerek, devrim davasına ihanet ettiler.

İşte bunun kanıtı: sosyalist-devrimciler ve menşevikler, bolşevikleri gericiliğe teslim ettiler ve bolşevik gazetelerinin kapatılmasını sessizce onayladılar, halka, bunu yaptıklarını ve neden yaptıklarını açıkça ve kesin olarak söylemek yürekliliğini bile gösteremediler. Devrimci işçi ve alayların silahsızlandırılmasını yasallaştırarak kendi kendilerini ^[sayfa 100] gerçek güçten yoksun bıraktılar. Sovyetlerin dağılması için yapılan son hazırlıklar tamamlanıncaya kadar halkın dikkatini "çekip oyalamakta" gericiliğe yardım etmek rolünü benimseyen en amansız gevezeler haline geldiler. Sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin ve Sovyetlerin bugünkü çoğunluğunun tam ve kesin başarısızlığı hesaba katılmadan ve onların "direktuarları"nın ve bütün öteki soytarıllıklarının salt hayal olduklarını anlamadan siyasal durumdan hiç bir şey

anlaşılamaz.

Rus devriminin barışçı bir yolla gelişmesi üzerine kurulan umutlar geri dönmek üzere sönmüştür. Nesnel durum şöyle görülmektedir: ya askerî diktatörlüğün tam zaferi ya da işçilerin silahlı ayaklanmasının zaferi. Bu zafer, ancak, ayaklanma, iktisadî yıkım ve savaşın uzaması sonucu, yığınların, hükümete ve burjuvaziye karşı derin bir kaynaşmasıyla birlikte olduğu zaman olanaklı olacaktır.

“Bütün iktidar Sovyetlere” sloganı, nisan, mayıs, haziran aylarında ve 5-9 temmuza kadar, yani gerçek iktidarın askerî diktatörlüğe geçtiği ana kadar mümkün olmuş olan devrimin barışçıl gelişmesinin sloganı oldu. Ne askerî diktatörlüğün, ne de sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin, tam, fiilî ihanetini hesaba katmadığına göre, bu slogan artık bugün doğru değildir. Serüvenlerin, kargaşalıkların, kısmî direnmelerin, gericiliğe karşı bölük pörçük, umutsuz çarpışma girişimlerinin davamıza hiç bir yaran olamazdı. Öncü işçi, durum konusunda açık bir bilince varmalı, bu konuda bir sağlamlık ve yetenek örneği vermeli, bütün kuvvetlerini, zaferin çok güçleştiği, ama yukarıda gösterilen etmenler ve akımlar bir araya geldiği takdirde olanaksız olmadığı bu kesin savaş hedefine göre hazırlamalıdır. Meşrutiyetçiler ya da cumhuriyetçiler hakkında hayale kapılmak yok, barışçıl yollar hakkında hayale kapılmak yok, dağınık eylemler yok, **şu anda** yüz-karaların ve Kozakların kışkırtmalarına yanıt vermek yok: güçlerin bir araya [sayfa 101] toplanması ve yeniden örgütlenmesi, kesin savaşa sıkı bir şekilde hazırlanma, eğer bunalımın evrimi izin verirse, yığınları, bütün halkı bu savaşa gerçekten katmak. İktidarı az önce eline geçiren karşı-devrim, sınıf olarak büyük toprak sahipleriyle birleşmiş olduğu için, toprağın köylülere devredilmesi, kesin bir savaşım vermeden şu sırada olanaksızdır.

Savaşımın, partimizin programının uygulanması ereğiyle, iktidarın en yoksul köylülerce desteklenen proletarya tarafından ele geçirilmesinden başka bir amacı olamaz.

4. İşçi sınıfının partisi, legal eylemden vazgeçmeksizin, ama ona bir an bile büyük bir önem vermeksizin, 1912-1914 yılları arasında olduğu gibi, legal çalışmayı illegal çalışmayla **b i r l e Ő t i r m e l i d i r**.

Legal eylemi bir saat olsun durdurmayalım. Ama anayasa-

ya dayanan ve “barışçı” hayallerle, gözlerimizin kamaşmasına izin vermeyelim. Zaman yitirmeden her yanda bildirilerin vb. yayınlanması için örgütler kurulmalı. Bütün hatlarda zaman yitirmeden, sağlam bir şekilde ve soğukkanlılıkla, yeniden örgütlenmeliyiz.

1912-1914'te İmparatorluk Dumasındaki, yardım sandıklarındaki, sendikalardaki vb. legal üslerimizi yitirmeksizin, çarlığın devrim yoluyla devrilmesinden söz edebildiğimiz zamanlarda olduğu gibi hareket etmeli.

23 (10) Temmuz 1917'de yazıldı.

Proletarkoye Diyelo, n° 6,

2 Ağustos (20 Temmuz) 1917'de yayınlandı.

İmza: V.

[sayfa 102]

DEVİRİMİN ÖĞRETTİKLERİ

HER devrim, büyük halk yığınlarının yaşamında sert bir dönüm noktasının belirtisidir. Bu dönüm noktası olgunlaşmaya erişmedikçe, hiç bir gerçek devrim meydana gelemez. Ve, tıpkı bir insan yaşamındaki her dönüm noktasının onun için derslerle dolu olması, ona birçok şey yaşatıp duyurması gibi, devrim de bütün halka, az zaman içinde, en özlü ve en değerli dersleri verir.

Devrim sırasında, milyonlarca ve on milyonlarca insan, her hafta, olağan, uyuşuk bir yaşam yılındakinden daha çok şey öğrenir. Çünkü bütün bir halkın yaşamındaki sert bir dönüm noktası sırasında, çeşitli toplumsal sınıfların izledikleri erekler, ellerinde bulunan güçler ve eylem araçları ayrı [sayfa 103] bir açıklıkla görülür.

Her bilinçli işçi, her asker, her köylü, özellikle şimdi, temmuz sonunda, devrimimizin birinci evresinin bir başarısızlığa vardığının açıkça ortaya çıktığı sırada, Rus devriminin öğrettiklerini derinden derine düşünmelidir.

Gerçekten, işçi ve köylü yığınlarının devrim yaparken neler elde etmek istediklerine bakalım. Bu yığınlar devrimden ne bekliyorlardı? Devrimden özgürlük, barış, ekmek, toprak bekledikleri biliniyor.

Oysa, şimdi ne görüyoruz?

Özgürlük yerine, eski keyfe bağlı yönetimin yeniden kurulmasına başlanıyor. Askerler için cephede ölüm cezası yeniden

yürürlüğe kondu. Büyük toprak sahiplerinin topraklarına kimseye danışmaksızın el koymuş bulunan köylüler, mahkemelere veriliyor. İşçi gazetelerinin basımevleri talan edildi. İşçi gazeteleri yargılanmaksızın yasaklandı. Bolşevikler, çoğu kez onlara karşı en küçük bir suçlamada bile bulunulmadan ya da açıkça karaçalıcı suçlamalarda bulunularak, tutuklanıyor.

Belki de bolşeviklerin konusu oldukları kovuşturmaların özgürlüğe bir saldırı oluşturmadıkları, çünkü haklarında açık suçlamalar bulunan belirli kişilerden başkasını gözetmedikleri ileri sürülecek. Ama bu itiraz, herkesçe bilinen ve açık bir kötü niyet taşımaktadır. Gerçekten, bireyler tarafından işlenmiş bulunan suçlar için, bu suçlar bir mahkeme tarafından tanıtılmış ve kabul edilmiş olsalar bile, bir basımevi nasıl talan edilebilir ve gazeteler nasıl yasaklanabilir? Eğer hükümet tüm bolşevik partiyi, yönelimini, fikirlerini suçlu olarak kabul etmiş bulunsaydı, işin rengi değişirdi. Ama özgür Rusya hükümetinin bunların hiç birini yapamayacağını ve hiç birini de yapmadığını herkes biliyor. [sayfa 104]

Bolşeviklere karşı yöneltilen suçlamaların karaçalıcı niteliğini özellikle gösteren şey, bolşevikler tarafından savaşa karşı, büyük toprak sahiplerine karşı ve kapitalistlere karşı yürütülen savaşım nedeniyle, büyük toprak sahipleri ile kapitalistlerin gazetelerinin bolşeviklere kudurmuşçasına saldırımları, ve bu gazetelerin, hiç bir bolşeviğe karşı henüz hiç bir suçlamada bulunulmamasına karşın, açıkça bolşeviklerin tutuklanma ve kovuşturulmasını istemeleridir.

Halk barış istiyor. Oysa, özgür Rusya'nın devrimci hükümeti, gizli antlaşmaların, Rusya kapitalistlerinin yabancı halkları soyup soğana çevirebilmeleri için, eski çar Nikola II'nin İngiliz ve Fransız kapitalistleri ile imzalamış bulunduğu gizli antlaşmaların ta kendilerinin uygulaması olarak, fetihler savaşına yeniden başladı. Bu gizli antlaşmalar hâlâ yayımlanmadı. Özgür Rusya hükümeti sorunu kaçamaklarla başından savdı ve bugüne değin hiç bir halka hakkaniyetli bir barış önermedi.

Ekmek yok. Açlık, yeniden tehdit ediyor. Herkes görüyor ki, kapitalistler ve zenginler, savaş gereçleri üzerinde hazineyi utanmadan aldatıyorlar (bugün savaş halka günde 50 milyon rubleye mal oluyor); fiyatların yüksekliği sayesinde, aşının aşınısı kârlar vuruyorlar, oysa üretimin ve ürünlerin bölüşümünün işçiler

tarafından ciddi bir sayımını örgütlemek için hiç, ama hiç bir şey yapılmamıştır. Gitgide daha tepeden bakan bir duruma gelmiş bulunan kapitalistler, hem de halkın emtia kıtlığından sıkıntı çektiği bir sırada, işçileri sokağa atıyorlar.

Köylülerin pek büyük çoğunluğu, büyük toprak mülkiyetinin varlığını bir haksızlık ve bir hırsızlık olarak gördüklerini, uzun bir kongreler dizisinde, yüksek sesle ve anlaşılır bir dille açıklamış bulunuyor. Ve devrimci ve demokratik olduğunu söyleyen hükümet, aylardır köylüleri atlatmaya, onları vaatler ve oyalamalarla aldatmaya ara vermiyor. Aylar boyu kapitalistler, bakan Çernov'un toprakların ^[sayfa 105] alınıp satılmasını yasaklayan yasayı resmen yayınlamasına izin vermediler. Ve en sonu bu yasa resmen yayımlandığı zaman da, kapitalistler, Çernov'a karşı, bugüne değin sürdürdükleri tiksiniç bir kara çalma kampanyası açtılar. Hükümet, büyük toprak sahiplerini savunma çabasında öylesine bir küstahlığa varmıştır ki, topraklara "keyfi olarak" el koymuş bulunan köylüleri mahkemeye vermeye başlıyor.

Kurucu Meclisi, kapitalistlerin toplanmasını ertelemeye ara vermedikleri o Meclisi beklmeleri öğütlenerek, köylüler atlatılıyor. Bolşeviklerin baskısı altında, toplantı tarihinin 30 eylül olarak saptanmış bulunduğu şu anda, kapitalistler yüksek sesle, bu sürenin çok kısa, "olanaksız" olduğunu haykırıyorlar; ve Meclisin daha sonraki bir tarihe ertelenmesini istiyorlar... Kapitalistler ve büyük toprak sahipleri partisinin -"kadet" parti ya da "halkın özgürlüğü" partisi- en etkili üyeleri, örneğin Panina gibi, açıkça, Kurucu Meclisin savaş sonuna ertelenmesini öğütüyorlar.

Toprak için, Kurucu Meclise değin bekle. Kurucu Meclis için, savaşın sonuna değin bekle. Savaşın sonu için, tam zafere değin bekle. İşte durum bu. Hükümette çoğunluğu ellerinde tutan kapitalistler ve büyük toprak sahipleri, köylülerle düpedüz alay ediyorlar.

II

Ama çarlık iktidarı devrildikten sonra, özgür bir ülkede bu nasıl olabildi?

Özgür olmayan bir ülkede, halk kimsenin seçmediği bir çar ile, bir avuç büyük toprak sahibi, kapitalist ve memur tarafından

yönetilir.

Özgür bir ülkede, halk yalnızca bu amaçla kendi seçtiği kimseler tarafından yönetilir. Seçimlerde, halk, partilere bölünür, ve nüfusun her sınıfı her zaman kendi öz partisini kurar. Böylece, büyük toprak sahipleri, kapitalistler, köylüler, işçiler, ayrı ayrı partiler kurarlar. Bu nedenle, özgür [sayfa 106] ülkeler halkı, partiler arasında açık bir savaşım ve özgür uzlaşmalar aracılığıyla yönetilir.

Çarlık iktidarının, 27 Şubat 1917 günü devrilmesinden sonra, Rusya dört aya yakın bir süre boyunca özgür bir ülke gibi, özgürce kurulmuş partiler arasında açık bir savaşım ve özgür uzlaşmalar aracılığıyla yönetildi. Bundan ötürü, Rus devriminin gelişmesini anlamak için, her şeyden önce başlıca hangi partilerin karşı karşıya bulduklarını, bunların hangi sınıfların çıkarlarını savduklarını, bütün bu partiler arasında hangi ilişkilerin var olduğunu göstermek gerekir.

III

Çarlığın devrilmesinden sonra, devlet iktidarı birinci Geçi Hükümetinin eline geçti. Bu hükümet burjuvazi temsilcilerinden, yani büyük toprak sahiplerinin kendilerine katıldıkları kapitalistlerden kurulmuştu. Kapitalistlerin baş partisi olan “kadet” parti, burjuvazinin yönetici ve hükümet partisi olarak, bu hükümette birinci yeri tutuyordu.

Çar birlikleri ile savaşmış ve özgürlük için kanlarını dökmüş olanların, elbette kapitalistler değil, ama işçiler, köylüler, denizciler ve askerler olmalarına karşın, iktidar bu partinin eline rastlantı sonucu düşmedi. İktidar kapitalistler partisinin eline, bu sınıf zenginlik, örgütlenme ve eğitimin verdikleri güce sahip bulunduğu için düştü. 1905’ten bu yana, ve özellikle savaş sırasında, kapitalistler ve onlarla birlikte yürüyen büyük toprak sahipleri sınıfı, örgütlenmeleri bakımından Rusya’da büyük ilerlemeler yaptılar.

Kadet parti, 1905’te olduğu kadar 1905’ten 1917’ye değin de, her zaman kralcı bir parti oldu. Halkın çarlık zorbalığı üzerindeki yengisinin ertesi günü, bu parti cumhuriyetçi olduğunu açıkladı. Tarih, halk krallığın üstesinden geldiği zaman, kapitalist partilerin, yeter ki kapitalistlerin ayrıcalıklarını ve halk üzerindeki mutlak iktidarlarını kurtarabilsinler, [sayfa 107] cumhuriyetçi olmaya her zaman

boyun eğdiklerini gösterir.

Söze gelince, kadet parti “halkın özgürlüğü”nden yanadır. Gerçekte ise, kapitalistlerden yanadır o; bu nedenle, bütün büyük toprak sahipleri, bütün kralcılar, bütün yüz karalar, hemen onun yanında yer almışlardır. Basın ve seçimler bunun tanığıdır. Devrimden sonra, bütün burjuva gazeteler ve tüm yüz karalar basını, kadetler ile birlikte şakımaya koyuldular. Açıkça seçimlere girmeyi göze alamayan bütün kralcı partiler, Petrograd’da olduğu gibi, kadet partiyi desteklediler.

İktidarın egemeni olarak, kadetler bütün güçlerini, İngiliz ve Fransız ile gizli soygunculuk antlaşmalarını imzalamış bulunan çar Nikola II tarafından başlatılan fetih ve yağma savaşını sürdürmekte kullandılar. Bu antlaşmalar, Rus kapitalistlerine, zaferi durumunda, hem İstanbul’un, hem Galiçya’nın, hem de Ermenistan’ın vb. ilhakını vaadediyorlardı. Halka gelince, işçiler ve köylüler için dirimsel bir önem taşıyan bütün büyük sorunların çözümünü, toplanti tarihini bile saptamadığı Kurucu Meclise erteleyen kadetler hükümeti, kaçamaklar ve boş vaatler aracılığıyla onu aldatıyordu.

Özgürlükten yararlanan halk, kendi kendine örgütlenmeye başladı. İşçi, asker ve köylü vekilleri Sovyetleri, Rusya nüfusunun pek büyük çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin başlıca örgütü idiler. Bu Sovyetler, daha Şubat Devrimi sırasında kurulmaya başlamışlardı; birkaç hafta sonra, Rusya büyük kentlerinin çoğunda ve birçok kasabada, işçi sınıfı ve köylülüğün bütün bilinçli ve ileri öğeleri Sovyetler içinde bira raya gelmiş bulunuyorlardı.

Sovyetler tam bir özgürlük içinde seçilmişlerdi. İşçi ve köylü, halk yığınlarının gerçek örgütleri, halkın pek büyük çoğunluğunun gerçek örgütleri idiler. Asker üniforması giymiş işçiler ve köylüler silahlı idiler.. [sayfa 108]

Söylemek gereksiz ki, Sovyetler tüm devlet iktidarını ele alabilirlerdi ve almalıydılar da. Devlet içinde, Kurucu Meclis toplana değin, Sovyetlerden başka hiç bir iktidar olmamalıydı. Yalnız o zaman devrimimiz gerçekten halkçı, gerçekten demokratik olurdu. Barışı gerçekten özleyen, bir fetih savaşında gerçekten çıkarları olmayan emekçi yığınlar, fetih savaşına bir son vermeye ve barışı getirmeye yetenekli bir siyaseti, gözü peklilik ve sarsılmazlıkla, yalnız o zaman uygulamaya başlayabilirlerdi. İşçiler ve köylüler, “savaş sayesinde” aşırının aşırısı kârlar sağlayan ve ülkeyi

yıkım ve açlığa sürüklemiş bulunan kapitalistlere yalnız o zaman boyun eğdirebilirlerdi. Ama, Sovyetlerde, devrimci işçilerin, tüm devlet iktidarının Sovyetlere verilmesini isteyen bolşevik sosyal-demokratların partisi yanında yalnız bir milletvekilleri azınlığı yer alıyordu. Milletvekilleri çoğunluğuna gelince, bu çoğunluk iktidarın Sovyetlere verilmesine karşı olan menşevik sosyal-demokrat parti ile sosyalist-devrimci parti yanında yer alıyordu. Burjuvazi hükümetinin varlığına son vermek ve onun yerine bir Sovyetler hükümeti geçirmek yerine, bu partiler burjuvazi hükümetinin desteklenmesinin, onunla uzlaşmanın, bir koalisyon hükümeti kurulmasının doğru olduğunu öne sürüyorlardı. Devrimin ilk beş ayı içindeki gelişmesinin özsel içeriği, işte halk çoğunluğunun kendilerine bel bağlamış bulunduğu sosyalist-devrimci ve menşevik partiler tarafından uygulanan bu burjuvazi ile uzlaşma siyasetinde bulunur.

IV

İlkin sosyalist-devrimciler ve menşeviklerin burjuvazi ile bu uzlaşma siyasetinin nasıl uygulandığını görelim. Sonra halkın hangi nedenle onlara güvendiğini araştıracağız.

V

Menşevikler ve sosyalist-devrimcilerin kapitalistler ile ^[sayfa 109] uzlaşma siyaseti, bazı şu, bazı bu biçim altında, Rus devriminin bütün evrelerinde uygulandı.

Tam 1917 şubatı sonunda, halk zaferi kazanır ve çarlık iktidarı devrilir devrilmez, kapitalistlerin Geçici Hükümeti, “sosyalist” olarak, Kerenski’yi içine aldı. Aslında, Kerenski hiç bir zaman sosyalist olmamıştı; o bir trudovikten başka bir şey değildi ve ancak 1917 martından sonra, yani bu iş artık hiç bir tehlike göstermediği ve elverişli olmaktan geri kalmadığı zaman sosyalist-devrimciler arasında yer almaya başladı. Kapitalist Geçici Hükümet, Petrograd sovyeti başkan yardımcısı Kerenski aracılığı ile, hemen sovyeti kendine bağlamaya, onu evcilleştirmeye girişti. Ve sovyet -yani orada ağır basan sosyalist-devrimciler ile menşevikler- evcilleşmeye razı oldu: kapitalist Geçici Hükümet kurulur kurulmaz, verdiği sözleri

yerine getireceği “ölçüde”, “onu desteklemeyi” kabul etti.

Sovyet, kendini, Geçici Hükümetin işlerini bir gerçekleştirme, bir denetleme organı olarak görüyordu. Sovyet liderleri, hükümet ile bağlantıyı sağlamak üzere, “irtibat komisyonu” denen bir komisyon kurdular. Bu irtibat komisyonu içinde, Sovyetlerin, doğrusunu söylemek gerekirse koltuksuz ya da resmî olmayan bakanlar olan sosyalist-devrimci ve menşevik liderleri, kapitalistlerin hükümeti ile durmadan görüşüp konuşmakta idiler.

Bu durum bütün mart ayı ve hemen hemen bütün nisan ayı boyunca sürdü. Zaman kazanmaya çalışan kapitalistler, oyalamalara ve kaçamaklara başvuruyorlardı. Bu dönem boyunca, kapitalist hükümet devrimi geliştirmek için az buçuk ciddi hiç bir önlem almadı. Hatta doğrudan doğruya kendisine düşen ivedi görevini -Kurucu Meclisi toplantıya çağırarak- yerine getirmek için bile, hükümet kesinlikle hiç bir şey yapmadı; sorunu yerel örgütler önüne koymadı, onu irdeleyecek merkez komisyonunu bile kurmadı. Hükümetin yalnızca bir tek kaygısı vardı: çarın [sayfa 110] İngiltere ve Fransa kapitalistleri ile imzalamış bulunduğu uluslararası soygunculuk antlaşmalarını gizlice yenilemek; devrimi, elden geldiğince sakınlı bir biçimde ve belli etmeyerek engellemek; her şeyi vaat etmek, hiç birini tutmamak. “İrtibat komisyonu”nda, sosyalist-devrimciler ve menşevikler, tumturaklı sözlerle, vaatlerle, “caksın ve ceksın”lerle avutulan enayiler gibi görünüyorlardı. Sosyalist-devrimciler ve menşevikler, masaldaki karga gibi, kendilerini pohpohlara kaptırıyor, ve onlarsız hiç bir işe girişmediklerini söyledikleri Sovyetlere karşı duydukları yüksek saygının inancasını veren kapitalistleri kıvançla dinliyorlardı.

Gerçekte, kapitalistlerin hükümeti devrim için kesin olarak hiç bir şey yapmış olmaksızın zaman geçiyordu. Ama, devrime karşı hükümet bu zaman içinde, gizli soygunculuk antlaşmalarını yenileme, ya da daha doğrusu, İngiliz-Fransız emperyalizminin diplomatları ile, daha az gizli olmayan tamamlayıcı görüşmeler aracılığıyla bu antlaşmaları onaylama ve “canlandırma” başarısını da göstermişti. Devrime karşı, hükümet, bu zaman içinde, harekât alanlarında bulunan ordunun general ve subaylarının karşı-devrimci bir örgütünün (ya da en azından bir yaklaşmanın) temellerini atma başarısını göstermiştir. Devrime karşı, hükümet, işçilerin baskısı altında ödün üzerine ödün verme zorunda kalan,

gene de, aynı zamanda üretimi baltalamaya ve kendileri için en elverişli zamanda durdurulmasını hazırlamaya başlayan sanayicileri, fabrikacıları, işyeri sahiplerini örgütlemeye başlamıştı.

Bununla birlikte, öncü işçi ve köylülerin Sovyetler içindeki örgütlenmesi de durmadan ilerliyordu. Ezilen sınıfların en iyi temsilcileri, hükümetin, Petrograd Sovyeti ile uzlaşmasına karşın, Kerenski'nin tumturaklı konuşmalarına karşın, "irtibat komisyonu" nun varlığına karşın, bir halk düşmanı, bir devrim düşmanı olarak kaldığını da anlıyorlardı. Yığınlar, eğer kapitalistlerin direnci kırılmazsa, barış ^[sayfa 111] davasının, özgürlük davasının, devrim davasının hiç kuşku götürmez bir biçimde yitirileceğini anlıyorlardı. Yığınlar arasındaki sabırsızlık ve öfke büyüyordu.

VI

Bu sabırsızlık ve öfke, 20-21 nisan günleri taşıdı. Hareket kendiliğinden olmuş, kimse onu hazırlamamıştı. Bu hareket öylesine açık bir biçimde hükümete karşı yönelmişti ki, hatta bir alay, silahlı gösteride bulundu ve bakanları tutuklamak için Marie sarayına gitti. Hükümetin artık tutunamayacağını herkes açıkça gördü. Sovyetler, ne yandan gelirse gelsin en küçük bir dirençle karşılaşmaksızın iktidarı alabilirlerdi (ve almalydılar da). Bunu yapacak yerde sosyalist-devrimciler ve menşevikler, yıkılmakta olan kapitalist hükümeti desteklediler, uzlaşmalar ardında koşarak ona daha çok bağlandılar ve devrimi yıkıma götüren daha da kötü işlere giriştiler.

Devrim, bütün sınıfları, olağan zamanda, barış zamanında görülmemiş bir çabukluk ve bir derinlik ile eğitir. Daha iyi örgütlenmiş ve sınıflar savaşımı ve siyaset konusunda daha deneyimli olan kapitalistler, kendilerini öbür sınıflardan daha hızlı yetiştirdiler. Hükümetin durumunun tutulacak yeri olmadığını görerek, işçileri aldatmak, bölmek ve güçten düşürmek için, 1848'den beri öteki ülkeler kapitalistlerinin onlarca yıl boyunca kullanmış buldukları bir yöntem başvurdular. Bu yöntem, "koalisyon" denilen, yani burjuvazi temsilcileri ile sosyalizm döneğini bir araya getiren bir hükümet kurmaya dayanır.

Devrimci işçi hareketinin yanında, özgürlük ve demokrasinin başka yerlerde olduğundan daha uzun zamandan beri var

oldukları ülkelerde, İngiltere ve Fransa’da kapitalistler bu yöntemi birçok kez büyük bir başarı ile kullanmışlardır. Burjuva bir hükümete girmiş bulunan “sosyalist” önderler, [sayfa 112] kendilerini kapitalistler için paravana, işçiler karşısında aldatma aleti rolü oynayan çiğeri beş para etmez adamlar, kuklalar olarak göstermekten geri kalmıyorlardı. Rusya’nın “demokrat ve cumhuriyetçi” kapitalistleri de bu aynı yönteme başvurular. Sosyalist-devrimciler ile menşevikler kendilerini hemen oyuna kaptırdılar ve 6 Mayıs günü, Çernov, Çereteli ve hempalarını içine alan bir “koalisyon” hükümeti, artık bir oldu bitti idi.

Sosyalist-devrimci ve menşevik partiler alıklarının, önderlerinin bakanlık şanının parıltıları altında hayranlıktan kendilerinden geçmiş bir biçimde, etekleri zil çalıyordu. Kıvanç içindeki kapitalistler, ellerini oluşturuyorlardı; halka karşı, kendilerine “cephelerdeki saldırı eylemlerini”, yani gerçekten durmak üzere olan emperyalist soygunculuk savaşının yeniden başlamasını destekleme sözü vermiş bulunan “Sovyetler önderleri”nin yardımını sağlamışlardı. Kapitalistler bu önderlerin kasıtlı güçsüzlüğünü iyi tanıyorlardı; burjuvazi tarafından -üretimin denetimi ve hatta örgütlenmesi konusunda, barış siyaseti konusunda, vb.- verilmiş bulunan sözlerin hiç bir zaman tutulmayacağını biliyorlardı.

Öyle de oldu. Devrimin gelişmesinin ikinci evresi, 6 Mayıs’tan 9 ya da 19 Hazirana değin, sosyalist-devrimciler ve menşevikler ile güçlük çekmeksizin oynamayı hesaplamış bulunan kapitalistlerin hesaplarını eksiksiz bir biçimde doğruladı.

Peşehonov ve Skobelev, kapitalistlerin kârları üzerinden %100 vergi alınacağını, kapitalistlerin “direnc”inin “kırılmış bulunduğunu” vb. söyleyerek, cıfcaflı sözlerle hem kendilerini hem de halkı aldatırlarken, kapitalistler güçlenmeye devam ediyorlardı. Kapitalistlere boyun eğdirmek için bu zaman boyunca pratik olarak hiç, ama hiç bir şey yapılmadı. Bakan olmuş sosyalizm dönemleri, hem de tüm devlet yönetim aygıtı, bürokrasi (memurlar) ve burjuvazinin ellerinde [sayfa 113] kalmaya devam ederken, gerçeklikte ezilen sınıfları aldatmaya yönelik konuşma makinelerinden başka bir şey değildiler. Sanayi müsteşarı ünlü Palçinski, kapitalistlere karşı yönelmiş bulunan bütün önlemlerin gerçekleşmesini engelleyen bu aygıtın tipik temsilcisi idi. Bakanlar gevezelik ediyor ve işler oldukları gibi kalıyorlardı.

Burjuvazi, devrime karşı savaşmak için, özellikle bakan Çereteli'yi kullanıyordu. Kronştad'ı "yatıştırma"ya gönderdiler onu: oradaki devrimciler, hükümet tarafından atanmış bulunan komiseri görevinden alma saygısızlığını göstermişlerdi. Kronştad'ı "Rusya'dan ayrılmak" istemekle suçlayan, bu budalalığı ve başka benzerlerini her ton üzerinden yineleyen, küçük-burjuvaziye ve ham kafalara korku salan burjuva basın, Kronştad'a karşı son derece gürültülü; kinci, azgın bir yalan, kara çalma ve kışkırtma kampanyası açtı. Anlayışı kıt ve ürküntüye kapılmış ham kafaların en tipik temsilcisi olan Çereteli, burjuvazi tarafından atılmış bulunan kara çalmalar oltasını eşi bulunmaz bir "iyi niyet" ile yuttu; karşı-devrimci burjuvazinin bir uşağı rolünü oynadığını anlamaksızın, büyük bir çaba ile Kronştad'ı "yıldınmla vurulmuşa döndürmeye ve ona boyun eğdirmeye" koyuldu. Sayesinde devrimci Kronştad ile bir "uzlaşma"nın yapıldığı bir alet durumuna düştü, şöyle ki, kent komiseri düpedüz hükümet tarafından atanmıyor, ama Kronştad'da seçiliyor ve hükümet tarafından **kabul** ediliyordu. Sosyalizmden burjuvazi kampına geçmiş bulunan dönem bakanlar, zamanlarını işte bu sefil uzlaşmalar için harcıyorlardı.

Devrimci işçiler karşısında ya da Sovyetlerde, hükümetin savunmasını üzerine almak için burjuva bir bakanın boy gösteremediği her yerde, gerçekten burjuvazi yararına çalışın, bakanlar kurulunu savunmak için kan ter içinde kalan, vaatleri, vaatleri ve vaatleri yineleyerek, ve ona beklemeyi, beklemeyi ve beklemeyi öğütleyerek halkı atlatan "sosyalist" bir bakanın -Skoblev, Çereteli, Çernov, daha [sayfa 114] başkaları- ortaya çıktığı (ya da daha çok burjuvazinin oraya gönderdiği) görülüyordu.

Bakan Çernov'un vakti, özellikle burjuva meslektaşları ile yaptığı pazarlıklar tarafından dolduruluyordu; ta temmuza değin, 3-4 temmuz hareketi sonucu başlayan yeni "iktidar bunalımı"na değin, kadet bakanların istifasına değin, bakan Çernov tüm zamanını yararlı, ilginç ve halkın özlemlerine derinden derine uygun bir işe ayırdı: burjuva meslektaşlarını hiç olmazsa toprakların alım satım işlemlerini yasaklamaya razı etmek için "yüreklendiriyor", onları bunu yapmaya çağırıyordu. Petrograd'daki Rusya köylü temsilcileri kongresinde (sovyet), bu önlem, köylülere gösterişli bir biçimde vaat edildi. Hiç bir zaman tutulmayan bir vaat. Kadet bakanların istifası ile aynı anda kendiliğinden bir patlama olan 3-4

temmuz devrimci dalgası bu önlemi uygulamasını sağladığı zamana değin, Çernov bu vaadi ne mayısta, ne de haziranda tutabildi. Ama, hatta o zaman bile, büyük toprak sahiplerine karşı, toprak için savaşım içinde bulunan köylülerin durumunu ciddi olarak düzeltmekte yetersiz, yalıtık bir önlemden başka bir şey olmadı bu.

Cephede, emperyalist soygunculuk savaşıma yeniden başlama görevi, emperyalist, karşı-devrimci görevi, halkın sevmediği bir Guçkov'un üstesinden gelemediği bu görev, sosyalist-devrimci partinin çiçeği burnunda üyesi, "devrimci demokrat" Kerenski tarafından bu sırada parlak bir biçimde ve başarı ile yerine getirilmiştir. Kerenski, kendi belâgatiyle kendinden geçiyordu; onu satranç tahtası üzerinde ileri sürülen bir piyon gibi oynatan emperyalistler, ona dalkavukluk ediyor, pohpohluyor, göklere çıkarıyorlardı. Bütün bunlar, kapitalistlerin çıkarlarına inanç ve sevgi ile hizmet ettiği, ve "devrimci birlikleri", çar Nikola II tarafından İngiltere ve Fransa kapitalistleri ile imzalanan antlaşmaların uygulanması olarak, Rus kapitalistlerinin İstanbul ve Lvov'u, Erzurum ve Trabzon'u elde etmeleri için yürütülmüş ^[sayfa 115] bulunan savaşın yeniden başlamasını kabul etmeye çağırıldığı içindi.

Rus devriminin ikinci evresi, 6 mayıstan 9 hazirana değin, böyle geçti. Karşı-devrimci burjuvazi, "sosyalist" bakanların perdesi ve koruyuculuğu altında, pekişti, güçlendi; aynı zamanda hem dış düşmana, ve hem de iç düşmana, yani devrimci işçilere karşı bir saldırı hazırladı.

VII

Devrimci işçilerin partisi, bolşevik parti, yığınların karşı konmaz bir biçimde artmış bulunan hoşnutsuzluk ve öfkelerini örgütlü bir biçimde açığa vurmalarını sağlamak ereğiyle, 9 haziran için Petrograd'da bir gösteri hazırlıyordu. Burjuvazi ile uzlaşmaları içinde sıkışıp kalmış ve emperyalist saldırı siyaseti tarafından bağlanmış bulunan sosyalist-devrimci ve menşevik önderler, yığınlar arasında sahip oldukları etkinin yıkıldığını sezerek korkuya kapıldılar. Ve bu kez sosyalist-devrimciler ile menşevikleri karşı-devrimci kadetlere bağlayan şey, gösteriye karşı genel bir homurdanma oldu. Sosyalist-devrimciler ile menşeviklerin yönetimi altında ve bunların kapitalistler ile uyuşma siyasetleri sonucu, küçük-burjuva

yığınlar tarafından karşı-devrimci burjuvazi ile bir ittifaka doğru gerçekleştirilen yüz geri dönüş büsbütün belginleşti, heyecan verici bir özgülikle belirdi. 9 haziran bunalımının tarihsel önemi, sınıfsal anlamı, işte budur.

İşçileri, o sırada, birleşmiş bulunan kadetler, sosyalist-devrimciler ve menşeviklere karşı umutsuz bir kavgaya sürüklemek kaygısı ile davranan bolşevikler, gösterinin yapılmasından vazgeçtiler. Ama, hiç değilse yığınların bir güven kalıntısını korumak isteyen sosyalist-devrimci ve menşevik partiler, kendilerini 18 haziran günü ortak bir gösteri saptama zorunda gördüler. Burjuvazinin öfkesi doruk noktasında ^[sayfa 116] idi, çünkü o, bu kararı haklı bir biçimde küçük-burjuva demokrasisinin proletaryaya doğru eğindiğinin göstergesi olarak yorumluyordu; cephede saldırıyı başlatarak, demokrasinin eylemini kötürümleştirmeyi kararlaştırdı.

Gerçekten, 18 haziran günü, devrimci proletaryanın sloganları, bolşevizmin sloganları, Petersburg yığınları arasında son derece gösterişli bir zafer kazandı ve, 19 haziran günü de, burjuvazi ve bonapartçı Kerenski, cephede saldırının, tam da 18 haziran günü başlamış bulunduğunu gösterişli bir biçimde bildiriyorlardı.

Pratik olarak, saldırı, engin emekçiler çoğunluğunun iradesine karşı, soygunculuk savaşının kapitalistler yararına yeniden baş-aması anlamına geliyordu. Bundan ötürü, saldırı, zorunlu olarak, bir yandan şovenizmin olağanüstü bir belirginleşmesini ve askerî (ve dolayısıyla siyasal) iktidarın bonapartçılar askerî kliğine geçişini; öte yandan, yığınlara karşı zor kullanılmasını, enternasyonalistlerin canına kıyılmasını, ajitasyon özgürlüğünün kaldırılmasını, savaş düşmanlarının tutuklanmalarını ve kurşuna dizilmelerini içeriyordu.

Eğer 6 mayıs günü, sosyalist-devrimciler ve menşevikleri burjuvazinin zafer arabasına bir ip ile bağladıysa, 19 haziran günü de, kapitalistlerin uşakları olarak, onları bir zincir ile oraya perçinledi.

VIII

Soygunculuk savaşının yeniden başlaması sonucu, yığınların öfkesi, doğal olarak, artan bir hızlilik ve zorluluk ile yoğunlaştı. 3 ve 4 temmuz günleri, yığınların öfkesi, bolşeviklerin elbette elden

geldiğince örgütlü bir biçim vermeye çalışacakları patlayışı bir yerde durdurmak için gösterdikleri çabalara karşın, patlak verdi.

Burjuvazinin köleleri olan, efendileri tarafından zincire ^[sayfa 117] vurulmuş bulunan sosyalist-devrimciler ile menşevikler, hem gerici birliklerin Petrograd'a çağrılmasını, hem ölüm cezasının yeniden yürürlüğe girmesini, hem işçilerin ve devrimci birliklerin silahsızlandırılmasını, hem de tutuklamaları, kovuşturmaları, gazetelerin yargılanmadan yasaklanmasını, her şeyi kabul ettiler. Burjuvazinin hükümet içinde tamamen alamadığı ve Sovyetlerin de istemedikleri iktidar, kadetler ve yüz-karalar, büyük toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından, kolayca anlaşılabilceği gibi, sınırsız koşulsuz desteklenen bonapartçıların, askerî kliğin eline düştü.

Düşüşten düşüşe. Burjuvazi ile uzlaşma eğik düzlemine bir kez girdikten sonra, sosyalist-devrimciler ile menşevikler karşı konmaz bir biçimde kaydılar ve dibi buldular. 28 şubat günü, Petrograd sovyetinde, burjuva hükümete koşullu bir destek sözü vermişlerdi. 6 mayıs günü, onu bozgundan kurtarıyor ve, saldınyı kabul ederek, hükümetin uşakları ve savunucuları durumuna geliyorlardı. 9 haziran günü, devrimci proletaryaya karşı amansız kin, yalan ve kara çalma kampanyasında, karşı-devrimci burjuvazi ile birleşiyorlardı. 19 haziran günü, yağma savaşının, bir gerçek duruma gelmiş bulunan yeniden başlamasını onaylıyorlardı. 3 temmuz günü, gerici birliklerin getirtilmesini kabul ediyorlardı; iktidarın kesin olarak bonapartçılara bırakılmasının başlangıcı oldu bu. Düşüşten düşüşe.

Sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin bu yüz kızartıcı sonu, bir rastlantı sonucu değil; küçük patronların, küçük-burjuvazinin iktisadî durumunun, Avrupa deneyimi tarafından birçok kez doğrulanmış bulunan sonucu.

IX

Küçük patronların “zengin olmak”, gerçek patronlar durumuna gelmek, “ensesi kalın” patron düzeyine, burjuvazi düzeyine yükselmek için, bütün güçlerini kullandıklarını, ^[sayfa 118] her şeyi yaptıklarını elbette herkes gözlemlemiştir. Kapitalizm hüküm sürdükçe, küçük patronların şundan başka bir seçenekleri yoktur:

ya kapitalist olmak (en iyi durumda, ancak yüz küçük patrone birinin başına gelebilir bu), ya da yıkıma uğramış küçük patron, yarı-proleter, sonra da proleter durumuna düşmek. Bu, siyasette de böyledir: küçük-burjuva demokrasisi, özellikle önderleri, burjuvazinin kuyruğuna takılır. Küçük-burjuva demokrasisi önderleri, kendi yığınlarını, büyük kapitalistler ile bir uzlaşma olanağı üzerindeki vaatler ve inançlarla avuturlar. İşler iyi gittiğinde, kapitalistlerden, çok kısa bir zaman için ve emekçi yığınların çok küçük bir yüksek katmanı yararına, ufak tefek ödünler koparırlar. Ama, bütün önemli sorunlarda, bütün kesin sorunlarda, küçük-burjuva demokrasisi, her zaman, güçsüz bir uzantısı olduğu burjuvazinin kuyruğuna takılmış ve her zaman malî kralların elleri arasında yumuşak bir alet olmuştur. İngiltere ve Fransa'nın deneyimi, bu gerçeği birçok kez doğrulamıştır.

Özellikle emperyalist savaş ve bu savaşın yol açtığı derin bunalım tarafından etkilenmiş bulunan olayların aşırı bir hızlilik ile olup bittikleri Rus devrimi deneyimi, 1917 şubatından temmuzuna değin süren bu deneyim, küçük-burjuvazinin kararsızlığı üzerindeki eski marksist beliti (**axiome**), dikkate değer bir güçlülük ve açıklık ile doğrulamıştır.

Rus devriminin öğrettiği şudur ki, emekçi yığınlar savaşın demir kısılcından, açlıktan ve büyük toprak sahipleri ile kapitalistlerin boyunduruğundan, kendilerini ancak ve ancak, sosyalist-devrimci ve menşevik partilerden büsbütün kopma, bu partilerin düşmanla işbirliği rolünün bilincine açıkça varma, burjuvazi ile her türlü uzlaşmayı geri çevirme, gözü pek bir biçimde devrimci işçilerin saflarına geçme koşulu ile kurtarabilecektir. Yalnızca devrimci işçiler, eğer yoksul köylüler tarafından desteklenirlerse, kapitalistlerin direncini kıracak, halkı toprağın ödenmesiz fethine, tam özgürlüğe, ^[sayfa 119] açlık üzerindeki yengiyeye, savaş üzerindeki yengiyeye, adil ve sürekli bir barışa götürecek durumdadırlar.

SONSÖZ

Bu makale, metinden anlaşıldığı gibi, temmuz sonunda yazıldı.

Devrimin ağustos ayı içindeki tarihi, makalenin içeriğini büsbütün doğruladı. En sonu, ağustos sonunda, Kornilov ayaklan-

ması, karşı-devrimci generaller ile birleşmiş bulunan kadetlerin, Sovyetleri dağıtmak ve krallığı yeniden kurmak istediklerini halka açıkça göstererek, devrimi yeni bir dönüm noktasına götürdü. Devrimin bu yeni dönüm noktasının gücü nedir ve burjuvazi ile o uğursuz uzlaşma siyasetine bir son verme başarısını gösterecek midir? Yakın gelecek işte bunu gösterecek...

Makale temmuz 1917 sonunda;
sonsöz, 6 (19) Eylül 1917 günü yazıldı.
Makale, 12 ve 13
Eylül (30 ve 31 Ağustos) 1917
günleri **Raboçi** gazetesi
n° 8 ve 9'da yayınlandı.
İmza: n° 8'de, **N-kov**, n° 9'da, **N. Lenin**
[sayfa 120]

BİR GAZETECİNİN GÜNLÜĞÜNDEN SAYFALAR KÖYLÜLER VE İŞÇİLER

Rusya Köylü Vekilleri Sovyetleri Haberleri (İzvestiya)'nin 19 ağustos günlü 88. sayısında, köylülerle ilişki halinde bulunan partinin bütün propagandacılarının ve ajitatörlerinin elinde, ve gene kampanyaya katılan ya da onunla ilişkisi bulunan bütün bilinçli işçilerin elinde temel bir belge olması gereken son derece ilginç bir makale var.

Söz konusu olan, **“1917’de Petrograd’da toplanmış olan Rusya Köylü Vekilleri 1. Kongresine il vekilleri tarafından verilen 242 temsil yetki belgesine (mandat) göre kaleme alınmış örnek yetki belgesidir.”**

Köylü Vekilleri Sovyetinin bütün bu yetki belgeleri üzerinde en ayrıntılı bilgileri (eğer bunları geniş metin halinde [sayfa 121])

yayınlamak -bu, elbette ki en iyisi olurdu-, gerçekten olanaksızsa) yayınlaması son derece arzu edilir bir şey olurdu. Örneğin, hükümetlerin yönetim bölgelerini, illeri, her yerden ne kadar yetki belgesi geldiği, bunların ne zaman kaleme alınmış ve gönderilmiş olduğu belirtilerek ve şu ya da bu konuda bölgeler arasındaki farkların varlığının farkına varılabilmesi için formüle edilen başlıca istemlerin tahlilleri de verilerek tam listelerinin yayınlanması özellikle gereklidir. Aile çiftçiliği ya da kolektif çiftçilik bölgeleri, Büyük-Rusların ve öteki ırkların yaşadıkları bölgeler, merkezî bölgeler ve sınır bölgeleri, serflik görmemiş olan bölgeler vb., örneğin, köylülerin bütün topraklarının özel mülkiyetinin kaldırılması konusunda, dönemsel bölüşmeler konusunda, ücretli emeğin yasaklanması konusunda, binaların, aletlerin ve sürü hayvanlarının toprak sahiplerinden zoralmı konusunda vb., vb. görüş bakımından birbirlerinden ayrılıyorlar mı? Köylü yetki belgelerinin son derece değerli dokümanlarının bilimsel olarak incelenmesi, bu veriler tam olmadan mümkün değildir. Oysa, biz marksistler, bütün gücümüzle siyasetimizin dayandığı olguların bilimsel olarak incelenmesine yönelmeliyiz.

Daha iyi bir doküman bulunmadığı takdirde, **Yetki Belgele-ri Özeti** ("örnek yetki belgesi"ne bu adı vereceğiz), herhangi bir yanlışlığı ortaya konmadıkça, kendi tarzında da, yineliyoruz, partinin bütün üyelerinin elinde bulunması gereken biricik doküman olarak kalır.

Yetki belgeleri özetinin birinci bölümü, genel siyasete, siyasal demokrasinin istemlerine; ikinci bölümü ise tarım sorununa ayrılmıştır. (Umalım ki Rusya Köylü Vekilleri Sovyeti ya da herhangi başka bir kurum, yetki belgelerinin ve köylülerin savaş üstüne kararlarının bir bilançosunu yapsın.) Burada, birinci bölüm üzerinde uzun boylu durmayacağız, iki noktasına değinmekle yetineceğiz. Bütün memurların seçilebilirliği 6. paragrafta istenmiştir; 11. paragraf, [sayfa 122] savaş sonunda, sürekli ordunun kaldırılmasını istiyor. Bu noktalar, köylülerin siyasetini, Bolşevik Partinin programına **herhangi başka** bir partinin programından **daha yakın** kılıyor. Bu noktalara dayanarak, bütün propaganda ve ajitasyonumuzda, menşevik ve sosyalist-devrimci liderler, Kronştad'da, örneğin, halkın iradesine karşı, demokrasinin ilkelerine karşı, kapitalistlerin isteklerine uygun olarak, hükümet tarafından

onaylanması gerektiğine göre, görevlendirilmesi salt seçimle olmayan hükümet komiserinin yetkisini savunmuş olduklarından, bunların yalnız sosyalizme değil, demokrasiye de ihanet ettiklerini göstermeli ve tanıtlamalıyız. Sosyalist-devrimci ve menşevik liderler, Petrograd'ın belediye dumalarında, ve kendi kendini yöneten başka yerel kurumlarda, demokrasi ilkelerini hiçe sayarak, derhal bir işçi milisi yaratılması ve daha sonra halk milisine geçilmesi yolundaki bolşevik istemleriyle savaşıyorlar.

Köylülerin toprakla ilgili istemleri, her şeyden önce, Yetki Belgeleri Özetine göre, toprak mülkiyetinin bütün biçimleriyle, köylü mülkiyetine varana dek ve o da içinde olmak üzere ödenmesiz kaldırılmasına, en iyi yöntemlerle işletmeye konmuş toprakların devlete ya da kırsal topluluklara devredilmesine; el konan toprakların, sürü hayvanlarının ve tarım demirbaşları ve binalarının da (küçük tarlaları işleyen köylüler lehinde istisna yapılmış) devlete ya da kırsal topluluklara geçirilmek üzere zoraltımına; ücretli emeğin yasaklanmasına; toprağın emekçiler arasında, dönemsel olarak paylaşılmalarla, eşit olarak üleştirilmesine indirgeniyor. Köylüler, Kurucu Meclisin toplanmasından önce, geçici önlem adıyla, toprağın alınıp satılmasını yasaklayan yasaların **hemen** çıkartılmasını, aileleri, tek parça halinde tasarrufunda bulundurduğu toprak paylarından, topluluktan ayrılması ormanların, balık avlanan yerlerin, vb. korunması konusundaki, kira sözleşmelerinin yeniden gözden ^[sayfa 123] geçirilmesi konusundaki, ormanların ve balıkçılığın korunması konusundaki yasaların kaldırılmasını istiyorlar.

Bu istemler üzerinde biraz düşünmek, bu istemlerin, kapitalistlerle **ittifak halinde**, onlardan tam kopmaksızın kapitalist sınıfla gerçekten kararlı, gerçekten acımasız bir savaşım yapmaksızın, onun egemenliğine son verilmeden yerine getirilmesinin olanaksız olduğunu görmek için yeterlidir.

Bu yüzden, sosyalist-devrimciler, bu **düzende** değişiklikler yapmanın, kapitalist egemenliğe son verilmeksizin, sovyet iktidarı proletaryaya geçmeden, proletarya iktidarının kapitalistlere karşı en enerjik devrimci önlemleri en yoksul köylüler tarafından desteklenmeksizin de olanaklı olduğu fikrini kabul ederek ve çevrelerinde yineleyerek, hem kendi kendilerini, hem de köylüleri kan-

dırıyorlar. Ve sosyalist-devrimci partide sol kanadın oluşmasının önemi, kesin olarak, bu solun, bu partinin bağrında, bu aldatmaca konusunda gittikçe artan bir bilinci ortaya koymasındadır.

Gerçekte, özel kişilere ait olan bütün toprakların zorulımı, bu toprakların çok kez ipotekli buldukları bankaların yüz milyonlarca rublelik sermayesinin zorulımı demektir. Bu önlem, devrimci sınıf, devrimci bir şekilde kapitalistlerin direncini kırmadan alınabilir mi? Söz konusu olan, en fazla merkezileşmiş, büyük bir ülkenin kapitalist ekonomisinin en önemli merkezlerine milyarlarca bağla bağlı bulunan ve ancak, kent proletaryasının aynı ölçüde merkezileşmiş gücüyle yenilgiye uğratılabilen bir banka sermayesidir.

Devam edelim. Son derece gelişmiş tarım işletmelerinin devlete devredilmesi. Bu işletmeleri devralacak, ve ekonomiyi, görevlilerin ve hatta kapitalistlerin çıkarına değil, gerçekten emekçilerin çıkarına yöneltecek yetenekte bir “devlet’in, devrimci bir proletarya devleti olması gerektiği besbelli değil midir?

Haraların, aynı şekilde bütün çiftlik hayvan ve binalarının zorulımı, yalnızca üretim araçlarının özel mülkiyetine [sayfa 124] üst üste darbeler indirmek demek değildir. Aynı zamanda, sosyalizme doğru bir adımdır, çünkü bu hayvanlardan, tarım demirbaş ve binalarından “yararlanmanın özellikle devlete ya da topluluklara” devredilmesi, zorunlu olarak, büyük bir sosyalist tarımı, ya da en azından, birleşmiş küçük işletmeler üzerinde sosyalist bir denetimi ve onların ekonomilerinin sosyalistçe düzenlenmesini gerektirir.

Ya ücretli emeğin “yasaklanması”? Bu, köylerde, ücretli emek yedek ordusu bulunmazsa, bütün kapitalist sanayinin duracağını, ücretli emeği köyde “yasaklayıp” da kentte ona izin vermenin mümkün olmadığını ve ensonu ücretli emeği “yasaklamanın” sosyalizme doğru bir adımdan başka bir şey olmadığını göremeyen korkuya kapılmış küçük toprak sahiplerinin ortaya attıkları, ancak boş bir sözden, güçsüz, bilinçsiz, çocukçasına saf bir istekten ibarettir.

Ve burada, işçilerin, köylülere karşı tutumları baş sorununa geliyoruz.

Yığınları kucaklayan bir sosyal-demokrat işçi hareketi, Rusya’da (1896’nın büyük grevlerinden başlayarak sayarsak) yirmi yıldan fazla bir zamandan beri vardır. Bu büyük zaman süresi için-

de, iki devrim süresince, Rusya'nın bütün siyasal tarihi boyunca aynı esas sorunun kendini ortaya koyduğu görülür: işçi sınıfı mı köylüleri ileriye, sosyalizme doğru götürecektir, yoksa liberal burjuvazi mi onları kapitalizmle uzlaşmaya doğru gelecektir.

Sosyal-demokratların oportünist kanadı şu pek akıllı uslu formül üzerinde uslamlamayı hiç elden bırakmaz: sosyalist-devrimciler küçük-burjuva **olduklarından**, “biz”, onların sosyalizm konusundaki, hayalci küçük-burjuva görüşlerini, sosyalizmin burjuvaca yadsınması **adına** kabul etmiyoruz. Marksizmin yerini rahatlıkla struvecilik almıştır, menşevizm kadet partisinin uşağı olacak kadar alçalıyor ve köylüleri burjuva egemenliğiyle “uzlaştırmaya” koyuluyor. Çereteli ve Skobelev, Çernov ve Avksentiev’le el ele kol kola ^[sayfa 125] “devrimci demokrasi” adına, kadet toprak sahiplerinin gerici yönetmeliklerine imza koyuyorlar. İşte bu rolün, en yeni, en göze çarpan gösterisi budur.

Sosyalist-devrimcilerin küçük-burjuva hayallerini eleştirmekten hiç bir zaman vazgeçmeyen, onlarla kadetlere **karşı** olmaktan başka şekilde **hiç bir zaman blok** kurmayan devrimci sosyal-demokratlar, köylüleri, kadetlerin etkisinden **koparmak** için durmadan savaşım veriyorlar ve onların sosyalizm konusundaki hayalci küçük-burjuva görüşlerinin karşısına, kapitalizmle liberal uzlaşmayı değil, sosyalizme giden devrimci, proleter yolu çıkarıyorlar.

Savaşın olayları olağanüstü hızlandırdığı ve kapitalizmin bunalımını olağanüstü ağırlaştırdığı şu sırada, savaşın halkı, yok olmak ya da sosyalizme doğru, tam zamanında, azimle yürümek ikilemi karşısında bıraktığı şu sırada: yarı-liberal menşevizm ile devrimci proleter bolşevizm arasındaki uçurumu, on milyonlarca köylünün eylemini belirten bir sorun olarak, pratikte, açıkça kendini göstermektedir.

Sermayenin egemenliğine kendinizi uydurunuz, çünkü “biz”, sosyalizm için olgun değiliz henüz. İşte, üstelik sosyalizme doğru azimle yürümeden, savaşın açtığı yaraları sarmak olanağı gibi somut bir sorunun yerine soyut “sosyalizm” sorununu koyan menşeviklerin köylülere dediği bu.

Kendinizi kapitalizme göre ayarlayınız, **çünkü** sosyalist-devrimciler, küçük-burjuva ütopyacılarıdır. İşte, sosyalist-devrimcilerle birlikte kadetlerin hükümetini destekleyen menşeviklerin köylülere

dedikleri de bu.

Ama, sosyalist-devrimciler, göğüslerine vurarak, köylülere, kendilerinin kapitalistlerle her türlü barışa karşı olduklarına, Rus devrimini hiç bir zaman bir burjuva devrimi saymamış olduklarına ve bu yüzdendir ki oportünist sosyal-demokratlarla **kesin olarak** blok kurduklarına, burjuva hükümetini kesin olarak desteklediklerine ilişkin... güvence veriyorlar. Sosyalist-devrimciler, aylar boyunca bir koalisyon [sayfa 126] başkanlığında kadetlerle anlaşma siyasetine kendilerini teslim etmekteyken, uygulamamak üzere, hasıraltı etmek üzere, ve köylüleri en boş vaatlerle avutmak üzere, istenen bütün köylü programlarını, hatta en devrimcilerini bile, imzalıyorlar.

Sosyalist-devrimcilerin, köylü çıkarlarına, bu apaçık, pratik, elle tutulur ihaneti, durumu olağanüstü bir biçimde değiştirmektedir. Bu değişikliği hesaba katmak gerekir. Sosyalist-devrimcilere karşı, 1902-1903'te ve 1905-1907'deki pratiklerimizde olduğu gibi geleneksel ajitasyonla yetinilemez. Teori alanında, "toprağın toplumsallaştırılması", "eşit yararlanma hakkı", "ücretli emeğin yasaklanması" vb. gibi küçük-burjuva hayallerini çürütmekle yetinilemez.

O tarihlerde, burjuva devrimi öngününde ya da tamamlanmamış bir burjuva devrimin akışı içinde bulunuyorduk ve görev, her şeyden önce, bu devrimi krallığın yıkılmasına kadar götürmekti.

Şimdi krallık yıkılmış bulunuyor. Rusya'nın başında, bir kadetler, menşevikler ve sosyalist-devrimciler hükümeti bulunan bir demokratik cumhuriyet haline gelişi ölçüsünde burjuva devrimi tamamlanmıştır. Savaş, bizi, üç yılda bir, otuz yıl ileri götürdü, Avrupa'da genel çalışma zorunluluğunu ve sanayi girişimlerinin geniş sendikalar halinde zorunlu gruplaşmalarını kurumlaştırdı; en ileri gitmiş ülkeleri görülmemiş bir açlık ve yıkıma sürükledi, onları sosyalizm yoluna girmeye zorladı.

Yalnız proletarya ve köylüler, krallığı devirebilirler. O çağda bizim sınıf siyasetimizin belirleyici ilkesi bu olmuştur. Ve bu ilke doğru idi. 1917 şubat ve mart ayları, bu ilkeyi bir kez daha doğrulamaktan başka bir şey yapmadı.

Yalnız proletarya, en yoksul köylüleri (programımızın ifade ettiği gibi yarı-proleterleri) yöneterek, savaşı demokratik bir barışla

sona erdirebilir, savaşın neden olduğu yaraları sarabilir ve sosyalizme doğru mutlak olarak zorunlu [sayfa 127] olan, **acil** bir hale gelen ilk adımları atabilir; şimdi sınıf siyasetimizi belirleyen ilke budur.

Buradan şu sonuca varılır: sosyalist-devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonun ağırlık merkezi, onların köylülere karşı işlemiş oldukları ihanet üzerine kaydırılmalıdır. Sosyalist-devrimciler yoksul köylüler yığınını temsil etmiyorlar. Hali-vakti yerinde çiftçiler azınlığını temsil ediyorlar. Onlar, köylüleri işçilerle ittifak kurmaya değil, kapitalistlerle ittifak kurmaya, yani kapitalist boyunduruğuna götürüyorlar. Onlar, emekçilerin ve sömürülen yığınların çıkarlarını küçük bakanlık görevleri karşılığında, menşeviklerle ve kadetlerle blok kurmak karşılığında teslim ettiler.

Savaşın hızlandırdığı tarih, ileri doğru öyle büyük adımlar attı ki, eski formüller yeni bir içerik kazandı. Eskiden “ücretli emeğin yasaklanması”, **ancak** küçük-burjuva aydınların zevkine uygun, boş bir sözdü. Şimdi ise durum değişti: milyonlarca yoksul köylü, 242 yetki belgesinde, ücretli emeğin yasaklanmasına doğru gitmek istediklerini açıklıyorlar, ama bunu nasıl becereceklerini bilmiyorlar. Biz bunu nasıl yapmak gerektiğini biliyoruz. Biz biliyoruz ki, bu amaca, ancak işçilerle birleşerek, işçilerin yönetimi altında, kapitalistlerle bir “anlaşma” siyaseti ile değil, kapitalistlere karşı savaşım ile ulaşılabilir.

İşte sosyalist-devrimciler karşı propaganda ve ajitasyonu muza yön verecek çizginin, köylülerle konuşmalarımıza yön verecek fikrin şimdi bu şekilde değişmesi gerekir.

Sosyalist-devrimci parti size ihanet etti köylü yoldaşlar. İşsizlere ihanet etti ve sarayların yanında, belki kralın sarayının yanında değil, ama kadetlerin, devrim düşmanlarının, özellikle köylü devrimi düşmanları kadetlerin, hükümette Çernovlarla, Peşehanovlarla ve Avksentievlerle birlikte oturduğu sarayların yanında yer aldı.

Yalnız devrimci proletarya, yalnız bu proletaryayı bir birlik yapan öncü -bolşevik partisi- yoksul köylülerin [sayfa 128] yetki belgesinde gösterilen programını gerçekten uygulayabilir. Çünkü devrimci proletarya, ücretli emeğin yasaklanmasına doğru tek emin yolla, bir çiftlik hizmetkârının kira ile tutulmasını yasaklayarak değil, sermayenin devrilmesi yoluyla, **fiilen** yol almaktadır. Devrimci proletarya, toprağın, sürü hayvanlarının, tarım demirbaş

ve binalarının, teknik tarım işletmelerinin zorulmasına doğru, köylülerin istedikleri ve sosyalist-devrimcilerin onlara **veremeyecekleri** şeylere doğru fiilen yol almaktadır.

İşte şimdi, işçinin, köylülere seslenirken konuşmalarının ana fikri bu yönde değiştirilmelidir. Biz, işçiler, yoksul köylülerin istedikleri ve her zaman nerede ve nasıl arayacaklarını bilmeden aradıkları şeyi size verebiliriz ve vereceğiz. İşçiler, biz, **kapitalistlere karşı** kendi çıkarlarımızı ve aynı zamanda köylülerin büyük çoğunluğunun çıkarlarını savunuyoruz, oysa kapitalistlerin müttefikleri sosyalist-devrimciler bu çıkarlara ihanet ediyorlar.

ENGELS'İN ölümünden az önce köylü sorunu üzerine söylediklerini okura anımsatalım. O, sosyalistlerin, küçük çiftçileri mülksüzleştirmeyi düşünmediklerini ve onlara ancak örnek göstererek makineleşmiş sosyalist büyük tarımın üstünlüğünü tanıtlayacaklarını belirtiyordu.

Savaş, bu cinsten bir sorunu şimdi pratik olarak Rusya'nın önüne koydu. Elimizde pek fazla alet yoktur. Yüksek bir teknik düzeyindeki tarım işletmelerinin "kesinlikle paylaşılması değil", aletlerin zorulması gerekir.

Köylüler bunu anlamaya başladılar. Zorunluluk, anlamaya zorlar. Savaş onları buna zorluyor, çünkü hiç bir taraftan alet alınmaz. Aletler değerli bir şey gibi saklanmalıdır. Ve büyük tarım, daha birçok başka planlarda olduğu gibi, alet kullanımında da, bir emek tasarrufu anlamına gelir.

Köylüler kendi küçük çiftliklerini korumak, eşit normlar [sayfa 129] sağlamak ve onları dönensel olarak yenilemek istiyorlar... Pekiyi. Akli başında bir tek sosyalist bu konuda yoksul köylülerden ayrılmaz. Eğer toprağın zorulması yapılmışsa, **bu demektir ki** bankaların egemenliği temelden sarsılmıştır; eğer aletlerin zorulması yapılmışsa, **bu demektir ki** sermayenin egemenliği temelden sarsılmıştır, ve sonra da, **proletarya merkezde siyasal iktidarı kullanacağı** zaman, iktidarı alacağı zaman, geri kalanı **fazlasıyla** zahmetsizce ele geçirecek, geri kalanı, kendiliğinden, "örneğin etkisiyle" gerçekleşecek ve bunu pratiğin kendisi telkin etmiş olacaktır.

Siyasal iktidarın proletaryaya geçişi, işte esas budur. O andan itibaren 242 yetki belgesinde, başlıca, temel, köklü ne varsa **gerçekleşebilir duruma gelirler**. Gerçekleşmelerin hangi deği-

şikliklerle olacağını yaşam gösterecektir. Bu, ikincil bir sorundur. Biz doktriner değiliz. Bizim doktrinimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur.

Biz, Marx'ın ya da marksistlerin, sosyalizm yolunu bütün yönleriyle tanıdığını savunmuyoruz. Bu, saçmadır. Biz, bu yolun yönünü tanıyoruz. Hangi toplumsal güçlerin oraya götürdüklerini biliyoruz. Ama, somut olarak, pratik olarak, ne olduğunu, işe koyuldukları zaman **milyonlarca insanın deneyimi** bunu gösterecektir.

İşçilere güveniniz köylü yoldaşlar, kapitalistlerle ittifaktan vazgeçiniz. 242 yetki belgesinde ifade edilen programın gerçekleşmesine ancak işçilerle sıkı bir birlik halinde başlayabileceksiniz. Kapitalistlerle birlikte, sosyalist-devrimcilerin yönetiminde **hiç bir zaman** bu programın ruhuna uygun hiç bir kesin eylem elde edemeyeceksiniz.

Ama, kent işçileri ile birlikte sermayeye karşı amansız savaşında 242 yetki belgesi programının uygulanmasına **başlayacağınız** zaman bütün dünya sizi destekleyecek ve bizi destekleyecek, ve bu programın başarısı -bugünkü biçimiyle değil, ama özünde sağlanmış olacaktır. Sermayenin [sayfa 130] egemenliği ve ücretli kölelik son bulacaktır. Bu, sosyalizmin egemenliğinin, barışın egemenliğinin, emekçilerin egemenliğinin başlangıcı olacaktır.

Raboçi, n° 6, 29 Ağustos (11 Eylül) 1917.

imza: **N. Lenin.**

[sayfa 131]

RSDİP MERKEZ KOMİTESİNE

BU satırlar [elinize] çok geç varmış olabilir, çünkü olaylar bazen gerçekten baş döndürücü bir çabukluk ile gelişiyor. Bu satırları 30 ağustos çarşamba günü yazıyorum. Alacak olanlar, bunu, 2 eylül cuma gününden önce okumayacaklar. Ne olursa olsun, gene de ödevimin aşağıdakileri yazmak olduğuna inanıyorum.

Kornilov ayaklanması hiç beklenmedik (böyle bir anda ve böyle bir biçim altında beklenmedik) bir şey ve denebilir ki, olayların akışında baş döndürücü bir dönüm noktası oluşturuyor.

Beklenmedik her dönüm noktası gibi, bu da, taktikte, bir gözden geçirme ve bir değişiklik gerektiriyor. Ve, her [sayfa 132]

gözden geçirmede olduğu gibi, ilkelere ayrılmamak için aşırı derecede sakıncalı olmak gerekir.

Ulusal savunma görüşünü* (Volodarski gibi) kabul etmeye değin, ya da sosyalist-devrimciler ile **blok kurmaya** değin. Geçici Hükümeti **desteklemeye** değin (öbür bolşevikler gibi) gitmek, öyle sanıyorum ki, ilkelere ayrılmayı göstermektedir. Son derece yanlıştır, ilkelere aldırılmamaktır bu. Biz, ancak, iktidarın proleterya tarafından alınmasından **sonra**, barışı önerdikten **sonra**, gizli antlaşmaların geçersizliğini ilân ettikten ve bankalar ile her türlü bağı koparıp attıktan **sonra**, ulusal savunma yandaşları olacağız. **Ama yalnızca sonra**. Bizi ne Riga'nın alınışı, **ne de Petrograd'ın alınışı**, ulusal savunma yandaşı yapacaktır. (Bunu Volodarski'ye okutmanızı önemle rica ederim.) O zamana değin, biz proleter devrimden yanayız, savaşa karşıyız, ulusal savunmadan yana **değiliz**.

Şimdi bile, Kerenski hükümetini desteklememeliyiz. Bu, ilkesizlik olurdu. Nasıl, diye sorulacak bize, yani Kornilov'a karşı savaşmak gerekmez mi? Elbette ki gerekir! Ama bu bir tek ve aynı şey değil; ikisi arasında bir sınır var; ve bazı bolşevikler, "uzlaşma eğilimi"ne boyun eğerek, ve olayların dalgasına kapılıp **sürüklenerek**, bu sınırı aşırıyorlar.

Kerenski **birlikleri gibi**, Kornilov'a karşı biz de savaşıyoruz ve savaşmaya devam edeceğiz; ama Kerenski'yi desteklemiyor, tersine, güçsüzlüğünü ortaya koyuyoruz. Burada bir ayrım var; oldukça ince, ama adamakıllı özsel, ve unutulmaması gereken bir ayrım.

Peki Kornilov ayaklanmasından sonra taktiğimizdeki değişiklik neye dayanır?

Kerenski'ye karşı savaşımımızın **biçimini** değiştirmemize. Ona karşı düşmanlığımızı hiç mi hiç azaltmaksızın, ona karşı söylemiş bulunduğumuz sözlerden hiç birini geri [sayfa 133] almaksızın, onu devirmekten vazgeçmeksizin, şöyle diyoruz: anın özelliğini **hesaba katmak** gerekir, onu hemen devirmeye çalışmayacağız, biz şimdi onunla **bir başka biçimde** ve daha açıkçası (Kornilov ile savaşan) halkın gözüne Kerenski'nin **güçsüzlük** ve **duraksamala-**

* Emperyalist savaşta, Rus emperyalizminin öteki emperyalistlere karşı, özellikle Alman emperyalizmine karşı savunmak. -Ed.

rını göstererek savaşaacağız. Bunu daha önce **de** yapıyorduk. Ama şimdi **başlıca iş** bu oldu: değişiklik işte buna dayanıyor.

Değişiklik, Kerenski'ye: Milyukov'u tutukla, Petrograd işçilerini silahlandır, Kronşad, Viborg ve Helsingfors birliklerini Petrograd'a çağır, devlet Dumasını dağıt, Rodziyanko'yu tutukla, büyük toprak sahiplerinin çiftliklerinin köylülere geçmesini yasalaştır, buğday ve fabrikalar üzerinde işçi denetimini kur, vb., vb. diyerek, "kısmî istemler" denebilecek şeyler için ajitasyonun pekiştirilmesini şimdi **birinci plana** koymaya da dayanır. Ve biz, bu istemleri, yalnızca Kerenski'ye değil, Kerenski'den de **çok** Kornilov'a karşı savaşım içine **sürüklemiş** işçilere, askerlere ve köylülere sunmalıyız. Onları daha öteye **sürüklemek**, Kornilov'dan yana çıkmış general ve subayların pestilini çıkarmaya özendirerek, toprağın köylülere hemen verilmesini istemeleri için direnmek, **onlara** Rodziyanko ve Milyukov'un tutuklanması, devlet Dumasının dağıtılması, **Reç** ve öbür burjuva gazetelerin kapatılması ve mahkemeye verilmeleri zorunluluğunu telkin etmek gerekir. Özellikle "sol" sosyalist-devrimcileri bu yola itelemek önemlidir.

İktidarın proletarya tarafından fethi amacımızdan **uzaklaşmış** bulunduğumuzu sanmak haksızlık olur. Hayır. Bu amacımıza, **doğru çizgi biçiminde değil**, ama dolaylı yoldan, büyük ölçüde yaklaşmış bulunuyoruz. **Ve, bir an bile yitirmeksizin**, hem de Kornilov'a karşı etkin, en yüksek derecede etkin ve gerçekten devrimci bir savaşım isteyerek, Kerenski'ye karşı dolaysız ajitasyondan çok **dolaylı** ajitasyon yapmak gerekir. Yalnızca bu savaşımın gelişmesi **bizi** iktidara götürebilir: ajitasyon yaparken (olayların, yarından [sayfa 134] başlayarak, bizi iktidara götürebileceklerini ve iktidarı aldıktan sonra artık onu bırakmayacağımızı adamakıllı bilsek de) bundan pek **söz etmemek** gerekir. Benim fikrimce, ajitatörlere yazılmış bir mektupta (yoksa basında değil), ajitasyon ve propaganda komisyonlarına ve genel olarak, parti üyelerine bunu söylemek gerekirdi. Ülke savunması üzerindeki, tek devrimci demokrasi cephesi üzerindeki, Geçici Hükümetin desteklenmesi, vb., vb. üzerindeki sözlere gelince, bunların aslında **boş sözlerden** başka bir şey olmadıklarını göstererek, bunlara karşı acımasızca savaşmak gerekir. Zaman, **eylem** zamanı: sosyalist-devrimci ve menşevik baylar, siz, bu sözleri hanidir beş paralık ettiniz. Zaman, **eylem** zamanı. Kornilov'a karşı, yığınları sürükleyerek, onları coş-

turarak, onları alevlendirerek, devrimci yöntemler ile savaşmak gerek (oysa, Kerenski yığınlarından **korkuyor**, halktan **korkuyor**). **şu** anda, Almanlara karşı savaşta, **harekete geçmek**, onlara, **hemen ve kesin koşullar taşımayan bir barış** ÖNERMEK gerek. Böylece ya çabuk bir barış elde edilebilir, ya da savaş, devrimci bir savaş durumuna dönüştürülebilir. Yoksa, menşevikler ve sosyalist-devrimciler, emperyalizme canla başla bağlı kalacaklardır.

P.-S. **Raboçi'nin** altı sayısını, bu satırları yazdıktan **sonra** okuduğumdan, tamamen aynı düşüncede olduğumuzu söylemeliyim. V. M-ne ve Volski olarak imzalanmış bulunan iyinin iyisi başyazıları, basın yorumlarını, yürekten kutlarım. Volodarski'nin konuşması üzerine, onun yazı kuruluna yazdığı mektubu okudum; sitemlerimi, bu mektup da “yürürlükten kaldırıyor”. Bir kez daha selâm ve en iyi dilekler!

LENIN

30 Ağustos (12 Eylül) 1917'de
yazıldı.
İlk kez, 7 Kasım 1920,
günlü **Pravda** n° 250'de
yayımlandı.
[sayfa 135]

SİYASAL DURUM ÜZERİNE KARAR TASLAĞI

RSDİP (Bolşevik) Merkez Komitesi bütün üyelerinin katılımıyla yapılan toplantı, RSDİP'nin VI. Kongresi tarafından kabul edilen siyasal durum üzerine kararı göz önünde bulundurarak ve bu kararı bugünkü duruma uygulayarak şu hususları saptamıştır:

1.3 temmuzdan 3 eylüle kadar, iki ay içinde devrimin baş döndürücü hızının sonucu olarak, sınıf savaşımı ve siyasal olayların gidişi, bütün ülkeyi, barış zamanında devrimsiz ve savaşız geçen uzun yılların ona sağlayabildiği ilerlemeden çok ileri götürmüştür.

2.3-5 temmuz olaylarının, bütün devrimin dönüm noktasını oluşturduğu gittikçe daha belli bir biçimde ortaya çıkmaktadır. [sayfa

^{136]} Bu olayları doğru bir biçimde değerlendirmeden proletaryanın görevlerini ve devrimci olayların gelişmesinin -bizim irademizden bağımsız olan- akışını doğru olarak değerlendirmek olanaklı değildir.

3. Burjuvazi tarafından bolşeviklere karşı, özellikle basına ve kapitalist yayınevlerine yatırılan milyonlar sayesinde, halk yığınları arasında çok geniş bir şekilde ve büyük bir çaba ile yayılan kara çalmalar gittikçe daha çabuk ve daha geniş ölçüde yinelenmektedir. Bolşeviklere kara çalmanın, büyük toprak sahipleri ile kapitalistlerin, işçiler ile en yoksul köylülerin çıkarlarının savunularına karşı, bir sözcükle bolşeviklere karşı savaşımında en belli başlı silahlarından biri olduğu, ilkin başkent ve büyük kentlerin işçi yığınlarının ve sonra köylülerin gözünde gittikçe daha açık bir şekilde belli olmaktadır.

4. Kornilov'un, yani büyük toprak sahipleri ve kapitalistlerin kadet partisi ile ("halkın özgürlüğü" partisi ile) birlikte destekledikleri general ve subayların ayaklanması, bolşeviklere karşı eski kara çalmaların yinelenmesinde kendini haklı çıkarmaya yarayacak bir destek bulmaya çalıştı ve bizzat bu nedenle burjuvazi tarafından bolşevik işçi partisine, yani yoksulların gerçek savunucusuna karşı ortaya atılan lekelemelerin gerçek niteliği konusunda geniş halk yığınlarının gözlerini açmaya yardım etti.

5. Eğer partimiz, 3 ve 4 temmuzda, yığınların kendiliğinden hareketini, onu yatıştırmak için yaptığımız çabalara karşı ortaya çıkmış olan bu hareketi desteklemeyi reddetmiş olsaydı, proletaryaya açık bir şekilde ve tamamıyla ihanet etmiş olacaktı, çünkü yığınların hareketi, emperyalist savaşın (yani kapitalistlerin çıkarına yapılan bir fetih ve soygunculuk savaşının) uzaması yüzünden ve hükümetin ve Sovyetlerin, iktisadî bozukluğu ve açlığı ağırlaştırarak burjuvazi karşısındaki hareketsizliği yüzünden meydana gelen haklı ve meşru kinden doğuyordu. [sayfa 137]

6. Burjuvazinin ve hükümetin çabalarına karşı, yüzlerce bolşeviğin tutuklanmasına, onların kâğıtlarına ve belgelerine el konulmasına karşı, gazete yönetim evlerinde ve başka yerlerde yapılan işkence ve baskılara karşı, partimizin, 3 ve 4 temmuzda, tüm iktidarın işçi, asker, köylü sovyetlerine geçirilmesi sloganıyla "barışçı ve örgütlü" bir gösteriden başka herhangi bir hedef gütmeyeceği tanıtlanamadı -ve hiç bir zaman tanıtlanamayacaktır- başka

türlü bir iddia, bir kara çalmadır.

7. Bolşevikler, 3-4 temmuzda, iktidarın ele geçirilmesini hedef olarak kabul etmiş olsaydılar, bir hata işlemiş olurlardı, çünkü halkın, hatta işçilerin çoğunluğu, generallerin ordudaki, toprak sahiplerinin köylerdeki, kapitalistlerin kentlerdeki karşı-devrimci siyasetini, halk yığınlarının gözünde 5 temmuzdan sonra kendini ortaya koyan ve sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin burjuvazi ile anlaşmasından doğmuş olan siyaseti henüz gerçek bir sınavdan geçirmemişlerdi. Ama partimizin merkezi ya da yerel örgütlerinden hiç biri, ne sözle ne de yazılı olarak, 3 ve 4 temmuzda, iktidarın ele geçirilmesi gibi bir slogan ortaya atmamıştır; örgütlerimizden hiç biri bu sloganı tartışmamıştır bile.

8. Olayların şimdi açıkça ortaya çıkardığı partimizin gerçek yanılışı, genel durumu olduğundan **daha az** devrimci saymak ve menşevikler ve sosyalistler, burjuvazi ile yaptıkları anlaşma yüzünden elleri kolları o kadar bağlanmış bir durumda oldukları ve tamamıyla karşı-devrimci olan bir burjuvazinin karşısında o kadar içinden çıkılmaz bir duruma gelmiş oldukları için artık hiç bir barışçı gelişme söz konusu olamayacağı halde, Sovyetlerin siyasetinde yapılacak bir değişiklik sayesinde siyasal reformların barışçı yolla gelişmesinin **hâlâ** mümkün olduğuna inanmak olmuştur. Ama parti, yalnızca olayların pek hızlı gelişmemesi umuduyla devam ettirdiği bu yanılıdan, ancak, 3 ve 4 temmuz halk hareketine, “Bütün İktidar Sovyetlere” sloganıyla ve harekete ^[sayfa 138] barışçı ve örgütlü bir nitelik vermek için katılmakla kurtulabilirdi.

9. Kornilov'un zora başvurmasının tarihsel anlamı, şimdiye kadar sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin uzlaştırmacı sözleriyle gizlenmiş olan -ve gizlenmeye devam edilen- şu gerçeği olağanüstü bir güçle halk yığınlarına tanıtlamış olmasıdır: şöyle ki, kadet partisi, generaller ve kendilerinden yana subaylar tarafından yönetilen büyük toprak sahipleri ve burjuvazi örgütlenmişlerdir ve iktidarın tümünü burjuvazinin elinde toplamak, büyük toprak sahiplerinin köylerdeki yetkisini sağlamlaştırmak ve ülkeyi işçilerin ve köylülerin kanıyla sulamak amacıyla en büyük cinayetleri işlemeye hazırdırlar ve bunu işlemektedirler; Riga'yı (sonra Petrograd'ı) Almanlara teslim etmeye hazırdırlar, cepheyi Almanlara açmaya hazırdırlar, bolşevik alaylarını kurşuna dizmeye, başkaldırmaya, başlarına “vahşi tümen”in getirileceği birlikleri başkent üzerine

sevk etmeye hazırdırlar.

Kornilov ayaklanması, burjuvazinin vatana ihanet edeceğini ve kendi egemenliğini ve kendi kazançlarını savunmak uğruna hiç bir cinayeti işlemekten geri durmayacağını, tarihin bütün ülkeler için tanıtladığı şeyi, Rusya için de ortaya koydu.

10. Rusya'nın işçi ve köylülerinin en azimli bir savaşımı yürütmekten ve toprak sahipleri ile burjuvaziye karşı, kadet partisine karşı, generallere ve onların sempaticileri olan subaylara karşı bir zafer kazanmaktan başka çıkış yolu yoktur. Yalnız kentlerdeki işçi sınıfı, eğer sovyet iktidarını ele geçirebilirse ve eğer yoksul köylüler tarafından desteklenirse, halkı, yani emekçilerin tümünü bu savaşıma ve bu zafere götürebilir.

11. Rus devriminin olayları, özellikle, 6 mayıstan beri ve en çok da 3 temmuzdan beri bir kasırga gibi hızlı ve güçlü gelişmektedir. O halde, partinin görevi, asla acele etmek ^[sayfa 139] değildir; tersine, bizim bütün çabalarımız, durumdaki ve sınıf savaşımındaki değişiklikler ölçüsünde olayların içeriğini işçi ve emekçilere açıklayabilecek bir durumda olmak üzere, olayların gerisinde kalmamaya yönelmelidir. Şu anda partinin başlıca görevi, doğrudan doğruya budur: yığınlara durumun son derece nazik olduğunu, her türlü eylemin bir patlamayla sonuçlanabileceğini, zamanından önce bir ayaklanmanın, bu koşullarda, en kötü şekilde sonuçlanabileceğini açıklamaktır. Yoksa nazik durum, işçi sınıfını, önüne geçilmez bir şekilde, kendisinden bağımsız olan olayların sonucunda, karşı-devrimci burjuvazi ile kesin bir savaşıma girmeye ve iktidarı almaya -belki de felâketli bir gidişe- sürükler.

12. Kornilov ayaklanması, ordunun, bütün ordunun, **genel-kurmaydan iğrendiğini** tamamıyla ortaya çıkardı. Aylar boyunca bolşeviklere karşı kinlerini, ve işçi ve köylülerin, büyük toprak sahipleri ve burjuvazi ile anlaşması siyasetine bağlılıklarını ortaya koymuş olan menşevikler ve sosyalist-devrimciler, bu durumu kabul etmek zorunda kalmışlardı. Ordunun kurmaylara karşı kını, azalmak şöyle dursun, ordunun demokratlaştırılması ve yüksek komuta mevkilerinden karşı-devrimcilerin tasfiyesi için ciddi hiç bir şey yapmaksızın Klembovski ve Kornilov'a sadık öteki generalleri görevlerinde bırakarak Kornilov'un yerine Alekseyev'i getirmekle yetinen Kerenski hükümetinin tutumuyla daha da artacaktır. Bir Kerenski'nin, ilkedden yoksun, zayıf ve kararsız siyasetini hoş gören

ve destekleyen Sovyetlerin, Kornilov darbesinin tasfiyesi sırasında iktidarı ele geçirme anını bir kere daha kaçırmış olan Sovyetlerin, bu Sovyetlerin, artık suçu yalnızca burjuvazi ile bir anlaşma siyaseti uygulamaktan ibaret değildir, burjuvazi ile caniyane bir anlaşmanın içine düşmüşlerdir.

Genelkurmaydan öğrenen ve fetih nedenleriyle, yapıldığını fark ettiği bir savaşı istemeyen orduyu, yeni felâketler ^[sayfa 140] beklemektedir.

13. Yalnız işçi sınıfı, iktidarı aldığı zaman, aslında burjuvaziyi ve onun gizli anlaşmalarını destekleyen menşevik ve sosyalist-devrimciler gibi yalnız sözde değil gerçekte bir barış siyaseti yürütebilecektir. Kesin olarak belirtelim: askerî durum ne olursa olsun, hatta Kornilov çetesinin generalleri Riga'dan sonra Petrograd'ı da Almanlara teslim etseler bile, işçi sınıfı **bütün halklara** açık, kesin, belli ve **âdil** barış koşullarını derhal önerecektir. İşçi sınıfı bunu tüm halk adına yapabilecektir, çünkü Rusya'nın işçi ve köylülerinin çok büyük çoğunluğu, içinde bulunduğumuz fetih savaşına karşı olduklarını ve ilhaksız, savaş ödenmesi istemeyen âdil bir barıştan yana olduklarını ifade etmişlerdir.

Sosyalist-devrimciler ve menşevikler aylardan beri bu barıştan söz ederken kendi kendilerini ve halkı aldatmaktadırlar. İşçi sınıfı iktidara gelince, bir gün yitirmeksizin, bu barışı herkese önerecektir.

Bütün ülkelerin kapitalistleri, her yanda, savaşa karşı gittikçe büyümekte olan işçi devrimini denetim altına almada o kadar büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır ki, eğer devrim güçsüz ve acıklı barış isteklerinden kesin bir barış önerisine geçer ve aynı zamanda gizli anlaşmaları yırtarsa vb., barışın derhal yapılabilmesi ve kapitalistlerin buna karşı çıkamaması şansı yüzde-doksandır.

En küçük bir olasılıkla kapitalistler, kendi halklarının iradesine karşın, Rusya'nın işçi hükümetinin barış koşullarını kabul etmedikleri takdirde, Avrupa'da devrim yüz kez daha yaklaşmış olurdu, ve bu durumda, kendisine, kin yerine saygı beslediği liderler ve subaylar seçen bizim işçi ve köylülerimizin ordusu, barış önerisinden sonra, gizli anlaşmaların geçersiz kalmasından sonra, büyük toprak sahipleri ve burjuvazi ile ilişkilerin kesilmesinden sonra, toprağın köylülere geri verilmesinden sonra, haklı bir savaş zorunluluğuna inanırdı; yalnız o zaman savaş, Rusya bakımından,

[sayfa 141] haklı bir savaş olurdu; yalnız o zaman işçi ve köylüler artık zorla değil tam gönülle savaşılardı ve bu savaş ilerlemiş ülkelerde kaçınılmaz olan işçi devrimini, ancak, yaklaştırdı.

14. Yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdiğinde, büyük toprak sahiplerinin bütün topraklarının derhal ve ödenmesiz (tazminatsız) köylülere iadesini sağlayabilecektir. Bu önlem ertelenemez. Kurucu Meclis bunu yasalaştıracaktır, ama; köylüler Kurucu Meclisin toplanmasının geciktirilmesinden sorumlu değildir. Köylüler, büyük toprak sahipleriyle ve kapitalistlerle anlaşarak toprağı elde edemeyeceklerini günden güne daha iyi anlamaktadırlar: toprak, ancak yoksul köylülerle işçilerin kardeşçe ve candan ittifakı ile elde edilebilir.

Çernov'un, aylar boyunca, kadet partili toprak sahiplerine büyük ve küçük ödünler vererek köylülerin çıkarlarını savunmaya çabalamış, ve bütün çabalarının başarısızlıklarla sonuçlanmış bulunduğu hükümetten ayrılışı, uyuşma siyasetinin boşluğunu ortaya koymuştur. Ve kırlardaki köylüler, 5 temmuzdan bu yana, büyük toprak sahiplerinin büyükmeyi bir kat daha artırmış bulduklarını ve onları yenme ve zararsız duruma getirme zorunluluğunun kendini zorla kabul ettirdiğini görüyor ve biliyor, seziyor ve anlıyorlar.

15. İktisadî yıkım ve açlık tehlikesine, ancak iktidarı fethetmiş bulunan, işçi sınıfı bir son verebilecektir. Hükümet 6 mayıstan beri denetim ve gene denetim vaat ediyor, ama hiç bir şey yapmadı ve yapamazdı da, çünkü kapitalistler ve büyük toprak sahipleri bu yönde gerçekleştirilmiş bulunan her şeyi yok etmişlerdir. İşsizlik büyüyor, açlık yaklaşıyor, para değeri düşüyor; Peşehanov'un, narh fiyatları iki katma çıktıktan sonra istifası, bunalımı ağırlaştırmaktan başka bir şey yapmayacaktır ve hükümetin güçsüzlüğünü, yeteneksizliğini bir kez daha tanıtlamaktadır. Durumu [sayfa 142] ancak üretim ve bölüşüm üzerindeki işçi denetimi kurtarabilir. Yalnızca işçi hükümeti, kapitalistleri yola getirecek, bütün emekçileri **iktidarın** çabalarını kahramanca destekleme yönünde isteklendirecek, düzeni egemen kılacak ve buğdayın mamul maddeler ile düzenli değişimini örgütleyecektir.

16. Yoksul köylülerin kentler işçi sınıfı karşısındaki güveni, burjuvazinin kara çalmaları ve koalisyon siyaseti üzerine kurulu umutlar yüzünden geçici olarak sarsılmış bulunan bu güven,

özellikle 5 temmuzdan sonra kırlardaki tutuklamalar, emekçilere uygulanan baskı, daha sonra da Kornilov darbesi halkın gözünü açalı beri, yeniden kazanılıyor. Burjuvazi ile bu uyuşma siyasetini sonuna değin kabul etmiş ve uygulamış bulunan başlıca iki parti -sosyalist-devrimci ve menşevik partiler-, özellikle 5 temmuzdan bu yana, uzlaşma siyasetine karşı, sosyalist-devrimci partinin son “Konsey”inde ve menşevik partinin son kongresinde 2/5’e (%40) ulaşan bir muhalefet tarafından cisimleştirilen hoşnutsuzluğun, kendi içlerinde arttığını görüyorlar. Kapitalistler ile uyuşmaya duyulan güvenin yok olduğunun göstergelerinden biridir bu.

17. Olayların bütün akışı, bütün iktisadî ve siyasal koşullar, ordu içinde ortaya çıkan bütün işler, banş, ekmek, özgürlük verecek ve öbür ülkelerde de proleter devrimin zaferini çabuklaştıracak olan, iktidarın işçi sınıfı tarafından fethini gitgide daha büyük bir hızla hazırlamaktadırlar.

En geç 3 (16) Eylül 1917
günü yazıldı.
İlk kez, 1925’te
Lenin Derlemesi IV içinde
yayımlandı.
[sayfa 143]

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EKİM DEVRİMİNİN DÜZENLEYİCİSİ OLARAK PARTİ

BOLŞEVİKLER İKTİDARI ALMALIDIRLAR⁴³
RSDİP(B) MERKEZ KOMİTESİNE, PETROGRAD VE MOSKOVA
KOMİTELERİNE MEKTUP

İKİ başkent in işçi ve asker vekilleri sovyetlerinde çoğunluğu sağlayan bolşevikler iktidarı ele alabilirler ve **almalıdır**lar.

İktidarı alabilirler, çünkü, iki başkent halkının devrimci öğelerinin etkin çoğunluğu, yığınları arkalarından sürüklemek, düşmanın direncini kırmak, onu yok etmek için, iktidarı ele geçirmek ve onu elinde tutmak için, iki başkent halkının etkili devrimci öğelerinin çoğunluğu yeterlidir. Çünkü, bolşevikler, hemen demokratik bir barış önererek, toprağı hemen köylülere vererek, Kerenski tarafından ayaklar altına alınmış ve yok edilmiş demokratik kurum ve özgürlükleri yeniden kurarak, **kimsenin** deviremeyeceğı bir hükümet [sayfa 147] kuracaklardır.

Halın çoğunluğu bizden **yanadır**. 6 mayıstan 31 ağustosa ve 12 eylüle⁴⁴ giden uzun ve çetin yol, bize bunun kanıtını verdi: iki başkentin sovyetlerinde çoğunluğun elde edilmesinin nedeni, halkın **bizim partimize doğru** evrim göstermesi **sonucudur**. Sosyalist-devrimcilerin⁴⁵ ve menşeviklerin kararsızlıkları, bu iki grup içinde enternasyonalcilerin güçlenmesi de bunu tanıtlamaktadır.

Demokratik Konferans,⁴⁶ devrimci halkın çoğunluğunu **değil, yalnızca uzlaşmacı küçük-burjuva yöneticileri** temsil etmektedir. Seçim sonuçlarına ilişkin rakamların bizi yanıltmasına izin vermemeliyiz, söz konusu olan seçimler değildir: Petrograd ve Moskova'nın belediye dumaları için yapılan seçimler ile Sovyetlerin seçimlerini karşılaştırdık. Moskova'daki seçimleri ve Moskova'daki 12 ağustos grevini karşılaştırdık: bu karşılaştırmalarda yığınları yöneten devrimci öğelerin çoğunluğu konusunda nesnel veriler bulacaksınız.

Demokratik Konferans köylülüğü aldatıyor, çünkü ona, ne barış, ne de toprak veriyor.

Yalnız bolşevik bir hükümet köylülüğü hoşnut edecektir.

NEDEN bolşevikler tam da **bugün** iktidarı almalıdırlar?

Çünkü Petrograd'ın pek yakın olan teslimi, şanslarımızı yüz kez daha azaltacaktır.

Kerenski ve hempaları tarafından komuta edilen bir ordu ile Petrograd'ın teslimini önleyecek **durumda değiliz**.

Kurucu Meclis de artık "beklenemez", çünkü Petrograd'ın teslimi ile Kerenski ve hempaları, meclisi her zaman **başarısızlığa uğratabilirler**. Yalnız bizim partimiz iktidarı ele aldıktan sonra Kurucu Meclisin toplanmasını sağlayabilir; iktidarı alınmasından sonra, partimiz, öteki partileri, Kurucu Meclisin toplanmasını savsaklamış olmakla suçlayacak ve bu suçlamayı inandırıcı bir biçimde tanıtlayacaktır.⁴⁷ [sayfa 148]

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barış önlenmelidir ve bu önlenbilir de, ama çabuk olmak gerekir.

Halk, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin duraksamalarından bıkmıştır. Yalnız bizim başkentlerdeki zaferimiz, köylüleri arkamızdan sürükleyecektir.

SÖZCÜKLERİN dar anlamında ayaklanmanın ne "günü", ne de "anı" söz konusu değildir. Buna karar verecek olan, işçiler ve askerler ile, **yığınlar ile ilişki içinde bulunan** kimselerin oybirli-

ğidir.

Söz konusu olan, bugün, partimizin, Demokratik Konferansta, gerçekte, **kendi öz kongresini** de yapıyor olmasıdır; bu kongre, **devrimin kaderine** (bunu istesin ya da istemesin) karar vermek **zorundadır**.

Partiye, kendi **görevini**, Petrograd'da ve Moskova'da (ve bölgede) **silahlı bir ayaklanmayı**, iktidarın ele geçirilmesini, hükümetin devrilmesini gündeme almak görevini açıkça göstermek söz konusudur. Bunu basında açıklamaksızın, bu amaçla yapılacak propagandanın biçimini düşünmek gerekir.

Marx'ın ayaklanma üzerine sözlerini anımsayınız ve onlar üzerinde düşününüz: **"Ayaklanma ... bir sanattır."**⁴⁸ vb..

BOLŞEVİKLERİN "yapmacık" bir çoğunluğa sahip olmayı beklemleri saflık olurdu: hiç bir devrim bunu beklemez. Kerenski ve hempaları da beklemiyorlar; Petrograd'ın teslimini hazırlıyorlar. Kesin olarak "Demokratik Konferans"ın acınacak bocalamalarıdır ki, Petrograd ve Moskova işçilerinin sabırlarını tüketmelidir ve tüketecektir! Eğer şu andan başlayarak iktidarı ele almazsak, tarih bizi bağışlamayacaktır.

Aygıt yok mu? Hayır, bir aygıt var: sovyetler ve demokratik örgütler. Uluslararası durum **tam da** bugün, İngilizlerle [sayfa 149] Almanlar arasında ayrı bir savaşın **öngününde, bizden yana**. Bugün bile halklara barış önermek, **kazanmaktır**. Moskova ve Petrograd'da (hangisinin daha önce olacağı önemli değildir, önce Moskova'nın başlaması da olanaklıdır) iktidarı hemen ele geçirmekle, **hiç kuşkusuz, kesinkes** yeneceğiz.

N. LENİN

12-14 (25-27) Eylül 1917'de yazıldı,
İlk kez 1921'de **Proletarskaya Revolutsiya**
n° 2'de yayımlandı.

[sayfa 150]

MARKSİZM VE AYAKLANMA
RSDİP(B) MERKEZ KOMİTESİNE MEKTUP

AYAKLANMAYA hazırlanmanın ve genel olarak, ayaklanmayı bir sanat olarak görme biçiminin “blankicilik”⁴⁹ olduğunu ileri süren oportünist yalan, marksizmin çarpıtılmaları arasında, en kötü niyetlilerden ve egemen “sosyalist” partiler tarafından belki de en çok yayılmış bulunanlardan biridir.

Oportünizmin büyük ustası, Bernstein, marksizme karşı blankicilik suçlamasını ileri sürerek acıklı bir ün kazanmıştı, ve gerçekte, bugünün oportünistleri, blankicilik diye haykırdıkları zaman, Bernstein’ın yoksul “fikir”lerini ne azıcık yenileştiriyor, ne de onları en küçük bir şey ile “zenginleştiriyorlar”. [sayfa 151]

Marksistleri, ayaklanmayı bir sanat olarak gördükleri için, blankicilik ile suçlamak! Ayaklanmanın bir **sanat** olduğunu açık-

layarak, onu bir sanat olarak ele almak gerektiğini, ilk başarıları **kazanmak** ve kargaşalık içine düşmesinden yararlanarak, düşmana karşı **yürüyüşü** aksatmaksızın, başarıdan başarıya ilerlemek gerektiğini, vb., vb. söyleyerek bu konudaki fikrini en belgin, en açık ve en kesin bir biçimde açıklayanın Marx'ın ta kendisi olduğunu hiç bir marksist yadsıyamayacağına göre, gerçeğin bundan daha apaçık bir çarpıtılması olamaz.

Başarmak için, ayaklanma bir komploya değil, bir partiye değil, ama öncü sınıfa dayanmalıdır. İşte birinci nokta. Ayaklanma **halkın devrimci atılımına** dayanmalıdır. İşte ikinci nokta. Ayaklanma, yükselen devrim tarihinin, halk öncüsünün etkinliğinin en güçlü olduğu, düşman saflarında ve **devrimin güçsüz, kararsız, çelişki dolu dostlarının saflarında duraksamaların** en güçlü oldukları bir **dönüm noktasında** patlak vermelidir; işte üçüncü nokta. Ayaklanma sorununu koyma biçiminde, **marksizmin blantiklikten** ayrılması sonucunu veren üç koşul, işte bunlardır.

Ama, bu koşullar yerine geldikten sonra, ayaklanmayı bir **sanat** olarak görmeyi kabul etmemek, marksizme ihanet etmektir, devrime ihanet etmektir.

Ayaklanmanın, olayların nesnel akışı tarafından gündeme konmuş bulunduğunu partinin tam da şu anda **zorunlulukla** kabul etmesi gerektiğini, ayaklanmayı bir sanat olarak ele alması gerektiğini tanıtlamak için, belki en iyisi karşılaştırma yöntemini kullanmak ve 3 ve 4 temmuz günleri⁵⁰ ile eylül günlerini karşılaştırmak olacaktır.

3 ve 4 temmuz günleri, gerçeğe aykırı davranmaksızın, sorun şöyle konabiliyordu: İktidarı almak daha yeğdir, yoksa düşmanlarımız bizi her durumda başkaldırma ile suçlayacak ve bize fesatçıymış gibi davranacaklardır. Ama bundan, iktidarı o zaman almanın yararlı olduğu sonucu çıkarılamıyordu, [sayfa 152] çünkü ayaklanmanın zaferi için nesnel koşullar gerçekleşmemiştir.

1) Devrimin öncüsü olan sınıf henüz arkamızda değildi. Her iki başkent⁵¹ işçileri ve askerleri arasında henüz çoğunluğa sahip değildik. Bugün, her iki sovyette de bu çoğunluğa sahip bulunuyoruz. Bu çoğunluk **yalnızca** temmuz ve ağustos ayları olayları tarafından, bolşeviklere karşı "bastırma"lar deneyimi tarafından ve Kornilov ayaklanması⁵² deneyimi tarafından yaratılmıştır.

2) Devrimci coşku henüz büyük halk yığını kazanmamıştı.

Bugün, Kornilov ayaklanmasından sonra, kazanmış bulunuyor. Taşradaki olaylar ve iktidarın birçok yerde Sovyetler tarafından alınması, işte bunu tanıtılar.

3) Düşmanlarımız arasında ve kararsız küçük-burjuvazi arasında, o zaman ciddi bir siyasal genişlikteki **duraksamalar** yoktu. Bugün, bu duraksamalar büyük bir genişlik kazandı: baş düşmanımız, müttefik emperyalizm, dünya emperyalizmi -çünkü "Müttefikler", dünya emperyalizminin başında bulunuyorlar- zafere değin savaş ile Rusya'ya karşı aynı banş arasında **kararsızlık gösterdi**. Halk içinde çoğunluğu açıkça yitirmiş bulunan küçük-burjuva demokratlarımız, kadetler ile blok kurmayı, yani birleşmeyi kabul etmedikleri zaman, derin duraksamalar içine düştüler.

4) Bu nedenle, 3 ve 4 temmuz günleri, ayaklanma bir yanlışlık olurdu: iktidarı ne maddeten, ne de siyasal olarak koruyabilecektik. Her ne kadar Petrograd zaman zaman bizim elimizde olsa da, [iktidarı -ç.] maddeten [koruyamazdık -ç.], çünkü işçilerimiz ve askerlerimiz Petrograd'ı elde tutmak için **dövüşmeyi, ölmeyi** o zaman kabul etmezlerdi: **aynı zamanda hem** Kerenski'lere ve hem de Çereteli'ler ve Çernov'lara **karşı** bu "kızgınlık", bu yatışmaz kin o zaman yoktu; bolşeviklere karşı, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin de katıldıkları kıyımların deneyimi ile insanlarımız henüz yoğunlaşmışlardı. [sayfa 153]

Siyasal olarak 3 ve 4 temmuz günleri iktidarı koruyamayacaktık, çünkü, **Kornilov serüveninden önce**, ordu ve taşra, Petrograd'a karşı yürüyebilirdi ve yürüyecekti.

Bugün durum bambaşkadır.

Devrimin öncüsü, yığınları sürüklemeye yetenekli, halkın öncüsü olan **sınıfın** çoğunluğu bizden yana.

Halkın **çoğunluğu** bizden yana, çünkü Çernov'un hükümetten ayrılışı, köylülüğün sosyalist-devrimci bloktan (ne de sosyalist-devrimcilerin kendinden) **toprak almayacağıının**, her ne kadar tek belirtisi olmaktan uzaksa da, gene de en gözle görülür ve en somut belirtisidir. Başlıca nokta, devrime kendi ulusal niteliğini veren nokta da, işte budur.

Tüm emperyalizm ve tüm menşevikler ve sosyalist-devrimciler bloğunun görülmemiş duraksamaları karşısında, partinin kendi yolunu çok iyi bildiği bir durumun üstünlüğü bizden yana.

Kesin bir zafer bizden yana, çünkü halk artık umutsuzluğun

kıyısında, ve biz “Kornilov günleri sırasındaki” yönetimimizin önemini göstererek, sonra da “blokçular” a bir uzlaşma **önererek** ve **onlardan** kendi duraksamalarına bir son vermekten uzak bir **ret yanıtı alarak**, tüm halka aydınlık bir perspektif sunuyoruz.

Uzlaşma önerimizin **henüz** reddedilmemiş olduğuna, Demokratik Konferansın **henüz** onu kabul edebileceğine inanmak, en büyük yanlışlık olurdu. Uzlaşma, bir **parti** tarafından **partilere** önerilmişti: bu iş başka türlü de olamazdı. Partiler bu uzlaşma önerisini kabul etmediler. Demokratik Konferans, yalnızca bir **konferanstır**, başka hiç bir şey değil. Unutulmaması gereken şey, onun devrimci halk **çoğunluğunu**, yoksullaşmış ve kızdırılmış köylülüğü temsil etmediğidir. Bu bir **halk azınlığı** konferansıdır - bu apaçık gerçeği unutmamak gerek. Demokratik Konferansa bir parlamento gibi davranmak, bizim bakımımızdan en büyük yanlışlık, en kötü parlamenter alıklık olurdu, çünkü o **eğer** kendini ^[sayfa 154] parlamento ve devrimin egemen parlamentosu olarak da ilân etse, her şeye karşı hiç bir şeyi **kararlaştıramayacaktır**: **Karar ona değil**, Petrograd ve Moskova işçi mahallelerine bağlıdır.

Başarı ile taçlanmış bir ayaklanmanın bütün nesnel koşulları bir araya gelmiş bulunuyor. Halkı çileden çıkararak ve gerçek bir işkence oluşturan duraksamalara, **yalnız** bizim ayaklanmadaki zaferimizin son vereceği; **yalnız** bizim ayaklanmadaki zaferimizin toprağı köylülüğe hemen vereceği; devrime karşı ayrı barış manevralarını, **yalnız** bizim ayaklanmadaki zaferimizin **başarısızlığa uğratacağı**, bu manevraları, daha tam, daha adil ve daha yakın bir barış, devrime **elverişli** bir barış açık önerisi ile başarısızlığa uğratacağı bir durumun olağanüstü üstünlüğü bizden yana.

Ensonu yalnız bizim partimiz, ayaklanmada zafer kazandıktan sonra, Petrograd’ı **kurtarabilir**, çünkü, eğer bizim barış önerimiz kabul edilmez ve bir silah bırakışması bile sağlayamazsak, o zaman “aşırıncılığın” asıl yandaşları **biz** olacağız, **savaş partilerinin başında** biz olacağız, **en iyi “savaş”** partisi biz olacağız ve savaşı gerçekten devrimci bir biçimde yürüteceğiz. Kapitalistlerin bütün ekmeklerini ve bütün çizmelerini ellerinden alacağız. Onlara ekmeğin kırıntılarını bırakacak, onlara çanak giydireceğiz. Bütün ekmeğin ve bütün kunduralarını cepheye vereceğiz.

O zaman Petrograd’ı başarıyla savunacağız.

Gerçekten devrimci bir savaş için, maddî olduğu kadar ma-

nevî kaynaklar da, Rusya'da hâlâ çoktur; Almanların bizimle hiç olmazsa bir silah bırakışması yapmaları için yüzde-doksandokuz şans vardır. Ve bugün bir silah bırakışması sağlamak, **tüm dünyayı** yenmektir.

DEVİRİMİ kurtarmak ve Rusya'yı her iki koalisyon emperyalistlerinin de istedikleri "ayrı" paylaşımından kurtarmak için, Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmasının [sayfa 155] kesinlikle zorunlu olduğunun bilincine varmış bulunan bizler, ilkin, siyasal taktiğimizi, Konferansta, yükselen devrim koşullarına uyarlamalıyız; sonra da, Marx'ın ayaklanmayı bir sanat olarak görmenin zorunluluğu üzerindeki düşüncesini yalnızca sözde kabul etmediğimizi tanıtlamalıyız.

Sayı ile etkilenmeksizin, kararsızları kararsızlar kampında bırakmaktan korkmaksızın, Konferansa katılan bolşevik kanada gecikmeden yeni bir birlik vermeliyiz: kararsızlar devrim davasına **orada** [kararsızlar kampında -ç.] gözü pek ve özverili savaşçılar kampında olduğundan daha yararlı olacaklardır.

Uzun söylevlerin yersizliğini, genel olarak "söylev"lerin yersizliğini, devrimin kurtuluşu için ivedi bir eylem zorunluluğunu, burjuvaziden tam bir kopma, bütün bugünkü hükümet üyelerinin görevden alınma, Rusya'nın "ayrı" bir paylaşımını hazırlayan İngiliz-Fransız emperyalistlerinden tam bir kopma kesin zorunluluğunu, bütün iktidarı hemen **devrimci proletarya tarafından yönetilen devrimci demokrasinin** eline geçirme zorunluluğunu en kesin bir biçimde belirten kısa bir bolşevikler bildirgesi yazmalıyız.

Bildirgemiz, program tasarımız ile bağlılık içinde, **şu vargıyı** en kısa ve en açık biçimde formüllendirmelidir: Halklara barış, köylülere toprak, yüz kızartıcı kazançlara el koyma ve üretimin kapitalistler tarafından edepsizce baltalanmasına karşı bastırma.

Bildirgemiz ne denli kısa, ne denli kesin olursa, o denli iyi olacaktır. Yalnızca bu bildirgede çok önemli iki noktayı daha vurgulamak gerekir: Halk kararsızlıklar yüzünden çileden çıkmıştır, halk sosyalist-devrimciler ile menşeviklerin kararsızlığı yüzünden rahatsızdır; biz bu **partilerden** kesinlikle kopuyoruz, çünkü onlar devrime ihanet etmişlerdir.

Başka bir şey daha: Hemen ilhaksız bir barış önererek, müttefik emperyalistlerden ve tüm emperyalistlerden hemen koparak, hemen ya bir silah bırakışması, ya da bütün [sayfa 156] devrimci

proletaryanın savunmaya katılmasını, ve devrimci demokrasi tarafından, devrimci demokrasinin yönetimi altında, gerçekten adil, gerçekten devrimci bir savaşın sürdürülmesini elde edeceğiz.

Bu bildirgeyi okuduktan sonra, sözler değil **kararlar**, yazılı kararlar değil **eylemler** istedikten sonra, bütün kanadımızı **fabrikalara ve kışlalara göndermeliyiz**: onun yeri oralardadır, devrimin dirimsel gücü oralardadır, devrimin kurtuluşu oralardan gelecektir, Demokratik Konferansın itici gücü oralardadır.

Ateşli, heyecanlı söylevlerimizde, programımızı oralarda açıklamalı ve sorunu şöyle koymalıyız: Ya bu programın Konferans tarafından **eksiksiz** kabulü, ya da ayaklanma. Orta yol yoktur. Beklemek olanaksızdır. Devrim mahvolur.

Sorun böylece konduktan sonra, tüm kanadımız fabrikalar ve kışlalarda toplanmış bulunduğundan, **ayaklanmanın başlama-sı gereken zamanı kararlaştırabilecek bir durumda olacağız**.

Ve ayaklanmayı marksistler olarak, yani bir sanat olarak görmek için, aynı zamanda, bir dakika yitirmeksizin, ayaklanma müfrezeleri **kurmayı** örgütlemeli, güçlerimizi yerli yerine dağıtmalı, güvenilir alayları en önemli noktalara göndermeli, Aleksandra Tiyatrosunu kuşatmak, Piyer ve Pol kalesini⁵³ kuşatmak, genelkurmayı ve hükümeti tutuklamak, harp okulu öğrencilerine ve “vahşi tümen”e⁵⁴ karşı, düşmanı kentın dirimsel merkezlerine sokmaktansa, ölmeye hazır müfrezeleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları son ve amansız bir savaşıma çağırarak, telgraf ve telefonu aynı zamanda işgal etmeli, **bizim** ayaklanma kurmayımızı Telefon Merkezine yerleştirmeli, onu bütün fabrikalara, bütün alaylara, bütün silahlı savaşım merkezlerine, vb. telefonla bağlamalıyız.

Bütün bunlar, kuşkusuz, yalnızca yaklaşık, ve yalnızca, yaşadığımız anda, **eğer ayaklanma bir sanat olarak görülmezse**, [sayfa 157] marksizme bağlı kalınamayacağı, devrime bağlı kalınamayacağı olgusunu aydınlatmaya **yönelik** şeylerdir.

N. LENİN

13-14 (26-27) Eylül 1917 günleri yazıldı.
İlk kez 1921'de **Proletarskaya Revolyutsiya**
n° 2'de yayımlandı.

[sayfa 158]

RUS DEVRİMİ VE İÇ SAVAŞ İÇ SAVAŞ KORKULUĞU

BURJUVAZİ, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin, kadetler ile bir koalisyon oluşturmayı kabul etmemeleri, ve demokratların kadetler olmadan da bir hükümet kurabileceği ve onlara karşı Rusya'yı yönetecekleri olasılığı kaygısıyla, demokratları korkutmak için elinden geleni yapıyor.

Korkutabildiğin kadar korkut, bütün burjuva basınının sloganı bu. Her çareye başvurarak korku saç! Yalan söyle, kara çal, ama yeter ki korkut!

Borsa Gazetesi,⁵⁵ bolşeviklerin gizli marifetleri üstüne baştan aşağı uydurma haberlerle okurlarının gözlerini korkutmaya çalışıyor. Alekseyev'in istifası üstüne, Petrograd doğrultusunda bir Alman yarma hareketi tehdidi üstüne bir ^[sayfa 159] sürü gürültü yapılarak çevreye korku saçılıyor; sanki, olaylar, cepheyi Galiçya'da, Riga önlerinde, Petrograd önlerinde Almanlara açabilecek olanlar Kornilov'un generallerinin (ki hiç kuşkusuz Alekseyev de bunların arasında bulunmaktadır) ta kendileri olduklarını, ordu içinde Genelkurmay'a karşı en büyük kini körükleyenlerin bu generaller olduklarını tanıtlamamış gibi.

Bu demokrasiyi yıldırma yöntemini, daha "ciddi" ve daha inandırıcı kılabilmek için "iç savaş" tehlikesi ileri sürülüyor. Bütün yıldırma yöntemleri arasında iç savaş korkuluğunu sallayıp durmak

belki de en yaygın olanıdır. Şu sırada pek geçerli ve dar görüşlü burjuva çevrelerinde çok yaygın olan bu fikir, Halkın Özgürlüğü Partisinin Merkez Komitesi tarafından, komitenin Rostov'daki 1 Eylül tarihli (Reç'in 210'uncu sayısı⁵⁶) kararında bakan nasıl belirlenmektedir:

“... Komite, iç savaşın, devrimin bütün kazançlarını silip süpürebileceğine ve henüz yerine oturmamış genç özgürlüğümüzü kan dalgaları içinde boğabileceğine inanmıştır; bu yüzden devrimin kazançlarını kurtarmak için gerçekleşmeyecek sosyalist ütopyalar adına devrimi daha ileri götürme eğilimine karşı enerjik bir protesto hareketine geçmeyi zorunlu sayar. ...”

Burada Ref'in başyazılarında, Plehanov'un ve Potressov'un makalelerinde, menşevik gazetelerin başyazılarında vb., vb. aralıksız ortaya çıkıp duran ana fikrin en açık, en kesin, üzerinde en çok düşünülmüş ve en ayrıntılı biçimi ile ifade edilmesini görüyoruz. Onun için bu fikir üzerinde daha uzun boylu durmamız yararlı olacaktır.

İç savaş sorununu, özellikle altı aylık devrim deneyimimize dayanarak daha somut bir biçimde tahlil etmeye çalışalım.

18. yüzyılın sonundan beri Avrupa'daki bütün devrimlerin deneyimine tamamıyla uygun düşen bu deneyim, bize ^[sayfa 160] gösteriyor ki, iç savaş, birbiri ardı sıra gelen, birbiri üzerine yığılmış, artmış, kızışmış, iktisadî ve siyasal çatışmalardan sonra iki sınıf arasında silahlı çatışma haline dönüşen sınıf savaşımının, en keskin biçimidir. Ülkelerin pek çoğunda -hemen istisnasız hepsinde denilebilir- ne kadar az özgür ve az gelişmiş olurlarsa olsunlar, kapitalizmin bütün iktisadî gelişmesinin, bütün dünyadaki modern toplumun tüm tarihinin, aralarında uzlaşmaz karşıtlık yarattığı ve bu uzlaşmaz karşıtlığı güçlendirdiği sınıflar arasında, yani burjuvazi ile proletarya arasında iç savaş görülür.

Böylece, devrimimizin altı ayı boyunca, 20-21 nisanların,⁵⁷ 2-3 temmuzların, proletarya tarafından başlatılan bir iç savaşın başlangıcı olmaya çok yaklaşmış olan kendiliğinden şiddetli patlamalara tanık olduk. Kornilov ayaklanması ise, başta kadet partisi olmak üzere toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından desteklenen, hükümete karşı askerî bir hareketti: bu burjuvazi tarafından başlatılmış bir iç savaşın eşliğine varan hükümete karşı bir hareketti.

İşte olgular bunlardır. Bizim kendi devrimimizin tarihi budur. Biz, her şeyden önce, bu tarihten bir ders almamız, her şeyden önce onun gelişmesi ve onun sınıf anlamı üzerinde düşünmeliyiz.

Rusya'da proletarya iç savaşının başlangıcı ile burjuva iç savaşının başlangıcını şu noktalarda karşılaştırmaya çalışalım: 1° hareketin kendiliğindenliği; 2° amaçları; 3° harekete katılan yığınların bilinci; 4° hareketin gücü; 5° hareketin direşkenliği. Biz şunu kabul ediyoruz ki, bugün "iç savaş" sözleriyle "yerli yersiz hokkabazlık eden" bütün partiler, sorunu bu biçimde koymuş olsaydılar ve iç savaşın ilk adımlarını gerçekten incelemek için bir çaba gösterseydiler, bütün Rus devriminin bilinci bundan kazançlı çıkacaktı, çok şey kazanacaktı.

Hareketin kendiliğindenliğiyle başlayalım. 3 ve 4 temmuz günleri konusunda, menşevik **Raboçaya Gazeta**⁵⁸ ve sosyalist-devrimci [sayfa 161] **Diyelo Naroda'nın**⁵⁹ hareketin kendiliğinden büyümesi **olgusunu** kabul eden tanık niteliğindeki bildirimleri elimizde. "Karaçalıcılara Yanıt" adı ile tek yapraklı bildiri halinde yayınlanan **Proletarskoye Diyelo'nun**⁶⁰ bir makalesinde bu bildirimlerden söz etmişim. Ama pek iyi anlaşılabilir nedenlerden ötürü, menşevikler ve sosyalist-devrimciler, bolşeviklere karşı yapılan kovuşturmalara katılmış olmaktan dolayı kendilerini savunmak amacıyla, 3 ve 4 temmuz patlamasının kendiliğindenliğini resmen yadsımaya devam ettiler.

Bir an için yadsınılabılır olanı bir yana bırakalım. Yadsınılamaz olan üzerinde duralım. 20-21 nisan hareketinin kendiliğindenliği hiç kimse tarafından yalanlanmadı. Bolşevik partisi bu kendiliğinden harekete "bütün iktidar Sovyetlere!" sloganı ile katıldı; bu partiden tamamen bağımsız olarak merhum Linde de harekete katıldı ve hükümeti tutuklamaya hazır 30.000 silahlı askeri sokağa döktü. (Söz arasında, bu birliklerin sokağa dökülüşünün henüz aydınlatılmamış ve incelenmemiş olduğunu söyleyelim. Ve eğer iyice düşünülür, eğer 20 nisan olayları tarihsel gidişine bağlanırsa, yani 20 nisan, 28 şubattan 29 ağustosa giden zincirin bir halkası sayılırsa, bolşeviklerin, taktiklerinde, burjuvaların bizi suçladıkları gibi, asla devrimci ruhta aşınılıktan dolayı değil, devrimci ruhtaki **yetersizlikten** dolayı hata işlemiş oldukları açıkça ortaya çıkar.)

Öyleyse, bir proletarya iç savaşının patlak vermesine çok yaklaşmış olan hareketin kendiliğindenliği her türlü kuşkunun

dışındadır. Kornilov hareketindeki kendiliğindenliğe uzaktan bile hiç bir şekilde benzememektedir. Bu hareket, birliklerin bir kısmını aldatarak yetkenin etkisiyle onları sürüklemeyi hesaplayan generallerin bir komplosundan başka bir şey değildi. Hareketin kendiliğindenliğinin, onun halk yığınları arasında derin bir biçimde nüfuz etmiş olmasının, köklerinin sağlamlığının, ve onu uzaklaştırmak olanaksızlığının [sayfa 162] bir belirtisi olduğu kesin bir şeydir. Proletarya devriminin derin kökleri, burjuva karşı-devriminin köksüz oluşu; işte hareketin kendiliğindenliği lehinde bize olguları gösteren budur.

Hareketin amaçlarını inceleyelim: 20-21 nisan hareketi, bolşevik sloganlarına bütün öteki hareketlerden daha fazla yaklaşıyordu; 3 ve 4 temmuz hareketine gelince, bu hareket, bu sloganlarla bağlantılı olarak, onların etkisi altında ve onların doğrudan yönetimi altında doğdu. Proletaryanın ve yoksul köylülüğün diktatörlüğü, barış ve hemen barış önerisi, toprak sahiplerinin topraklarının zorlamı: bolşevik partisi, bu proletarya iç savaşının esas **amaçlarından** gazetelerinde ve sözlü propagandalarında kesinlikle ve açıklıkla, açıkça ve yüksek sesle söz ediyordu.

Kornilov ayaklanmasının amaçlarına gelince, hepimiz biliyoruz, ve demokrasi saflarında bunu hiç kimse yadsıyamaz ki, bu amaçlar, toprak sahiplerinin ve burjuvazinin diktatörlüğünden, Sovyetlerin dağılmasından ve krallığın yeniden kurulmasına hazırlıktan ibaretti. Bolşeviklerinkinden daha üstün bir basını ve propaganda araçlarını elinde bulunduran kadet partisi -kornilovcu baş parti (aslında bu partiyi, bundan böyle, Kornilov partisi diye adlandırmak yerinde olur)-, hiç bir zaman burjuvazinin diktatörlüğünden, Sovyetlerin dağılmasından, ne de genellikle Kornilov'un amaçlarından halka açıkça söz etmeyi göze almadı ve almıyor!

Hareketin amaçları bakımından, olgular gösteriyor ki, proletarya, iç savaşın amaçlarını açık açık halkın gözleri önüne serebilir ve bununla emekçilerin sempatisini kazanabilir. Oysa burjuvazi, iç savaşa, ancak kendi amaçlarını gizleyerek yığınların bir kısmını çekmeye çalışabilir; yığınların bilinç derecesi bakımından pek büyük fark bundan ileri gelmektedir.

Bu nokta üzerindeki nesnel veriler, öyle görünüyor ki, [sayfa 163] yalnızca partilerin üye sayısı ve seçimlerle ilgilidir. Yığınların bilinç derecesi üzerinde kesinlikle bir değerlendirme yapmaya

olanak sağlayacak başka belirtiler yok gibi görünüyor. Devrimci proletarya hareketinin başında bolşevik partisi, burjuva karşı-devrim hareketinin başında da kadet partisi bulunuyor, işte altı aylık devrim deneyiminden sonra kesin olan ve tartışma götürmez olan budur. Olaylara dayanan üç karşılaştırma ögesi, incelemekte olduğumuz sorunda bizi aydınlatılabilir. Petrograd bölgesi dumaları için mayıs ayında yapılan seçimler ile ağustosta yapılan Merkez Duması seçimleri arasında karşılaştırma, kadetlerin oylarında bir azalma, bolşevikler tarafından elde edilen genel oylarda ise büyük bir artma göstermektedir. Kadetlerin basını, işçi ve köylü yığınlarının toplaşmış bulunduğu yerlerde genel kural olarak bolşevizmin gücüne tanık olunduğunu itiraf etmektedir.

İkinci olarak, parti üye sayılarındaki dalgalanmalar konusunda, toplantıların sıklığı konusunda, istatistiklerin bulunmayışı karşısında **yığınların** bilinç düzeyi, yığınların partiye sağladıkları yarar, ancak, parti yararına yapılan para yardımları konusunda yayınlanan bilgiler sayesinde ölçülebilmektedir. Bu bilgiler bolşevik işçi yığınlarının **Pravda**, yasaklanmış gazeteler, vb. yararına gerçekleştirdikleri para toplama kampanyası sırasında tanıtıldıkları hareketli kahramanlığı göstermektedir. Para yardımlarının tutarı her zaman yayınlanmıştır. Kadetlerde yalnız şunu görüyoruz: partinin kasasını “besleyen” kaynağın para babalarının katkıları olduğu apaçık ortadadır. Yığınların etkin yardımından en küçük bir iz yok.

Ensonu, bir yanda 20-21 nisan, 3-4 temmuz olayları arasında ve öte yanda Kornilov çılgınlığı arasındaki karşılaştırma, bolşeviklerin yığınlara iç savaşta düşmanlarını açıkça tanımladıklarını gösteriyor: bunlar, burjuvazi, toprak sahipleri ve kapitalistlerdir. Ama Kornilov hareketi, Kornilov’u [sayfa 164] izleyen birliklere ahlâksızca yalan söylendiğini, bundan böyle açıkça göstermiş ve bu yalan, “vahşî tümen” ve Kornilov’un gönderdiği askerî birlikler, Petrograd emekçileriyle karşılaşır karşılaşmaz ortaya çıkmıştır.

Devam edelim. İç savaşta proletaryanın **gücü** ve burjuvazinin gücü konusunda hangi verilere sahibiz? Bolşeviklerin gücü yalnızca proleterlerin sayısına, onların bilinç düzeyine, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin “alt tabakaları”nın (yani işçi ve yoksul köylülerin) bolşevik sloganlara karşı sempatilerine dayanır. Bu sloganlar, 20-21 nisan, 18 haziran⁶¹ ve 3 ve 4 temmuz günleri

etkin devrimciler yığınının **çoğunluğunu** pratik olarak Petrograd'a sürüklemişlerdir. Bu, tartışma götürmez bir olgudur.

Parlamentar seçimin verileri ile daha yukarıda sözü edilen hareketlere ilişkin veriler arasındaki karşılaştırma, Rusya bakımından, Batıda birçok kez yapılan, devrimci proletaryanın gücünün, **yığınlar üzerinde** etki ve yığınları savaşıma sürükleme bakımından, **parlamento-dışı** savaşında, parlamenter savaşla karşılaştırılmayacak kadar daha büyük olduğu gözlemini tamamiyle doğrulamaktadır. Bu, iç savaşla ilgili çok önemli bir gözlemdir.

Parlamentar savaşın ve seçimlerin koşulları ve ortamının, ezilen sınıfların, iç savaşta pratik olarak ortaya koyabildikleri gücü ortaya koymalarına niçin izin vermediği anlaşılıyor.

Kadetlerin ve kornilovcuların gücü, **zenginliktir**. Sermaye ve Fransa-İngiliz emperyalizmi, kadetlerden ve Kornilov'dan **yanadır**, bir sürü siyasal müdahale ve basın, bunu tanıtlamıştır. 12 ağustos Moskova Konferansındaki⁶² bütün "sağ"ın Kornilov ve Kaledin'den yana ayağa kalktığı herkesçe bilinmektedir. İngiliz ve Fransız burjuva hasmının Kornilov'a "yardım" ettiği gene herkesçe bilinmektedir. Bazı belirtiler, Kornilov'un **bankalardan** yardım gördüğüne tanıklık etmektedir. [sayfa 165]

Zenginler bütün güçleriyle Kornilov'un yardımına koştu, ama gene de ne çabuk ve ne acınacak bir çöküş oldu! Kornilovcuların yanında, zenginlerin dışında ancak iki toplumsal güç daha görülebilir: "vahşî tümen" ve Kazaklar. Birincisinin gücü, **yalnız** aldatılmanın ve bilisizliğin gücüdür. Bu güç, basın, burjuvazinin elinde ne kadar kalırsa o kadar tehlikelidir. İç savaşın galibi proletarya, bu "güç" kaynağını bir darbeye yok edecektir.

Kazaklara gelince, onlar, Rusya'nın bir uç eyaletinin, yaşayışlarında, iktisatlarında ve törelerinde ortaçağdan sayısız çizgiler saklamış olan zenginlerinden, küçük ve orta toprak sahiplerinden (mülkler, ortalama olarak, aşağı yukarı 50 desiyatin kadardır) meydana gelen bir halk tabakasını temsil ederler. Kazaklarda bir Rus Vendée'sinin⁶³ toplumsal ve iktisadî temeli bulunabilir. Ama Kornilov-Kaledin hareketine ilişkin **olaylar** ne göstermişlerdir? Kaledin bile Guçkovlar, Milyukovlar, Riyabuşinskiler ve hempaları tarafından desteklenen "gözbebeği lider" bile, **her şeye karşın**, bir yığın hareketi **başlatamadı!** Kaledin, bolşeviklerden çok daha

“fazla dolambaçsız” bir yolla, dümdüz bir çizgi halinde iç savaşa doğru gidiyordu. Kaledin, dosdoğru “Don’u ayaklandırmaya” gidiyordu, ama gene de kendi “öz” bölgesinde, Rus demokrasisinin bu uzak Kazak ülkesinde hiç bir yığın hareketi çıkartamadı. Tam tersine, proletarya yönünden, anti-bolşevik Rus demokrasisinin etki ve kuvvet merkezlerinde bile hareketin kendiliğinden devrimci patlamalar gösterdiğine tanık oluyoruz.

Kazakların çeşitli tabakalarının ve çeşitli ekonomik toplulukların demokrasiye ve Kornilov hareketine karşı tutumları üstüne nesnel veriler bulunmamaktadır. Yalnız, yoksul ve orta Kazakların çoğunluğunun daha çok demokrasiye doğru eğilim gösterdiklerini ve ancak subayların ve varlıklı Kazakların yüksek tabakalarının, tamamen, Kornilov’dan yana olduklarını bize gösteren belirtiler var. [sayfa 166]

Her ne olursa olsun, 26-31 ağustos deneyiminden sonra, burjuva karşı-devrimi lehinde Kazak yığın hareketinin son derece zayıf olduğu tarih bakımından tanıtlanmıştır.

Son bir sorun kalıyor: hareketin **dayanıklılığı** sorunu. Bolşevik devrimci proleter hareket bakımından, Rusya’daki cumhuriyet rejiminin altı ayı içinde bolşevizmin düşmanlarını, bolşevizme karşı, fikirler alanında, basın ve propaganda araçlarındaki pek büyük üstünlükleriyle savaşım verdikleri gibi (ki kara çalma kampanyaları, büyük bir “cüretle fikirler alanında savaşım” a dahil edilmiştir) üstelik yüzlerce insanın tutuklanması, basımevimizin tahrip edilmesi, baş yayın organımızın ve başka birçok bolşevik gazetelerin kapatılması gibi **baskı** önlemlerine başvurdukları da bir gerçektir. Olaylar şu sonucu gösteriyor: Petrograd’daki ağustos seçimlerinde bolşevizmin son derece güçlenmesi, sonra, sosyalist-devrimciler ve menşevikler arasında enternasyonalist bir bolşevizme yakın “sol” akımların güçlenmesi. Bu, devrimci proletarya hareketinin dayanıklılığının, cumhuriyetçi Rusya’da çok güçlü olduğu anlamına gelir. Olaylar tanıtıyor ki, kadetlerin, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin birleşik çabaları, bu hareketi birazcık olsun zayıflatmayı **başaramadı**. Tersine, kesin olarak, kornilovcularla “demokrasi”nin koalisyonudur ki, bolşevizmi **güçlendirmiştir**. İdeolojik eylem ve baskılar dışında, devrimci proleter akıma karşı savaşım aracı bulunamazdı.

Kadet-kornilovcu hareketin davaya bağlılığı üstüne veriler

henüz bulunmamaktadır. Kadetler hiç bir kovuşturmayaya uğramadılar. Guçkov'un kendisi bile serbest bırakılmıştı. Ne Maklakov, ne de Milyukov tutuklandı. **Reç'i** yasaklamadılar bile. Kadetleri korudular. Kerenski hükümeti kornilovcu-kadetlerin **üstüne titiriyor**. Sorunu şöyle koyalım: diyelim ki, İngiliz-Fransız ve Rus Riyabuşinskileri, kadetlere, **Edinstvo'ya, Dien'e**⁶⁴ vb. Petrograd'da yeni bir seçim kampanyası için milyonlar ve milyonlar ayırıyor; bunlar, ^[sayfa 167] bugün, Kornilov darbesinden sonra, oylarının sayısını yükseltmek şansına sahip midir? Çok küçük bir olasılık; toplantılarla, mitinglerle vb. bu hükme varılacak olursa, bu soruyu olumsuz yanıtlamak gerekir.

RUS devrim tarihinin bize verdiği verileri karşılaştıracak ve özetleyecek olursak, şu sonuca varılır: iç savaşın proletarya tarafından başlatılması, proletarya hareketinin gücünü, bilincini, dayanışmasını, büyümesini ve çözülmezliğini ortaya koydu. İç savaşın burjuvazi tarafından başlatılması, hiç bir güç, yığınlarda hiç bir bilinç, hiç bir dayanışma, ne de hiç bir zafer şansı ortaya koymadı.

Kadetlerin sosyalist-devrimciler ve menşeviklerle, bolşeviklere, yani devrimci proletaryaya karşı ittifakları, aylar boyunca pratikte denendi ve kornilovcuların, geçici olarak susturulan "demokrasi" ile ittifakı, aslında, bolşeviklerin zayıflamasına değil, güçlenmelerine, "koalisyon"un iflâsına, menşeviklerin kendi içinde de "sol" muhalefetin güçlenmesine yol açtı.

Bolşeviklerin, kadetlere karşı, burjuvaziye karşı sosyalist-devrimciler ve menşeviklerle ittifakı, **henüz sınavdan geçmedi**. Ya da daha doğrusu, bu ittifak, ancak **bir tek cephe**, 26-31 ağustos arasındaki **beş gün** boyunca, Kornilov serüveni sırasında denenmişti, ve bu ittifak, bu günler içinde, karşı-devrime karşı başka hiç bir devrimde örneği olmayan bir çabuklukla elde edilen tam bir zafer sağladı; burjuvazinin, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin müttefik emperyalizminin, kadetlerin karşı-devrimini öyle ezici bir bozguna uğrattı ki, daha başlangıcında toz duman edilen burjuvazinin başlattığı iç savaş, "vuruşulmaksızın, kolaylıkla" ezildi ve sönüp gitti.

Bu tarihsel olgu karşısında, bütün burjuva basını, küçük adamlarıyla birlikte (Plehanovlar, Potressovlar, Breşko-Breşkovskayalar ve başkaları), iç savaş musibetini, ^[sayfa 168] ülkenin üstüne,

kesin olarak, bolşevikler ile sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin ittifakı çöktü diye avazları çıktığı kadar haykırıyorlar!..

Bu, o kadar acıklı olmasa, gülünç olurdu. Olayları ve devrimimizin bütün tarihini alaya alan bu kadar belirgin, bu kadar açık, bu kadar çileden çıkartan bir saçmalığın, genellikle hâlâ benimsenmesi acıdır... Bu, devrimin en şaşmaz, en tartışma götürmez, en elle tutulur derslerini örtüp boğan yalanın, burjuvazinin çıkarına bağlı yalanın her zaman geniş bir şekilde yayılışını (basın, burjuvazinin tekelinde olduğu sürece de kaçınılmaz olan yayılışını) ortaya koyuyor.

Eğer, devrim, bize kesin olarak yadsınılmaz, olayların kesinlikle tanıtladığı bir ders verdiyse, o da şudur: yalnız bolşeviklerin sosyalist-devrimcilerle ve menşeviklerle ittifakı, yalnız bütün iktidarın hemen Sovyetlere devredilmesi, Rusya'da, iç savaşı olanaksız kılacaktır. Çünkü, böyle bir ittifaka karşı, işçi, asker ve köylü vekilleri sovyetlerine karşı, burjuvazinin herhangi bir "iç" savaşı başlatabileceği düşünülemez, bu "savaş", bir tek kavgaya bile varamaz; Kornilov sorunundan sonra, burjuvazi, Sovyetler hükümetine karşı yürüyecek ne bir **ikinci** "vahşi tümen", ne de o kadar büyük bir Kazak kafilesi bulamaz!

Devrim en ciddi sınıf çelişkilerinin son derece keskinleşmesi olduğu için, bir devrimin, hangi devrim olursa olsun, banşçı yollarla gelişmesi, genellikle son derece seyrek rastlanan ve güç bir şeydir; ama, proletarya ile köylülüğün ittifakının, en haksız, en caniyane bir savaşla bitmiş tükenmiş olan yığınlara **barış** getirebildiği ve bütün **toprağı** köylülere verebildiği bir tarım ülkesinde, bu kadar istisnâî tarihsel bir dönemde, devrimin banşçı yollarla gelişmesi, eğer bütün iktidar Sovyetlere devredilmişse, **olanaklı ve olasıdır**. Sovyetler içinde partilerin iktidar savaşımı, banşçı bir biçimde cereyan ederse, eğer şu demokrasi ilkelerinin [sayfa 169] "küçük küçük tırtıklanmaları"ndan, şu demokrasi ilkelerine "çelme takmalar"dan, örneğin 500 askere bir temsilci, bin işçiye ise bir temsilci tanımak gibi davranışlardan vazgeçilirse, demokratik bir cumhuriyette bu küçük küçük tırtıklamalar yok olmaya mahkûmdurlar.

Bütün toprağı, köylülere, satın almak zorunda bırakmaksızın verecek olan, bütün halklara âdil bir banş önerecek olan Sovyetlere karşı, İngiliz-Fransız ve Rus burjuvazisinin, Kornilovla-

rın, Buşananların,⁶⁵ Riyabuşinskilerin, Plehanov ve Potressov ile herhangi bir ittifakı, hiç bir biçimde tehlikeli olamayacaktır, böyle bir ittifak tamamıyla güçsüz bir ittifak olacaktır.

Burjuvazinin, toprağın ödenmesiz köylülere iadesine, yaşamın başka alanlarında da benzer değişiklikler yapılmasına, âdil bir barışa ve emperyalizme bağların koparılmasına karşı direnmeleri, elbette ki, kaçınılmaz bir şeydir. Ama bu direncin bir iç savaşa varabilmesi için, Sovyetlere karşı **savaşabilecek** ve onları yenecek **yığınlar** gereklidir. Oysa, burjuvazi, bu yığınlara **sahip değildir** ve onları hiç bir yerde bulamaz. Sovyetler ne kadar çabuk ve ne kadar azimle iktidarı ele geçirirlerse, o kadar çabuk “vahşi tümen”den ve Kazaklardan kurtulacaklar, ve yığınlar, o kadar çabuk, önemsiz bir bilinçli kornilovcular azınlığı ile, demokratik ve sosyalist birliğe bağlı pek büyük bir işçi ve köylüler çoğunluğu halinde bölüneceklerdir (çünkü o zaman kesin olarak sosyalizm söz konusu olacaktır).

İktidarın Sovyetlere geçmesinden sonra burjuvazinin direncinin, her kapitalistin, çıkarları halkın aldatılmasını önlemeyi gerektiren onlarca ve yüzlerce işçi ve köylü tarafından yakından “izlenmesi”, gözetilmesi, denetlenmesi ve gözlenmesi gibi bir sonucu olacaktır. Bu ayrıntılı denetimin biçim ve araçları, bizzat kapitalizm tarafından, kapitalizmin bankalar, büyük fabrikalar, karteller, demiryolları, postalar, tüketim kooperatifleri ve sendikalar gibi kurumları [sayfa 170] tarafından hazırlanıp geliştirilmiş ve yalınlaştırılmıştır. Kan akıtılmaksızın burjuvazinin direncini kırmak için, en ayrıntılı bir biçimde hesap vermeyi reddeden ya da halkı aldatan kapitalistlerin bütün mallarının zoralımı ya da kısa bir süre için hapsedilerek cezalandırılmaları, Sovyetlere yetecektir. Çünkü, kesin olarak, bankalar ulusallaştırıldıktan sonra, memur ve müstahdem dernekleri, postalar, tüketim kooperatifleri, sendikalar aracılığıyla ki, ayrıntılı bir denetim genelleşecek, güçlü, her yerde mevcut ve yenilmez olacaktır.

Ve Sovyetler, Rusya'nın işçi ve yoksul köylülerinin ittifakı, sosyalizme **doğru yürüyüşünde** yalnız değildirler. Eğer biz yalnız olsaydık, bu görevi sonuna kadar götüremezdik, çünkü, bu görev, en doğru deyimle, uluslararası bir görevdir. Ama bizim, öteki ülkelerdeki en ileri işçilerin ordusu gibi pek büyük tükenmez bir yedek gücümüz var: Rusya'nın emperyalizmle ve emperyalist savaşla

ilişkinin kesmesi, her yanda işçi devriminin, sosyalist devrimin olgunlaşmasını kaçınılmaz olarak hızlandıracaktır.

İÇ SAVAŞIN “kan dalgaları”ndan söz ediliyor. Kadet-kornilovcuların daha yukarda geçen kararı böyle diyor. Bütün burjuvalar, bütün oportünistler, çeşitli tonda, bu aynı sözü yineliyorlar. Kornilov sorunundan sonra, buna bilinçli işçiler ancak gülerler.

Ama şu içinde bulunduğumuz savaş döneminde, bu “kan dalgaları” sorunu, vargılar ve sonuçlar göz önünde bulundurulurken, güçlerin yaklaşık olarak hesaplanması konusunda konulabilir ve konulmalıdır; bu sorunu, burjuvazinin diktatörlüğünü, toprak sahiplerinin ve krallığın gücünü yeniden kurabilmesi yolunda, Kornilov’un bütün Rusya’yı “kan dalgaları” ile kaplamayı başarması için, her şeyi yapmış olan kadetlerin ikiyüzlülüğüyle değil, boş ve anlamsız bir söz gibi değil, ciddi bir biçimde ele almak gerekir. [sayfa 171]

“Kan dalgaları” deniyor bize. Sorunun **bu** yönünü **de** tahlil edelim.

Kabul edelim ki, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin duraksamaları uzuyor, iktidarı, Sovyetlere teslim **etmiyorlar**, Kerenski’yi **devirmiyorlar**, burjuvaziyle eski kokmuş uzlaşmayı, değişikliği ancak fark edilebilecek bir biçimde yeniden kuruyorlar (örneğin kadetlerin yerine “partisiz” **kornilovcular** getirilebilir), bugünkü iktidar aygıtının yerine Sovyetler aygıtını koymuşlar, barış önerisinde bulunmuyorlar, emperyalizmle ilişkilerini koparmıyorlar, toprak sahiplerinin topraklarının zoralarına başvuruyorlar. Bunu, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin şimdiki duraksamalarından ve bugünkü “12 eylül”den çıkış yolu olarak kabul edelim.

Devrimimizin deneyimi bize açıkça gösteriyor ki, böyle bir durumun sonucu, sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin daha da çok zayıflaması, onlarla yığınlar arasındaki mesafenin genişlemesi, yığınların, nefret ve öfkesinin son sınırına varması ve yığınların devrimci proleteriyaya, bolşeviklere karşı sempatisinin büyük ölçüde artması olur.

Başkent proleteriyası, o zaman, komüne, işçi ayaklanması, iktidarı ele geçirilmesine, en yüksek, en kesin biçimiyle savaş bugünkünden çok daha fazla yaklaşmış olacaktır: 20-21 nisan ve 3-4 temmuz deneyiminden sonra bu sonucun tarih bakımından

kaçınılmaz olduğunu kabul etmek gerekir.

“Kan dalgaları” diye bağıyor kadetler. Ama bu kan dalgaları, yüzde-doksandokuz bir şansla bu zafer, emperyalist savaş yerine **barış** getirecektir; ve **bu demektir** ki, bugün, kapitalistler arasında kârların ve kazançların (ilhaklar) paylaşılması için kan döken yüz milyonlarca insanın hayatını koruyacaktır. Eğer, 20 ve 21 nisanda bütün iktidar kesin olarak Sovyetlere geçmiş olsaydı ve Sovyetlerin içinde de, zafer, yoksul köylülerle müttefik olan bolşeviklerin [sayfa 172] olsaydı, bu “kan dalgaları”na mal olur muydu? 18 haziran çarpışmalarında can veren **yarım milyon** Rus askerinin hayatı kuşkusuz kurtarılmış olurdu.

Bütün bilinçli Rus işçi ve köylülerinin, her yanda üzerinde o kadar gürültü koparılan bu iç savaş sorununu ciddî bir biçimde ele alıp değerlendirdikleri zaman yaptıkları ve yapacakları hesap budur; ve elbette ki, bir sürü deneyimden geçmiş, sorunlar üzerinde kafa yormaya alışmış işçi ve askerler, İstanbul’un, Lemberg’in (Lwow’un), Varşova’nın fethi uğruna, “Almanya’ya karşı zafer” uğruna, **yeniden milyonlarca** Rus askerinin yaşamını feda etmeye hazırlanan adamların, partilerin, grupların bu “kan dalgaları” üstüne kopardıkları yaygaralarla korkuya kapılmayacaklardır.

Bir iç savaşta akacak bütün “kan dalgaları”, Rus emperyalistlerinin 19 hazirandan sonra akıtmış oldukları kan **denizleriyle** (iktidan Sovyetlere devretmekle bu kanların dökülmesini önlemelerinin pek olanaklı olduğunu hesaba katmasak bile) hiç bir biçimde karşılaştırılmazdı.

Bay Milyukov, Potressov, Plehanov, savaş zamanında, iç savaşın “kan dalgaları”na **karşı** kanıtlamalarında biraz daha ihtiyatlı olunuz; çünkü, askerler, kan denizlerini tanıyorlar, bu kan denizlerini kendi gözleriyle gördüler.

Bugün, 1917’de, eşine az rastlanır, çetin, halkları bitkin düşüren ve caniyane bir savaşın dördüncü yılında, Rus devriminin uluslararası durumu öyledir ki, iç savaşın galibi bir Rus proletaryası tarafından yapılacak âdil bir barış önerisinin, **yeni kan denizleri aktılmaksızın**, bir silah bırakışmasına ve bir barışa varmak için yüzde-doksandokuz şansı olurdu.

Gerçekte, İngiliz-Fransız ve Alman rakip emperyalizmlerin, Rusya’nın sosyalist proletarya cumhuriyetine **karşı** birleşmesi, pratik olarak **olanaksızdır**; İngiliz, Japon ve Amerikan emperya-

lizmelerinin bize karşı birleşmelerine gelince, [sayfa 173] bunun gerçekleştirilmesi son derece güçtür ve Rusya'nın coğrafya durumu nedeniyle de bizim için hiç de tehlikeli değildir. Ayrıca **bütün** Avrupa devletlerinde devrimci ve sosyalist proleter yığınların varlığı bir olgudur, evrensel sosyalist devrim, önüne geçilmez bir şekilde olgunlaşmaktadır; bu bütün kuşkların dışındadır ve bu devrime ciddi olarak yardım edebilecek olan şey, yabancı Plehanovlarla ve Çeretelilerle komedi oynayan Stockholm delegasyonları ve konferansı değil, yalnız Rus devriminin ileriye yürüyüşüdür.

Burjuvalar, eğer proletarya iktidarı ele geçirirse, Rus Komününün yenilgisinin, yani proletaryanın yenilgisinin kaçınılmaz olduğunu haykırıyorlar.

Bunlar, sınıf çıkarından doğmuş yalancı yaygaralardır.

Rus proletaryası, bir kez iktidarı ele geçirdikten sonra, **bütün** iktidarı korumak ve Rusya'yı, devrimin Batıdaki zaferine kadar götürmek şanslarına sahiptir.

Çünkü, ilkin, Komünden beri çok şeyler öğrendik ve Komünün işlediği yanlışları yinelemeyeceğiz. Devlet Bankasını burjuvazinin eline bırakmayacağız, "bizim Versaille'lularımıza (kornilovculara) karşı kendimizi savunmakla yetinmeyecek, onlara karşı saldırıya geçeceğiz.

İkinci olarak, zaferi kazanan proletarya, Rusya'ya barışı sağlayacaktır. Hiç bir güç, üç yıldan fazla bir zamandan beri süren bir halklar kıyımının bütün korkularından sonra **barış** hükümetini, namuslu, içten, âdil bir barışın hükümetini deviremeyecektir.

Üçüncü olarak, zaferi kazanan proletarya, toprağı derhal ve bedelsiz, köylülere verecektir. Ve hükümetimizin, özellikle "koalisyon" hükümetinin, Kerenski hükümetinin "toprak sahipleri hesabına" çevirdiğı "manevralar" yüzünden çileden çıkmış ve bitkin düşmüş köylülüğün pek büyük çoğunluğu, zafere ulaşmış proletaryayı, her şeyiyle, özveriyle ve tam olarak destekleyecektir.

[sayfa 174]

Durmadan halkın "kahramanca çabaları"ndan söz ediyorsunuz, menşevik ve sosyalist-devrimci beyler. Şu son günlerde, sizin **Merkez Yürütme Komitenizin** organının, **İzvestiya'nızın**⁶⁶ başyazısında bu tümceyle karşılaşmış bulunuyorum. Sizin için bu, **ancak bir** tümcedir. Ama onu okuyan işçiler ve köylüler onun üzerinde düşünüyorlar, ve Kornilov belasının "deneyimi"

ile, Peşehanov'un bakanlık "deneyimi" ile, Çernov'un bakanlık "deneyimleri" ile güçlenmiş olan bütün düşünceleri, onları hiç eksiksiz olarak şu yargıya götürür: bu "kahramanca çabalar", yoksul köylülerin, kendilerine müttefik ve en güvenilir kılavuz saydıkları kentlerdeki işçiler konusundaki güvenlerinden başka bir şeyi ifade etmez. Bu kahramanca çaba, Rus proletaryasının iç savaşta burjuvazi karşısındaki zaferinden başka bir şey değildir, çünkü, yalnız bu zafer, içimizi kemiren bocalamalardan bizi kurtaracaktır, yalnız o, bir çıkış yolu getirecek, toprak verecek, barış verecektir.

Eğer iktidar hemen Sovyetlere teslim edilerek, kentlerdeki işçilerle yoksul köylülüğün ittifakı gerçekleştirilebilirse ne iyi. Bolşevikler, devrimin gelişmesinin bu **barışçı** yolunu güven altına almak için **her şeyi** yapacaklardır. Yok eğer bu ittifak gerçekleştirilmezse, Kurucu Meclis, tek başına, kurtuluşu sağlayamayacaktır, çünkü sosyalist-devrimciler, Mecliste, kadetlerle, Breşko-Breşkovskaya ve Kerenski vb. vb. ile anlaşma "oyun"larını sürdürebilirler.

Eğer Kornilov sorununun deneyimi bile "demokrasi"ye bir şey öğretmediyse, eğer demokrasi bu uğursuz bocalama ve koalisyon siyasetini sürdürürse, o zaman biz, hiç bir şey bu bocalamalar kadar devrime zararlı değildir diyeceğiz. Şu halde iç savaş korkuluğunu sallayıp durmayınız baylar; eğer Kornilovların ve "koalisyon"un hemen ve kesin olarak hesabını görmezseniz, iç savaş kaçınılmazdır - o zaman bu savaş, sömürenlere karşı zaferi getirecek, toprağı köylülere verecek, halkı barışa kavuşturacak, bütün dünyanın [sayfa 175] sosyalist proletaryasının devriminin zaferine giden gerçek yolu açacaktır.

Raboçi Put, n° 12

16 (29) Eylül 1917

İmza: **N. Lenin.**

[sayfa 176]

DEVİRİMİN GÖREVLERİ

RUSYA, bir küçük-burjuvazi ülkesidir. Nüfusun büyük çoğunluğunu bu sınıf oluşturur. Bu sınıfın burjuvazi ile proletarya arasında bocalaması kaçınılmazdır. Ve ancak bu sınıfın proletarya ile birleşmesiyledir ki, devrim davasının, barış, özgürlük davasının, toprağın emekçilere geri verilmesi davasının zaferi, kolayca, çabuklukla, barış ve sükûnet içinde sağlanmış olacaktır.

Devrimimizin gidişi, pratikte, bize bu duraksamaları göstermektedir. Öyleyse, sosyalist-devrimci ve menşevik partiler hakkında hayale kapılmayalım, proletarya sınıfının yolu olan yolumuz üzerinde sımsıkı duralım, bu yoldan ayrılmayalım. Yoksul köylülerin sefaleti, savaşın doğurduğu kötülükler, [sayfa 177] açlığın

boğucu sıkıntıları, her şey, proletarya yolunun doğru yol olduğunu, proletarya devrimini desteklemenin vazgeçilmez bir şey olduğunu gittikçe açık seçik olarak halk yığınlarına göstermektedir.

Devrimin ilerleyişi, küçük-burjuvazinin, burjuvaziyle bir “koalisyon” kurma, onunla bir anlaşma yapma yolundaki “barışçı” umutlarını, Kurucu Meclisin “yakın gelecekte” toplanmasını “rahat rahat” bekleme vb. umutlarını acımasızca, kıyasıya, kesin olarak yıktı. Kornilov serüveni son acı dersti; kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin işçileri ve köylüleri, subayların askerlerini ve bunun gibi daha başkalarının başkalarını aldatarak bize vermiş oldukları milyonlarca ve milyonlarca küçük küçük dersti tamamlayan büyük bir dersti.

Hoşnutsuzluk, kin, öfke, orduda, köylüler arasında ve işçiler arasında büyümektedir. Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin burjuvazi ile, her şeyi vaat eden ve hiç birini yerine getirmeyen “koalisyonu”, yığınları sinirlendiriyor, onların gözünü açıyor, onları devrime itiyor.

Sosyalist-devrimciler (Spiridonova ve başkaları) ve menşevikler (Martov ve grupları) arasında sol muhalefet büyümekte ve daha şimdiden, bu partilerin “konsey”inin ve “kongre”sinin %40’ına varmaktadır. Ve **tabanda**, proletarya içinde ve köylülük içinde özellikle yoksul köylülerde sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin **çoğunluğu** “solda” bulunmaktadır.

Kornilov serüveni bir derstir. Kornilov serüveni, çok öğretici olmuştur.

Sovyetlerin, şu sırada sosyalist-devrimci ve menşevik liderlerinden daha ileri gidip gidemeyeceklerini ve bununla devrimin barışçı yolla gelişmesini sağlayıp sağlayamayacaklarını, ya da yeniden yerlerinde sayıp proletarya ayaklanmasını kaçınılmaz kılıp kılmayacaklarını bilmek olanaksızdır. [sayfa 178]

Bu bilinemez.

Bize düşen ödev, devrimin barışçı gelişmesine “son” bir şans sağlamak için mümkün olan her şeyin yapılmasına yardım etmek, buna, programımızı ortaya koyarak, programımızın ulusal niteliğini, halkın büyük çoğunluğunun çıkarlarına ve taleplerine uygun olduğunu açıklayarak yardım etmektir.

Aşağıdaki satırlar, bu programın bir açıklanması, denemesidir.

Bu program yoluyla en yoksul “en yeteneksiz tabakalara”, yığınlara, memurlara, işçilere, köylülere, yalnız bizimle birlikte olanlara değil, özellikle sosyalist-devrimcilere, partisizlere, bilgisi az olan kişilere yaklaşalım. Onları kendi kendilerine düşünüp fikir yürütmeye, kendi kendilerine karar almaya, **kendi** delegelerini konferansa, Sovyetlere, hükümete göndermeye sevk etmek için uğraşalım; o zaman konferansın sonucu **ne olursa olsun** emeğimiz boşa gitmiş olmayacaktır. Çabamız, hem konferans için, hem Kurucu Meclis seçimleri için, genellikle bütün siyasal eylem için yararlı olacaktır.

Yaşam, bolşeviklerin programının ve taktiğinin doğru olduğunu gösteriyor. 20 nisandan Kornilov serüvenine kadar “o kadar kısa zamanda ne çok şeyler oldu”.

Bu zaman içinde **yığınların** edindikleri deneyim, **ezilen** sınıfların edindikleri deneyim, onlara bir dolu ders sağladı ve sosyalist-devrimci ve menşevik liderler yığınlardan tamamen ayrı kaldılar. Bunu, yığınlara anlatabildiğimiz ölçüde, mümkün olduğu kadar somut bir program gösterecektir.

KAPİTALİSTLERLE ANLAŞMA SİYASETİNİN ZARARLI SONUÇLARI

1. Burjuvazinin temsilcilerini, az sayıda olsalar bile, iktidarda bırakmak, Alekseyev, Klembovski, Bagrasyon, Gagarin ^[sayfa 179] ve öteki generaller gibi Kornilov’un herkesçe bilinen yandaşlarını, ya da Kerenski gibi burjuvazi karşısındaki tam güçsüzlüklerini ve bonapartçı yöntemlerle eğilimlerini tanıtlamış olan kimseleri iktidarda bırakmak, bir yandan, kapitalistlerin bilerek hızlandırdıkları ve ağırlaştırdıkları açlığa ve iktisadi yıkıma, öte yandan da, ordu, emperyalist bir savaşa şevkle katılamayacağına göre askerî yıkıma kapıları ardına kadar açmak demektir. Ayrıca, Kornilov yandaşı generaller ve subaylar, iktidarda kaldıkları takdirde, hiç kuşku yok ki, Galiçya’da ve Riga’da yaptıkları gibi **bilerek ve isteyerek cepheyi Almanlara açacaklardır**. Ancak şu aşağıda gösterilen yeni ilkelere dayanan yeni bir hükümetin kurulması, bu yıkımı önleyebilir. 20 nisandan beri, bütün deneyimlerimizden sonra, burjuvazi ile, ne olursa olsun bir anlaşma siyasetini sürdürmek, sosyalist-devrimciler ve menşevikler bakımından yalnızca bir

yanılgı değil, halka karşı ve devrime gerçek bir ihanet olur.

İKTİDAR SOVYETLERE

2. Bütün siyasal iktidar, belirli bir program temeli üzerinde, ve hükümet, Sovyetler önünde tamamen sorumlu olmak koşuluyla, tüm olarak işçi, asker, köylü vekilleri Sovyetlerinin temsilcilerine geçmelidir. Aynı zamanda, hem devrimin içerik bakımından o kadar zengin olan son birkaç haftası sırasında halkın edindiği bütün deneyimi de hesaba katabilmek için, hem birçok yerlerde düzeltilmemiş olan apaçık haksızlıkları (nispi olmayan temsil sistemi, seçimde eşitsizlikler vb.) ortadan kaldırmak için, hiç zaman geçirmeden Sovyetlerin yenilenmesine gitmek gerekir.

Demokratik bir biçimde seçilmiş kuruluşların bulunmadığı yerlerde, orduda olduğu gibi, bütün iktidar, hiç bir biçimde kısıtlanmaksızın, yerel Sovyetlere, Sovyetler tarafından seçilmiş komiserlere ve gene seçilmiş olan öteki kuruluşlara [sayfa 180] geçmelidir.

Ne pahasına olursa olsun, her yerde, devletin tam desteğiyle, işçilerin ve devrimci birliklerin, yani iş başa düştüğünde kornilovcuları tepelemek yeteneğinde olduklarını ortaya koymuş olan birliklerin silahlandırılmasına gidilmelidir.

HALKLARA BARIŞ

3. Sovyetler hükümeti, hemen, bütün savaşan uluslara (yani onların hükümetleriyle işçi ve köylü yığınlarına aynı zamanda olmak üzere) demokratik koşullarla derhal genel bir barış ve derhal ateşkes (ancak üç aylık) kararına varılması önerisinde bulunmalıdır.

Demokratik bir barışın ilk koşulu, ilhaklardan (fetihlerden) vazgeçmektir. Bu vazgeçmeyi, bütün büyük devletlerin kaybetmiş olduklarını yeniden ele geçirmesi gibi yanlış bir anlamda değil, tek doğru anlamında, bütün ulusal-toplulukların, Avrupa'da ve sömürgelerde, **bağımsız ayrı** bir devlet kurmak ya da bir devleti oluşturan unsurlardan biri olmak kararını gene kendisinin vermesi özgürlüğüne ve olanağına sahip olması anlamında anlamalıdır.

Ama, Sovyet hükümeti bu barış koşullarını önerirken,

kendisi de koşulların yerine getirilmesi için zaman geçirmeden eyleme geçmelidir; yani çar tarafından imzalanmış olan, Rus kapitalistlerine, Türkiye'nin, Avusturya'nın vb. soyulmasını vaat eden ve bugün bizi hâlâ bağlı tutan gizli anlaşmaları yayınlamalı, açığa vurmalıdır.

Sonra, Ukraynalıların, Finlandiyalıların taleplerine derhal hak vermek ve onlara Rusya'nın Rus-olmayan bütün öteki halklarına da olduğu gibi ayrılma hakkına kadar varan bir özgürlük sağlamak zorundayız. **Bütün** Ermenistan'a karşı tutumumuz da böyle olmalıdır; aynı şekilde, birliklerimizin işgali altında bulunan Türk topraklarını da boşaltmaya ^[sayfa 181] başlamak zorundayız vb..

Bu barış koşullarına kapitalistler iyi gözle bakmayacaklardır, ama bu koşullar, bütün halklar tarafından öyle bir sempati ile karşılanacak, bütün dünyada öyle büyük bir hayranlık ve soygunculuk savaşının sürdürülmesine karşı öyle yaygın bir öfke uyandıracaktır ki, pek olasıdır ki, bir çırpıda hemen bir ateşkes ve barış görüşmelerinin başlamasına rıza gösterilmesi sonucunu elde edeceğiz. Çünkü, savaşa karşı işçi devrimi her yanda önüne geçilmez bir biçimde büyümektedir; ve savaşa karşı bu devrimi ileri götürecek olan, barış edebiyatı değil (uzun zamandan beri, işçileri ve köylüleri aldatmak için **bütün** emperyalist hükümetler, bizim Kerenski hükümetimiz de dahil, bu yola başvuruyorlar), yalnız kapitalistlerden kopma ve barış önerisidir.

Eğer çok küçük bir olasılık gerçekleşir, yani eğer savaşan devletlerden hiç biri ateşkesi kabul etmezse, o zaman bizim için savaş, gerçekten, zorunlu bir savaş, gerçekten haklı bir savaş, bir savunma savaşı olacaktır. Bu olaydan proletaryanın ve yoksul köylülüğün edineceği bilinç, artık savaşın, bizim yönümüzden yalnızca sözlerle değil, ama gerçekte de bütün ülkelerin ezilen sınıflarıyla birlikte, bütün dünyanın ezilen halklarıyla birlikte yapacağımız bir savaş olacağını hesaba katmasak bile, askerî bakımdan bile Rusya'nın kuvvetlerini on katına çıkartacaktır.

Özellikle, kapitalistlerin, en korkak ve küçük-burjuva öğelerin bazen karşı duramadıkları ve İngiliz kapitalistlerinin ve öteki kapitalistlerin, kendileriyle olan bugünkü soygunculuk ittifakımızı kopardığımız takdirde Rus devrimine büyük bir zarar verebileceklerini ileri süren iddialarına karşı halkı uyanık bulundurmak gerekir.

Bu iddia baştan sona kadar yalandır, çünkü, bankacıları zenginleştiren “müttefiklerin malî desteği”, Rus işçi ve köylülerini yağlı ipin asılan adamı tutması gibi desteklemektedir. Rusya’nın yeteri kadar buğdayı, kömürü, petrolü, ^[sayfa 182] demiri vardır; bu ürünlerin âdil bir şekilde üleştirilmesini sağlamak için zorunlu olan tek şey, halkı, kendisini soyan büyük toprak sahiplerinden ve kapitalistlerden kurtarmaktır. Bugünkü müttefiklerimizin Rus halkına karşı bir askerî harekâta geçmesi olasılığına gelince, Fransızların ve İtalyanların birliklerini Alman birlikleriyle birleştirebilecekleri ve bunu, Rusya’nın âdil bir barış önerisine karşı ileri sürecekleri tezi, düpedüz saçmadır; İngiltere, Amerika ve Japonya, Rusya’ya karşı savaş açsalar bile (ki, böyle bir savaş, yığınlar arasında son derece büyük bir hoşnutsuzluk yaratacağı gibi, bu ülkelerin kapitalistleri arasında Asya’nın paylaşılması, özellikle Çin’in yağma edilmesi konusunda maddî çıkar ayrılıklarının sonucu olarak da onlar için çok güç bir şey olurdu), bu ülkeler, Almanya, Avusturya ve Türkiye ile savaşın şimdi Rusya’ya mal olduğu zarar ve yıkımın yüzde-birine bile neden olamazlardı.

TOPRAK İŞLEYENLERE

4. Sovyetler hükümeti, geciktirmeksizin, büyük arazilerin özel mülkiyetinin ödenmesiz kaldırıldığını ilân etmeli ve bu toprakları, Kurucu Meclisin kararna kadar, köylü komitelerinin yönetimine teslim etmelidir. Aynı şekilde, en başta ve karşılıksız olarak yoksul köylülerin emrine verilmek üzere toprak sahiplerine ait gereçleri de köylü komitelerinin yönetimine teslim etmelidir.

Daha uzun zaman öncesinden beri köylülerin büyük çoğunluğu tarafından, gerek kongrelerinin kararlarında, gerek yerel delegelerin yüzlerce yetki belgesinde (ötekiler arasında **Köylü Vekilleri Sovyetinin İzvestiya’larında**⁶⁷ yayınlanan 242 yetki belgesinin incelenmesinden de anlaşıldığı gibi) talep edilen bu önlemler, âcil ve mutlak bir zorunluluk göstermektedir. Köylülüğün “koalisyon” bakanlığı zamanında o kadar sıkıntısını çektiği şu ertelemelerin, savsaklamaların ^[sayfa 183] hiç biri artık hoş karşılanamaz.

Bu önlemleri almakta gecikecek her hükümet, işçi ve köylülerin ayaklanmasının kendisini devirmesine ve ezmesine müstahak olmuş **halk düşmanı** bir hükümet olarak kabul edilmek

zorundadır.

AÇLIĞA, VE İKTİSADÎ ÇÖKÜŞE KARŞI SAVAŞIM

5. Sovyetler hükümeti, geciktirmeksizin, üretimin ve tüketime, işçiler tarafından denetimini bütün yurt ölçüsünde kurumlaştırmalıdır. Yoksa, deneyimin altı aydan beri bize gösterdiği gibi, bütün vaatler, bütün reform girişimleri boş olur ve daha önce eşi görülmemiş bir yıkımla birlikte açlık haftadan haftaya daha da yaklaşarak bütün ülkeyi pençesi altına alır.

Bankaların ve sigorta şirketlerinin derhal ulusallaştırılmasından, gene aynı şekilde sanayinin başlıca kollarının (petrol, maden kömürü, metalürji, şeker, vb.) ulusallaştırılmasından vazgeçilemez; aynı zamanda ticaret sırrının tamamen ortadan kaldırılması, devlete yaptıkları malzeme sayesinde zenginleşen, her türlü denetimden ve kârları ve malları üzerine konan her türlü vergiden sıyrılıp kurtulan küçük bir kapitalist azınlığın işçi ve köylüler tarafından sürekli bir denetim altında bulundurulması gerekir.

Orta köylülerin, Kazakların, küçük zanaatçıların varlıklarından bir kopek bile eksiltmeyecek olan bu önlemler, savaş yükümlülüklerinin herkese eşit olarak bölüştürülmesi bakımından tamamen âdil ve açlığa karşı savaşmak için de ivedilikle alınmaları gereken önlemlerdir. Ancak kapitalistlerin ürün hırsızlığı ve üretimi bilinçli bir şekilde engellemeleri önledikten sonradır ki, emeğin verimi yükseltilebilecek, herkes için çalışma zorunluluğu konabilecek, tahıl ile sanayi ürünleri arasında âdil bir değişim kurulabilecek, zenginler tarafından saklanan milyarlarca kâğıt paranın hazineye [sayfa 184] girmesi sağlanacaktır.

Bu önlemler alınmadan, toprak mülkiyetinin ödenmesiz ortadan kaldırılması bile mümkün değildir, çünkü toprak sahiplerinin topraklarının çoğu, bankalara ipotek edilmiş durumdadır ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları çözülmez bir biçimde birbirine bağlıdır.

Rusya İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesi İktisadî İşler Bölümü tarafından kabul edilen son karar (bkz: **Raboçaya Gazeta**, n° 152), yalnız hükümet tarafından alınan önlemlerin (örneğin toprak sahiplerini ve kulakları zengin etmek

amacıyla buğday fiyatının yükseltilmesinin) “zararlı olduğunu” değil, yalnız “iktisadî yaşamı düzenlemek için hükümet tarafından kurulan merkezî organların **tam bir eylemsizlik** içinde bulunuş-larını” değil, bu hükümetin, “**yasaları** bile **çıgnediğini**” kabul ediyor. Sosyalist-devrimci ve menşevik önder partilerin bu itirafı, burjuvazi ile anlaşma siyasetinin cinayet niteliğini bir kez daha doğruluyor.

DEVİRİM DÜŞMANI TOPRAK SAHİPLERİNE VE KAPİTALİSTLERE KARŞI SAVAŞIM

6. Kornilov ve Kaledin ayaklanması, başlarında kadet partisi (“Halkın Özgürlüğü Partisi”) olmak üzere toprak sahipleri ve kapitalistler sınıfının tümü tarafından desteklenmişti. Bu durum, **Merkez Yürütme Komitesi Haberleri’nde** yayınlanan olaylarla daha önce tamamiyle tanıtlanmış bulunuyor.

Bu karşı-devrimi tamamiyle bastırmak için ve hatta bu konuda bir soruşturma yapmak için ciddi hiç bir şey yapılmamıştır ve eğer iktidar Sovyetlere geçmezse hiç bir şey de yapılacak değildir. Hiç bir komisyon, devlet iktidarını elinde bulundurmuyorsa, ne tam bir soruşturma yürütmek ve ne de suçluları tutuklamak vb. olanaklarına sahip olamayacaktır. Ancak Sovyetlerin hükümeti bu işi yürütebilir ^[sayfa 185] ve yürütmelidir. Ancak bu hükümet, Kornilov’un generallerini ve burjuva karşı-devriminin elebaşlarını (Guçkov, Milyukov, Riyabuşinski, Maklakov ve hempaları) tutuklayarak, karşı-devrimci derneklerin (Devlet Duması, subay dernekleri vb.) dağıtıldığını bildirerek, bu derneklerin üyelerini yerel Sovyetlerin gözetimi altına vererek, karşı-devrimci birlikleri ordudan atarak, yalnız o, Rusya’yı, “Kornilov” deneyimlerinin kaçınılmaz yinelenmesinden koruyabilir.

Yalnız Sovyetlerin hükümeti Kornilov’un faaliyeti konusunda, ve buna benzer bütün öteki faaliyetler konusunda, burjuvazi tarafından yaratılmış olsalar bile, tam ve halka açık bir soruşturma için bir komisyon kurabilir ve Bolşevik Partisi, işçileri, yalnız Sovyetler tarafından kurulan bir soruşturma komisyonuna uymaya ve eksiksiz yardımda bulunmaya çağırabilir.

Yalnız Sovyetlerin hükümeti, halktan çalınan milyonlar sayesinde kapitalistlerin en büyük basımevlerine ve gazetelerin ço-

ğuna el koymaları gibi o kadar apaçık bir adaletsizliğe karşı başarı ile savaşabilir. Karşı-devrimci burjuva gazetelerini (**Reç, Ruskoje Slovo**⁶⁸ ve başkaları) yasaklamak, basımevlerini müsadere etmek, onların özel ilânlarını devlet tekeli haline getirmek, hepsini, sovyetler tarafından yayınlanan ve köylülere gerçeği söyleyen bir tek hükümet gazetesinde toplamak kesinkes gereklidir. Ancak bu yolla, burjuvazinin güçlü silahı, herhangi bir koşula bağlı olmaksızın, halkı aldatmakta, köylülüğü yanıltmakta, ve karşı-devrimi hazırlamakta kullandığı yalan ve iftira silahı burjuvazinin elinden alınabilir ve alınmalıdır.

DEVİRİMİN BARIŞÇI YOLLA GELİŞMESİ

7. Bugün, Rus demokrasisinin önünde, Sovyetlerin, sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin önünde, devrimler tarihinde son derece seyrek rastlanan bir olanak, yeniden [sayfa 186] ertelemelelere kalkışılmaksızın, belli bir tarihte Kurucu Meclisi toplantıya çağırarak olanağı, ülkeyi askerî ve iktisadî bir felâketten korumak olanağı, devrimin barışçı yolla gelişmesini sağlamak olanağı açılmaktadır.

Eğer bugün, sovyetler yukarıda gösterilen programı uygulamak üzere iktidarı, tüm olarak ve yalnız başlarına ele geçirirlerse, o zaman, sovyetler, yalnız Rusya halkının onda-dokuzunun desteğini, işçi sınıfının ve köylülüğün büyük çoğunluğunun desteğini sağlamla kalmazlar, ordunun, halkın çoğunluğunun büyük bir hayranlığını da sağlamış olurlar, ki bu hayranlık olmadan açlığa karşı, savaşa karşı zafer kazanmak olanaksızdır.

Eğer Sovyetlerin kendileri, duraksamasalardı, bugün, Sovyetlere karşı, hiç bir muhalefet söz konusu olamazdı. Hiç bir sınıf, Sovyetlere karşı başkaldırmaya cüret etmeyecektir; Kornilov deneyiminden ders alan toprak sahipleri ve kapitalistler, Sovyetlerin ultimatomu karşısında barış içinde iktidarı bırakacaklardır. Kapitalistlerin Sovyetlerin programına karşı direncini yenmek için, onları işçi ve köylülere gözetirmek ve kafa tutanların bütün mallarının zorasını ve onunla birlikte kısa vadeli tutuklama gibi önlemlerle cezalandırmak yetecektir.

Bir kez iktidar ellerine geçtikten sonra, sovyetler, şu anda bile hâlâ -ki bu, olası ki onların son şansıdır- devrimin barışçı yolla

gelişmesini, halk vekillerinin barış ve huzur içinde seçilmelerini, Sovyetlerin içinde partilerin barışçı savaşımını, pratik yoluyla çeşitli partilerin programının denenmesini, iktidarın, bir çatışmaya girmeden, bir partiden ötekine geçmesini sağlayabilirlerdi.

20 nisan hareketinden Kornilov serüvenine kadar devrimin gelişmesinin bütün seyri gösteriyor ki, eğer bu olanak elden kaçınırsa, burjuvazi ile proletarya arasında en çetin bir iç savaş kaçınılmaz olur. Önüne geçilmez yıkım bu savaşı yakınlaştıracaktır. İnsan aklının kabul edebileceği bütün [sayfa 187] verilerle üzerinde düşünecek olursak, bu savaş, ileri sürülen programın uygulanması için köylülüğün kendisine göstereceği destek yardımıyla işçi sınıfının tam zaferiyle sonuçlanacaktır; ama savaş, amansız, çetin ve kanlı olabilir, onbinlerce toprak sahibinin, kapitalistin ve kaderlerini onların davasına bağlayan subayın hayatına mal olabilir. Proletarya, devrimi kurtarmak için hiç bir özveriden geri durmayacaktır, devrimi kurtarmak da yukarda açıklanan programın dışında olanaklı değildir. Ama eğer Sovyetler devrimin barışçı yolla gelişmesini sağlamayı deneselerdi, proletarya, Sovyetleri bütün gücüyle desteklerdi.

Raboçi Put, n° 20 ve 21.
26 ve 27 Eylül (9 ve 10 Ekim) 1917.
İmza: **N. K.**
[sayfa 188]

I

Kuşku yok ki, eylül sonu, bize, Rus devrim tarihinin ve bütün görünüşlere göre, dünya devrim tarihinin en büyük dönüm noktasını getirdi.

Dünya işçi devrimi, başa çıkılmaz bir cesaret ile, kokuşmuş resmî “sosyalizm”de, ve gerçekte sosyal-şovenizmde namuslu olarak ne kalmışsa onu temsil eden tek tek savaşıların eylemi ile başladı. Almanya’da Liebknecht, Avusturya’da Adler, İngiltere’de Mac Lean: dünya devriminin habercileri olma ağır görevini üzerlerine almış bulunan bu tek tek kahramanlardan en tanınmış adlar, işte bunlardır.

Bu devrimin tarihsel hazırlanışındaki ikinci evre, yığınların resmî partiler içinde bölünme, yasa-dışı gizli yayınlar [sayfa 189] ve sokak gösterileri biçimini alan geniş kaynaşması oldu. Savaşa karşı protesto hareketi büyüyor ve hükümet zulmüne uğrayan kurbanların sayısı artıyordu. Almanya, Fransa, İtalya, İngiltere gibi, yasallık ve hatta özgürlük saygıları ile ün yapmış ülkelerin hapishaneleri, onlarca ve yüzlerce enternasyonalist, savaş düşmanı, işçi sınıfı yandaşı ile dolmaya başlıyordu.

Ve işte bugün devrimin önbelirtisi denebilecek olan üçüncü

evre. Özgür İtalya'da parti önderlerinin yığınsal tutuklanmaları ve hele Almanya'da **askerî ayaklanmaların**⁷⁰ başlaması, büyük bir dönüm noktasının söz götürmez belirtileri, dünya ölçüsünde bir **devrim öngünü** belirtileridirler.

Kuşku yok ki, Almanya, ordu içinde tecrit olmuş ayaklanma örneklerini daha önce de görmüştür, ama bu örnekler öylesine önemsiz, öylesine dağınık, öylesine güçsüz idiler ki, kolayca bastırılabilir, gürültüsüzce örtbas edilebiliyorlardı, ve bu başkaldırma eylemlerinin **yığınlara bulaşmasını** önlemek için esas olan da bu idi. En sonu, hareket donanmada öyle bir olgunluk derecesine vardı ki, Alman askerî rejiminin eşsiz bir ustalık ile hazırlanmış ve inanılmaz bir ustalık ile uygulanmış bulunduğu bütün sertliklere karşın, ne bastırma, ne de gürültüsüz patırtısız örtbas etme **başarısı gösterebildi**.

Artık kuşkuya yer yok. Dünya proleter devriminin eşliğindeyiz. Ve biz Rus bolşevikleri, biz, dünyanın, engin bir özgürlükten yararlanan yasal bir partiye, yirmi kadar gazeteye sahip bulunan tek proleter enternasyonalistleri olduğumuzdan, devrimci dönemde her iki başkent işçi ve asker vekilleri Sovyetleri ve yığınlar **çoğunluğu** bizden yana olduğundan, bize şu sözler söylenebilir ve gerçekte söylenmelidir de: "Size çok şey verildi, sizden çok şey istenecek." [sayfa 190]

II

Rusya'da, devrimin büyük dönüm noktasına söz götürmez bir biçimde varılmıştır.

Bu köylü ülkede, daha dün küçük-burjuva demokrasisi içinde egemen olan sosyalist-devrimci ve menşevik partilerin desteğinden yararlanan devrimci cumhuriyetçi bir hükümet yönetimi altında, bir **köylü ayaklanması** büyüyor.

İnanılmaz bir şey bu, ama bir olgu.

Ve bu olgu, bizi, biz bolşevikleri şaşırtmıyor; biz burjuvazi ile ünlü "koalisyon" hükümetinin, demokrasi ve devrime karşı **ihnet** hükümeti, **emperyalist** kıyım hükümeti, kapitalist ve toprak sahiplerini halka **karşı koruyan** hükümet olduğunu her zaman söyledik.

Rusya'da, sosyalist-devrimciler ile menşeviklerin ikiyüzlü-

lügü sayesinde, cumhuriyet yönetimi altında, devrimci dönemde, Sovyetler yanında, bir toprak sahipleri ve kapitalistler hükümeti kalmıştır ve gene de sürüp gitmektedir. Acı ve tehlikeli gerçeklik işte budur. Rusya’da, emperyalist savaşın uzaması ve bunun sonuçları yüzünden halkın katlandığı sayısız yıkımlar karşısında, eğer köylü ayaklanması başlamış ve yayılıyor ise, bunda şaşacak ne var?

Eğer bolşeviklerin düşmanları olan **resmî** sosyalist-devrimci partinin, “koalisyon”u desteklemekten beri kalmamış bulunan bu partinin, şu son günlere ya da şu haftalara değin halkın çoğunluğunu ardından sürüklemiş bulunan bu partinin, koalisyon siyasetinin köylülük çıkarlarına ihanet ettiğine inanan “yeni” sosyalist-devrimcileri kınamaya ve onlara eziyet etmeye devam eden bu partinin önderleri - eğer resmî sosyalist-devrimci partinin bu önderleri, kendi resmî organları **Diyele Naroda’nın** 29 eylül günlü başyazısında şöyle yazıyorlarsa, bunda şaşacak ne var:

“... Kırılarda, tastamam Rusya’nın merkezindeki kırılarda hâlâ hüküm **süren** kölelik rejimine son vermek için şimdiye [sayfa 191] değin hemen hemen hiç bir şey yapılmadı. ... Tarımsal rejimin düzenlenmesi üzerine, uzun zamandan beri Geçici Hükümete sunulmuş ve hatta Adalet Konferansı denilen o araçtan bile geçmiş bulunan yasa, bu yasa kim bilir hangi bürolarda umutsuzcasına saklanmış kalıyor. ... Cumhuriyetçi hükümetimizin, çarlık yönetiminin eski alışkanlıklarından kurtulmaktan henüz uzak olduğunu, Stolipin’in yumruğunun, devrimci bakanların davranışlarında kendini henüz adamakıllı gösterdiğini ileri sürmekte haksız mıyız?”

Resmî sosyalist-devrimciler düşüncelerini işte böyle açıklıyorlar! Düşünün bir: Koalisyon yandaşları, tarımsal bir ülkede yedi devrim ayından sonra, kendilerini köylülerin toprak sahipleri tarafından baskı altında tutulmalarını ortadan kaldırmak için, köylülerin “köleleştirilmesini ortadan kaldırmak için hemen hiç bir şey yapılmadı”ğını itiraf **zorunda** görüyorlar! Bu sosyalist-devrimciler, kendilerini, meslektaşları Kerenski ile onun bütün bakanlar çetesini **Stolipin’in** adı ile niteleme **zorunda** görüyorlar!

Düşmanlarımız yönünden, yalnızca koalisyonun başarısızlığına uğradığına değil, yalnızca Kerenski’ye hoşgörü gösteren resmî sosyalist-devrimcilerin, **halk düşmanı, köylü düşmanı, devrim düşmanı** bir parti durumuna gelmiş bulduklarına değil, ama

tüm Rus devriminin bir dönüm noktasına varmış bulunduğuna da tanıklık eden daha uzdilli bir tanıklık bulunabilir mi?

Tarımsal ülkemizdeki köylü ayaklanması, sosyalist-devrimci Kerenski hükümetine karşı, menşevik Nikitin ve Gvozdev'e karşı, sermayeyi ve toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil eden öbür bakanlara karşı yönelmiş bulunuyor! Cumhuriyetçi hükümet bu ayaklanmayı **silahla** bastırmak istiyor.

Böyle olaylar karşısında, hem iyi niyetle proletaryadan yana kalınabilir, hem de bunalımın olgunlaştığı, devrimin en büyük dönüm noktasında bulunduğu, hükümetin köylü ayaklanması üzerindeki yengisinin şimdi devrimin ölüm çanını [sayfa 192] çalacağı, Kornilov rejiminin yengisi anlamına geleceği yadsınabilir mi?

III

Tarımsal bir ülkede, yedi ay demokratik cumhuriyetten sonra, eğer işler bir köylü ayaklanmasına değin gidebilmiş ise, devrimin tüm ülkedeki başarısızlığı, bunalımın görülmemiş bir keskinlik derecesine eriştiği, karşı-devrimci güçlerin **son çabaya** doğru gittiği üzerine çürütülmez bir kanıt verilmiş bulunduğu kuşkusuzdur.

Kuşkusuz olan şey de işte karşımızda. Köylü ayaklanması gibi bir olgu karşısında, bütün öbür siyasal belirtiler, hatta bunalımın tüm ülkedeki olgunluk derecesinin tersini gösterebilirler bile, herhangi bir önemden kesinlikle yoksun kalırlardı.

Ama bütün belirtiler de, tersine, genel bunalımın olgunlaştığının ta kendisini gösteriyor.

Tarımsal sorundan sonra, tüm Rus devlet yaşamında, özellikle nüfusun küçük-burjuva yığınları için olağanüstü bir önem taşıyan şey, ulusal sorundur. Ve Bay Çereteli ve hempaları tarafından içine hile karıştırılan “demokratik” Konferansta, koalisyona **karşı** verilen oyların oranına göre (55 üzerinden 40), yalnızca sendikaların gerisinde kalan ve işçi ve asker vekilleri Sovyetleri siyasal grubunu **çok arkada** bırakan “ulusal” siyasal grubun, köktencililiği bakımından, ikinci sırayı tuttuğunu görüyoruz. Köylü ayaklanmasını bastırma hükümeti olan Kerenski hükümeti, gerici Fin burjuvazisini güçlendirmek için, devrimci birlikleri Finlandiya'dan geri çağırıyor. Ukrayna'da, hükümet ile genel olarak Ukraynalıların ve

özel olarak da Ukraynalı birliklerin çatışmaları, gitgide sıklaşıyor.

Daha sonra, savaş zamanında, devlet yaşamında olağanüstü önemi olan orduya bakalım. Finlandiya birlikleri ile ^[sayfa 193] Baltık donanmasının hükümetten adamakıllı **koptuğunu** gördük. Bütün cephe birlikleri adına, bütün bolşeviklerden daha devrimci bir biçimde, askerlerin artık dövüşmeyeceklerini söyleyen, bolşevik-olmayan subay Dubasov'un tanıklığını görüyoruz.⁷¹ Askerlerin “sinirli”liğinden söz eden, “düzen” konusunda (yani bu askerlerin köylü ayaklanmasının bastırılmasına katılması konusunda) güvence verilemeyeceğini söyleyen hükümet raporlarını görüyoruz. En sonu, onyedi bin askerden ondört bininin bolşeviklere oy verdikleri Moskova seçimlerini görüyoruz.

Bu Moskova ilçe dumaları oylaması, genel olarak, ulusun düşünüş durumunda gerçekleşen son derece derin bir değişikliğin en göze çarpan belirtilerinden biridir. Moskova'nın Petrograd'dan daha küçük-burjuva bir kent olduğunu herkes bilir. Moskova proletaryasının kır ile son derece daha çok bağı, köylülere karşı daha büyük bir yakınlığı, köylülerinkine daha yakın bir anlayışı olduğu, birçok kez doğrulanmış bir olgu, söz götürmez bir olgudur.

Ve işte Moskova'da sosyalist-devrimciler ile menşevikler tarafından toplanmış bulunan oylar, hazıranda %70 iken, şimdi %18'e' düşüyor. Küçük-burjuvazi koalisyonla sırt çevirdi, halk ondan uzaklaştı, bunda hiç kuşku yok. Kadetler %17'den %30'a çıktılar, ama bir azınlık olarak, “sağ” sosyalist-devrimciler ve “sağ” menşeviklerin onlarla yapmış buldukları açık ittifaka karşı, hiç bir şansı olmayan bir azınlık olarak kalıyorlar. Ve **Ruskiye Viyedemosti**,⁷² kadetler tarafından alınan oyların **mutlak** sayısının, 67.000'den 62.000'e düşmüş bulunduğunu bildiriyor. Yalnız bolşeviklerden yana olan oylar 34.000'den 82.000'e çıktı. Bolşevikler toplam oyların %47'sini kazandı. Şimdi sol sosyalist-devrimciler ile birlikte hem Sovyetlerde, hem orduda ve hem de **ülkede** çoğunluğa sahip olduğumuzdan en küçük bir kuşku yok.

Ve yalnızca bir belirli değeri taşımayan, ama gerçek bir ^[sayfa 194] değer de taşıyan belirtiler arasına, bir de şu belirti ekleniyor: İktisadî, siyasal ve askerî bakımdan çok büyük bir önemleri olan demiryolcular ve postacılar orduları, hatta aşırı menşeviklerin bile “kendi” bakanları Nikitin'den hoşnutsuzluk duyacakları, ve resmî sosyalist-devrimcilerin, Kerenski ve hempalarına “Stolipin”

gibi davranacakları derecede, hükümet ile hâlâ sert bir çatışma içinde bulunuyorlar.⁷³ Menşevikler ile sosyalist-devrimcilerin hükümete gösterdikleri bu “destek”in, eğer bir değeri olduğunu varsayarsak, ancak olumsuz bir değeri olduğu açık değil mi?

IV

.....

V

Evet, Merkez Yürütme Komitesi önderleri, burjuvazi ve toprak sahiplerini savunma konusunda doğru bir taktik uyguluyorlar. Ve kuşku yok ki, bolşevikler, eğer kendilerini anayasal kuruntular, Sovyetler Kongresine ve Kurucu Meclisin toplantıya çağırılmasına “güven” tuzağına, Sovyetler Kongresini “bekleme” vb. tuzağına kaptırsaydılar - kuşku yok ki bu bolşevikler proletarya davasının **hor görülecek hainleri** olurlardı.

Bu davanın hainleri olurlardı, çünkü davranışları ile, donanmada ayaklanmaya başlamış bulunan devrimci Alman işçilerine ihanet ederlerdi. Bu koşullar içinde, Sovyetler Kongresini “beklemek”, vb., **enternasyonalizme ihanettir**, uluslararası sosyalist devrim davasına ihanettir.

Çünkü enternasyonalizm, sözlere, dayanışma bildirilerine değil, ama **eylemlere** dayanır.

Bolşevikler **köylülüğe** ihanet etmiş olurlardı, çünkü, **Diyelo Naroda'nın bile** Stolipin hükümeti ile karşılaştırdığı bir hükümetin, köylü ayaklanmasını ezmesini hoşgörü ile karşılamak, [sayfa 195] tüm devrimi **yitirmek**, onu her zaman ve değişmez bir biçimde yitirmek demektir. Anarşiden ve yığınların artan ilgisizliğinden yakınıyor: Köylülük **ayaklanacak duruma** getirilmişken, ve sözde “devrimci demokrasi” bu ayaklanmanın silahlar aracıyla ezilmesine sabırla katlanırken, yığınlar seçimlere karşı nasıl kayıtsız olamayabilirlerdi!!

Bolşevikler demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olurlardı, çünkü böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına katlanmak, **tıpkı** “Demokratik Konferans” ile “Önparlamento” seçimlerinde daha kötü ve daha da kaba bir biçimde yapıldığı **gibi**, Kurucu Meclis seçimlerinde de hile yapılmasına izin vermek

demektir.

Bunalım olgunlaşmıştır. İşin içinde tüm Rus devriminin geleceği yatıyor. Bolşevik Partinin tüm onurudur söz konusu olan. İşin içinde sosyalizm için uluslararası işçi devriminin tüm geleceği yatıyor.

Bunalım olgunlaşmıştır...

29 Eylül 1917

Buraya değin, metin yayınlanabilir;
gerisi Merkez Komitesi, Moskova Komitesi ve
Sovyetler üyelerine dağıtılmak içindir.

VI

Ne yapmalı? **Aussprechen was ist**, “olanı söylemek”, gerçeği, yani bizde, parti Merkez Komitesi ve yönetici çevrelerinde, Sovyetler Kongresini **beklemeden** yana ve iktidarın hemen alınmasına **kargı**, hemen ayaklanmaya **karşı** bir akım ya da bir görüş olduğunu kabul etmek gerek. Bu akım ya da bu görüşü **yenmek** gerek.⁷⁴

Yoksa, bolşevikler bir daha kazanmamak üzere **onurlarını yitirir** ve parti olarak **sıfıra düşerler**. [sayfa 196]

Çünkü, şimdiki fırsatı kaçırmak ve Sovyetler Kongresini “beklemek”, **tam bir alıklık** ya da **tam bir ihanet** olurdu.

Alman işçilerine karşı tam bir ihanet. Herhalde onların devriminin başlamasını beklemeyeceğiz! O zaman, Liber-Danlar bile o devrimi “destekleme”den yana olacaklar. Ama Kerenski, Kişkin ve hempaları iktidarda oldukları sürece, o devrim **başlayamaz**.

Köylülüğe karşı tam ihanet. Her iki **başkent** Sovyetleri de elimizde iken, köylü ayaklanmasını ezdirmek, köylülerin tüm güvenini **yitirmek** ve **yitmeye değerli** olmak, kendini köylülerin gözünde Liber-Danlar ve öbür itlerle aynı düzeye koymak demektir.

Sovyetler Kongresini “beklemek” tam bir alıklıktır, çünkü **haftaların** akıp gitmesine göz yummak demektir bu; oysa, şu anda, **her şeyi** haftalar ve hatta günler kararlaştırıyor. İktidarı almaktan ödelece **vazgeçmek** demektir bu, çünkü 1 ve 2 kısımda iktidarı almak olanaksız olacaktır (hem siyasal hem de teknik

nedenlerden ötürü: Budalaca “saptanmış”* ayaklanma günü için Kazakları toplayacaklardır) .

Sovyetler Kongresini “beklemek” bir alıktır, çünkü kongre **hiç bir şey veremez!**

“Manevî” anlam ve önemi? Oh ne âlâ!! Sovyetlerin köylülerden **yana** olduklarını ve köylü ayaklanmasının **ezildiğini** bildiğimiz halde, Liber-Danlar ile alınan kararların ve yapılan konuşmaların “anlam ve önemi”!! Böylelikle **Sovyetleri** hor görülecek gevezeler rolüne düşürürdük. Önce Kerenski’yi yenin, sonra kongreyi toplantıya çağırın.

Ayaklanmanın zaferi, bolşevikler için şimdi **güven altındadır:** 1) (eğer Sovyetler Kongresini “bekle”mez isek) üç ^[sayfa 197] noktadan **ansızın** vurabiliriz:** Petrograd’dan, Moskova’dan, Baltık donanmasından; 2) bize yığınların desteğini sağlayan sloganlarımız var: Kahrolsun köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı ayaklanmasını ezen hükümet! 3) **ülkede** çoğunluğa sahibiz; 4) sosyalist-devrimciler ve menşevikler içinde tam bir şaşkınlık var; 5) iktidarı (düşmana beklenmedik bir darbe indirmek için başlayabilecek olan) Moskova’da alma teknik olanağına sahibiz; 6) Petrograd’da, Kışlık Sarayı, Genel Karargâhı, Telefon Santralını ve bütün basımevlerini **bir hamlede** ele geçirebilecek **binlerce** silahlı işçi ve askere sahibiz; bizi oradan atamazlar, - ve **ordu** içinde ajitasyon öyle olacaktır ki, bu barış, köylülere toprak, vb. hükümetine karşı savaşmak **olanaksız** olacaktır.

Eğer bir atılımda, ansızın, Petrograd’da, Moskova’da, Baltık donanmasında, üç noktada birden vurursak, 3-5 temmuz günlerinde uğradığımızdan daha az bir yitikle yüzde-doksandokuz kazanma şansımız var, çünkü bir barış hükümetine karşı **birlikler yürümeyeceklerdir**. Hatta eğer Kerenski, Petrograd’da, **daha önceden** “kendisine bağlı” bir süvari birliğine vb. sahip bulunsa bile, iki yandan gelen bir saldırı ve ordunun **bizim için** duyduğu yakınlık karşısında, Kerenski **teslim olma** zorunda kalacaktır.

* Sovyet kongrelerini “iktidarın alınmasına karar vermek için” 20 ekimde “toplantıya çağırarak” akılsızca ayaklanmanın tarihini “saptamak”la aynı şey değil midir? İktidar bugün alınabilir, ama 29 ekimde size iktidarı aldırılmazlar.

** Birliklerin konumlarını, durumlarını incelemek vb. için, ayaklanmayı bir “sanat” olarak ele almak için parti ne yaptı? - Merkez Yürütme Komitesindeki vb. konuşup görüşmelerden başka hiç bir şey!!

Eğer bugünkü şanslarımız ile iktidarı almazsak, Sovyetler iktidarı üzerindeki bütün sözler **yalandan** başka bir şey değildir.

İktidarı şimdi almamak, Merkez Yürütme Komitesinde gevezelik etmeyi “beklemek”, “organ (sovyet) için savaşmak”, “kongre için savaşmak” ile yetinmek, **devrimin batmasına neden olmak** demektir.

Merkez Komite, Demokratik Konferansın başından beri bu konu üzerinde söylediklerime **yanıt bile** vermediğinden [sayfa 198] ve merkez organı, önparlamentoya katılma onur kırıncı kararı, sovyet prezidyumunda menşeviklere bir koltuk verilmesi, vb., vb. gibi, bolşeviklerin apaçık yanlışlıkları üzerine makalelerimde verdiğim bilgileri **çizdiği** için, bunda Merkez Komitenin konuyu tartışmayı bile kabul etmediğine “ince” bir anıştırma, ağzımı kapamaya ve beni istifaya çağrıya ince bir anıştırma görme zorundayım.

Merkez Komitesinden istifa isteğimi sunma zorundayım, parti **saflarında** ve parti kongresinde propaganda yapma hakkımı saklı tutarak, bu işi de yapıyorum.

Çünkü en derin inancım şu ki, eğer Sovyetler Kongresini “bekler” ve fırsatı da hemen kaçırırsak, devrimin **batmasına neden oluruz**.

29/IX[1917]

N. LENİN

P. S. - Tüm bir olgular dizisi, Kazak birliklerinin **bile** barış hükümetine karşı yürümeyeceklerine tanıklık ediyor! Ama sayıları ne? Nerelerdeler? Ve bütün ordu bizden **yana** birlikler donatmayacak mı?

I-III ve V. bölümler 7 (20) Ekim 1917’de **Raboçi Put** n° 30’da yayınlandı.

VI. bölüm, ilk kez, 1924’te yayınlandı.

I, II ve III. bölümler, gazetedeki metne uygundur.

[IV. bölüm için 69. açıklayıcı nota bakınız.]

V ve VI. bölümler elyazmasına göre verilmiştir.

[sayfa 199]

KUZEY BÖLGESİ SOVYETLERİ KONGRESİNE KATILAN BOLŞEVİK YOLDAŞLARA MEKTUP

YOLDAŞLAR! Devrimimiz son derece bunalımlı bir dönemden geçiyor. Bu bunalım, dünya sosyalist devriminin büyüme ve tüm dünya emperyalizminin ona karşı yürüttüğü savaşım büyük bunalımı ile örtüşüyor. Partimizin sorumlu yöneticilerine devsel bir görev düşüyor; eğer bu görevi yerine getirmezlerse, uluslararası proleter hareketi tam bir başarısızlık tehdit ediyor. Zaman, oyalanmanın ölüme gitme demek olduğu zamandır.

Uluslararası duruma bir göz atın. Dünya devriminin yükselişi söz götürmez bir şey. Çek işçilerinin ayaklanma patlayışı, hükümetin paniğine tanıklık eden inanılmaz bir kan dökücülük ile bastırıldı. İtalya'da da, Torino'da yığınların bir [sayfa 200] patlama-

sına değin gidildi.⁷⁵ Ama en önemli olgu Alman donanmasının ayaklanmasıdır. Devrimin, Almanya gibi bir ülkede, hele güncel koşullar içinde karşılaştığı son derece büyük güçlükleri düşünmek gerek. Hiç kuşkusuz, Alman donanmasının ayaklanması, dünya devriminin büyük büyüme bunalımını gösteriyor. Her ne kadar bizim Almanya'nın yenilgisini öğütleyen şovenlerimiz, Alman işçilerinden hep birden ayaklanmalarını isterlerse de, biz Rus enternasyonalist devrimcileri, 1905 ve 1917 yıllarının deneyimi ile, biz devrimin büyümesinin askerlerin ayaklanmasından daha açık bir belirtisinin düşünülemediğini biliriz.

Bugün Alman devrimcileri karşısında içinde bulunduğumuz durumu düşünün. Onlar bize şöyle diyebilirler: bizim, açıkça devrime çağıran Liebknecht'ten başka kimsemiz yok. Sesi zindan ile boğuldu. Devrimin zorunluluğunu ortaya koyan bir gazetemiz yok; toplantı özgürlüğümüz, bir tek işçi ya da asker vekilleri sovyetimiz yok. Sesimiz geniş yığınlara büyük bir güçlük ile ulaşıyor. Ve biz, belki de yüzde-bir bir şansla, bir ayaklanma girişiminde bulduk. Ve siz, Rus enternasyonalist devrimcileri, altı aydır propaganda özgürlüğünüz var, yirmi kadar gazeteniz var, bir sürü işçi ve asker vekilleri sovyetiniz var, her iki başkent sovyetinde de üstün durumdasınız, tüm Baltık donanması ve tüm Finlandiya Rus ordusu sizden yana ve, ayaklanmanızın başarı şansı yüzde-doksandokuz olduğu halde, bizim ayaklanma çağrımıza yanıt vermiyor, kendi emperyalist Kerenski'nizi alaşağı etmiyorsunuz.

Evet, eğer böyle bir anda, böylesine elverişli koşullar içinde, Alman devrimcilerinin bu çağrısına **yalnızca...** kararlar ile yanıt verirsek, gerçekten Enternasyonal hainleri oluruz.

Uluslararası emperyalistlerin Rus devrimine karşı kendi aralarında gitgide daha iyi anlaştıklarını ve ona kötülük hazırladıklarını hepimizin çok iyi bildiğini de ekleyin. Ne pahasına [sayfa 201] olursa olsun onu bastırmak, onu askerî önlemler ve Rusya zararına yapılan bir barış aracıyla boğmak, uluslararası emperyalizmin gitgide yöneldiği erek, işte bu. Dünya sosyalist devrim bunalımını özellikle ağırlaştıran şey, ayaklanmanın her ertelenmesini son derece tehlikeli -bizim bakımımızdan hemen hemen caniyane diyeceğim- bir duruma getiren şey, işte bu.

Sonra Rusya'nın iç durumunu düşünün. Yığınların Kerenski'ye ve genel olarak emperyalistlere karşı körü körüne güvenini

dışa vuran uzlaşmacı küçük-burjuva partilerin başarısızlığı tam olgunluğuna varmıştır. Bu başarısızlık, tamdır. Sovyetler siyasal grubunun, Demokratik Konferansta, koalisyona karşı oy vermesi, köylü vekilleri yerel Sovyetleri **çoğunluğunun** (Avksentiyevler ile Kerenski'nin öteki dostlarının başında buldukları kendi merkez sovyetlerine karşın) koalisyona karşı oy vermesi, işçi nüfusun köylülüğe daha yakın olduğu ve oyların **%49'dan çoğunun** bolşeviklere verildiği (askerler arasında, 17.000 üzerinden 14.000) Moskova'daki seçimler, halk yığınlarının Kerenski ve çıkarlarını Kerenski ve hempaları ile birleştiren kimseler karşısındaki güveninin tam yıkılışına tanıklık etmiyorlar mı? Halk yığınlarının bolşeviklere bu oydan daha açık bir biçimde: “bizi yönetin, sizi izleyeceğiz” diyebilmeleri düşünülebilir mi?

Ve halk yığınları içinde böylece çoğunluğu kazanmış bulunan biz, her iki başkent sovyetlerini de fethetmiş bulunan biz, bekleyecektik. Neyi bekleyecektik? Rus devriminin adamakıllı bastırılması için **hem** Buchanan, **hem** de Guillaume ile, böylece doğrudan doğruya ya da değil, açıkça ya da değil, bir komplo kuran Kerenski ve kornilovcu generallerin, Petrograd'ı Almanlara teslim etmelerini.

Halk, Moskova seçimlerinde ve Sovyetlerin yenilenmesinde bize güvenini dile getirdi, ama hepsi bu değil. Artan bir duygusuzluk ve ilgisizlik belirtileri de var. Bunu anlamak güç değil. Bu, kadetlerin ve pohpoçularının haykırdıkları [sayfa 202] gibi, devrimin bir sona ermesini değil, ama seçimlere ve kararlara beslenen güvenin bir sona ermesini gösteriyor. Devrimde, yığınlar, yönetici partilerden söz değil, iş; karşılıklı konuşma değil, savaşımında yengi isterler. Halkta bolşeviklerin de ötekilerden daha iyi olmadıkları, çünkü gösterdiğimiz güvenden sonra, onların da **harekete geçmesini** bilemedikleri kanısının kendisini gösterebileceği an yakındır...

Tüm ülkede köylü ayaklanması alevleniyor. Kadetler ile uydularının, bu ayaklanmayı her görünüşü ile küçümsedikleri, “pogrom'lara, “anarşi”ye benzettikleri gün gibi ortada. Bu yalan, ayaklanma merkezlerinde toprağın köylülere verilmeye başlanmış bulunması olgusu ile çürütülmüştür: “pogrom”lar ve “anarşi” şimdiye değin böylesine iyi siyasal sonuçlara hiç götürmemişlerdir! Köylü ayaklanmasının engin gücünü tanıttayan şey, uzlaşıcıların ve **Diyelo Naroda'nın** sosyalist-devrimcilerinin, ve **hatta** Breşko-

Breşkovskayanın bile, hareketi önlemek için, köylüler büsbütün taşmadan, önce, toprağın köylülere verilmesinden söz etmeye başlamış bulunmalarıdır.

Ve biz de (şu son günlerde sosyalist-devrimcilerin ta kendileri tarafından kornilovcu olarak maskesi düşürülmüş bulunan) kornilovcu Kerenski'nin Kazak birliklerinin, bu köylü ayaklanmasını **bölüm bölüm** bastırıp bastırmayacaklarını görmeyi bekleyecektik.

Partimizin birçok yöneticisi, hepimizin benimsemiş ve durmadan yinelemiş bulunduğumuz sloganın bugün aldığı **özel** anlamı apaçık olarak anlamamış durumda. Bu slogan: tüm iktidar Sovyetlere, sloganıdır. Bu altı devrim ayı boyunca, bu sloganın ayaklanma anlamına **gelmediği** dönemler, gelmediği anlar oldu. Belki bu dönemler, bu anlar, yoldaşlardan bir bölümünün gözlerini bağladı ve şimdi, bizim için, bu sloganın hiç değilse eylül ortasından beri **bir ayaklanma çağrısı anlamına geldiğini** onlara unutturdu.

Bu bakımdan, en küçük bir kuşkuyla yer yok. **Diyelo Naro-da:** [sayfa 203] “Kerenski hiç bir durumda boyun eğmeyecek!” dediği zaman, son günlerde bunu “herkesin anlayabileceği” bir dille açıkladı. Eğmeyecek, ben de o kanıdayım!

“Tüm iktidar Sovyetlere” sloganı, bir ayaklanma çağrısından başka bir şey değildir. Ve eğer aylardan beri yığınları ayaklanmaya, burjuvazi ile uzlaşmamaya çağıran bizler, yığınlar bize olan güvenlerini dışa vurmuş oldukları halde, devrimin iflasının eşliğinde, bu yığınları ayaklanmaya götürmezsek, kusur hiç itirazsız hepimizin olacaktır.

Kadetler ve uzlaşmacılar, bizi 3-5 temmuz günleri örneği ile, yüz-karalar⁷⁶ propagandasının gelişmesi ile, vb. ürkütmeye çalışıyorlar. Ama eğer biz 3-5 temmuz günlerinde bir yanlışlık yaptı isek, bu, yalnızca iktidarı almamamız oldu; Bunun o zaman bir kusur olmadığını sanıyorum, çünkü **henüz** çoğunluğumuz yoktu, ama şimdi bu ölümcül bir yanlışlık ve bir yanlışlıktan da kötü bir şey olur. Yüz-karalar propagandasının gelişmesi anlaşılır bir şey, proleter ve köylü devrimi karşısında, aşınların tepkisidir bu. Ama bunu ayaklanmaya **karşı** kanıt olarak kullanmak gülünçtür, çünkü kapitalistler tarafından para ile tutulmuş bulunan Yüz-Karaların güçsüzlüğü, **kara çetenin savaşındaki güçsüzlüğü**, tanıtlamaya

bile değmez. Savaşımnda, yalnızca bir sıfırdır bu çete. Savaşımnda, Kornilov ile Kerenski, yalnızca “vahşi tümen” ile Kazaklara dayanabilirler. Oysa, moral bozukluğu şimdi Kazakları da sarmış bulunuyor ve, üstelik, kendi Kazak bölgelerinde, köylüler onları bir iç savaş ile tehdit ediyorlar.

Ben bu satırları 8 ekim pazar günü yazıyorum; siz onları 10 ekimden önce okuyamayacaksınız. Geçen bir yoldaştan, Varşova hattı yolcularının: Kerenski Kazakları Petrograd üzerine götürüyor! dediklerini öğrendim. Bu çok olanaklı; eğer olguyu **bütün yönleri ile** araştırmaz ve eğer **Kornilov’un ikinci dalgayı oluşturan birliklerinin** güçlerini ve düzenlenişini **irdelemezsek**, gerçekten suçlu oluruz.

Kerenski, iktidarın Sovyetlere geçmesini engellemek için, [sayfa 204] bu iktidarın hemen barış önerisinde bulunmasını engellemek için, toprağın köylülere hemen verilmesini engellemek için, Petrograd’ı Almanlara teslim etmek ve kendisi de Moskova’ya doğru girişi kırmak için, Kornilov birliklerini yeniden Petrograd’a yaklaştırdı! İşte elden gelen en geniş biçimde yayacağımız ve çok büyük bir başarı kazanacak olan ayaklanma sloganı.

Merkez Yürütme Komitesinin toplantıya çağrılmasını kısıma değin geciktirebileceği Rusya Sovyetler Kongresini beklemek olanaksızdır; savsaklamak ve böylece Kerenski’nin gene Kornilov birlikleri getirmesini sağlamak olanaksızdır. Sovyetler Kongresinde, Petrograd üzerine, Kornilov alaylarına karşı ivedi bir hareketi birlikte gerçekleştirebilecek Finlandiya, donanma ve Reval temsil edilmektedirler - donanma, topçu, makineli tüfekçiler ve iki üç kolordunun, örneğin Viborg’da, Kerenski’nin kendileri ile yeniden kumpas kurduğu Kornilov generallerine karşı öfkelerinin bütün gücünü göstermiş buldukları hareketi.

Baltık donanmasının, Petrograd’a gelerek, böylece cepheyi Almanlara açacağı bahanesi ile, Kornilov alaylarına, ikinci saldırı dalgasını hemen bir yenilgiye uğratma olanağından vazgeçmek, yanlışlıkların en büyüğü olur. Kornilovcu karaçalıcılar, genel olarak her türlü yalanı söyledikleri gibi, bunu da söyleyeceklerdir, ama yalan ve kara çalmalardan yılgınlığa kapılmak devrimcilere yaraşmaz. Kerenski Petrograd’ı Almanlara teslim edecek, işte bu şimdi gün gibi, ortada; hiç bir karşı güvence bizim bu konudaki derin inancımızı sarsmayacaktır, çünkü bu inanç olayların tüm

akışından ve Kerenski'nin tüm siyasetinden doğuyor.

Kerenski ve kornilovcular, Petrograd'ı Almanlara teslim edecekler. Ve Petrograd'ı kurtarmanın ta kendisi içindir ki, Kerenski'yi devirmek gerekir, **her iki başkent Sovyetlerinin** iktidarı almaları gerekir; bu Sovyetler, bütün halklara hemen barış önerecekler ve Alman devrimcileri karşısındaki ^[sayfa 205] görevlerini yerine getireceklerdir; böylece Rus devrimine karşı caniyane komploların, uluslararası emperyalizm tarafından tezgâhlanan komploların ezilmesine doğru kesin bir adım atmış olacaklardır,

Rus devrimi ile dünya devrimini, ancak Baltık donanmasının, Finlandiya, Reval ve Kronşad birliklerinin, Petrograd önlerinde bulunan Kornilov birliklerine karşı hemen harekete geçmeleri kurtarabilir. Ve bu hareketin **birkaç gün içinde** kazak birliklerinin bir bölümünün teslimi, öbür bölümünün tam yenilgisi, Kerenski'nin devrilmesi sonucunu verme şansı yüzde-doksan-dokuzdur, çünkü her iki başkent işçi ve askerleri de bu hareketi destekleyeceklerdir.

Uygun zamanı bekleyerek oyalanma, ölüm demektir.

“Tüm iktidar Sovyetlere” sloganı, bir ayaklanma sloganıdır. Bu sloganı, onun bilincine varmadan, onun üzerinde düşünmeden kullanan biri, kendinden başka kimseye kızmamalıdır. Ama ayaklanmayı bir **sanat** olarak ele almak gerek, - bu konu üzerinde Demokratik Konferansta durdum ve bugün de duruyorum, çünkü marksizmin öğrettiği şey **budur**, Rusya'daki ve bütün dünyadaki güncel durumun öğrettiği şey, budur.

Söz konusu olan oylar değildir, söz konusu olan “sol” sosyalist-devrimcileri çekmek değildir, söz konusu olan ne taşra Sovyetlerinin yardımı, ne de onların kongreleridir. Söz konusu olan, Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronşad, Viborg ve Reval'in **kararlaştrabilecekleri** ve kararlaştrmaları da gereken ayaklanmadır. Ayaklanma, elden gelen en büyük ciddiyet ile, elden gelen en iyi hazırlık ile, elden gelen en büyük hızlilik ve enerji ile, **Petrograd önlerinde** ve Petrograd'da kararlaştrınıp gerçekleştirilebilir ve kararlaştrınıp gerçekleştirilmelidir.

Donanma, Kronşad, Viborg ve Reval, Petrograd üzerine yürüyebilirler ve yürümelidirler, Kornilov alaylarını ezebilirler ve ezmelidirler, her iki başkenti de ayaklandırabilirler ^[sayfa 206] ve ayaklandırmalıdır, yağınlar arasında toprağı hemen köylülere

verecek bir iktidar için propaganda yapabilirler ve yapmalıdırlar, Kerenski hükümetini devirebilirler ve devirmelidirler, bu iktidarı kurabilirler ve kurmalıdırlar.

Uygun zamanı bekleyerek oylanma, ölüm demektir.

N. LENİN

8 Ekim 1917
İlk kez, 7 Kasım
1925'te, **Pravda**
n° 255'te yayımlandı.
[sayfa 207]

RSDİP(B) MERKEZ KOMİTESİNİN 10 (23) EKİM 1917
GÜNLÜ OTURUMU⁷⁷

I
RAPOR
TUTANAK

Lenin yoldaş, eylül başlarından beri, ayaklanmaya karşı belli bir ilgisizliğin ortaya çıktığını saptıyor. Bununla birlikte, eğer biz, slogan olarak iktidarın Sovyetler tarafından alınmasını ciddi bir biçimde ileri sürüyorsak, bu kabul edilmez bir şeydir. Bundan ötürü, sorunun teknik yönünün uzun zamandan beri düşünülmüş olması gerekirdi. Şimdi, çok zaman geçirilmiş bulunduğu ortaya çıkıyor.

Bununla birlikte, sorun kendini keskinlikle koyuyor ve karar anı da yakındır.

Uluslararası durum, girişkenliği ele almamızı gerektirecek gibidir.

Cephenin Narva'ya değin geri çekilmesi ve Petrograd'ın

[sayfa 208] teslimi için çevrilen dolap, bizi kesin eylemlere daha da çok zorluyor.

Siyasal durum bizi aynı yönde sonuç çıkarmaya götürüyor. 3-5 temmuz günleri, kesin eylemlerimiz başansızlığa aday olabilirlerdi, çünkü bizi destekleyecek çoğunluk yoktu. O günlerden bu yana, yükselmemiz dev adımı ile sürdü.

Yığınların uzaklık ve ilgisizliği, onların sözlerden ve kararlardan bıkmış bulunmaları ile açıklanabilirler.

Çoğunluk bugün bizden yanadır. Siyasal durum, iktidarın alınması için tamamen olgunlaşmıştır.

Tarımsal hareket de aynı yönde gidiyor, çünkü bu hareketin dizginini kırmak için kahramanca çabaların gerekeceği açıktır. Tüm toprağın köylülere verilmesi sloganı, bütün köylülerin sloganı durumuna gelmiştir. Demek ki, siyasal koşullar gerçekleşmiştir. Sorunun teknik yönünü incelemek gerekiyor. Tüm iş burada. Bununla birlikte, aşırıcular gibi biz de, ayaklanmanın yöntemli hazırlanışını bir çeşit siyasal günah olarak görmeye eğilimli bulunuyoruz.

Bizden yana olmayacağı açık olan Kurucu Meclise değin beklemek, düşünülmesi olanaksız bir şeydir, çünkü bu, güçlüklerimizi daha da ağırlaştırmak anlamına gelir.

Kesin eylemlere geçmek için bölgesel kongreden ve Minsk önerisinde⁷⁸ yararlanmak gerekir.

İlk kez 1922'de
Proletarskaya Revolutsiya
n° 10'da yayımlandı.

2 KARAR

Merkez Komite, Rus devriminin uluslararası durumunun (Almanya'daki, tüm Avrupa'da dünya sosyalist devriminin büyümesinin en son belirtisi olan, donanmanın ayaklanması; ve, öte yandan, emperyalist barışın Rusya'daki devrimi [sayfa 209] bastırıldığını görme tehlikesi), - tıpkı askerî durum gibi (Rus burjuvazisi ile Kerenski ve hempalarının Petrograd'ı Almanlara teslim etme yolundaki kuşku götürmez kararları), - tıpkı Sovyetlerdeki çoğunluğun proleter parti tarafından kazanılması gibi, - köylü ayaklanmasına

ve partimize güvenini gösteren halkın (Moskova seçimleri) davranışındaki değişikliğe bağlı bulunan bütün bunlar ve en sonu yeni bir Kornilov serüveninin açık hazırlanışı (Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Kazakların Petrograd'a getirilmesi, Minsk'in Kazaklar tarafından kuşatılması, vb.) - bütün bunlar silahlı ayaklanmayı gündeme koyuyor.

Buna göre, silahlı ayaklanmanın kaçınılmaz ve tamamen olgunlaşmış bulunduğunu göz önünde tutan Merkez Komite, bütün parti örgütlerine tutumlarını bu duruma göre belirlemeyi, bütün pratik sorunları (Kuzey Bölgesi Sovyetleri Kongresi, Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Moskova ve Minsk'de gerçekleştirilecek eylemler, vb.) bu açıdan inceleme ve çözmeyi önerir.

İlk kez 1922'de
Proletarskaya Revolutsiya
n° 10'da yayımlandı.

[sayfa 210]

YOLDAŞLARA MEKTUP

YOLDAŞLAR, geçirmekte olduğumuz dönem o kadar kritik, olaylar o kadar baş döndürücü bir çabuklukla akıp gitmektedir ki, kaderin kendisini tarihin büyük akımının biraz uzağında bıraktığı bir gazete yazarı daima geride kalmak ya da özellikle yazdıkları zamanında yayımlanmıyorsa, yanlış bilgi vermek tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu durumu çok iyi bildiğim halde, gene de kendimi, belki de yayımlanmayacak olan bu mektubu bolşevik yoldaşlara göndermek zorunda görüyorum, çünkü en büyük bir enerji ve sarımsızlıkla karşı durmayı kendime ödev saydığım duraksamalar, bocalamalar şimdiye kadar görülmemiş büyük bir rezalet haline gelmişlerdir ve parti üzerinde, enternasyonal proletarya ^[sayfa 211] hareketi üzerinde, devrim üzerinde kötü bir etki yapabilirler. Geç kalmış olmak tehlikesine gelince, bu tehlikeyi önlemek üzere hangi bilgilere sahip olduğumu ve bunların tarihlerini belirteceğim.

Ancak 16 ekim pazartesi sabahı bir arkadaşı görebildim, arkadaş bir gün önce Petrograd'da çok önemli bir bolşevik toplantısına katılmıştı ve bana oradaki tartışmalar konusunda ayrıntılı bilgiler verdi.⁷⁹ Orada, aynı zamanda her eğilimden bütün pazar gazetelerinin yorumlarına da konu olan ayaklanma sorunu tartışılmıştı. Toplantıda başkentteki bütün belli başlı bolşevik çalışma kollarının en sözü geçen öğeleri temsil edilmiş bulunuyordu. Ve katılanların yalnız küçük bir azınlığı, topu topu iki yoldaş, mu-

halif bir tutum benimsemişlerdi. Bu yoldaşlar tarafından ileri sürülen kanıtlar o kadar zayıftı ki, bu kanıtlar öyle göze çarpan bir keşmekeşin, korkunun belirtisidirler, bolşevikliğin ve devrimci proleter enternasyonalizmin bütün temel ilkelerinin öyle ana fikirlerinin unutuluşunu belirtmektedirler ki, bu ölçüde onur kırıcı bocalamalara bir açıklama bulmak güçtür. Ama gerçek ortada; ve devrimci bir parti, bu kadar ciddi bir sorun üzerinde bocalamaları hoş görme hakkına sahip olmadığı ve ilkelerden ayrılan bu iki yoldaş bir karışıklık yaratabilecekleri için, onların kanıtlarını tahlil etmek, bocalamalarını gözler önüne sermek ve bu bocalamaların ne kadar onur kırıcı olduklarını göstermek zorundadır. Aşağıdaki satırlarda bu görev yerine getirilmeye çalışılacaktır.

“... Halk arasında çoğunluğa sahip değiliz ve bu koşul yoksa, ayaklanma mümkün değildir...”

Böyle konuşabilen insanlar ya gerçeği bilerek değiştirmektedirler ya da devrimin gerçek durumunu hiç hesaba katmaksızın, her halde, Bolşevik Partisinin bütün ülkede oyların tam tamamına yandan bir fazlasına sahip olduğu yolunda [sayfa 212] önceden bir güvence elde etmek isteyen onmaz formalistlerdir. Tarih, hiç bir zaman, hiç bir devrimde böyle güvenceler vermemiştir, kesinlikle veremez de. Böyle bir isteği dile getirmek dinleyicilerle alay etmektir, bu kendisinin gerçekten **kaçışını** gizlemek demektir.

Çünkü, gerçek, temmuz günlerinden beri, halkın çoğunluğunun hızla bolşeviklerin yanında yer almaya başladığını bize açıkça göstermektedir. Bize, bunu, Petrograd’daki 20 ağustos seçimleri, hatta Kornilov serüveninden bile önce bolşevikler tarafından alınan oyların kenar mahalleleri olmayan bir kentte %20’den %33’e çıkması, sonra eylülde, Moskova yönetim bölgeleri dumaları için yapılan seçimlerde, bolşeviklerin elde ettiği oyların %11’den **%491/3’e** (bu günlerde gördüğüm Moskovalı bir yoldaş doğru rakamın %51 olduğunu söylemişti bana) çıkması, göstermiştir. Sovyetlerin yenilenmesinde de aynı şeyi görüyoruz. Köylü Sovyetlerinin çoğunluğunun, kendi merkez konseylerinin, Avksentiyev’e bağlanmasına karşın, koalisyona **karşı** olduklarını ilân etmeleri de bunu göstermiştir. Koalisyona karşı olmak, **gerçekte** bolşevikleri

izlemek demektir. Dahası var, cepheden gelen haberler giderek daha sık ve daha açık bir şekilde gösteriyor ki, asker **yağınlar**, sosyalist-devrimci ve menşevik önderlerin, subayların vekillerin, vb., vb. kara çalmalarına ve saldırılarına karşın, giderek daha büyük bir istekle bolşeviklerin saflarında yer almaktadırlar.

En sonu, Rusya'nın bugünkü yaşamında başta gelen olay **köylü ayaklanmasıdır**. İşte gerçekte halkın bolşeviklerden yana geçişi böyle gerçekleşmektedir: bunun kanıtı sözlerle değil eylemle yapılmıştır. Çünkü, burjuva basın, ve onun, "pogrom"lar ve "anarşi" diye bağıra çağıra itiraz eden **Novaya Jizn'in** hempa-larının "bocalayıp duran" öğeleri arasındaki zavallı yardakçılarının yalanları ne olursa olsun, ayaklanma bir gerçektir. Tambov⁸⁰ bölgesinde köylülerin hareketi, fizik anlamda ve siyasal anlamda bir ayaklanmaydı; [sayfa 213] öyle bir ayaklanma ki, çok önemli siyasal sonuçlar verdi: örneğin, ilkin, toprağın köylülere geri verilmesine neden oldu. **Diyelo Naroda'ya** kadar, o da dahil olmak üzere, ayaklanmayla dehşete kapılmış olan bütün sosyalist-devrimci serseri takımının, şimdi, toprağı köylülere geri vermek gerekir diye **ulumaları** boşuna değildir! Böylece, **olaylar**, bolşevizmin çizgisinin doğruluğunu ve kaydettiği ilerlemeleri doğruluyor. Bonapartçıları ve onların parlamentodaki uşaklarını ayaklanmadan başka bir yolla "aydınlatmak" olanaksız oldu. Onlara "yaşamayı öğretmek" için ayaklanma gerekti.

Bu, bir gerçektir. Gerçekler inatçıdır. Ve ayaklanma **le-hindeki** "gerçeğe" dayanan bu nitelikte bir kanıt, bocalayan ve pısrık bir politikacının "kötümser" bin türlü mırınkırından daha güçlüdür.

Eğer köylü ayaklanması, ulusal önemi olan siyasal bir olay olmasaydı, parlamentodaki sosyalist-devrimci uşakları, toprağın köylülere verilmesi zorunluluğunu haykırmayacaklardı.

Köylü ayaklanmasının, **Raboçi Put'un** da daha önce belirttiği gerçekten hayranlığa değer başka bir devrimci ve siyasal sonucu, Tambov demiryolu garlarına buğday gelmesidir. İşte bir "kanıt" daha; şaşkına dönmüş baylar, ayaklanma lehinde, artık kapıyı çalmaya başlamış olan eşi görülmemiş korkunç bir bunalımdan ve aklıktan ülkeyi kurtarmanın tek çaresi olan ayaklanma lehinde bir kanıt. Halk hainleri sosyalist-devrimciler ve menşevikler homurdandır, tehditler savurur, kararlar kaleme alır. Kurucu Meclisi

toplayarak açları doyurmayı vaat ederken; halk, **bolşeviklerin tarzına başvurarak**, ekmek sorununu, toprak sahiplerine, kapitalistlere ve istifçilere karşı **ayaklanma** yoluyla kendisi çözmeye koyuldu.

Ve **burjuva** basını, ekmek sorununun **bu** çözümünün (tek gerçekçi çözüm yolunun) olağanüstü meyvelerini tanımak ^[sayfa 214] zorunda kaldı; hatta **Ruskaya Volya** bile, **köylülerin ayaklanmasından beri**, Tambov eyaletinin demiryolu garlarının buğdayla dolup taşıdığını bildiren bir haberi yayınladı.

Hayır, halkın çoğunluğunun bolşeviklerin ardından gittiğinden ve gideceğinden kuşku duymak utanılacak bir şekilde bocalamaktır, ve gerçekte proletarya devriminin **bütün** ilkelerini reddetmek, tam anlamıyla, bolşevizmi düpedüz yadsımak demektir.

“... Biz iktidarı alacak kadar kuvvetli değiliz, ve burjuvazi de Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratacak kadar kuvvetli değil...”

Bu kanıtın birinci bölümü, bundan öncekinin basit bir yinelenmesinden başka bir şey değil. O kanıt ki, işçiler hakkında kötümserlik, burjuvazi hakkında iyimserlik göstererek, şaşkınlığı, burjuvazi karşısındaki korkuyu ifade ettiği zaman, gerek güç olarak, gerek inandırıcılık bakımından hiç bir şey kazanmaz. Eğer askerî öğrenciler ve Kazaklar kanlarının son damlasına kadar bolşeviklere karşı savaşacaklarını söylerlerse, onlara inanılabilir; ama eğer, toplantıların bir kısmında, işçiler ve askerler bolşeviklere tam güvenlerini belirtir ve iktidarı Sovyetlere vermek için göğüslerini siper etmeye hazır olduklarını söylerlerse, oy vermenin başka bir şey ve dövüşmenin başka bir başka şey olduğunu unutmamak “akıllılık” olur.

Böyle uslamalarla, ayaklanma elbette ki önceden “mahkûm” edilir. Ama insan kendi kendine soruyor, garip bir şekilde yalnız bir doğrultuya yönelen, bir doğrultuya dönen bu “kötümserliği” burjuvaziyle açık sözlü bir siyasal birleşmeden ayıran nedir?

Olaylara bir göz atınız, bolşevikler tarafından yapılan ve bizim kötümserliğimizin “unuttuğu” binlerce bildiriye anımsayınız.

Binlerce kez söyledik ki, işçi ve asker vekilleri Sovyetleri bir güçtür, devrimin öncüsüdür, iktidarı **alabilirler**. [sayfa 215] Sosyalist- devrimcilerin ve menşeviklerin, Sovyetlerin iktidarı ele almalarından **korkarken**, “tam yetkiye sahip demokrasi organları” üstüne edebiyat yapmalarını binlerce kez eleştirmiştik.

Peki Kornilov serüveni neyi tanıtladı? Sovyetlerin gerçekten bir güç olduğunu.

Deneyimin ve olayların verdiği bu kanıttan sonra, bolşevizmi terk edecektik, kendi kendimizi yadsıyacaktık ve (her ne kadar her iki başkentini Sovyetleri ve taşra Sovyetlerinin çoğunluğu bizim yanımızdaysa da) “biz yeteri kadar güçlü değiliz” diyecektik... Bakın hele, bu bocalamalar bir alçaklık değil midir? Aslında, bizim “kötümserler”, “bütün iktidar Sovyetlere” sloganını reddediyorlar, ama bir yandan da bunu itiraf etmekten **korkuyorlar**.

Burjuvazinin Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratabilecek kadar kuvvetli olmadığı nasıl tanımlanabilir?

Burjuvazi, Sovyetleri devirebilecek **güçte değilse** de pekâlâ Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratabilecek güçtedir, çünkü hiç kimse onu bundan alıkoyamaz artık. Kerenski ve hempalarının vaatlerine inanmak, uşakların kararlarına inanmak, proletarya partisinin bir üyesine, bir devrimciye yakışır mı? Burjuvazi yalnız Kurucu Meclisi başarısızlığa uğratmak gücüne sahip değildir, eğer bugünkü hükümet devrilmezse, Petrograd’ı Almanlara teslim ederek, cepheyi açarak, lokavtları artırarak, buğday iletimini baltalayarak **dolaylı** yoldan da bu sonuca varabilir. Bütün bunları burjuvazi şimdiye kadar kısmen gerçekleştirdi, **olaylar** bunu doğruluyor. Öyleyse, **bunu sonuna kadar** götürmeye de gücü yeter, eğer işçiler ve köylüler kendisini devirmezlerse.

“... Sovyetler, Kurucu Meclisi toplamasını ve Kornilov serüveninden vazgeçmesini istemek üzere hükümetin şakağına dayanan bir tabanca olmalıdır. ...” [sayfa 216]

İşte bakın işi nereye kadar vardınıyor bizim kötümserden biri.

O, işi buraya vardırırmak zorunda kaldı, çünkü ayaklanmadan caymak, “bütün iktidar Sovyetlere” sloganlarından caymak

demektir.

Elbette ki, sloganlar, “kutsal kitabın sözleri” değillerdir. Ama neden **hiç kimse** bu sloganın (temmuz günlerinden sonra benim yapmış olduğum gibi) değiştirilmesini istemedi? Parti, eylülünden beri ayaklanma sorununu, “bütün iktidar Sovyetlere” sloganını uygulamak için **artık kaçınılmaz** olan ayaklanma sorununu tartıştığı halde, neden açık açık konuşmaktan **korkuluyor**?

Bizim kötümserlerimiz, bunun altından hiç bir zaman kalkamayacaklardır. Ayaklanmadan caymak, iktidarın Sovyetlere tesliminden caymak demektir, bütün umutlarımızı, bütün dileklerimizizi, Kurucu Meclisi toplamayı “vaat eden” yiğit burjuvaziye emanet etmek demektir.

Bir kere iktidar Sovyetlerin eline geçtikten sonra, Kurucu Meclisin ve onun başarısının güven altına alınmış olacağını anlamak gerçekten o kadar güç müdür? Bolşeviklerin binlerce kez söylediği budur işte. **Hiç kimse** bunu yalanlamaya kalkmadı. Bu “karma devlet tipini” herkes kabul etmekteydi, şimdi “karma tip”ten yararlanarak iktidarın Sovyetlere geçmesi sloganından **caymayı**, ileri sürmek ve bunu, sloganımıza açıkça karşı çıkmaktan korkarak **yarım-ağızla** yapmak ne demektir? Bu tutumu nitelendirecek parlamenter bir anlatım tarzı bulunabilir mi? Kötümserimize pek güzel bir yanıt verilmiş: “mermisiz bir tabanca”. Eğer böyleyse, bu, çoğu kez Sovyetlerin bir “tabanca” olduğunu öne sürmüş olan ve **onların egemenliği** sürdükçe Sovyetler hiç bir şey olamayacağından çoğu kez halkı aldatmış olan Liberlerin ve Danların safında doğrudan doğruya yer almaktır.

Ama, eğer tabancanın içinde bir “mermi” olsun isteniyorsa, bu ayaklanmanın **teknik olarak** hazırlanmasını istemek ^[sayfa 217] demektir, çünkü mermiyi bulmak ve tabancayı doldurmak gerekir; ayrıca bir tek mermi de yetmeyecektir.

Ya Liber-Danların safına geçilir ve “bütün iktidar Sovyetlere” sloganından açıkça vazgeçilir, ya da ayaklanılır. Ortası yok.

“Her ne kadar Rodziyanko öyle istiyorsa da, burjuvazi, Petrograd’ı Almanlara teslim edemez, çünkü savaşı yapanlar burjuvalar değil bizim kahraman bahriyelilerimizdir. ...”

Bu kanıt da, proletaryanın devrimci güçleri ve yetenekleri konusunda yalnızca kötümserliğe sahip olduklarını her adımda kaçınılmaz bir biçimde ortaya koyanların **burjuvazi konusundaki** “iyimserlik”leriyle yoğrulmuştur.

Savaşı yapanlar kahraman denizcilerdir, ama bu, (Esel ada-sının alınmasından önce **iki** amiralin **kaçmasına** engel olmadı!

Bu da bir gerçektir. Gerçekler inatçıdır. Gerçekler, amiralle-rin de tıpkı Kornilov gibi ihanet edebileceklerini kanıtlıyorlar. Ge-nelkurmay Başkanlığında hiç bir değişiklik yapılmadı; komutanlık Kornilov yanlısıdır, bu da yadsınılmaz bir gerçektir.

Eğer Kornilovlar (başta Kerenski, çünkü Kerenski'nin kendisi de Kornilov'un bir suç ortağıdır) Petrograd'ı teslim etmek **isterlerse**, bunu iki ve hatta “üç” şekilde yapabilirler.

1° Kornilov tarafından kazanılmış olan başkomutanlığın ihaneti ile cephenin kuzey kesimini açabilirler.

2° Alman ve İngiliz emperyalistleri ile, bizim donanmamız-dan **daha kuvvetli** olan Alman donanmasının hareket serbestisi konusunda “anlaşabilirler.” Ayrıca “kaybolmuş olan amiraller”, **planları** Almanlara teslim edebilirler.

3° Lokavt yoluyla ve buğday şevkini baltalama yoluyla birlik-lerimizi umutsuzluğa ve tam bir güçsüzlüğe uğratabilirler. [sayfa 218]

Bu olasılıkların hiç birini gözden uzak tutamayız. Olaylar gösteriyor ki, burjuva-kazak partisi, zaten bu üç kapıyı da çalmış ve onları açmaya kalkışmış bulunuyor.

Bundan çıkan sonuç nedir? Şu ki, bizim, burjuvazinin devri-mi boğup yok edeceği anı **beklemeye** hakkımız yoktur.

Rodziyanko'nun “niyetlerini” küçümsemek olanaksızdır, deneyim bunu tanıtlamış bulunuyor. Rodziyanko bir eylem adamı-dır. **Sermaye** reddedilmez bir biçimde Rodziyanko'dan yanadır. Ve proletarya iktidarı ele geçirmedeği sürece de, sermaye pek büyük bir güçtür. **On yıllar boyunca**, mutlak bir özveriyle Rodziyanko, sermayenin siyasetini yürüttü.

Bundan çıkan sonuç nedir? Devrimi kurtarmanın tek yolu olan ayaklanma sorununda duraksamalar göstermek, bol-şeviklerin her şeyden önce karşısına dikilmiş olan Liber-Danların, devrimci-sosyalizmin, menşevizmin zihniyetinden, “muşıkların” o bilinçsiz kolay inanma eğiliminden gelme korkakça bir güvene, burjuvaziye karşı korkaklığı gizleyen bir güvene kapılmaktır.

Ya bir işe yaramayan kolları boş bir göğüs üzerinde çaprazlamak ve Kurucu Meclise “güveni” olduğunu söyleyerek, Rodziyanko ve çömezlerinin Petrograd’ı teslim etmelerini ve devrimi yok etmelerini beklemek ya da ayaklanmaya karar vermek. İkisinin ortası yoktur.

Tek başına ele alındığında, hatta Kurucu Meclisin toplanması bile durumda hiç bir değişiklik yapmayacaktır, çünkü hiç bir kurum, hiç bir meclis oylaması, en yüksek yetkilere sahip olsa bile, açlığı ve Wilhelm’i yenemez. Kurucu Meclisin toplanması ve **etkinliği**, iktidarın Sovyetler tarafından alınmasına bağlıdır: bolşeviklerin çok eskiden beri savundukları bu doğruyu, gerçekler gittikçe daha acı ve daha söz götürmez bir biçimde doğrulamaktadır. [sayfa 219]

“Biz günden güne güçlenmekteyiz. Kurucu Meclise güçlü bir muhalefet olarak girebiliriz. Neden her şeyi bir olasılık üzerinde tehlikeye atmalı? ...”

Kurucu Meclisin toplanacağını “okumuş” olan ve güvenle, en meşru, en anayasal yollara dayanan dar görüşlü bir burjuvaziliğin kanıtı.

Yazık ki, ne açlık sorunu, ne de Petrograd’ın teslimi sorunu, Kurucu Meclisi **beklemekle çözülemez**. Saflar, şaşkınlık, korkuya kapılanlar bu “ayrıntıyı” gözden kaçırıyorlar.

Açlık beklemeyiz. Köylü ayaklanması beklemeyiz. Savaş beklemeyiz. Kaçak amiraller beklemeyiz.

Biz bolşevikler Kurucu Meclise olan güvenimizi **ilân etseydik**, açlık beklemeye razı olacak mıydı? Biz bunu söyler söylemeyiz, kaçak amiraller beklemeye razı olacaklar mıydı? Maklakovlar, Rodziyankolar, lokavtlara, askerinin işesinin baltalanmasına, İngiliz ve Alman emperyalistleri ile gizli görüşmelere bir son vermeye razı olacaklar mıydı?

Bütün bunlar bizim “anayasal hayallerin” ve parlamenter ahmaklığın şampiyonlarının kanıtlarından ileri gelmiş benziyor. Yaşayan gerçek onların gözünden kaçıyor, geriye de yalnız Kurucu Meclisin toplantısını bildiren bir **kâğıt** ve seçimler kalıyor.

Ve bu körler, hâlâ aç halkın ve generalleri ve amiralleri tara-

findan ihanete uğramış savaşıların, seçimlere karşı umursamaz olmalarına şaşıyorlar! Ey akıl!

“... Eğer Kornilovlar yeniden harekete geçseydiler, dünyanın kaç bucak olduğunu görürlerdi. Ama bizim kendiliğimizden başlamamız, bir başarısızlık tehlikesini göze almamız neye yarar? ...”

İşte son derece inandırıcı ve son derece devrimci bir kanıt daha. Tarih kendini yinelemez, ama biz ona sırtımızı dönersek ve Kornilov'un ilk serüvenini dikkate alarak “ah kornilovcular bir başlasaydı!” dersek, ne güzel bir devrimci ^[sayfa 220] strateji olurdu bu. “İşi oluruna bırakma”ya ne kadar benziyor. Umalım ki, Kornilovlar kendileri için elverişsiz bir zamanda yeniden işe girişeceklerdir. Bu, gerçekten güçlü bir “kanıt” değil midir? Bir proletarya siyaseti için ne ciddi temel.

Peki ya ikinci sevkiyatın Kornilovları bir şeyler öğrenmişlerse? Ya aklıktan doğan karışıklıkları, cephedeki kopmayı, Petrograd'ın teslimini **bekliyorlarsa** ve o zamana kadar harekete **geçmiyorlardıysa**? Ne olacaktı o zaman?

Bize, proleter partisinin taktiğini, Kornilovların eski yanlışlarından birini yinelemeleri olasılığına dayandırmamız öneriliyor.

Şimdiye kadar bolşevikler tarafından yüzlerce kez gösterilen ve ortaya konan şeyi, devrimin altı ayı süresince **tanıtlanmış** olan şeyi unutalım, Kornilov iktidarından ya da proletarya iktidarından başka çıkış yolu olmadığını ve olamayacağını unutalım, bütün bu deneyimi yok sayalım ve bekleyelim. Neyi bekleyelim? Bir mucizeyi; bekleyelim ki, 20 nisandan 29 ağustosa kadar o kadar coşkun, o kadar fırtınalı olan olayların gelişmesi birdenbire (savaşın uzaması ve açlığın büyümesi dolayısıyla) Kurucu Meclisin barışçı, huzur içinde ve meşru bir şekilde toplanmasına ve meclisin meşru kararlarının yerine getirilmesine yer versin. İşte güzel bir “marksist” taktik! Bekleyiniz açlar, Kerenski, Kurucu Meclisi toplayacağını vaat etti!

“Uluslararası durumda, açıkçası, bizi hemen harekete geçmeye zorlayan hiç bir şey yok; eğer biz, kendi kendimizi kurşuna dizdirtecek

olursak, Batıda sosyalist devrim davasına yarardan çok zarar vermiş oluruz. ...”

Gerçekte güzel bir kanıt. Scheidemann’ın ve Renaudel’-in⁸¹”kendileri bile”, uluslararası sosyalist devriminin başarısını dileyen işçilerin sempatisini bundan daha büyük

bir [sayfa 221] ustalıklı kötüye kullanamazlardı.

Düşününün bir kez: en çetin koşullar altında Liebknecht’ten **başka** kimseleri olmayan (o da hâlâ zindanda olmak üzere), gazeteden, toplanma özgürlüğünden yoksun, bir tek Sovyetleri olmayan Almanlar, yani Almanya’nın devrimci enternasyonalistleri, bahriyeli üniforması giyen işçiler, halkın **bütün** sınıflarının -en son varlıklı köylüye kadar- enternasyonalizme karşı yenilmez düşmanlığına karşın, büyük, orta ve küçük emperyalist burjuvazinin tamamıyla üstün bir biçimde örgütlenmiş olmasına karşın, belki de ancak yüzde-bir başarı şansı ile donanma içinde isyan çıkardılar.

Onlarca gazetesi ve toplanma özgürlüğü olan, Sovyetlerde **çoğunluğa** sahip bulunan bizler, bütün dünyadaki arkadaşlarımıza oranla, istisnâ olarak ayrıcalıklı bir durumda bulunan biz proleter enternasyonalciler, ayaklanmamızla Alman devrimcilerini desteklemeyi reddedeceğiz! Biz Scheidemann ve Renaudel gibi uslamlama yürüteceğiz, iyisi mi bir ayaklanmaya kalkışmamalı, çünkü eğer bizi kurşuna dizerlerse, dünya, akli başında, örnek ve sıradan olmayan enternasyonalcileri kaybedecek diyeceğiz!

Aklımızı başımıza toplayalım. Almanya’da ayaklananlar lehinde bir sempati önergesi kabul edelim ve Rusya’da **ayaklanmayı** reddedelim, bu akıllı, iyi soğurulmuş bir enternasyonalcilik olacaktır ve eğer bu akli başında siyaset, **her yanda** başarı kazarırsa enternasyonalcilik bütün dünyada ne büyük bir çabuklukla filizlenecektir!

Savaş bütün ülkelerdeki işçileri bezdirdi, onları yiyip bitirdi. İtalya’da, Almanya’da ve Avusturya’da devrimci patlamalar çoğalıyor. **Yalnız** biz, işçi ve asker vekilleri sovyetlerine sahip olan biz **bekleyeceğiz** - ve büyük toprak sahiplerine karşı ayaklanarak, sözlerle değil eylemle bizi Kerenski hükümetine karşı ayaklanmaya çağıran Rus köylülerine ihanet ettiğimiz gibi Alman enternasyonalcilerine ihanet edeceğiz... [sayfa 222]

Bırakalım Rus devrimini boğazlamaya hazır bütün ülkelerin plütokratlarının emperyalist fesat birliğinin bulutları yoğunlaşsın; bizi **para** ile boğmalarını huzur içinde bekleyelim! Fesatçıları zayıflatmak ve onların saflarını işçi ve asker vekilleri Sovyetleri zaferiyle kırmaktansa, eğer Kerenski ve Rodziyanko vicdanlarına danışarak toplayacakları oy pusulaları ile bütün enternasyonal komploları başansızlığa uğratacak olan Kurucu Meclisi bekleyelim. Kerenski'nin ve Rodziyanko'nun iyi niyetinden kuşkulanmaya hakkımız var mı?

“Ama ‘bütün dünya’ bize karşı. Biz tecrit edilmiş durumdayız. Merkez Yürütme Komitesi enternasyonalist menşevikler Novaya Jizn'in mensupları ve sol sosyalist-devrimciler bize karşı çağrı bildirimleri dağıttılar ve dağıtacaklardır!”

Çok güçlü bir kanıt. Şimdiye kadar bocalayanlara, bizlere karşı onların bocalamaları yüzünden müsamahasızdık. Halkın sempatisini **böylelikle** kazandık. **Böylelikle** Sovyetleri ele geçirdik. Sovyetler olmadan ayaklanma ne güvenilir, ne de çabuk olabilirdi. Şimdi elimize geçen Sovyetlerden **biz de bocalayanların safına geçmek için** yararlanalım. Bolşevizm için ne güzel bir yazgı.

Liber-Danların, Çernovların bütün siyaseti, sosyalist-devrimcilerin ve “sol” menşeviklerin bütün siyaseti gibi **bocalamaktan** başka bir şey yapmıyor. Yığınlar sola kayıyorlar, bu sol sosyalist-devrimcilerle menşevik enternasyonalcilerin şu son zamanlarda kazanmış oldukları **büyük** siyasal önemin kanıtıdır. Şu iki olay: menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin aşağı yukarı yüzde-kırkının sola geçmesi ve köylü ayaklanması, açıkça ve reddedilmez bir şekilde birbirine bağlıdır.

Ama bu bağlılığın niteliği, şimdi Merkez Yürütme Komitesi ya da sol sosyalist-devrimciler ve devamlı bocalama [sayfa 223] içinde olan başkalarının bize karşı olduklarını söylemelerinden yakınların sınırsız gevşekliklerini kesin olarak ortaya koyuyor. Çünkü Martov, Kambov, Suhanov ve diğer küçük-burjuva liderlerin **bu** bocalamaları, siyasal olaylara gerçekten paralel olabilmek için köylü **ayaklanmasıyla** birlikte olmalıydılar. Kiminle birlikte yürümek gerek? Yığınların sola doğru evrimini **dolaylı** olarak

belirten, ve **her** sola dönüşte utanılacak bir şekilde yakınan, yalpalayan, gidip Liber-Dan, Aksentiyev ve hempalarından özür dileyen Petrograd'ın bir avuç kararsız lideri ile birlikte mi, yoksa sola doğru kayan yığınlarla birlikte mi?

Sorun böyle, ve yalnızca böyle konulur.

Köylü ayaklanmasına, Martovlar, Kambovlar ve Suhanovlar ihanet ettikleri için, bize, biz enternasyonalci devrimcilere onların arkasından gitmemizi öneriyor. İşte kısaca, bize sol sosyalist-devrimcileri ve enternasyonalci menşevikleri “onaylamayı” salık verenlerin siyasetinin nereye vardığını görüyoruz.

Bocalayanlara yardım etmek için ilkin kendimiz bocalamayı bırakalım dedik. Bu “sevgili” küçük-burjuva sol demokratlar aynı şekilde koalisyondan yana olduklarını söylemekte de bocalıyorlardı. En sonunda, onları ardımızdan sürükledik, çünkü biz bocalamıyorduk. Ve yaşam bizi haklı çıkardı.

Bu beyler bocalamalarıyla devrimi kaybedeceklerdi. Onu yalnız biz kurtardık. Ve şimdi açlık, Rodziyanko ve hempalarının teslimini hazırladıkları Petrograd'ın kapılarını çalarken mi duracağız.

“Ama demiryolu işçileriyle ve posta personeliyle sıkı bir bağımız bile yok. Bunların resmî temsilcileri Plansonlardır.⁸² Posta ve demiryolları elimizde olmadan savaşı kazanmak olanaklı mıdır? ...”

Güzel, güzel. Liber-Danlar bu yana, Plansonlar öte yana. [sayfa 224] Ama **yığınlar** bu adamlara azıcık olsun güven göstermiş midir? Biz bıkmadan usanmadan bu liderlerin **yığınlara ihanet** ettiklerini göstermedik mi? Moskova seçimlerinde olduğu gibi Sovyet seçimlerinde de yığınlar bize gelmek üzere bu liderlerden uzaklaşmadılar mı? Demiryolu işçileri ve postacılar yığını da açlık çekmiyor mu? Kerenski hükümetine grevle karşı koymuyorlar mı?

“28 şubattan önce bu sendikalarla bir bağımız var mıydı?” diye “kötümsere” soruldu, o da iki devrimin karşılaştırmalamaya çağını ileri sürerek yanıt verdi. Bu yanıt yalnızca soruyu soranın tutumunu güçlendirir. Çünkü bolşevikler binlerce kez **burjuvaziye** karşı proleter devrimin uzun bir hazırlık gerektirdiğinden söz etmişlerdir (ve bu görüşü, hareket anında unutmak üzere ileri

sürmüş değillerdir). Posta ve demiryolu görevlileri sendikalarının siyasal ve iktisadî yaşantısını nitelendiren şey, asıl, yığınların proleter öğelerinin küçük-burjuva ve burjuva çevrelerden **ayrılmasıdır**. Önemli olan bu iki sendikayla “bağlantının” önceden sağlanması değildir, çünkü demiryolu görevlileri ve postacı yığınlarına ancak proleter ayaklanmanın zaferi bir şey sağlayabilir.

“Petrograd’da yalnızca iki-üç günlük ekmeğimiz var. Ayaklanana ekmeğe verebilir miyiz? ...”

Bu, (her **zaman** “kuşku duyma” eğilimi gösteren ve ancak deneyimle yanıldığı kanıtlanabilen) kuşkucuların sayısız gözlemlerinden, suçlunun günahlarını suçsuzla yükleyen gözlemlerinden biridir.

Burjuvazi, Rodziyankolar ve hempaları açlığı hazırlamak tadırlar ve ayaklanmanın açlıkla boğulacağı üzerinde hesap yürütmektedirler. Açlıktan kurtulmanın ancak bir yolu vardır, o da köylerde köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı ayaklanmaları ve kentlerde de

işçilerin kapitalistleri ^[sayfa 225] yenilgiye uğratmalarıdır. Açlıktan kurtuluşun başka yolu olamaz. Ayaklanma olmadan tahıllar zenginlerin elinden **alınmaz**, onların baltalamalarına karşın nakledilemez, ahlâksız memurların ve zenginleşmekte olan kapitalistlerin direnci kırlamaz, sıkı bir denetim kurulamaz. Kapitalistlerin baltalamalarından durmadan **yakınmış** olan ve onlara ancak kendine **acındırmalarla** ve yakarmalarla karşı koyabilmiş olan “demokrasi”nin işe örgütlerinin ve bürokratik sisteminin tarihi, tek çözüm yolunun bu olduğunu gösterir.

Yakınmalardan ve yalvarmalardan **devrimci harekete** geçebilecek, zafer kazanmış proleter devrimin gücünden başka güç yoktur dünyada. Ve proleter devrim ne denli geciktirilirse, kararsızların ve işe yaramaz olanların bocalamaları da o ölçüde uzun sürecek, devrim o ölçüde daha büyük özveriler gerektirecek ve ekmeğin ulaşımının ve dağıtımının **örgütlenmesi o** ölçüde güçleşecektir.

“Ayaklanmada oyalanmak ölüm demektir”, işte, büyüyen ekonomik yıkım ve yaklaşan açlık karşısında, üzücü bir “cüret”

gösterenlere ve işçileri ayaklanmaktan caydıranlara (yani onlara beklemeyi ve burjuvaziye bir süre daha güvenmeyi öğütleyenlere) verilecek yanıt budur.

“Cephedeki durumun da tehlikeli bir yanı yoktur. Askerler kendi başlarına bir ateşkes yapsalar bile, bu pek kötü bir şey olmayacaktır. ...”

Ama askerler ateş kesmeyeceklerdir. Ateş kesebilmek için siyasal bir iktidar gerekir, ve bu iktidarı da ayaklanma olmadan kurmanın olanağı yoktur. Askerler tüm saflığıyla [cepheyi -ç.] **terk ediyorlar**. Cepheden aldığımız bütün raporlar bunu doğrulamaktadır. Rodziyanko'nun Wilhelm ile anlaşmasına yardımcı olma tehlikesine düşmeden ve ordunun **tam** çözülüp dağılmasına katkıda bulunmadan beklemek olanaksızdır, çünkü tam umutsuzluk durumuna düşecek [sayfa 226] olan askerler (**ve onlar bu durumdan pek uzak değildirlere**) yığınlar halinde cepheyi terk edecekler ve her şeyi yüzüstü bırakacaklardır.

“Ama, eğer iktidarı aldıktan sonra ne bir ateşkes ne de demokratik bir barış elde edemezsek, belki de askerler bir devrimci savaş fikrini kabul etmeyeceklerdir. O zaman ne yapacağız?...”

Şu ünlü özdeyişi anımsatan bir kanıt: bir aptal tek başına, on akıllının hep birlikte yanıtlandırabileceğinden on kez daha çok soru sorabilir.

Emperyalist savaş sırasında **iktidarın** karşılaşacağı güçlükleri hiç bir zaman yadsımadık, ama gene de her zaman proletaryanın ve yoksul köylülerin iktidarını öne sürdük. Şimdi eylem anı gelince ilkelerimizden vaz mı geçeceğiz?

Her zaman şunu söyledik: bir tek ülkede kurulan proletarya iktidarı uluslararası durumda ve o ülkenin ekonomisinde, aynı biçimde ordunun durumunda, ve onun moral durumunda, pek büyük değişikliklere neden olur, bugün bütün bunları “unutarak” devrimin “güçlükleri” karşısında dehşete mi kapılacağız?

“Genel kaniya göre, yığınlar sokağa dökülmek için yanıp tutuşmuyorlar. Aşırı-gerici basın, yüz-karalar basınının son derece yaygın bir durum alması kötümserliği doğrulayan belirtilerden biridir.”

Kendini burjuvazinin saldığı korkuya kapıtanlar, elbette ki her şeyi ve her olayı sarıya boyanmış görürler. Önce marksist ölçütün yerine aydın-izlenimci bir ölçüt koymakla başlanır, sonra, bütün ülkedeki ve uluslararası konjonktürdeki sınıf savaşımının ve olayların akışının siyasal tahlilinin **yerini**, yığınların ruhsal durumu üstüne öznel izlenimler alır; ama parti çizgisinin siyasal sağlamlığının, değışmezliğinin ^[sayfa 227] **de** bu ruhsal durumu, özellikle devrimin kritik anlarında belirleyen bir **etken** oluşturduğu “tam zamanında” unutulur elbette. Sorumlu önderlerin, yığınların bazı çevrelerindeki bocalamaları kendi yalpalamalarıyla, dün çok beğendiklerini bugün yıkmaya eğilim göstermeleriyle, kendilerinin yarattığını unutmak bazen “pek elverişli”dir.

İkinci olarak, -ki, bu durumda başlıca olan- güçsüz kişiler, yığınların ruhsal durumundan söz ederken şunları eklemeyi unutmuyorlar.

“herkes” bu ruhsal durumun can sıkıcı ve yoğunlaşmış olduğunu;

“herkes” işçilerin, Sovyetlerin çağırısına ve Sovyetlerin savunulması uğruna bir tek insan gibi hep birden ayağa kalkacaklarını;

“herkes” işçilerin, kendi liderlerinin, önüne geçilmez olduğunun kesin bilincine varmış oldukları “sonal savaş” konusundaki kararsızlıklarından hoşnut olmadıklarını;

“herkes” yığınların umutsuzluğa çok yaklaşmış olduklarını, bunun da anarşizmin gelişmesine pek elverişli bir taban hazırladığını;

“herkes” tek tek grevlerin, gösterilerin ve eylemlerin boşuna olduğunu gördüğu ve tümüyle kavradığı halde, **yalnızca** gösteri için kısmi savaşımın değil, genel savaşımın gündemde olması nedeniyle **yalnızca** kısmi savaşım için sokağa dökülmek konusunda bilinçli işçiler arasında bir isteksizliğin olduğunu da kabul etmektedir.

Ve bunun gibi.

Eğer, yığınların ruhsal durumunun bu görünüşünü, devrimin

altı ay içinde sınıf savaşımı, siyasal savaşım ve olayların gidişi bakımından ele alacak olursak, kendilerini burjuvazinin saldığı korkuya kaptıranların ne kadar yanlış bir görüŖe sahip bulduklarını açıkça görürüz. Bugünkü durum, 20-21 nisandan önce, 9 haziran, 3 temmuzdan önce olduğu gibi değildir; çünkü, o zaman, bir parti olarak bizim, [sayfa 228] kavrayamadığımız (20 nisan), ya da tuttuğumuz ve banışıl bir gösteri haline dönüŖtürdüđümüz (9 haziran ve 3 temmuz) **kendiliğinden bir kaynaşma** vardı. Çünkü, o zaman, biz, çok iyi biliyorduk ki, Sovyetler, henüz kazanılmamıştı; köylüler **henüz** bolşevik yöntemine (ayaklanma) değil, Liberdan-Çernov yöntemine inanıyordu; dolayısıyla halkın çoğunluğunu arkamıza alamamıştık, dolayısıyla da ayaklanma henüz olgunlaşmamıştı.

Sonal savaş sorunu, henüz bilinçli işçilerin çoğunluğunun aklına yatmamıştı; partinin hiç bir komitesi bu sorunu koymuyordu bile. Ve yarı-bilinçli büyük yığına gelince, onda, henüz, ne gerilim vardı, ne umutsuzların cesareti, ama Kerenski ve Burjuvaziyi basit bir “müdahale”nin, basit bir “gösteri”nin “etkileyeceğine” çocukça bir umutla birleşen kendiliğinden bir **kaynaşma** vardı.

Ayaklanma için gerekli olan bu değildir; ayaklanma, bilinçli öğelerin sonuna kadar savaşmak için pürüzsüz, kesin, değişmez ve sarsılmaz bir şekilde kararlı olmalarını ister; bundan böyle yarı-önlemlerin kurtuluş getirmeyeceğini, hükümeti “etkileme”nin mümkün olmadığını, eğer bolşevikler kesin kararlı bir savaşımında kendilerini yönetmeyi beceremezlerse, ayaklanma için, açların “her şeyi tam bir anarşı içinde silip süpüreceklerini, her şeyi ezeceklerini” **hisseden** yığınların sessiz umutsuzluğu gereklidir.

Ve işte işçileri **ve** köylüleri, kesin olarak bu deneyimle yetişmiş bilinçli öğelerin yoğun ruhsal durumuna, yığınların kapitalistlere ve lokavtçı patronlara karşı hemen hemen umutsuz kinine, devrimin gelişmesi götürmüştür.

Bolşevikliği taklit eden yüz-karalar basınının itlerinin “başarılan” da böyle açıklanabilir. Kralcılar proletarya ile burjuvazi arasında kesin savaşım yaklaşmakta olduğunu görerek seviniyorlar; bu, bütün devrimlerde böyle olmuştur ve hiç bir şekilde bundan kaçınılamaz. Eğer bu durum yüzünden insan kendini korkuya kaptırırsa, o zaman, yalnızca [sayfa 229] ayaklanmadan değil, genel olarak proletarya devriminden vazgeçmek gerekir. Çünkü, kapitalist toplumda, bu devrim, aşırı-gericilerin iğrenç neşesi ve

dünyalığını doğrultmak isteyenlerin umudu birbirine eşlik **etmek-sizin** olgunlaşamaz.

Bilinçli işçiler çok iyi biliyorlar ki, kralcılar burjuvaziyle el ele çalışmaktadırlar, ve proletaryanın kesin zaferi (küçük-burjuvazinin inanmadığı, kapitalistlerin korktuğu, bolşeviklerin iktidarı koruyamayacakları kanısında olan yüz-karaların zaman zaman diledikleri zaferi) yüz-karaları kesin olarak **yok edecektir**; bilinçli işçiler biliyorlar ki, bolşevikler iktidarı ellerinde tutacaklar ve iktidardan, savaşın kemirip bitirdiği insanlığa en büyük iyiliği sağlamak için yararlanmasını bileceklerdir.

Rodziyanko ile Suvorin'in birbirlerinin suç ortağı olduklarından ve rolleri paylaştıklarından kuşkulanan aklı başında bir insan var mıdır?

Olaylar, Rodziyanko'nun Kerenski'yi parmağının ucunda oynattığını ve "Rus Cumhuriyeti Ulusal Basımevi"nin (gülme-yiniz!) "Devlet Duması"nın kralcılarının yüz-karaların söylevlerini devlet hesabına yayınladığını tanıtlamadı mı? Bu olay, "kendi yarattıklarının" karşısında secde eden **Diyelo Naroda'nın** uşakları tarafından bile bütün çıplaklığıyla ortaya konulmuş değil midir? **Bütün** seçimlerin deneyimi, çarlıktan yana büyük toprak sahiplerinin organı, satılmış **Novoye Vremya**⁸³ kadetlerin seçim listelerini desteklediğini göstermemiş midir?

Dün, ticaret ve sanayi sermayesinin (partisiz, elbette partisiz Vihliyayevler, Rakitnikov'lar, Gvozdevler ve Nikitinler kadetlerle koalisyon kurmuyorlar, tanrıya şükür! **Partisiz** sanayi ve ticaret çevreleriyle kuruyorlar.), kadetlere, 300.000 rublelik küçük bir meblağ verdiklerini okumadık mı?

Duygusal bir açıdan değil, sınıf savaşımı açısından bakıldığında tüm yüz-karalar basını "Riyabuşinski, Milyukov ve hem-paları" firmasının bir şubesinden başka bir şey değildir. [sayfa 230] Sermaye, bir yandan, Milyukovları, Zaslavskileri, Potressovları ve hem-palarını, öte yandan ise yüz-karaları satın alıyor.

Bu rezaletten, halkın yüz-karalar basını tarafından zehirlenmesi rezaletinden kurtulmak, **proletaryanın zaferiyle** olanaklıdır.

Açlıktan ve uzayan savaştan iler tutar yeri kalmamış ve iş-kence altında kıvranıp duran yığın yüz-karaların bu ağısı üzerine "atılması"na şaşılabilir mi?

Ezilen yığınlar arasında umutsuzluk **olmadan**, çöküntünün eşliğinde bulunan bir kapitalist toplumu kavramak olanaklı mıdır? İçinde bilinçsiz öğelerin çok kalabalık olduğu yığınların umutsuzluğu, her türden ağların tüketiminin her artışında kendi kendini ifade **etmemesi** olanaklı mı?

Yığınların ruhsal durumundan söz ederken kendi gevşekliklerini yığınlara yükleyenlerin durumunun tutulacak yanı yoktur. Yığınlar, zamanın gelmesini bekleyen bilinçli öğeler ile umutsuzluğa düşmeye hazır bilinçsiz öğelere bölünmüştür; ama ezilen ve açlık çeken yığınlar gevşek **değillerdir**.

“Bir marksist parti, ayrıca, ayaklanmayı bir askerî komplo haline indirgeyemez....”

Marksizm, son derece derinliği olan, son derece karmaşık bir öğretimdir. Bu yüzden, marksizmle bağlarını koparanlarda, kendi “kanıtlarını” doğrular gibi görünen -özellikle kötü niyetle yapıldıkları zaman- Marx’tan aktarmalara sık sık rastlanmasında şaşılacak bir şey yoktur. **Eğer** belirli bir sınıfın siyasal partisi tarafından örgütlenilmemişse, **eğer** örgütleyicileri genel olarak siyasal anı ve özel olarak da uluslararası durumu doğru biçimde değerlendirmemişlerse, **eğer** onlar halkın çoğunluğunun (olaylarla kanıtlanmış) sevgi [sayfa 231] ve güvenini kazanmamışlarsa, **eğer** devrimin izlediği seyir, küçük-burjuvazinin sınıflar arasında anlaşmanın olanağına ve etkinliğine olan inancını ve umutlarını kırmamışsa, **eğer** komponun düzenleyicileri, “tam yetkiye sahip” ya da Sovyetler gibi ulusun yaşantısında önemli bir yeri olan devrimci savaşım organları içinde çoğunluğu elde etmemişlerse; **eğer** (savaş halinde) orduda, halkın iradesine karşı, haksız bir kâr savaşı sürdüren bir hükümete karşı belirli bir düşmanlık duygusu yoksa; eğer ayaklanmanın sloganları (“bütün iktidar Sovyetlere”, “toprak köylüye”, “savaş halinde bulunan bütün devletlere derhal yapılacak bir demokratik barış önerisi”, “gizli anlaşmaların derhal yürürlükten kaldırılması”, “gizli diplomasinin yasaklanması” vb.) büyük çoğunluk arasında yaygın değilse, **eğer** ileri bilinçte olan işçiler yığınlarının durumunun umutsuzluğu kanısında değillerse ve köylülerin (önemli bir köylü hareketi ile ya da büyük toprak

sahiplerine karşı ve onları savunan hükümete karşı büyük ölçüde bir ayaklanmayla kanıtlanan) desteğini sağlamamışlarsa; **eğer** iktisadî durum, bunalımın olumlu biçimde barışçı araçlarla ve parlamenter yoldan çözüme bağlanmasının ciddi olarak umulmasına izin veriyorsa (bu kadarı belki yeterlidir) askerî bir komploya girişmek blankicilikten başka bir şey değildir.

Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi? başlıklı (bugünlerde çıkacağını umduğum) broşürümde, Marx'tan, ayaklanma sorununa gerçekten uygun gelen ve bir "sanat" olarak ele alınan ayaklanmanın kurallarını saptayan bir metni aktardım.

Bahse girerim ki, bugün, askerî komplo diye bağırıp duran çığırkanlar, silahlı ayaklanma "sanat"ıyla her bakımdan kınanmaya lâyık bir askerî komplo arasındaki farkı açıklamaya davet edilselerdi, yukarda söylenenleri yinelemekten öte bir şey yapamazlardı ya da işçileri kendilerine kakhahalarla güldürecek utanç verici bir duruma düşerlerdi. [sayfa 232] Hele bir deneyin, marksist bozuntuları. Hele bir "askerî komplo"yu **yeren** türkünüzü söyleyin bize bakalım!

SONSÖZ

Yukandaki satırlar, salı akşamı saat 8'de, pazar sabahı Petersburg'dan çıkan gazeteleri aldığım zaman yazılmıştı; bu gazeteler arasında, V. Bazarov'un makalesinin bulunduğu **Novaya Jizn** gazetesi de vardı. Bay V. Bazarov, "ileri gelen iki marksistin harekete karşı olduklarını belirttikleri, elle yazılmış bir bildirinin kentte elden ele dolaştığını" açıklıyor.

Eğer bu doğruysa, mektubumu, çarşamba gününden önce alamayacak olan yoldaşlarımdan bunu, mümkün olan en kısa zamanda **basmalarını** dilerim.

Mektup basına gönderilmek üzere yazılmamıştı; kendileriyle haberleşme halinde bulunduğum parti üyeleriyle ancak bir konuşma niteliğindedeydi. Ama, eğer (önceki gün bolşeviklere, dün menşeviklere oy veren ve ünlü birleşme kongresinde onları birbirleriyle bir araya getirmeyi hemen hemen başarmış olan), bizim partimizden olmayan ve bizim binlerce kez hor görüye lâyık gevşekliklerinden ötürü alaya aldığımız **Novaya Jizn'in** kahramanları, eğer bu gibi adamlar, ayaklanma aleyhine ajitasyon yapan

partimizin iki üyesinden bir **kâğıt** alıyorsa, buna susulamaz. Biz de ayaklanmadan **yana** ajitasyon yapmalıyız. Adları bilinmeyenler kendilerini açıkça ortaya koysunlar, bu salt bütün bilinçli işçilerin alayları biçiminde olsa bile, utanç verici bocalamalara yüzünden lâyık oldukları cezayı görsünler. Bu mektubu Petrograd'a yollamadan önce ancak bir saat kadar bir zamanım var, bu yüzden, kafasız **Novaya Jizn'in** zavallı kahramanlarının "yöntemler"inden birini, bir-iki sözcükle belirtmekle yetinmek zorundayım. Bay Bazarov, pek haklı olarak, "ayaklanma yığınlar arasında umutsuzluk ve [sayfa 233] umursamazlık yaratanlar tarafından hazırlanmıştır" diyen Riyazanov yoldaşla polemige kalkışıyor.

Bahtsız bir davanın bahtsız bir kahramanı "yanıt veriyor":

"Umutsuzluk ve umursamazlık hiç bir zaman yenilmiş midir?"

Novaya Jizn'in aşağılık budalaları. Tarihte, ezilen yığınların uzun zaman çekilen acılar yüzünden ve her türlü sıkıntının son haddini bulması yüzünden tam bir umutsuzluğa düşmedikçe, umutsuz bir savaşında zafer kazandıkları ayaklanma örnekleri biliyorlar mı acaba? Bu yığınların, parlamentoların evet-efendimciliği yüzünden, devrimin yerinde sayması yüzünden ve iktidar organları olan Sovyetleri, birer sohbet ve buluşma yerine çeviren Liber-Danların manevraları yüzünden umursamazlığa, kayıtsızlığa sürüklenmedikleri ne zaman görülmüştür?

Yoksa, **Novaya Jizn'in** aşağılık budalaları yığınlar arasında, günlük ekmeklerine karşı, savaşın sürüp gitmesine karşı, köylülerin olacak olan toprağa karşı... **umursamazlığı** keşfedebilirler miydi acaba?

16-17 (29-30) Ekim 1917'de yazıldı.

Raboçi Put'un 19-20-21 Ekim (1-2-3 Kasım) 1917 tarihli 40, 41, 42. sayılarında yayımlandı.

İmza: **N. Lenin.**

[sayfa 234]

BOLŞEVİK PARTİSİ ÜYELERİNE MEKTUP⁸⁴

YOLDAŞLAR! 18 ekim çarşamba günkü Petersburg gazetelerini henüz elde edemedim. Kamenev ve Zinovyev'in imzalarını taşıyan, partimize yabancı bir gazetede **Novaya Jizn'de** yayınlanan belgenin tam metni telefonla bana iletildiği zaman, öğrendiğim şeye ilkin inanmak istemedim; ama kuşkulanamam olanaksızdı ve bu mektubu, perşembe akşamı ya da cuma sabahı ellerine geçebilecek bir şekilde parti üyelerine göndermek fırsatından yararlanmak zorunda görüyorum kendimi, çünkü **grev kırıclarının** bu kadar rezilce, akıl almaz bu davranışı karşısında susmak bir cinayet olacaktı.

Pratik bir sorun ne kadar ciddiye, grev kırıcsı olarak ^[sayfa 235] hareket edenler ne kadar sorumlu ve “ünlü” kişilerse, bunların hareketi o ölçüde tehlikeli olur ve o ölçüde enerjik olarak bu grev kırıclarını defedilmelidirler, ve bunlar “saygın kişiler”dirler diye duraksama göstermek, aynı ölçüde bağışlanmaz bir yanılığ olur.

Düşününüz bir kez, partinin eylülünden beri ayaklanma sorununu incelemekte olduğunu militanlar bilmektedirler. Adı geçen bu iki kişi tarafından herhangi bir mektubun ya da belgenin kaleme alındığından söz edildiğini kimse işitmemiştir. Ve bir de bakıyoruz ki, Sovyetler Kongresinin hemen hemen öngününde iki ünlü bolşevik, çoğunluğa **karşı** -besbelli ki bu böyledir- Merkez

Komitesi çoğunluğuna **karşı** dikiliyorlar. Bu, açıkça söylenmiyor, ama söylenmemesi daha da kötü; çünkü ima ile konuşmak daha da tehlikeli bir şey.

Kamenev ve Zinovyev'in imzalamış oldukları metin, Merkez Komitesine karşı çıktıklarını açıkça belli etmektedir; yoksa bildirileri bir anlam taşımazdı. Merkez Komitesinin **hangi** kararına karşı çıkmaktadırlar? Bildiride söylenmiyor.

Niçin?

Nedeni açık: çünkü Merkez Komitesi kararını yayınlamış değildir.

Bundan ne sonuç çıkar?

İki "saygın bolşevik", en nazik bir an olan 20 ekim gününün eşiğinde, partiye **y a b a n c ı** basında, daha doğrusu, bu sıra **burjuvaziyle el ele işçi partisine karşı yürümekte olan** bir gazetede, partinin yönetici merkezinin **yayınlanmamış** bir kararına saldırıyor.

Ama bu, bir Plehanov'un 1906-1907'de partiye yabancı olan basındaki bütün müdahalelerinden, partinin o kadar şiddetle mahkûm etmiş olduğu müdahalelerden bin kez daha alçakça, **m i l y o n k e z d a h a z a r a r l ı** bir şey. O sıralarda söz konusu olan seçimlerdi, şimdi ise iktidarı ele geçirilmesi için ayaklanma söz konusudur. [sayfa 236]

Ve işte böyle bir sorunda, partinin yönetici merkezi tarafından alınan karardan **sonra yayınlanmamış** yayınlanmayan bu karara, partiye yabancı olan bir gazetede Rodziyankoların ve Krenskilerin önünde meydan okunmaktadır. Bundan daha haince bir grev kınacı, bozguncu davranışı düşünülebilir mi?

Eğer bu eski yoldaşlarla olan eski sıkı ilişkilerimden ötürü onları suçlamakta duraksama gösterseydim, kendimi onursuz olarak kabul ederdim. Ben, kendilerini, açıkça artık yoldaş saymadığımı söylüyorum ve bunların partiden kovulmaları için Merkez Komitesinde ve kongrede olanca gücümle savaşacağım.

Çünkü, yaşamın gittikçe daha sık olarak ayaklanmayla yüz yüze getirdiği bir işçi partisinin, yönetici merkezinin yayınlanmamış kararları, kabul edildikten sonra, partiye yabancı olan basında eleştiriliyorsa ve böylelikle parti militanları arasında şaşkınlık ve kararsızlık yaratılıyorsa, o parti, ayaklanma gibi çetin bir görevi başaracak durumda değildir.

Bay Zinovyev ile Bay Kamenev varsınlar Kurucu Meclisten alınma on kadar yönünü şaşırmasıyla ya da Kurucu Meclis adayıyla kendi partilerini kursunlar. İşçiler böyle bir partiye girmeyeceklerdir, çünkü partinin birinci sloganı şöyle olacaktır:

“Merkez Komitesinin genel toplantısında kesin savaşa girilme sorununda yenilgiye uğramış olan Merkez Komitesi üyelerinin, partiye yabancı olan basında partinin yayınlanmamış kararlarına saldırma yetkileri vardır.”

Varsınlar **bu modele** uygun olarak kendi partilerini kursunlar; bizim bolşevik işçi partimiz bundan ancak kazançlı çıkar.

Bütün belgeler yayınlandığı zaman, Kamenev ve Zinovyev’in grev bozguncusu olarak tutumları daha da açık olarak ortaya çıkacaktır. O zamana kadar işçiler kendi kendilerine ^[sayfa 237] şu soruyu sorsunlar

“Diyelim ki, Bütün Rusya Sendikalar Konseyi bir ay tartıştıktan sonra, %80’i aşan bir çoğunlukla bir grev hazırlamanın gerekli olduğuna, ama grevin tarihini ya da bu konuyla ilgili herhangi bir şeyi yayınlamamaya karar vermiş olsun. Diyelim ki, konseyin iki üyesi karar alındıktan **sonra**, “kişisel görüşlerini” yineleyerek, kararın yeniden gözden geçirilmesi için yerel gruplara yazmakla yetinmesinler, ama partiye **yabancı** gazetelere de mektuplarının bir suretini versinler. Ve en sonu diyelim ki, bunlar, bizzat partiye yabancı olan basında, henüz yayınlanmadığı halde alınmış olan karara saldırınsınlar; diyelim ki, kapitalistlerin önünde grevi kötülemeye girişinler.

“İşçiler böyle grev kırıncılarını kendi çevrelerinden kovmakta duraksıyorlar mıydı?”

AYAKLANMA sorununa gelince, 20 ekime bu kadar yakınken, sarıların, yabancı basındaki hareketinin ne kadar zararlı olduğu konusunda bu kadar uzaktan hüküm veremem. Hiç kuşku yok ki, pratik yönden zarar pek büyüktür. Bunu onarabilmek için her şeyden önce grev bozguncularını kovarak, bolşevik cephenin birliğini yeniden kurmak gerekir.

Ayaklanmaya karşı ileri sürülen ideolojik kanıtların zayıflığı, bunları günışığına çıkardığımız ölçüde belli olacaktır. Şu son günlerde **Rabochi Put** gazetesine bu konuyla ilgili bir yazı gönderdim, eğer gazetenin yazı kurulu bunun yayınlanmasına olanak görmüyorsa, parti üyeleri herhalde el yazısını okuyacaklardır.

Eğer bunlara kanıt denebilirse, bu “ideolojik” kanıtlar ikiye indirgenebilir: birincisi, Kurucu Meclisin “beklenmesi”. Bekleyiniz bakalım, belki de beklemekle bir şeye varırsınız, işte hepsi bu. Belki de açlığa karşın, iktisadî kargaşalığa karşın, sabrının sonuna gelmiş askerlere karşın, [sayfa 238] Rodziyanko’nun Petrograd’ı Almanlara teslim etme hazırlıklarına karşın (ve lokavtlara da karşın) bekleyerek gene de bir yere varılır.

“Belki, umudumuzu yitirmeyelim.” İşte ileri sürdükleri kanıtların gücü bu kadar.

İkincisi, göze batan bir kötümserlik. Burjuvaların ve Kerenski’nin bütün işleri yolunda, bizde ise her şey kötü gidiyor. Kapitalistler iyi hazırlanmışlardır, işçiler ise kötü durumdadırlar. Askerî durum hakkında “kötümserler” avazları çıktığı kadar haykırıyorlar, “iyimserler” ise susuyorlar, kimse, grev kırıncılarından başka, Rodziyanko ve Kerenski önünde, gelişigüzel, bir şeyi açığa vurmakla gönül eğlendirme durumuna düşmüyor.

Zor günler. Görev ağır. İhanet vahim.

Ama her şeye karşın sorun çözüme bağlanacaktır, işçiler saflarını sıklaştıracaklar, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin aşırı sabırsızlığı etkisini gösterecektir. Safları sıklaştıralım, proletarya zafer kazanmalıdır.

18 (31) Ekim 1917’de yazıldı.

4 Kasım 1927’de **Pravda**

n° 182’de yayımlandı.

[sayfa 239]

MERKEZ KOMİTESİ ÜYELERİNE MEKTUP⁸⁵

Yoldaşlar!

Bu satırları durumun son derece nazik olduğu 24 ekim akşamı yazıyorum. Bugün için ayaklanmayı geciktirmenin ölüm demek olduğu gün gibi apaçık ortadadır.

Yoldaşları bütün gücümle inandırma çabasıdayım ki, şu anda, her şey kopma noktasına varmış bulunmaktadır ve öyle sorunlar gündeme girmiştir ki, bunları, ne konferanslar, ne de kongreler (sovyetler kongreleri olsa bile) çözüme bağlayamaz, bu sorunları ancak halklar, yığınlar, silahlanmış yığınların savaşımı çözümler.

Burjuvazinin hizmetindeki Kornilov'ların saldırısı ve Verhovski'nin⁸⁶ görevden alınması, beklemenin mümkün olma-

diğını [sayfa 240] göstermektedir. Her ne pahasına olursa olsun, bu akşam, bu gece, yunkerleri (askerî öğrencileri) vb. silahtan tecrit ettikten sonra (eğer direnirlerse tepeledikten sonra) hükümeti tutuklamak gerekir.

Artık beklemek mümkün değildir. Bu, her şeyi yitirmek tehlikesini göze almak olur.

Verhovski'yi kovan ve bir ikinci Kornilov komplosu kurmuş olan kornilovcu hükümete karşı **halkı** (bir kongreyi değil, ordu ve köylüler başta olmak üzere halkı) savunmak, işte iktidarı almanın ilk ve en yakın hedefi budur.

İktidarı kim almalıdır?

Bu o kadar önemli değil: iktidarı isterse **Askerî Devrimci Komite** ya da, ancak halkın çıkarlarının, ordunun çıkarlarının (derhal banş önerisi), köylülerin çıkarlarının (toprak hemen alınmalı ve özel mülkiyet kaldırılmalıdır), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine iktidarı devretmek istediğini açıklayan “başka bir kuruluş” alsın.

Bütün bölgeler, bütün alaylar, bütün kuvvetler, tam zamanında seferber olmalı ve Askerî Devrimci Komiteye ve Bolşevik Merkez Komitesine, iktidarın artık hiç bir durumda, hiç bir şekilde 25 Ekime kadar Kerenski ve hempalarına bırakılmamasını emredencesine isteyen delegasyonlar göndermelidirler; bu iş kesin olarak bu akşam ya da bu gece kararlaştırılmalıdır.

Tarih, bugün kazanabilecek (ve bugün kesin olarak kazanacak) olan ama yarın çok şeyi, her şeyi yitirme tehlikesinde olan devrimcilerin oyalanmasını, gecikmesini başıslamayacaktır.

Bugün iktidarı ele geçirmekle, onu, Sovyetlere karşı değil, Sovyet için almış oluyoruz.

İktidarın alınması, ayaklanmanın işi olacaktır: onun siyasal hedefi daha sonra kesin olarak belirecektir.

25 Ekimin kuşku oylamasını beklemek zararlı ya da biçimsel bir davranış olur; bu gibi sorunları oylarla değil, [sayfa 241] ama kuvvetle kesin çözüme bağlamak halkın hakkı ve görevidir; devrimin nazik anlarında kendi temsilcilerini beklemektense, onlara yol göstermek halkın hakkı ve görevidir.

Bütün devrimlerin tarihi bunu kanıtlamıştır ve **devrimin kurtuluşunun**, banş önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlığa karşı çarenin, toprağın köylülere devredilmesinin kendilerine bağlı

olduğunu bilerek bu fırsat anının kaçmasına izin veren devrimciler en büyük cinayeti işlemiş olacaktırdır.

Hükümet bocalıyor. Her ne pahasına olursa olsun **işini bitirmek** gerekir.

Eylemde duraklama ölüm demektir.

24 Ekim (Kasım) 1917'de yazıldı,
1924'te ilk kez, 1925'te Trotski'nin
1917 adlı kitabında yayınlandı.

Makinede yazılmış
iki nüshaya uygundur

[sayfa 242]

¹ **Pravda**'nın 7 Nisan 1917 günü 26. sayısında **N. Lenin** imzasıyla yayınlanan **Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri** başlıklı yazı, Lenin'in 4 (17) Nisan 1917'de Tauride sarayındaki iki toplantıda okumuş olduğu ünlü tezlerini içermektedir (Bolşeviklerin toplantısı ve Rusya işçi, asker vekilleri Sovyetleri konferansında delege olan Bolşeviklerin ve Menşeviklerin ortak toplantısı). Bu yazı **Sosyal-Demokrat** (Moskova), **Proletari** (Harkov), **Krasnoyarski Raboçi** (Krasnoyarsk), **Vperyod** (Ufa), **Bakinski Raboçi** (Baku), **Kafkaski Raboçi** (Tiflis) gibi Bolşevik gazetelerde ve başka yayın organlarında yayınlanmıştır. - 9.

² **Rus Sosyal-Demokrat işçi Partisi (RSDİP) Örgütlenme Komitesi**. - Menşeviklerin yönetim merkezi; 1912'de likidatör menşeviklerin ve partiye karşı olan bütün grup ve akımların ortak kongresinde kurulmuştur. Menşevik partisinin 1917 ağustosunda Merkez Komitesinin seçilmesine kadar eylemde bulunmuştur. -11.

³ **Edinstvo**. - 1917 martından ekim ayına kadar Petrograd'da çıkan günlük gazete, başka bir ad altında aralık 1917'de ve ocak 1918'de de yayınlanmıştır; başında G. Plehanov bulunuyordu. Savaşı sonuna kadar sürdürme politikasından yana aşırı sağ-kanat menşevikleri birleştirdi ve geçici burjuva hükümetini kayıtsız şartsız destekledi; bu gazete, bolşevik partisine karşı çıkmıştır. - 13.

⁴ **Ruskaya Volya**. - Bazı büyük bankalar tarafından kurulan ve malî bakımdan beslenen burjuva günlük gazetesi. Bolşeviklere karşı en insafsız bir propaganda yürütüyordu. Lenin, bu gazetenin en iğrenç burjuva gazetelerinden biri olduğunu söylemiştir. Petrograd'da aralık 1916'dan ekim 1917'ye kadar yayınlandı. - 14.

⁵ Bkz: K. Marx-F. Engels, **Komünist Parti Manifestosu**, 1872 Almanca Baskısına Önsöz: K. Marx, **Fransa'da iç Savaş**, 1871'de Fransa'da iç savaş konusunda, "Uluslararası Emekçiler Derneği Genel Konseyinin Bildirisi". F. Engels, A. Bebel'e mektup, 18-28 Mart 1875 (**Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi**, s. 49-63). K. Marx, L. **Kugelman'a Mektuplar**, 12 ve 17 Nisan 1871. - 15.

⁶ Lenin'in, **Taktik Üzerine Mektuplar, Birinci Mektup** adlı broşürü 1917'de Petrograd'da, bolşeviklerin malı **olan Priboy** yayınevinde yayınlandı. Bundan üç baskı yapıldı ve her üçüne de "Nisan Tezleri" ek olarak konmuştur. - 21.

⁷ **Pravda**. - 1912 ilkyazında Petersburg işçilerinin girişimiyle kurulan yasal bolşevik günlük gazetesi. Petersburg'da yayınlanmıştır.

Birinci sayısının 22 Nisan (5 Mayıs) 1912'de çıkışından itibaren çarlık hükümeti **Pravda'yı** sekiz kez yasakladı, ama **Pravda** başka adlar altında çıkmaya devam etti. Emperyalist savaş öngününde, 8 (21) Temmuz 1914'te gazete yayını durdurdu.

Şubat devriminden sonra, 5 (18) Mart 1917'de **Pravda** yeniden çıkmaya başladı. Bu kez gazete, bolşevik partisinin merkez organı olarak yayınlandı.

15 (28) martta Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler) Merkez Komitesinin genişletilmiş bürosunun toplantısında, Stalin, **Pravda'nın** yazı kuruluna girdi. Nisan 1917'de, Rusya'ya dönüşünde Lenin gazetenin yönetimini üzerine aldı. 5 (18) Temmuzda gazetenin yönetim yeri, Junkerler ve Kazaklar tarafından tahrip edildi. Temmuz günlerinden sonra, Lenin illegal eyleme geçtiğinden, partinin merkezî organının yönetimim Stalin üzerine almıştır.

Temmuz-Ekim 1917 döneminde, geçici hükümetin kovuşturmasına uğrayan **Pravda** birçok kez ad değiştirmiş ve **Listok Pravdi, Proletari, Raboçi Put** adlarıyla çıkmıştır. 27 ekim (9 kasım) tarihinden başlayarak, gazete gene **Pravda** adıyla çıkmaya başlamıştır. -22.

⁸ "Goethe'nin Faust'undan alınma bir parça. -25.

⁹ **Majestelerinin muhalefeti**. Bu sözler Kadet Partisi lideri Milyukov tarafından kullanılmıştır. Kapitalist düzene ve kralın iktidarına bağlı kalmakla birlikte, parti ya da grup düşünceleriyle iktidardaki hükümeti desteklemeyen ve onun politikasına karşı çıkan burjuva milletvekillerinin azınlık muhalefeti için kullanılan İngiliz parlamenter deyimini. Bu parlamenter muhalefet taktiği, burjuva ve küçük-burjuva partiler tarafından yığınlan aldatmak için geniş ölçüde

kullanılır.

Bu deyimle Lenin, sözde emperyalist burjuvaziye karşı çıkıyor görünen, ama burjuva demokratik devrim sosyalist devrime dönüştüğü anda onu destekleyen, onunla, tıpkı burjuva demokratik devrimde kadetlerin çarlıkla uzlaşmaları gibi, anlaşmalara varan menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin siyasetini tanımlamaktadır. - 23.

¹⁰ “**Çar yok, işçi hükümeti var**”, 1905'te Parvus ve Trotski tarafından atılan anti-bolşevik slogan; bu, karşı-devrimci trotskizmin başlıca tezlerinden biri haline gelen köylü olmadan devrim sloganı, Lenin'in en sert eleştirilerine uğramıştır. - 28.

¹¹ Bkz: Karl Marx, **Fransa'da iç Savaş**, Fransa'da 1871 iç savaşı konusunda “Uluslararası İşçi Birliği Genel Konseyinin Çağrısı”, Marx-Engels, **Seçme Yapıtlar**, 2, Sol Yayınları, Ankara 1977, s. 241-277; Friedrich Engels, **1891 Sosyal-Demokrat Program Tasarısının Eleştirisi**, “Siyasal Talepler”, [bkz: **Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi**, s. 102-109.] - 29.

¹² Marksizm-leninizmin klasikleri, Blanqui'yi büyük bir devrimci ve sosyalizm yanlısı saymakla birlikte, onu, sektarizminden ve komplolar hazırlama yöntemlerinden ötürü eleştirmişlerdir. Blankicilik sınıf savaşımına önem vermiyordu ve insanlığın ücretli kölelik boyunduruğundan kurtuluşunu, proletaryanın sınıf savaşımından değil, küçük bir aydın azınlığın komplosundan bekliyordu. - 29.

¹³ Lenin, G. Plehanov'un **Anarşizm ve Sosyalizm'inin** 1894'te Berlin'de yayınlanan Almanca çevirisinde atıfta bulunuyor. - 30.

¹⁴ 1907 sonunda, **Oniki Yıl** başlığıyla Petersburg'da yayınlanan Lenin'in yapıtlarından seçmelerin birinci cildinde yayınlanan “Rus Marksizmi ve Sosyal-Demokrasisinde İki Eğilim” adlı yazı. - 33.

¹⁵ Meşrutî Demokrat Parti (Kadetler), Rusya'da başlıca burjuva partisi, liberal-kralcı burjuvazinin partisi, 1905 ekiminde kurulmuştur. Kendisine “halkçı özgürlük” partisi adını takarak sahte bir demokratizm arkasına gizlenen kadetler, köylüyü safalarına kazanma ve çarlığı meşrutî krallık şeklinde muhafaza etme yolunda çaba harcamışlardır. Ekim Sosyalist Devriminden hemen sonra, kadetler, karşı-devrimci komplolara giriştiler ve Sovyetler Cumhuriyetine karşı ayaklanmalar düzenlediler. - 38.

¹⁶ Krilov'un **Kedi ve Aşçı** adlı masalı ima ediliyor. - 44.

¹⁷ F. Engels, **Bebel'e Mektup**, 18-28 Mart 1875. [Bkz: **Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi**, s. 49-58.] -49.

¹⁸ Bkz: K. Marx, **Fransa'da iç Savaş**, 1871 Fransa'da iç savaş konusunda “Uluslararası İşçi Birliği Genel Konseyinin Çağrısı”, [Marx-Engels, **Seçme Yapıtlar**, 2, s. 241-277.] - 50.

¹⁹ Manilovizm, Gogol'ün **ölü Canlar** adlı yapıtının kahramanı, büyük toprak sahibi Manilov'dan gelmez. Kaygısızlığı, aşırı duygusallığı ve hafifliği ifade eder. - 57.

²⁰ **Fabyenler**. - İngiltere'de 1884'te bir burjuva aydın grubu tarafından kurulan, reformist, aşırı oportünist “Fabyenler Derneği”nin üyesi. Bu dernek, adını, kesin sonuçlu savaşlar karşısında gerileyip uygun zamanı kollama taktiği ile ün salmış olan Romalı komutan Fabius Conctator'dan almıştır. Lenin'e göre,

“Fabyenler Derneği, oportünizmin ve liberal işçi politikasının en son şeklini bulmuş ifadesidir”. Fabyenler, proletaryayı sınıf savaşımından vazgeçiriyorlar, dönüşümler yoluyla kapitalizmden sosyalizme başı içinde tedrici geçişi savunuyorlardı. 1914-1918 Emperyalist Dünya Savaşı sırasında, fabyenler, sosyal-şoven bir tutum benimsemişlerdir. Fabyenlerin özellikleri için Lenin’in şu yapıtlarına bakınız: “J. Becker, J. Dietzgen, F. Engels, K. Marx ve Başkalarının F. Sorge’ye Mektupları Adlı Kitabın Rusça Çevirisine Önsöz” (**Tüm Yapıtlar**, Rusça, 4. baskı, s. 330-331), “Rus Devriminde Sosyal-Demokrasinin Tarım Programı” (**Bütün Yapıtları**, 4. baskı, c. XV, s. 154), bkz: V. İ. Lenin, **İşçi Sınıfı ve Köylülük**, Sol Yayınları, Ankara 1977, s. 33-81. “İngiliz Pasifizmi ve İngiliz Teori Düşmanlığı (**Tüm Yapıtlar**, 4. baskı, c. XXI, s. 234) vb.. - 58.

²¹ **İşçi Partisi (Labour Party)**. - Sendikalar, sosyalist parti ve gruplar gibi işçi örgütlerini birleştirerek parlamentoda işçilerin temsil edilmesini sağlamak amacıyla 1900 yılında kurulmuştur. Bu gruplaşmanın ilk adı “İşçi Temsil Komitesi” idi. 1906’da **Labour Party** adını aldı. İdeolojisi ve taktiği bakımından en oportünist, “özünde burjuva” (Lenin) bir örgüt olduğundan, **Labour Party** burjuvaziyle sınıf işbirliği siyasetini açıkça izlemektedir. 1914-1918 Emperyalist Dünya Savaşı sırasında İşçi Partisi önderleri sosyal-şoven bir tutum benimsemişlerdir. Lenin bunları, “emperyalist haydutluğun suç ortakları” olarak nitelmiştir.

İşçi Partisi 1924, 1929, 1945 ve 1950’de iktidara gelmiş ve her zaman İngiliz emperyalizminin siyasetini uygulayan hükümetler kurmuştur. - 58.

²² **İşçi ya da Emek Birliği (Arbeitsgemeinschaft)**. - Alman merkezçilerinin örgütü; mart 1916’da Reichstag’daki resmî sosyal-demokrat gruptan ayrılan milletvekilleri tarafından kuruldu. Bu grup, 1917’de kurulan, sosyal-şovenleri haklı bulan ve onlarla birlikten yana olan Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisinin merkezî çekirdeğini oluşturdu. - 59.

²³ **Azınlıklar ya da Longuet’çiler**. - 1915’te kurulan Fransız sosyalist partisinin azınlık grubu. (Sosyal-reformist Longuet yanlısı olan) Longuet’çiler merkezci kavramları benimsiyorlar bir sosyal-şovenlerle bir anlaşma siyasetini uyguluyorlardı. Birinci Dünya Savaşı sırasında Longuet’çiler sosyal-pasifist bir tutum benimsemişlerdi. Rusya’da Ekim Sosyalist Devriminin zaferinin ertesi günü, bunlar, sözde proleter iktidarından yana olduklarını söylediler, ama gerçekte ona düşmandılar. Onlar sosyal-şovenlerle anlaşma siyasetini izlemekte, bir haydutluk başı olan Versay Banşını desteklemektedirler. Sol-kanadın muzaffer olduğu aralık 1920’deki Fransız Sosyalist Partisi kongresinde azınlıkta kalınca Longuet’çiler partisiz reformistlerle birlikte partiden ayrıldılar ve 2,5’uncu diye nitelendirilen Enternasyonale katıldılar ve bu enternasyonalin dağılmasından sonra da II. Enternasyonale girdiler. - 59.

²⁴ **Bağımsız İşçi Partisi (Independent Labour Party)**. - 1893’te kurulmuştur. Başında James Cair Hardie, Ramsay MacDonald ve başkaları bulunmaktaydı. Burjuva partilere karşı bağımsızlığı savunan ILP, gerçekte “sosyalizmden bağımsız ama liberalizme bağımlı idi” (Lenin). 1914-1918 Emperyalist Dünya Savaşı sırasında, ILP, ilkin savaşa karşı bir bildiri yayınladı (13 Ağustos 1914). Bağımsızlar, 1915 şubatında Antant devletlerinin Londra’daki sosyalist konferansında kabul edilen sosyal-şoven karara katıldılar. O zamandan beri

bağımsızların önderleri pasifist tümceler arkasına gizlenerek sosyal-şoven bir tutumu benimsemişlerdir. 1919'da III. Enternasyonalin kurulmasından sonra partinin sola kaymış olan yığınlarının baskısıyla, ILP'nin yöneticileri II. Enternasyonalden çekilmeye karar verdiler. 1921'de bağımsızlar 2,5'uncu diye nitelenen Enternasyonale katıldılar ve bu da dağılınca yeniden II. Enternasyonale girdiler. - 59.

²⁵ **Britanya Sosyalist Partisi (BSP - British Socialist Party).** - 1911'de Manchester'de kurulmuştur. BSP marksist zihniyette ajitasyon ve propaganda da bulunma çabasını gösterdi. "Bu parti liberallerden **gerçekten** bağımsız olan ve oportünist olmayan bir parti idi" (Lenin). Üyeleri az sayıda olduğundan ve yığınlarla bağlı bulunmadığından, daha çok sekte bir niteliğe bürünüyordu.

1914-1918 savaşı sırasında partinin içinde iki eğilim belirdi: biri açıkça sosyal-şoven, ki Hyndman bunun başında idi, öteki ise A. İnkpin'in vb. başında bulunduğu enternasyonalist eğilim. Nisan 1916'da partide bir bölünme oldu. Hyndman ve yandaşları azınlıkta kaldılar ve partiden ayrıldılar. O andan başlayarak emperyalist savaşa karşı savaşım veren enternasyonalist unsurlar BSP'nin başına geçmişlerdi. 1920'de kurulan Büyük Britanya Komünist Partisinin kurulması inisiyatifi BSP'den gelmiştir. - 59.

²⁶ **Zimmerwald Solu.** - Eylül 1915'de İsviçre'nin Zimmerwald kentinde toplanan enternasyonalci sosyalistlerin I. Kongresinde Lenin tarafından kurulmuştur. Lenin bu kongrenin uluslararası hareketin savaşa karşı gelişmesinde bir "ilk adım" olabileceğini söylüyordu. Bolşevikler, Lenin'le birlikte, Zimmerwald Solunda doğru ve sonuna kadar tutarlı bir tutum benimsiyorlardı. Bu grupta tutarsız enternasyonalistler de yok değildi. Bunların yanlışlarının eleştirisi için Lenin'in şu yazılarına bakınız: **Junius'un Broşürü Üzerine, Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı Üzerine Bir Tartışmanın Özeti, "Silahsızlanma" Sloganı Hakkında (Tüm Yapıtlar, 4. Baskı, c. 22, s. 291-301, 306-344 ve c. 23, s. 83-93).** Aynı zamanda bkz: Stalin'in "Bolşevik Tarihin Bazı Sorunları Üzerine" başlıklı mektubu (Stalin, **Les Questions du Leninisme**, Moskova, 1951, s. 532-548). [bkz: Stalin, Leninizmin Sorunları, Sol Yayınları, Ankara 1977, s. 434-448.] - 60.

²⁷ **Enternasyonal Grubu.** - Birinci Dünya Savaşının başlangıcında K. Liebknecht, R. Luxemburg, C. Zetkin, F. Mehring gibi sol Alman sosyal-demokratlar tarafından kurulmuştur. Daha sonraları bu grubun adı "Spartaküs" olacaktır. Spartakistler yığınlar karşısında emperyalist savaşa karşı devrimci propaganda yapmışlardır; onlar Alman emperyalistlerinin uyguladıkları ilhak politikasını ve sosyal-demokrat önderlerin ihanetini suçlamışlardır. Bununla birlikte, Spartakistler teorinin ve politikanın temel sorunlarında yarı-menşevik yanlılardan kendilerini kurtaramamışlardır. Emperyalizmin yarı-menşevik teorisini geliştirdiler, marksist anlamıyla (yani ayrılmaya ve bağımsız devletler kurmaya kadar) ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini kabul etmediler. Spartakistler emperyalizm çağında ulusal kurtuluş savaşları olanağını yadsıyorlardı, devrimci partinin rolünü küçümsüyorlar, hareketin kendiliğindenliği önünde boyun eğiyorlardı. Alman sollarının yanlılarına ilişkin eleştirileri Lenin'in şu yapıtlarında bulunabilir: **Junius'un Broşürü Üzerine, Marksizmin Karikatürü ve "Emperyalist Ekonomizm", vb.. (Tüm Yapıtlar, 4. baskı, c.**

22, s. 291-305 ve c. 23, s. 16-64), aynı zamanda bkz: Stalin'in "Bolşevik Tarihin Bazı Sorunları Üzerine" başlıklı mektubu (J. Stalin, **Les Questions du Leninisme**, Moskova, 1951, s. 532-548). [bkz: Stalin, **Leninizmin Sorunları**, s. 434-448.] 1917'de Spartakistler merkezci "bağımsızların" partisine girdiler ama örgütlenme alanında özerkliklerini korudular. 1918 Kasım devriminden sonra Spartakistler "bağımsızlarla" arayı bozdular ve aynı yılın aralık ayında Alman Komünist Partisini kurdular. - 60.

²⁸ **Sosyalist işçi Partisi.** - 1876'da I. Enternasyonalin Amerika seksiyonlarının, Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin ve ABD'deki bir dizi sosyalist grupların birleşip kaynaşmasıyla kuruldu. Bu parti, sektör bir nitelik takınımıştır ve proletar yığınlarıyla geniş bağlar hiç bir zaman kuramamıştır. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Amerika Sosyalist İşçi Partisi enternasyonalizme eğilim gösteriyordu. - 61.

²⁹ Söz konusu olan 1901'de kurulmuş (reformist ve oportünist) Amerika Sosyalist Partisinin devrimci azınlığıdır. Devrimci azınlık enternasyonalist bir tutum benimsemiş ve 1914-1918 emperyalist savaşıma karşı durmuştur. Rusya'da Ekim Devriminin etkisinde kalan bu parti, sol-kanadını teşkil ederek, 1921'de Birleşik Devletler Komünist Partisinin girişkenliğini ele aldı ve bu, partinin merkezî çekirdeği oldu.

1914-1918 Birinci Dünya Savaşı sırasında Amerika Sosyalist Partisinin sağcı çoğunluğu emperyalist savaşı tutuyor ve Amerikan emperyalizminin politikasını destekliyordu. - 61.

³⁰ **Tribüncüler Partisi.** - Lenin, 1909'da kurulan Hollanda Sosyal-Demokrat Partisini böyle adlandırdı. Başlangıçta tribüncüler Hollanda Sosyal-Demokrat İşçi Partisi içinde 1907'de **De Tribüne** adlı gazeteyi yayınlayan ve bunun çevresinde toplanan sol-kanadı oluşturdular. 1909'da partiden çıkarılınca tribüncüler bağımsız bir parti kurdular. Hollanda işçi hareketinin sol-kanadını temsil etmelerine karşın, bunlar tutarlı bir devrimci parti değillerdi. 1918'de Hollanda Komünist Partisinin kurulmasına katıldılar. 1909'dan başlayarak **De Tribüne** Hollanda Sosyal-Demokrat Partisinin ve 1918'den sonra da Komünist Partisinin organı oldu; bu gazete 1930'dan 1940'a kadar **Volksdagblad** ("Halkçı Gazete") adı altında yayınlandı.-62.

³¹ **Gençler** ya da **Sollar Partisi.** - Lenin, İsveç sosyal-demokrasisindeki sol eğilime bu adı takmıştı. Emperyalist Dünya Savaşı sırasında "gençler" in tutumu enternasyonalist bir tutumdur; onlar Zimmerwald soluna katıldılar. Mayıs 1917'de İsveç Sol Sosyal-Demokrat Partisini kurdular. Bu partinin 1919 Kongresi, III. Enternasyonale katılan İsveç Komünist Partisini kurdu. - 62.

³² **Darlar.** - 1903'te Bulgar Sosyal-Demokrat Partisinin bölünmesinden hemen sonra kurulan Bulgaristan Devrimci Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Lideri D. Blagoyev idi; sonraları parti Blagoyev'in öğretileri G. Dimitrov, V. Kolarov ve başkaları tarafından yönetilmiştir. 1914-1918 döneminde **Darlar** emperyalist savaşıma karşı çıktılar. 1919'da III. Enternasyonale katıldılar. - 62.

³³ **Avanti.** - Günlük gazete, İtalyan Sosyalist Partisinin merkezî organı; Aralık 1896'da kurulmuştur. 1914-1918 Dünya Savaşı sırasında (pek tutarlı olmamakla birlikte) enternasyonalist bir tutum benimsedi, ama reformistlerle de bağını koparmadı. Halen İtalyan Sosyalist Partisinin merkezî organıdır. - 62.

³⁴ Yukarıdaki öneri Lenin tarafından kaleme alındı ve Zürih sosyal-demokrat örgütlerinin Kienthal Kongresinde, İsviçre sol sosyal-demokratları adına önerildi (**Tüm Yapıtlar**, 4. baskı, c. 23, s. 277).-62.

³⁵ Die **Glocke** ("Çan"). - 1915'ten 1925'e kadar Alman Sosyal-Demokrat Partisinin üyesi ve Alman emperyalizminin ajanı sosyal-şoven Parvus (Helfand) tarafından Münih'te ve sonra da Berlin'de yayınlanan 15 günlük dergi. - 64.

³⁶ Söz konusu olan, zimmerwaldçıların İsviçre'nin Kienthal kentinde 24 ile 30 Nisan 1916 tarihinde toplanan II. Enternasyonal kongresinde kabul edilen "yıkıma ve ölüme sürüklenmiş halklara" başlıklı bildiridir. - 64.

³⁷ **Gençler Enternasyonalı ("Internationale des Jeunes")**. - Zimmerwald Soluna katılan gençlerin sosyalist örgütlerinin uluslararası birliğinin organı; Zürih'de Eylül 1915'ten Mayıs 1918'e kadar çıkmıştır. - 65.

³⁸ Lenin, burada, 7 (20) Nisan 1917 Petrograd Sovyeti Yürütme Komitesi toplantısında menşeviklerin, savaş harcamalarını karşılamak üzere geçici hükümet tarafından kabul edilen "özgürlük istikrazi"nin lehine oy kullanmasından söz etmektedir. - 67.

³⁹ Bkz: F. Engels, **Internationales aus dem "Volksstat"**ın (1871-1875) önsözü. - 68.

⁴⁰ Bkz: Karl Marx ve Friedrich Engels, **Alman İdeolojisi. Hakikî Sosyalizm**. Bu deyim oradan alınmadır. - 70.

⁴¹ **RSDİP(B) Yedinci Kongresi (Nisan Konferansı)**. - Petrograd'da 24 ile 29 Nisan (7 ile 12 Mayıs 1917 tarihleri arasında toplandı. Bu kongreye, partinin 80.000 üyesini temsil eden 133 asil ve 18 de danışman delege katıldı. Bu, bolşeviklerin ilk yasal kongresi idi ve parti kongresi önemindedi.

Lenin, burada, gündemdeki bütün temel sorunlar üzerinde raporlarını sundu ve konuşmalar yaptı. Kongre, Lenin'in, savaş, geçici hükümete karşı tutum, güncel durum, parti programının gözden geçirilmesi, toprak sorunu, savaşı sonuna kadar vardırıma siyaseti yanlısı küçük-burjuvalar blokuna karşı enternasyonalistlerin birleşmesi, Sovyetler, ulusal sorun ve Borgbjerg'in önerisi ile ilgili karar tasarımlarını kabul etti.

Stalin, güncel durum üzerine Lenin'in karar önerisinin lehinde konuştu ve ulusal sorun konusunda bir rapor sundu. Lenin ve Stalin, kongrede, sosyalist devrime karşı çıkan Kamenev ve Rikov'un menşevik ve teslimiyetçi tutumlarını suçladılar. Partinin ulusal sorundaki siyasetine karşı duran ve savaşın başlamasından beri Buharin'le birlikte sosyal-şoven bir tutum benimseyen Pyatakov'un görüşlerini de sert biçimde eleştirdiler. Pyatakov ve Buharin, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkına karşıydılar. Lenin, bolşeviklerin Zimmerwaldcılarla işbirliğini savunan ve yeni bir enternasyonalin örgütlenmesine karşı koyan Zinovyev'i sert biçimde eleştirdi. Kongre, çalışmalarının temeli olarak, Lenin'in Nisan Tezlerini kabul etti ve devrimin tüm temel sorunlarında partinin çizgisini belirledi ve burjuva demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştürülmesi amacıyla savaşım için partiyi biletti. - 72.

⁴² **Soldatskaya Pravda**. - Bolşeviklerin günlük gazetesi. Birinci sayısı 15 (28) Nisan 1917'de yayınlanmıştır. RSDİP(B) Petrograd komitesi askerî örgütünün organıdır; 19 Mayıs (1 Haziran) 1917'den itibaren RSDİP(B) Merkez Komitesi askerî örgütünün organı oldu. Temmuz 1917 günlerinde gazetenin

yönetim yeri tıpkı Prauda'nın gibi geçici hükümet tarafından tahrip ettirildi. Temmuz 1917'den Ekim ayına kadar **Raboçi Soldat ve Soldat** adlarıyla yayınlandı. Ekim devriminden sonra gazete eski adıyla çıktı. Mart 1918'de yayınına son verdi. - 72.

⁴³ Lenin'in **Bolşevikler İktidarı Almalıdırlar ve Marksizm ve Ayaklanma** adlı mektupları, Merkez Komitesinin 15 (28) Eylül 1917 günlü oturumunda görüşüldü. Lenin'in mektuplarından yalnızca bir tek nüshasının saklanması önerisi oya sunuldu. Toplantı, 4 aleyhte ve 6 çekimser oya karşı 6 oyla bu öneriyi kabul etti. Partinin sosyalist devrimi amaç olarak belirlemesine karşı olan Kamenev, oturumda, Lenin tarafından sunulan silahlı ayaklanmaya geçme önerilerine karşı bir karar tasarısu sundu. Merkez Komitesi, Kamenev'in karar tasarısu kabul etmedi. - 147

⁴⁴ Adı geçen tarihler şu olaylarla ilgilidir: 6 mayısta, birinci geçici koalisyon hükümetinin kurulduğu bildirildi; 31 ağustosta Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti, bir Sovyetler hükümetinin kurulmasını isteyen bir karar aldı; İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin Merkez Yürütme Komitesi ve Rusya Köylü Vekilleri Sovyetinin Yürütme Komitesi -her ikisi de sosyalist-devrimci ve menşevik olan bu komiteler- tarafından Demokratik Konferansın toplantı tarihi **12 eylül** olarak saptandı. Konferans 14 ve 22 Eylül (27 Eylül ve 5 Ekim) 1917 tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. -148.

⁴⁵ **Sosyalist Devrimci (S-D)**. - 1901 sonu, 1902 başında, çeşitli popülist çevre ve grupların ("Sosyalist-Devrimciler Birliği", Sosyalist-Devrimciler Partisi ve ötekilerin) birleşmesi sonucunda kurulmuş olan parti, İdeolojik programı, popülizmle revizyonizmin eklektik bir alaşımıdır. Birinci Dünya Savaşı sırasında sosyalist-devrimciler, sosyal-şoven bir tutum benimsemişlerdir.

1917 Şubat devriminin zaferinden sonra, menşeviklerle blok kuran S-D'ler geçici hükümeti, bu burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin karşı-devrimci hükümetini kuvvetle desteklediler; S-D liderleri (Avksentiev, Kerenski ve Çernov) geçici hükümete girdiler. S-D'ler köylülerin büyük toprak mülkiyetine karşı savaşımını desteklemediler; S-D'li bakanlar, toprak sahiplerinin istemlerine katılarak, topraklarına el koyan köylülere karşı tenkil birlikleri gönderdiler.

1917 Kasımı sonunda sosyalist-devrimcilerin sol-kanadı, Sol Sosyalist-Devrimciler adıyla bağımsız bir parti oluşturdu. Köylü yığınları arasındaki etkilerini devam ettirmeye çalışan Sol S-D'ler, Sovyetler iktidarını sözde tanıdılar ve bolşeviklerle anlaşmaya vardılar. Daha sonra, Sovyetler iktidarına karşı savaş açtılar.

Yabancı askerî müdahale ve iç savaş döneminde S-D'ler, karşı-devrim hizmetinde büyük çabalar gösterdiler ve müdahalecilerle ve beyaz muhafızlara yardım ettiler, karşı-devrimci komplolar hazırladılar, sovyet devletinin ve Komünist Partisinin liderlerine karşı terörist hareketler düzenlediler; iç savaş sonunda, S-D'ler ülke içinde ve beyaz muhafızlar kampında sovyet devletine karşı düşmanca eylemlerini sürdürdüler. - 148.

⁴⁶ **Demokratik Konferans** sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin egemen durumda oldukları Sovyetlerin merkez yürütme komitesi tarafından iktidar sorununa karar vermek bahanesiyle, amacı yığınların gittikçe büyüyen devrimci atılımına bir saptırcı bulmak üzere toplandı. Konferans tarihi, önce, 12

(25) eylül olarak saptandı, sonra ertelendi ve 1917 yılında 14 eylül-22 eylül (27 Eylül-5 Ekim) arasında Petrograd'da yapıldı. Konferansa 1.500'den fazla temsilci katılıyordu. Menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin liderleri, küçük-burjuva ve burjuva örgütler lehine olarak işçi ve köylü temsilcilerinin sayısını azaltmak için mümkün olan her şeyi yaptılar, böylece onlar konferansta çoğunluğu elde ettiler.

Rus Sosyal-Demokrat (Bolşevik) İşçi Partisi Merkez Komitesi 3 (16) eylül toplantısında, konferansa katılmaya karar verdi ve partinin taban örgütlerine, "Konferansta partimizin temsilcilerinin mümkün olduğu kadar kalabalık ve mümkün olduğu kadar birlik halinde bir grup olarak katılmalarını sağlamak için bütün çabaların sarf edilmesi" gereğini belirten bir genelge yolladı. Konferansa katılmayı kabul ederken, bolşevikler, menşevikleri ve sosyalist-devrimcileri suçlamak için konferans- kürsüsünden yararlanmak istiyorlardı.

RSDİP(B) Merkez Komitesine, Petrograd ve Moskova komitelerine gönderdiği "Bolşevikler İktidarı Almalıdırlar" başlıklı mektubunda ve RSDİP(B) Merkez Komitesine gönderdiği "Marksizm ve Ayaklanma" başlıklı mektupta Lenin, bolşeviklerin Demokratik Konferans karşısındaki tutumlarını belirliyor.

Konferans, parlamenter düzenin Rusya'da kurulduğu izlenimini verecek bir ön parlamento (Geçici Cumhuriyet Konseyi) kurulmasına karar verdi. Oysa bizzat geçici hükümet tarafından kabul edilen bir kararnameye göre, ön-parlamento, hükümetin yanında ancak istişarî bir rol oynayacaktı. Parti Merkez Komitesi tarafından toplantıya çağrılan Demokratik Konferansa katılan bolşeviklerin toplantısında, 50'ye karşı 77 oyla ön-parlamentoya katılma kararı alındı.

"Sahtekârlığın Şampiyonları ve Bolşeviklerin Yanılgıları", "Bir Yazanın Notları", "Partimizin Yanılgıları" ve "Bunalım Olgunlaşmıştır" başlıklı yazılarında Lenin, Demokratik Konferans konusunda bolşevikler tarafından işlenen taktik yanılgıları eleştirdi; Lenin, açıkça bolşeviklerin ön-parlamentoyu terk etmelerini istedi ve bütün çabaların ayaklanmanın hazırlanmasına yöneltilmesi gereğini belirtti. Merkez Komitesi Lenin'in önerisini inceledi ve ön-parlamentoya katılmayı savunan Kamenev, Zukov ve ötekilerin muhalefetine karşın, temsilcilerini, ön-parlamentodan çekmeye karar verdi. Ön-parlamentonun açılış günü olan 7 (20) ekimde, bolşevikler, bir bildiri okudular ve parlamentoyu terk ettiler. - 148.

⁴⁷ Geçici Hükümet 2 (15) Mart 1917 günlü bir bildiri ile Kurucu Meclisin toplantıya çağrılacağını bildirmişti; 14 (27) haziran tarihinde geçici hükümetin bir kararı ile seçim tarihi 17 (30) Eylül 1917 olarak saptanmıştı. Bununla birlikte, ağustosta, geçici hükümet, seçimleri 12 (25) Kasım 1917 tarihine erteledi.

Kurucu Meclis seçimleri, saptanılan tarihte, 12 (25) Kasım 1917'de, Ekim Devriminden sonra yapıldı. Bu seçimler, devrimden önce hazırlanmış olan listelere göre ve geçici hükümet tarafından kabul edilmiş olan yönetmeliğe uygun olarak yapıldı. Bu, henüz halkın önemli bir kısmının, başarılı olmuş olan sosyalist devrimin kapsamını anlamamış olduğu bir dönemdi. Sağ sosyalist-devrimciler, bundan yararlanmakta kusur etmediler ve eyaletlerde olsun, başkentten ve sanayi merkezlerinden uzak bölgelerde olsun oyların çoğunluğunu elde ettiler. Kurucu Meclis 5 (18) Ocak 1918'de Sovyetler Hükümeti tarafından Petrograd'da toplantıya çağrıldı. Rusya Merkez Yürütme Komitesi tarafından önerilen "Emek-

çi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirisi"ni reddedince ve Sovyetler iktidarını tanınamakta direnince, çoğunluğu karşı-devrimci olan Kurucu Meclis, Rusya Merkez Yürütme Komitesinin kararıyla 6 (19) Ocak 1918'de lağvedildi. -148.

⁴⁸ F. Engels, "Ayaklanma", **Almanya'da Burjuva Demokratik Devrim**, Sol Yayınları, Ankara 1975, s. 381. Bu derleme yapının bir bölümünü oluşturan, "Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim", Engels tarafından yazılarak 1851-1852'de bir makaleler dizisi halinde **New York Daily Tribüne** gazetesinde yayımlandı. Makaleler, Marx tarafından imzalanmıştır. Marx, bu konu hakkında kendisi bir şey yazmak niyetindeydi. Ama iktisadî araştırmalar bütün zamanını aldığından bu işi Engels'e devretti. Çalışması sırasında Engels, her zaman Marx'a danışıyordu. Marx makaleleri yayınlanmadan önce okuyordu. Bu durum, ancak, Marx ile Engels arasındaki mektuplar yayımlandığı zaman anlaşıldı. -149.

⁴⁹ **Blankicilik**. - Önderi ütöpic sosyalizmin yüce temsilcisi Louis Auguste Blanqui (1805-1881) olan Fransız sosyalist hareketinde bir akım. Blankiciler insanlığın "ücretli kölelikten proletaryanın sınıf savaşıyla değil bir aydın azınlığın komplosu sayesinde kurtulacağına" (Lenin) inanıyorlardı. Bir avuç komplocunun eylemini devrimci bir partinin eyleminin yerine koyan blankiciler ayaklanma için gerekli koşulların var olup olmadığını doğru olarak saptayamıyorlar ve yığınlarla bağı ihmal ediyorlardı. - 151.

⁵⁰ Lenin, burada, Petrograd'da 3 ve 4 (16 ve 17) Temmuz 1917 tarihindeki gösterileri ima etmektedir. Tahmin edildiği gibi, Rus birliklerinin cephedeki saldırısını başarısızlığa uğradı. Daha başından başarısızlığa mahkûm olan bu saldırının yapılmasını emretmiş olan geçici hükümetin icraatı karşısında öfkeye kapılan askerler, bahriyeliler ve işçiler sokağa indiler. İlk harekete geçen Viborgkaya Storona mahallesindeki Petrograd birinci makineli alayı oldu (3 (16) temmuz). Gösteri silahlı ayaklanma şeklini alma tehlikesi gösteriyordu.

Bu dönemde, Bolşevik Partisi, devrim bunalımının henüz olgunlaşmadığı düşüncesiyle silahlı ayaklanmaya karşıydı. 3 (16) temmuz günü öğleden sonra saat dörtte toplantıya çağrılan Merkez Komitesi hareketlere ve gösterilere girişmekten vazgeçilmesine karar verdi. Aynı zamanda toplanmakta olan Petrograd kenti bolşeviklerinin II. Konferansı da aynı karar aldı. Konferans delegeleri, fabrikalara ve mahallelere giderek yığınları gösterilere katılmaktan vazgeçirmeye çalıştılar. Ama hareket daha o zaman genişlemişti ve durdurmanın olanağı yoktu. Yığınların durumunu göz önünde tutan Merkez Komitesi, Petersburg Komitesi ve askerî örgüt ile de anlaşarak, 3 (16) temmuz akşamı geç vakit, barışçı ve örgütlü bir karakter kazandırmak amacıyla, harekete katılma kararı aldı. Bu sırada Lenin Petrograd'da değildi; hastalanmıştı. Birkaç gün dinlenmek üzere kentten ayrılmıştı. Olayları öğrenince genişlemekte olan hareketi doğrudan doğruya yönetmek için 4 (17) temmuz sabahı başkente geldi.

Aynı gün 500.000 insan, "bütün iktidar Sovyetlere" bolşevik sloganını haykırarak gösterilerde bulundular. Gösterilere katılanlar, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesinden iktidarı almasını istediler. Ama sosyalist-devrimciler ve menşevikler bunu reddettiler.

Sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin egemen oldukları Merkez Yürütme Komitesinin de nızasıyla geçici hükümet göstericilere karşı subay adayı ve Kazak birliklerini sevk etti ve bunlar, silahsız göstericilere ateş açtı. Geçici

hükümet yığınların hareketini ezmek için cepheden karşı-devrimci birlikler getirtti.

4-5 temmuz gecesi Lenin'in başkanlığında yapılan Merkez Komitesi ve Petrograd Komitesinin bir toplantısında gösterileri durdurma karar alındı. Bu, kuvvetlerin büyük kısmını yenilgiden korumak için, uygun anda geri çekilme kararıydı. Sosyalist-devrimciler ve menşevikler, pratikte tenkilcilerin suç ortakları oldular. Gösteriler bastırılınca burjuvazi ile birlikte bolşevik partisine karşı saldırıya geçtiler. **Pravda**, **Soldatskaya Pravda** ve öteki bolşevik gazeteler, geçici hükümet tarafından yasaklandı. İşçilerin parasıyla kurulan "Trud" matbaası tahrip edildi. Geçici hükümet işçileri silahsızlandırmaya girişti. Yiğın halinde tutuklamalar, evlere baskınlar ve katliamlar birbirini izledi. Devrimci birlikler Petrograd garnizonundan çekilip cepheye gönderildi.

Temmuz günlerinden sonra iktidar tam olarak karşı-devrimci geçici hükümetin eline geçti ve Sovyetler ancak sınırlı bir rol oynayabildiler. İktidarın yiğın niteliği sona ermişti. Devrimin barışçı dönemi son bulmuştu. - 152.

⁵¹ Yani Petrograd ve Moskova. - 153.

⁵² Burjuvaların ve büyük toprak sahiplerinin kıskırttıkları, 1917 ağustosundaki karşı-devrimci başkaldırma söz konusu ediliyor. Komplo, çarlık ordusunun generali, başkomutan Kornilov tarafından yönetildi. Asiler, Petrograd'ı ele geçirmeyi, bolşevik partisini yıkmayı, Sovyetleri dağıtmayı ve ülkede, krallığın yeniden ihya edilmesini gerçekleştirmek üzere, askerî bir diktatörlük kurmayı hesaplıyorlardı. Geçici hükümetin başkanı Kerenski, komploya katıldı, ama ayaklanma başlayınca, karşı-devrimcilerin kendisini de temizleyeceklerinden korkarak, işin içinden ustaca sıyrıldı. Ve Kornilov'un geçici hükümete karşı başkaldırıldığını ilân etti.

Ayaklanma 25 ağustosta (7 eylülde) başlamıştı. Kornilov 3. Süvari Birliğini Petrograd üzerine sürdü. Bizzat başkentte Kornilov'un karşı-devrimci örgütleri de başkaldırmaya hazırlanıyorlardı.

Bolşevik Partisi, yiğınları, Kornilov'a karşı ayaklandırken, geçici hükümeti ve onun suç ortakları sosyalist-devrimcilerin ve menşeviklerin gerçek kimliklerini sergilemekten geri kalmadı. Bolşevik Partisi Merkez Komitesinin çağrısı üzerine, Petrograd işçileri, devrimci asker ve bahriyeliler, isyancılara karşı dikildiler. Petrograd işçileri hemen Kızıl Muhafız birlikleri kurmaya başladılar. Bazı bölgelerde devrimci komiteler ortaya çıktı. Kornilov birliklerinin saldırısı durduruldu. Bolşevikler tarafından yürütülen propaganda sayesinde kornilovcu askerler çözülüp dağılıyorlardı.

Kornilov ayaklanması, Bolşevik Partisi tarafından örgütlendirilen işçi ve köylüler tarafından bastırıldı. Yiğınların baskısı ile geçici hükümet, Kornilov ve suç ortaklarının tutuklanması ve mahkeme huzurunda sorguya çekilmeleri için bir buyurlu çıkarmak zorunda kaldı. - 153.

⁵³ **Aleksandra Tiyatrosu**, Demokratik Konferansın toplandığı Petrograd tiyatrosu.

Pierre-Paul kalesi Neza üzerinde ve Kışlık Sarayın karşısında bulunan kale; çarlık zamanında siyasal mahkûmlar bu kaleye hapsediliyordu; kalede, muazzam bir askerî fabrika ve mühimmat deposu vardı ve Petrograd'ın önemli stratejik bir noktasını tenkil ediyordu. Şimdi, devrimin tarih müzesi olarak

kullanılmaktadır. -157.

⁵⁴ **Vahşi Tümen.** - 1914-1918 savaşı sırasında Kuzey Kafkasya'nın dağ halkları arasında başlayarak toplanan gönüllülerden meydana getirilmiştir. General Kornilov Petrograd'a karşı saldırısında bunları mızrak demiri gibi kullanmaya çalıştı. - 157.

⁵⁵ **Gazette de la Bourse, Birjeve Viyedemosti.** ("Borsa Gazetesi") - 1880'de Petersburg'da kurulan, önce haftada üç, sonra dört kez, en sonu her gün çıkmaya başlayan bir burjuva gazetesi. 1902'den beri haftada iki kez çıkmıştır. Gazetenin adı, ilke yoksunluğunun, satılmışlığın eşanlamı haline gelmiştir. Şubat Devriminden sonra, gazete, Bolşevik Partisine ve Lenin'e iftira etmekte büyük bir maharet kazanmıştır. 1917 Ekimi sonunda Petrograd Sovyeti Askerî Devrimci Komitesi tarafından yasaklanmıştır. - 159.

⁵⁶ **Reç** ("Söz"). - Kadet partisinin organı, 23 Şubat (8 Mart) 1906'da Petrograd'da çıkmaya başlayan günlük gazete. 1917 Şubat Devriminden sonra geçici hükümetin iç ve dış siyasetini etkin biçimde desteklemiş, Lenin'e ve Bolşevik Partisine karşı bir zulüm kampanyası yürütmüştür. Gazete, Petrograd Sovyeti nezdindeki Askerî Devrimci Komite tarafından 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de yasaklanmıştır. Bundan sonra 1918'e kadar **Naşa Reç, Svobodnaya Reç, Vek, Novaya Reç, Naş Vek** adlarıyla yayınlanmıştır. - 160.

⁵⁷ Lenin, şu olayları ima ediyor. 20 nisan (3 Mayıs)'da gazeteler. Dışişleri Bakanı Milyukov'un müttefik devletlere verdiği ve geçici hükümetin çarlık hükümetinin bütün anlaşmalarına saygı göstereceğini ve kesin zafere kadar savaşa devam edeceğini doğruladığı notayı yayınladılar. Geçici hükümetin emperyalist siyaseti, emekçi yığınların nefretini uyandırmıştı. 21 nisan (4 Mayıs)'da Bolşevik Partisinin çağrısıyla, Petrograd işçileri, işi bıraktılar ve barış lehinde gösteriler bulundular. 100.000'den fazla işçi ve asker, gösteriye katıldı. Moskova'da Urallar'da, Ukrayna'da, Kronştad'da da gösteriler yapıldı. Milyukov'un notasına karşı protesto kararları, birçok kentlerin sovyetlerinden Petrograd Sovyetinin adresine yağdı.

Nisan gösterileri siyasal bir bunalımın başlangıç noktası oldu. Yığınların tepkisiyle Bakan Milyukov ve Bakan Guçkov istifa etti. 5 (18) mayısta ilk koalisyon hükümeti kuruldu, bu hükümette on kapitalist bakanın yanında, uzlaşma taraftan partilerin liderleri, sosyalist-devrimci Kerenski ve Çernov, menşevik Çereteli ve Skobelev de yer alıyorlardı. Burjuva hükümet, açıkça burjuvaziden yana geçen sosyalist-devrimciler ve menşevikler sayesinde kurtuldu. -161.

⁵⁸ **Raboçaya Gazeta** ("İşçilerin Gazetesi"). - Petrograd'da 7 (20) marttan 30 kısıma (13 Ocak) kadar yayınlanan menşeviklerin organı günlük gazete. 30 Ağustos (12 Eylül) itibaren menşevik Merkez Komitesinin organı olmuştur. Gazete geçici burjuva hükümetini tutuyor, Bolşevik Partisine ve onun önderi Lenin'e karşı savaşım veriyordu. Ekim Devrimine Sovyetler iktidarının kuruluşuna karşı düşmanca bir tutum aldı. - 161.

⁵⁹ **Diyele Naroda** ("Halkın Davası"). - Sosyalist-devrimci partinin organı; Petrograd'da, 1917 martından 1918 temmuzuna kadar birkaç kez ad değiştirilerek yayınlanan günlük gazete. Savaşı sonuna kadar sürdürme siyasetini ve uzlaşma siyasetini övüyordu. Bu gazete, Ekim 1918'de Samara'da (4 sayı), Mart 1919'da Moskova'da (10 sayı) yeniden yayınlandı. Karşı-devrimci eyleminden dolayı

yasaklandı. -162.

⁶⁰ **Proletarskoye Diyelo** ("Proletarya Davası"). - Günlük gazete, Kronştad İşçi ve Asker Vekilleri Sovyeti bolşevik fraksiyonunun organı; 1917'de, Kronştad'ın bolşevik gazetesi **Golos Pravdi** ("Gerçeğin Sesi"), yerine çıkmıştır, temmuz günleri sırasında geçici hükümet tarafından yasaklanmıştır. - 162.

⁶¹ 9 (22) Haziran 1917'de, Rusya Sovyetleri I. Kongresi Bolşevik Merkez Komitesi tarafından 10 (23) Haziran 1917 günü için saptanan gösteriyi yasakladı. Gösteri hakkındaki karar, 8 (21) haziranda, RSDİP(B) Merkez Komitesinin ve Petrograd Komitesinin oturumunda alınmıştı, bu oturuma, kentün ilçelerinin askerî kuruluşları, sendikalar ve fabrika komiteleri temsilcileri katılmıştı. Bu gösteri Rusya Sovyetlerinin I. Kongresine, tüm iktidarın Sovyetlere teslimini isteyen Petrograd işçi ve askerlerinin isteğini gösterecek, tanıtacaktı. Menşevikler ve sosyalist-devrimciler hazırlanmakta olan gösteriye karşı bir tutum aldılar ve Kongreye gösteriyi yasaklayan bir karar aldirttilar.

9-10 (22-23) haziran gecesi bir oturum yapan Bolşevik Partisi Merkez Komitesi, Sovyetler kongresinin bu kararna karşı gelmek istemeyerek, Lenin'in önerisi üzerine, gösteri kararını geri aldı. Petersburg Komitesinin, Merkez Komitesinin üyeleri, partinin militanları işçileri ve askerleri gösteriden vazgeçirmek için fabrikalara, işyerlerine, kışlalara gittiler. Partinin açıklama, anlatma çalışması umulan sonuçları verdi; işçiler ve askerler o anın gösteri için uygun bir an olmadığını kabul ettiler.

Bununla birlikte, Kongrede çoğunlukta olan menşevikler ve sosyalist-devrimciler, gösteriyi, geçici hükümete karşı bir güven belirtisi gibi göstermek niyetiyle 18 hazirana (1 temmuz) attılar. Lenin tarafından yönetilen Partinin Merkez Komitesi ve Petersburg Komitesi, gösterinin yığınların görüşünü ifade etmesi için geniş bir gösteriye hazırlık kampanyasına giriştiler. 17 (30) haziranda, gösteri arifesinde, **Pravda**, Merkez Komitesinin, Petersburg Komitesinin, RSDİP(B) Merkez Komitesi Devrimci Askeri Konseyinin çağrısını yayınlıyordu.

18 Haziranda (1 temmuz) yaklaşık olarak Petrograd'lı 500.000 işçi ve asker, gösteriye katıldı. Bunlar arasından çoğunluk bolşevik sloganlarını, küçük bir grup uzlaşma yanlısı partilerin geçici hükümete güven gösterilmesi çağrısında bulunan sloganlarını taşıyordu. Gösteri, geçici hükümetin yığınlar yanında artık saygınlığı kalmadığını ve yığınların, sosyalist-devrimciler ve menşevikler tarafından yürütülen burjuvazi ile uzlaşma siyasetine artık güvenmediklerini ortaya koydu. -165.

⁶² **Moskova Konferansı**. - Geçici hükümet tarafından burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin kuvvetlerini seferber etmek üzere 12 (25) Ağustos 1917'de açıldı. Moskova "Devlet Konferansı"nın bileşimi onun karşı-devrimci özünü belirliyordu. Konferansa katılanların çoğunluğunu tüccarların, sanayicilerin, büyük toprak sahiplerinin, bankacıların, Çarlık Duması üyelerinin temsilcileri oluşturuyordu.

Sovyetlerin temsilcileri menşeviklerden ve sosyalist-devrimcilerden meydana gelmişti. General Kornilov, Alakseyiev, Kaledin ve-ötekiler, Konferansa, devrimi ezme programı önerdiler. Kerenski, söylevinde, devrimci hareketi parçalamak ve köylülerin büyük toprak sahiplerinin topraklarına el koyma girişimlerini silah kuvvetiyle bastırmak tehdidinde bulundu. Bolşevik Partisi

Merkez Komitesi, proletaryayı, Moskova Konferansını protesto etmeye çağırdı. Konferansın açılış gününde, bolşevikler, Moskova'da, 400.000'den fazla işçinin katıldığı bir günlük bir grev düzenlediler. Başka kentlerde de protesto mitingleri ve grevler yapıldı. - 165.

⁶³ **Vendée.** - 18. yüzyılın sonunda Fransız burjuva devrimi sırasında, karşı-devrimin bir yuvası durumunda olan eyalet. Vendée'nin katolik kilisesinin son derece büyük bir etkinliği altında olan geri köylüleri, devrimci Fransa'ya karşı yürütülen savaşta, karşı-devrimcilerin bir aracı durumundaydı. - 166.

⁶⁴ **Dien** ("Gün"). - Burjuva-liberal doğrultuda bir günlük gazete. Petrograd'da, 1912'den itibaren, likidatör-menşeviklerin katılmasıyla yayınlandı. Petrograd Sovyeti Devrimci Askerî Komitesi tarafından 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de yasaklanmıştır. -167.

⁶⁵ **Buchanan, George William** (1854-1924). - İngiliz diplomatı. Rusya'da elçi olarak (1910-1918) karşı-devrimci savaşlarında Rus gericilerine yardım etmiştir. Ağustos 1917'de Kornilov isyanını desteklemiştir. -170.

⁶⁶ **İzvestiya.** - Petrograd İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetinin gazetesi, 28 Şubat (13 Mart) 1917'de yayınlanmaya başlamıştır. Rusya Sovyetleri I. Kongresinde, İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetlerinin Merkez Yürütme Komitesinin kuruluşundan sonra, gazete, Merkez Yürütme Komitesinin organı olmuş ve 1 (14) Ağustos 1917 tarihinden (132. sayıdan) başlayarak **Merkez Yürütme Komitesinin ve Petrograd İşçi ve Asker Vekillerinin Sovyetinin İzvestiyası** adıyla yayınlanmıştır. 29 eylül'den (12 ekim) başlayarak **İşçi ve Asker Vekilleri Sovyetleri Merkez Yürütme Komitesinin İzvestiyası** adını almıştır. Bütün bu zaman içinde gazete, menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin elinde bulunmuş ve Bolşevik Partisine karşı azgın bir savaşım yürütmüştür.

Rusya Sovyetlerinin II. Kongresinden sonra **İzvestiya**, Sovyetler iktidarının resmî organı olmuş, yazı işleri kurulunun bileşimi büyük bir değişikliğe uğramıştır. Gazete, Sovyetler iktidarının ilk önemli belgelerini, Lenin'in makale ve söylevlerini yayınlamıştır. Aralık 1922'de, SSCB'nin kuruluşundan sonra, **İzvestiya**, SSCB'nin Merkez Yürütme Komitesinin, Rusya Merkez Yürütme Komitesinin organı olmuştur. SSCB'nin Yüksek Sovyetinin bir kararıyla, 24 Ocak 1938 tarihinde **SSCB'nin Merkez Yürütme Komitesinin ve Rusya'nın Merkez Yürütme Komitesinin İzvestiya'sı** yeniden örgütlendirildi ve 26 Ocak 1938'den itibaren de **Emekçiler Vekillerinin Sovyetlerini İzvestiyası** adıyla yayınlanmaya başladı. - 175.

⁶⁷ **Rusya Köylü Vekilleri Sovyetinin İzvestiyası.** - Günlük gazete, Rusya Köylü Vekilleri Sovyetinin resmî organı; Petrograd'da 9 (22) Mayıs 1917'den aralık 1917'ye kadar yayınlanmıştır. Sosyalist-devrimci partinin sağ kanadının görüşlerini savunuyordu. Ekim Devrimini düşmanca karşıladı; karşı-devrimci yöneliminden dolayı yasaklandı. - 183.

⁶⁸ **Ruskoye Slovo** ("Rus Sözü"). - Günlük gazete, Moskova'da 1895'te çıkmaya başladı (deneme denilen ilk sayısı 1894'te yayınlanmıştır); açıkça kendisini partisisiz ilân etmesine karşın, gerçekte ılımlı liberal bir görüş açısından Rus burjuvazisinin çıkarlarını savunuyordu. 1917'de baştan sona geçici hükümeti destekledi ve Lenin'e ve Bolşevik Partisine karşı bir kötüleme, gözden düşürme kampanyası açtı. Kasım 1917'de Sovyet iktidarına karşı yönelen haberler yayın-

ladığı için yasaklandı. Ocak 1918'den itibaren, kısa bir süre için, **Novoye Slovo** ("Yeni Söz") ve **Naše Slovo** ("Bizim Sözümlümüz") adıyla yayınlandı. Son kez kesin olarak Temmuz 1918'de yasaklandı. -186.

⁶⁹ Viborg'da dağıtılmış olan "Bunalım Olgunlaşmıştır" adlı makale altı bölümü içeriyordu. V. bölüm, "Merkez Komitesi, Petersburg Komitesi, Moskova Komitesi ve Sovyetler üyelerine dağıtılmak" üzere yazılmış ve yayınlanmamıştı. Yalnız V. ve VI. bölümler el yazısı halinde mevcuttur. Bu yapıtı, ilk kez olarak 30. sayısında 7 (20) Ekim 1917'de yayınlamış olan **Raboçi Put** gazetesi, bir bölümünü çıkartarak yalnız dört bölümünü almıştı. V. bölüm, IV. bölümün yerinde yer alıyordu, bu da daha sonra gazete metninin V. bölümün el yazısıyla karşılaştırılmasından sonra ortaya çıkmıştır.

Bolşevik gazeteleri, "Bunalım Olgunlaşmıştır" makalesini geniş bir şekilde yaymışlardı. - 189.

⁷⁰ Lenin, Ağustos 1917'de Alman donanmasının tayfalan arasındaki ayaklanmaları kastediyor. 1917 temmuzu sonunda, dörtbin üyesi olan gemi tayfalan devrimci örgütü, hareketi yönetti. Friedrich der Grosse'den denizci Maxe Reichspietsch ve Albin Köbis örgütün başında bulunuyorlardı. Örgüt, demokratik bir başkan için savaşım vermek ve bir ayaklanma hazırlamak kararını aldı. Ağustos başında donanmada açıkça harekete geçildi. Wilhelmshaven'de demirli bulunan savaş gemisi "Prinze-régent Luitpold"un tayfası, o günlerde yapılmış olan bir greve katılmış olmaktan dolayı tutuklanmış bulunan arkadaşlarını kurtarmak üzere gemiden ayrıldılar. 16 ağustosta "**Westfalien**" gemisinin ateşçileri çalışmayı kabul etmediler. Hemen hemen aynı günlerde "Nurenberg"ün mürettebatı deniz ortasında isyan etti. Karşıklıklar Wilhelmshaven'deki öteki gemilere de sıçradı. Ayaklanmalar vahşî bir şekilde bastırıldı. Hareketin önderleri, Reichspietsch ve Köbis kurşuna dizildiler, etkin olarak katılan başkaları da ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. -190.

⁷¹ Söz konusu olan, cepheden gelen subay Dubasov'un Petrograd Sovyetindeki, 21 eylül (4 ekim) müdahalesidir. "

Burada ne denirse densin askerler artık savaşmayacaklardır" diye açıkladı. -194.

⁷² **Ruskiye Viyedomosti** ("Rusya Haberleri"). - 1863'ten beri Moskova'da çıkan bir gazete, ılımlı liberal aydınların görüşlerini ifade ediyordu. 1905'ten itibaren kadetlerin organı oldu; diğer karşı-devrimci yayın organları gibi 1918'de yasaklandı. - 194.

⁷³ Söz konusu olan, bir ücret artması isteminde bulunan demiryolu işçi ve memurlarının grevidir. Grev, 23-24 Eylül (6-7 Ekim) 1917 gecesi başladı. Geçici hükümet alarma geçti. Burjuva basını grevcilere karşı ateş püskürdü.

RSDİP(B) Merkez Komitesi, demiryolcular grevi sorununu 24 eylül (7 ekim) oturumunda inceledi. **Raboçi Put'ta** yayınlanan "Demiryolculara yardım edelim!" adlı mesajında, geçici hükümetin karşı-devrimci siyasetini ortaya koyuyor ve bütün proleterleri, demiryolcuların bir sempati atmosferi ile kuşatmaya, onları karşı-devrimci kışkırtıcıların işkence ve saldırılarına karşı korumaya, grevin tecrid edilmesine ve ezilmesine izin vermemeye çağırıyordu. Grev, 26-27 eylül (9-10 ekim) gecesi, geçici hükümet demiryolcuların isteklerini kısmen kabul ettikten sonra son buldu. - 195.

⁷⁴ Kamenev, Zinovyev ve Trotski ve daha başka birkaç kişinin durumu söz konusudur. Kamenev ve Zinovyev, Rusya'nın işçi sınıfının sosyalist devrimi gerçekleştirmek gücünde olmadığını tanıtlamaya çalışarak, Lenin'in silahlı halk ayaklanması planına karşı çıktılar. Burjuva cumhuriyetinin savunucuları menşeviklerin durumuna geçtiler. Trotski, ayaklanmanın Rusya Sovyetlerinin II. Kongresinin toplanmasına kadar bekletilmesi üzerinde ısrar etti; bu, aslında, geçici hükümete bütün eylemi ezmeye yetecek kuvvetleri toplamak için vakit bırakarak ayaklanmayı baltalamak demektir. -196.

⁷⁵ Söz konusu olan Torino'da, Ağustos 1917'de, emekçiler tarafından başlatılan savaşa karşı önemli eylemlerdir. Bu hareketler, 21 ağustosta, büyük işçi güçlerinin neden olduğu bir gösteri ile başladı. Ertesi gün, işçiler, grev kararı aldılar, grev genelleşti, kent sokaklarında barikatlar yükseldi. Hareket siyasal bir nitelik aldı ve savaşa karşı yöneldi. 23 ağustosta, Torino'nun kenar mahalleleri isyancıların elindeydi. Hükümet grevçiler üzerine asker gönderdi ve sıkıyönetim ilân etti. 27 ağustosta işçiler işbaşı yaptılar. - 201.

⁷⁶ **Yüz-Karalar.** - Çarlık polisinin devrimci hareketle savaşmak üzere kurduğu kralcı çeteler. Yüz-Karalar devrimcileri öldürüyor, ilerici aydınları saldıyor, Yahudi katliamları düzenliyorlardı. - 204.

⁷⁷ 10 (23) Ekim 1917'de, Merkez Komitesi, Viborg'dan dönüşte Lenin'in de katıldığı bir oturum yaptı. Sverdlov'un başkanlık ettiği bu oturumda, Lenin, siyasal durum üzerine bir rapor sundu. Merkez Komitesi Lenin'in silahlı ayaklanma sorununu gündeme alan karar önerisini kabul etti. Yalnız Zinovyev ile Kamenev bu karara karşı çıktılar. Oturumda, Trotski, ayaklanma aleyhinde oy vermedi. Ama ayaklanmanın Sovyetlerin II. Kongresine kadar bekletilmesi gerektiği görüşündeydi, ki, bu da aslında geçici hükümete bütün hareketi ezmek için yeterli kuvvetleri toplama zamanı veriyordu. Merkez Komitesi, buna karşı çıktı. Merkez Komitesinin 10 (23) ekim oturumunun önemli bir tarihsel kapsamı oldu. Karar ikiye karşı on oyla kabul edildi; karar bütün Bolşevik Partisine silahlı ayaklanmayı en kısa zamanda hazırlama talimatını veriyordu. Ayaklanmanın siyasal yönetimini sağlamak üzere, başında Lenin'in bulunduğu bir siyasal büro kuruldu. - 208.

⁷⁸ Sverdlov'un, Merkez Komitesinin 10 (23) Ekim 1917 tarihli oturumundaki gündemin üçüncü maddesi: "Minsk ve Kuzey Cephesi" konusundaki bildirisi söz konusudur. Sverdlov, Merkez Komitesine, Minsk'te silahlı bir müdahalenin ve devrimci bir birlik göndererek Petrograd'a yardım etme önerisinin teknik bakımdan mümkün olduğu konusunda bilgi verdi. - 209.

⁷⁹ Lenin, Merkez Komitesinin 16 (29) Ekim 1917 tarihindeki genişletilmiş oturumunu ima ediyor. Petrograd'da illegal olarak bulunduğu için oturma katıldığını gizliyor ve gerçek tarihi 15 (28) ekim olarak değiştiriyor; güvenlik düşüncesiyle güya bu oturum konusunda kendisine bilgi vermiş olan bir arkadaşın söz ediyor. - 212.

⁸⁰ Eylül 1917'de Tambov eyaletinde köylü ayaklanmaları şiddetlenmişti. Köylüler büyük toprak sahiplerinin topraklarını ele geçiriyor, onların arazisini yağma ediyor, yakıyor ve tahıl yedeklerine el koyuyordu. Eylül ayı süresince Rusya'nın 68 eyalet ve bölgesinde başkaldıran köylüler 82 malikâneyi yağmaladılar, bunların 32'si yalnızca Tambov eyaletindeydi, toplam olarak Tambov

eyaletinde 166 köylü ayaklanması kaydedilmişti. Başkaldırmaların en çoğu Kozlov bölgesinde meydana geldi. Paniğe kapılan büyük toprak sahipleri satış için çok büyük miktarda buğdayı demiryolu garlarına getirttiler, öyle ki garlar tam anlamıyla tahilla dolup taşdı. Ayaklanmayı bastırmak için Moskova askerî bölge kumandanı, Tambov eyaletine birlikler gönderdi. Eyalette sıkıyönetim kararı alındı. Ama köylülerin toprak için devrimci savaşımı genişlemekten ve güçlenmekten geri kalmadı. - 213.

⁸¹ **Scheidemann Philipp** (1865-1939). - Alman sosyal-demokrasinin en sağ oportünist liderlerinden biri; 1918-1921'de Alman işçi hareketinin kanlı bir şekilde ezilmesinde rol aldı.

Renaudel Pierre (1871-1935). - Fransız Sosyalist Partisinin oportünist liderlerinden biri. -221.

⁸² **Planson A. A.** - Sosyalist-popülist, ilk Merkez Yürütme Komitesi üyesi. Vickel (Rusya Demiryolcular Sendikası)'in, uzlaşma yandaşlarının elinde bulunan örgütün yöneticilerinden biri. - 224.

⁸³ **Novoye Vremya** ("Yeni Zamanlar"). - Günlük gazete, Petersburg'da 1868'den 1917'ye kadar yayınlanmıştır; çeşitli yayıncılara ait olduğu için, birçok kez siyasal eğilimini "değiştirmiştir. 1905'ten başlayarak Yüz-Karaların organı olmuştur. 1917 Şubat Devriminden sonra gazete karşı-devrimci bir yön almış ve bolşeviklere karşı saldırıya geçmiştir. 26 Ekim (8 Kasım) 1917'de Petrograd Sovyeti nezdindeki Devrimci Askerî Komite tarafından yayını durdurulmuştur. Lenin, **Novoye Vremya'yı** satılık basının bir örneği olarak nitelendirmiştir. - 230.

⁸⁴ Bolşevik Partisi üyelerine mektup ve RSDİP(B) Merkez Komitesine mektup, Merkez Komitesinin ayaklanma konusundaki kararını baltalamaya çalışan Zinovyev ve Kamenev'e karşı Lenin'in savaşımını yansıtır. Bu sorunun tartışıldığı Merkez Komitesinin 10 (23) Ekim 1917 tarihli oturumunda Zinovyev ve Kamenev yenilgiye uğrayınca, 11 (24) ekimde Merkez Komitesine bir bildiri verdiler ve RSDİP(B)'nin Petersburg, Moskova kenti, Moskova bölgesi, Finlandiya bölgesi komitelerine ve Sovyetlerin merkez yürütme komitelerinin ve Kuzey Bölgesi Sovyetlerinin bolşevik kanatlarına "Güncel Durum Üzerine" başlıklı bir mektup gönderdiler. Bu mektupta, Merkez Komitesi tarafından kabul edilen silahlı ayaklanmayı hazırlama kararına karşı çıktılar. Onların silahlı ayaklanmaya karşı muhalefetleri, ne mektuplarının okunduğu 15 (28) ekim tarihli genişletilmiş Petersburg Komitesi oturumunda, ne de bir kez daha ayaklanmaya karşı olduklarını açıkladıkları Merkez Komitesinin 16 (29) tarihli genişletilmiş toplantısında desteklenmeyince, Zinovyev ve Kamenev bir tertibe giriştiler: 18 (31) ekimde, yarı-menşevik **Novoya Jizn** gazetesinde, "Eylem Konusunda L. Kamenev'in Fikri" adında bir not yayınladılar; bu notta, Kamenev, kendi adına ve Zinovyev adına, Merkez Komitesinin silahlı ayaklanma konusundaki kararı ile uygunluk içinde olmadıklarını, böylece bu gizli, bu hayafî önemi olan kararı düşmana açıklıyordu. Aynı gün, Lenin, "Bolşevik Partisi Üyelerine Mektup"u ve 19 ekim (1) kasım günü de "RSDİP(B) Merkez Komitesine Mektup"u kaleme aldı. Lenin, bu mektuplarında, bu hareketi devrime ihanet olarak nitelendirdi, Kamenev ve Zinovyev'i "sarı" olmakla suçlayarak onların partiden çıkarılmalarını istedi.

Lenin'in Partinin Merkez Komitesine yazdığı mektup, Merkez Ko-

mitesinin 20 ekim (2 kasım) oturumunda tartışıldı. İlk sözü alan F. Jerjinski, “Kamenev’den bütün siyasal eylemi bırakmasını istemeyi” önerdi. Zinovyev’e gelince, onun, hiç bir şekilde partinin gizli çalışmalarına katılmayacağını belirtti. Jakob Sverdlov, Kamenev’in davranışının hiç bir şekilde tutulur yanı olmadığını belirtti, ama Merkez Komitesinin onu partiden atmaya hakkı yoktu. Kamenev’in Merkez Komitesinden istifasının kabul edilmesini önerdi. Stalin, bu oturumda iki kez söz aldı. Önce bu sorunun görüşülmesinin Merkez Komitesinin tam yetkili oturumuna bırakılmasını önerdi, ama bu öneri kabul edilmeyince “Partiden çıkarmanın bir çare olmadığını” açıkladı ve Kamenev ve Zinovyev’in partiden çıkarılmaksızın Merkez Komitesi kararlarına uymaya zorlanmalarını önerdi.

Kamenev, Merkez Komitesinden çıkarıldı. Zinovyev ve Kamenev, ne Merkez Komitesinin kararlarına karşı, ne de Merkez Komitesi tarafından hazırlanıp geliştirilen çizgiye karşı herhangi bir beyanatta bulunmaktan men edildi. Aynı zamanda, hiç bir Merkez Komitesi üyesinin, Merkez Komitesi tarafından kabul edilen kararlara karşı bir davranışta bulunamayacağı kararlaştırıldı.

Lenin, Merkez Komitesinin Kamenev ve Zinovyev’le ilgili kararna uymadı, bu kararın uzlaşma olarak nitelendirdi. - 235.

⁸⁵ **RSDİP(B)’in Merkez Komitesi Üyelerine Mektup**, Lenin tarafından 24 ekim (6 kasım) akşamı yazıldı. Aynı gece çok geç saatlerde Lenin, gizli olarak Smolni’ye geldi ve silahlı ayaklanmanın yönetimini üzerine aldı. - 240.

⁸⁶ **Verhovski Aleksandr İvanoviç** (1886-1941). - Burjuva geçici hükümetin son savunma bakanı. 19 Ekim (1 Kasım) 1917’de, öngörülen kendisinin, ordunun büyük bir kısmını terhis etmek önerisini ve çeşitli önlemleri kabul etmeyişine karşı bir protesto belirtisi olarak istifasını verdi. - 240.